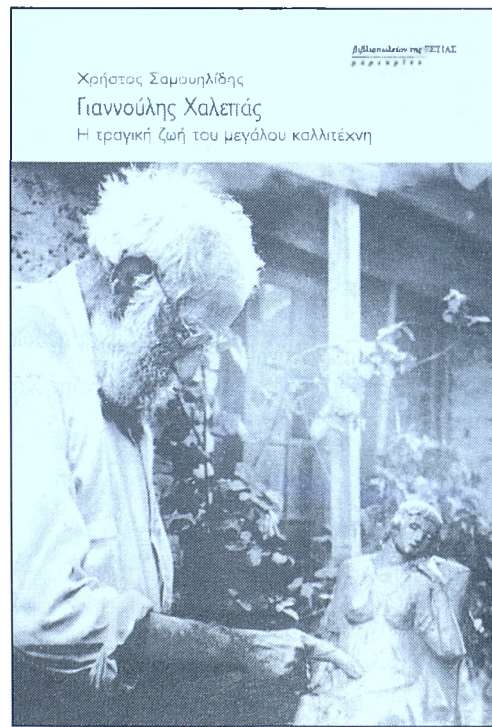
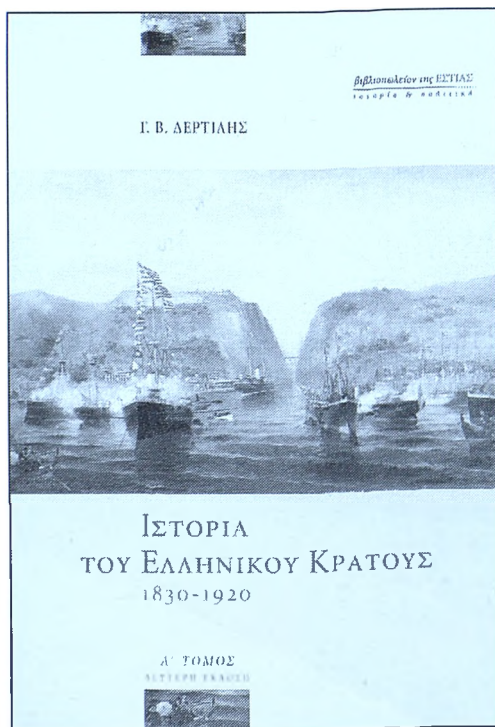
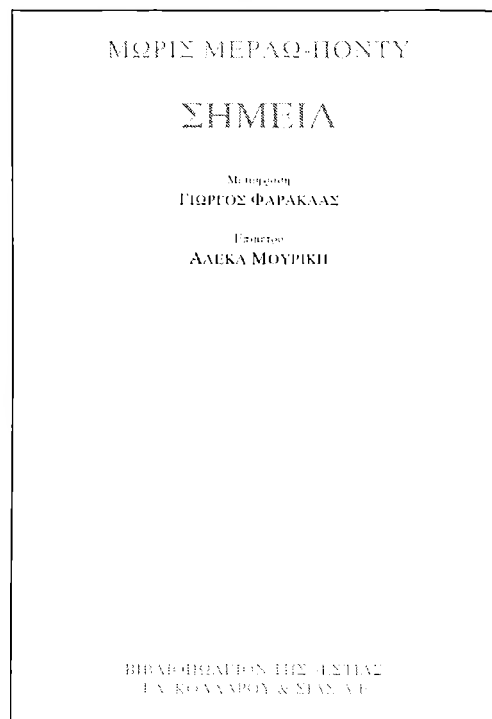
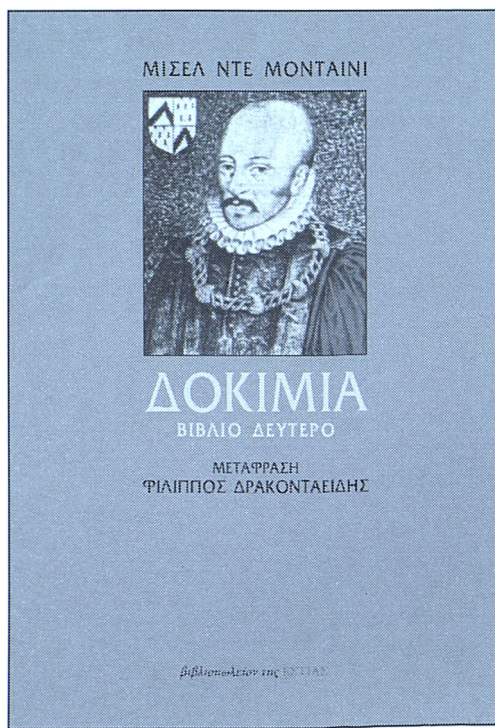

βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ

1 8 8 5 - 2 0 0 5

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

info@hestia.gr • www.hestia.gr

Περίοδος Β' Έτος 32ο • Τεύχος 840

Παρασκευή 8 Απριλίου 2005

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

ΑΝΤΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Κωδικός εντύπου για τα ΕΛΤΑ: 1045

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 – 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrarou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Τασία Ρούμπου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Γιαούρτι, μέλι και πετρέλαιο	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• ΑΝΤΗΝΩΡ: «Θεοτικά», φόροι και «καμένη γη»...	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ:	8
• Κώστας Δέδες: Για να μην είναι... «προτεινόμενη προς αποχώρηση»	14
• Μάνος Στεφανίδης: Ηθικολογία ή ρεαλισμός;	16
• Π.Ν. Δαούτης: Αθήνα-Ιεροσόλυμα	18
• Θ. Γεωργαντέας: Άχρηστο το σύστημα της SAIC	20
• Ρεπόρτερ: Πώς ο Σωκράτης φρόντιζε τους φίλους του	22
• Όλγα Ι. Φωτακοπούλου: Πωλείται αέρας καθαρός και φθηνός	26
• Μάριος Κατσουρός: Το πολεοδομικό πλιάτσικο στη Σύρο	27
• ΚΟΣΜΟΔΡΟΜΙΟ	30
• Peter Lagerquist: Ιδιωτική κατοχή: Η USAID επανακαταλαμβάνει τη Γάζα	32
• Δημήτρης Φιλίππιδης: Βαδίζετε αριστερά	34
• Β. Αμυντικός: Ο κ. Σπηλιωτόπουλος προτιμά μπαταρίες Γερμανός	36
• Πέτρος Στάγκος: Ανάγκη διεξόδου από μια δύσκολη σχέση	40
• Διάλογος για την Ευρώπη (γράφουν: Γ. Σαλταπίδας, Μ. Στεφανίδης, Ελένη Καρασαββίδου)	42
• Αρχίσαν τα ματς από τον Νίκο Πρωινό	45
• ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	46
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	48
• Ιάνα Μπούκοβα: Αποχαιρετώντας τον Μίλτο Σαχτούρη	49
• Δημήτρης Φιλίππιδης: Κατευδώνοντας τον Π. Μυλωνά	50
• Ειρήνη Μουντράκη: Μελλοντικές προσδοκίες	52
• Γρηγόρης Ιωαννίδης: The Cockroaches!	53
• Δημήτρης Χαρίτος: (Α)πιστη μεταγραφή και πιστές καταγραφές	54
• Βικτωρία Θεοδώρου: Μνήμη Βάσκου Καρατζά	55
• Σωτήρης Λιόντος: Philip Lamantia: Οραματικός υπερρεαλιστής	58
• Γιώργος Κυριακάκης: Η καθημερινή ζωή των μουσικών στην αρχαιότητα	60
• Dashiell Against: Η ερωμένη του γιου	62
• ΒΙΒΛΙΟ	63

Σκίτσο εξωφύλλου: Γεωργοπάλης

ΓΙΑΟΥΡΤΙ, ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

ΦΑΝΤΑΖΟΥΝ περιέργως οι σημερινές μέρες. Όλα γύρω είναι θολά έως γκριζα. Έχουν σωρευτεί δεκάδες θέματα που μισολέγονται και ψιλοκουβεντιάζονται. Μόνον εάν απαριθμήσει κανείς μερικές λέξεις-κλειδιά από εκείνες που βρίσκονται σε καθημερινή αναφορά, αρχίζει να αναδεικνύεται το θολό τοπίο: Ειρηναίος, Χριστόδουλος, Μέλι, Γιαούρτι, Γιοσάκης, Καλούσης και λοιποί δικαστικοί λειτουργοί, Βαβύλης, Ήπια Προσαρμογή, Γιωργάκης και Αντικομμουνισμός, Βασικός Μέτοχος, Σύνταγμα και Ευρωσύνταγμα, ΥΠΠΟ, ΥΠΕΞ, ΥΠΕΘΑ και άλλα αρκτικόλεξα.

ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ τον Τύπο, όπου καθαρότερα, υποτίθεται, κατασταλάζουν τα θέματα, δεν μπορείς να επισημάνεις το καίριο, δεν φαίνεται μια κόκκινη γραμμή. Μόνο μονόστηλα, πολλά μονόστηλα. Παλαίμαχος της δημοσιογραφίας απεφάνθη τις προάλλες: «Όταν δεν βλέπεις μεγάλους ξύλινους τίτλους, αλλά πολλά και μικρά θέματα, δύο τινά συμβαίνουν: είτε όλα βαίνουν καλώς και οι δημοσιογράφοι ψάχνονται, είτε πολλά δεν πάνε καλά και πρέπει να αναμένεις την μεγάλη εκτόνωση». Άσχετα με τα ρηθέντα και άσχετα με το ότι η σοφία κάποτε μωραίνεται, ίσως δεν είχε άδικο.

ΔΙΟΤΙ πέρα από τα αρκτικόλεξα και τις λέξεις-κλειδιά, υπάρχουν κάποια σήματα, έξω από την πόρτα του σπιτιού μας, που θα έπρεπε να τα παρατηρούμε. Δεν είναι μόνο πρόβλημα το μέλι και το γιαούρτι. Πρόβλημα, μεγάλο, είναι κυρίως το πετρέλαιο. Και το νερό. Πρόβλημα είναι η Παλαιστίνη. Είναι το Κοσσυφοπέδιο. Είναι η Κύπρος. Θέματα, στα οποία ρυθμιστές είναι η Ουάσιγκτον και οι Βρυξέλλες. Όλοι οι άλλοι είμαστε, απλώς, συγγάτοικοι του «μεγάλου παγκόσμιου χωριού».

ΤΟ ΜΕΛΙ και το γιαούρτι αναδείχτηκαν, ωστόσο, ως πρώτο θέμα, εξαιτίας των ΜΜΕ, τα οποία πάντοτε, αλλά σε μεγαλύτερο βαθμό εσχάτως, διαθλούν την πραγματικότητα και μεταβάλλουν τα μεγέθη: Τα μικρά γίνονται μικρότερα και τα μεγάλα διογκώνονται σε μέγιστα, ή το αντίθετο – τούτο δεν σημαίνει ότι η ενημέρωση για τη διατροφή μας είναι περιττή· χρήσιμη είναι κι απαραίτητη, μόνο που πρέπει να γίνεται χωρίς κραυγές και επικίνδυνες υπερβολές, με σοβαρότητα και ευθύνη.

ΑΝ ΘΕΛΑΜΕ να ρυθμίσουμε τη ζωή μας προβλέποντας τα καίρια και παραβλέποντας τα δευτερεύοντα, θα έπρεπε ίσως να μελετούσαμε κάπως περισσότερο τα πραγματικά οικονομικά μεγέθη, αλλά και όσα συμβαίνουν στην Κιργισία, στην Παλαιστίνη ή το Ιράκ. Το ότι ο τέως γραμματέας του ΕΦΕΤ κ. Κατσαρός αποφάσισε να «αποκαλύψει» την επικινδυνότητα του μελιού δεν δείχνει τίποτε περισσότερο από τη μικροψυχία ενός δημόσιου λειτουργού που, αίφνης, μετά την απομάκρυνσή του για αβελτηρίες περί το καθήκον, αποφάσισε να... προστατεύσει τους καταναλωτές. Τα ΜΜΕ έτρεχαν πίσω του, ζητώντας «σκληρές καταγγελίες» και θεαματικές λεπτομέρειες. Κι εκείνος, αντί να γιαουρτωθεί, πασπαλίστηκε με μέλι.

ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΩΡΑ, η κρίση του πετρελαίου τείνει να τινάξει στον αέρα τις οικονομίες όλων των ευρωπαϊκών χωρών και όχι μόνον αυτών. Φυσικά και τη δική μας, για την οποία όλα δείχνουν ότι τα ψέματα, με τα οποία οι τελευταίες κυβερνήσεις ξεγελούσαν το λαό, τελείωσαν. Ότι από δω και πέρα μας περιμένουν μαύρες μέρες, με την ανεργία και τη φτώχεια να μεγαλώνουν, με την ακρίβεια της αγοράς να ξεπερνά τα όρια αντοχής της πλειονότητας των πολιτών, με τα τεράστια αδιέξοδα στο ασφαλιστικό, με τα συσσωρευμένα χρέη και τα χρόνια ελλείμματα που διογκώνονται συνεχώς και τα οποία, όπως πάντα, καλείται να πληρώσει ο λαός.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ για άλλη μια φορά εξήγγειλε «μέτρα». Μέτρα για την τόνωση της αγοράς εργασίας, μέτρα για την πάταξη της διαπλοκής και της διαφθοράς, μέτρα για να κλείσει τις μαύρες τρύπες της οικονομίας – περιοριζόμενη ωστόσο στην αύξηση του ΦΠΑ και των έμμεσων φόρων. Ο λαός όμως έχει κουραστεί από μέτρα που, στο όνομά του, προσφέρουν περισσότερα στο μεγάλο κεφάλαιο –τάχα για την «προσέλκυση επενδύσεων» και «τη δημιουργία θέσεων εργασίας»– σε βάρος τελικά της δικής του δυνατότητας να βελτιώσει την ποιότητα ζωής του. Η κυβέρνηση του Κ. Καραμανλή δεν μπορεί να διαφεύγει συνεχώς με άλλοθι τις αμαρτίες των άλλων και να μας καλεί να σφίγγουμε συνέχεια το ζωνάρι. Οφείλει να τηρήσει τα υπεσχημένα. Οφείλει πρωτίστως να «επανασυστήσει το κράτος». Ίσως τότε, με υπαρκτούς τους ελεγκτικούς μηχανισμούς να διορθώσει μερικά από τα κακώς κείμενα.

αντί

ΠΑΤΙ ΕΒΑΛΑΝ
ΚΑΙ 2^ο ΟΡΟΦΟ;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΜΕΤΡΑ Ν.Δ.

ΤΟΥΣ ΕΙΠΕ
ΚΑΝΕΙΣ
ΟΤΙ ΤΑ
ΘΕΜΕΛΙΑ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΙΝΑΙ
ΓΕΡΑ;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΜΕΤΡΑ ΠΑΣΟΚ

ΚΚΟΦΟΠΟΡΓΟΣ054

Σ ΠΟΛΙΤΙΚΟ Ο ΕΚΑΠΤΕΝΘΗΜΕΡΟ

«Θεοτικά», φόροι και «καμένη γη»...

Ο ΠΑΠΑΣ Ιωάννης-Παύλος κηδεύεται σήμερα, αλλά ήδη ευρωπαίοι και αμερικανοί αναλυτές απαριθμούν τα προβλήματα που ο νέος ποντίφικας πρέπει ν' αντιμετωπίσει. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία είναι, βέβαια, παγκόσμιος θεσμός, με περισσότερο από ένα δισεκατομμύριο πιστούς. Όμως ο ρόλος ενός Πάπα δεν είναι ν' αναπέμπει μόνο δεήσεις, αλλά και να παρακολουθεί τις ραγδαίες εξελίξεις στην επιστήμη και τη βιοτεχνολογία. Ωραίο, ασφαλώς, το «Κύριε ελέησον - Χριστέ ελέησον», αλλά πώς τοποθετείται απέναντι σε θέματα όπως είναι η κλωνοποίηση, η βλαστοκυτταρική έρευνα, οι νέες δυνατότητες γενετικού ελέγχου και επιλογών;

ΠΑΡΑ ΤΑ ΟΣΑ υποτονθορύζονται ότι διάδοχος του Ιωάννη-Παύλου θα είναι ο άλφα ή ο βήτα καρδινάλιος, βέβαιο είναι ότι η επιλογή των καρδινάλιων θα δείξει και τις προτεραιότητες του Βατικανού: Πού πρέπει να επενδύ-

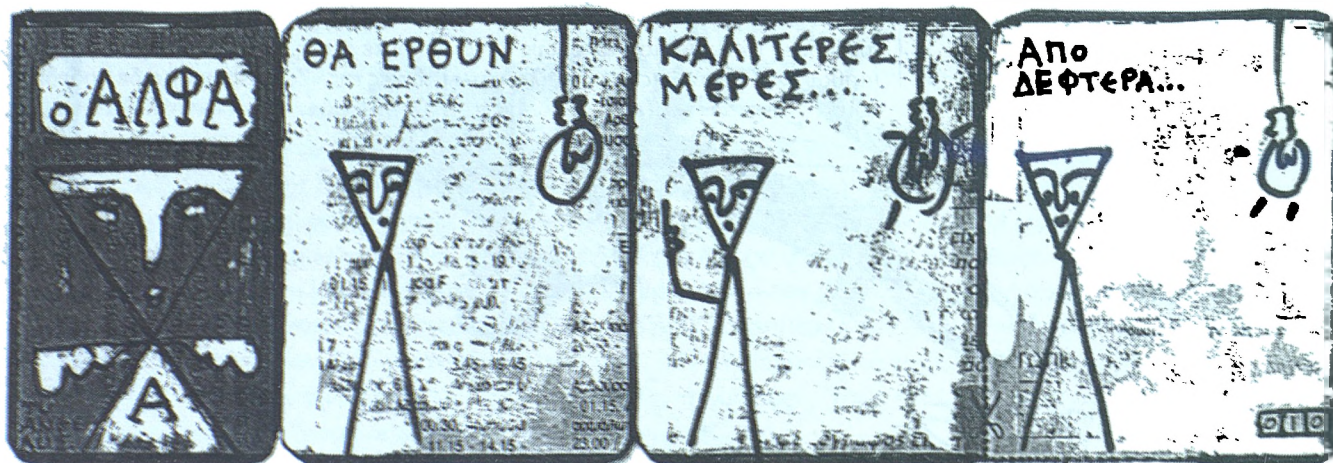
σει η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου, του χρήματος και της δραστηριότητάς της; Στη Λατινική Αμερική, στην Αφρική ή, μήπως, στην Ευρώπη και τη Βόρειο Αμερική που απειλούνται –καταπώς έλεγε ο εκκλητών Ιωάννης-Παύλος– από την... «κατάρρα του καπιταλισμού»; Δεν χωρεί αμφιβολία ότι το ερώτημα θ' απασχολήσει τα μέλη του κονκλαβίου, όταν, λίγο πριν από τις προσευχές και την επιφοίτηση του αγίου Πνεύματος, αρχίσουν να συζητούν για πρόσωπα και πράγματα... Πάντως, κατά την εκτίμηση ένιων *επαϊόντων* (φυσικά, όλοι είμαστε *επαίοντες*, μέχρις αποδείξεως του εναντίου...), από τη συζήτηση αυτή θα εξαρτηθεί και το αν ο νέος Πάπας θα είναι Ευρωπαίος ή Λατινοαμερικανός ή Αφρικανός. Κατά τα άλλα, *Χάρις υμίν και ειρήνη* – και ακριβέστερα: *Gratia vobis et pax*.

ΑΠΟ ΤΑ «ρωμαιοκαθολικά» στα «ελληνορθόδοξα», το άλμα δεν είναι

δύσκολο... Ιδιαίτερα όταν ιεράρχες τύπου Ειρηναίου ή Χριστόδουλου, εξακολουθούν να τροφοδοτούν την επικαιρότητα... Είπε ο πρώτος, επί παραδείγματι: *Και αν υποθεθεί ότι μετέτρεψα το πατριαρχείο Ιεροσολύμων σε επιχείρηση REAL ESTATE (όπως ισχυρίζονται οι αντίπαλοί μου...), αυτό θα ήταν το έλασσον, καθώς το μείζον έγκειται στην ισοβιότητά μου: Εγώ είμαι ο ΩΝ και ο ΗΝ... Είπε ο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος (ποιας πάσης;) κ. Χριστόδουλος: «Μέχρι τώρα, ήμουν πολύ ανεκτικός απέναντί σας. Αλλά το πράγμα δεν πάει άλλο. Για το καλό, συνεπώς, του λαού και της Ορθοδοξίας, αλλάξω γραμμή. Ως εδώ!» [Πώς λέγεται, στη γλώσσα κάποιων δεσποτάδων, η πρόκληση, η θρασυτητα;]*

**ΓΙΑΟΥΡΤΙΑ, ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΔΥΟ ΑΝΑΦΟΡΕΣ
ΣΤΗΝ «ΚΑΜΕΝΗ ΓΗ»...**

ΑΠΟ ΤΑ *θεοτικά*, ας πάμε σε κάποια ευτελή καθημερινά... Ανησυχείτε, μή-

πως, για τα αλλοιωμένα γιασούρτια ή για τα υψηλά ποσοστά παραδιχλωροβενζολίου που βρέθηκαν σε δείγματα μελιού; Πρόβλημα ουδέν! Η κυβέρνηση αγρυπνεί, το ίδιο και η αντιπολίτευση, η γραφειοκρατία, το ίδιο και κάποια μικροσυμφέροντα. Όσο για την ανεργία, η Κομισιόν μπορεί να προβλέπει (για την Ελλάδα) «σημαντική μείωση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας», αλλά όλα θα πάνε καλά, αν επιταχύνουμε τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ανεβάσουμε την ανταγωνιστικότητα, μειώσουμε τη γραφειοκρατία και, φυσικά, πατάξουμε τη διαφθορά... Όσο για τα πρόσφατα φορολογικά μέτρα, τόσο ο υπουργός Οικονομίας Γ. Αλογοσκούφης, όσο και ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδας Ν. Γκαργκάνας, συμφωνούν ότι ήταν «αναγκαία». Κατ' ακολουθία: Δεν πρέπει, ούτε σεις, ούτε εγώ, να τα χαρακτηρίζουμε «μέτρα λιτότητας». Η υπερβολή κάνει κακό! Όσο για τη σημερινή ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, τον πρόεδρο Γ.Α. Παπανδρέου, ειδικότερα, αναβαπτισμένο μετά το τελευταίο συνέδριο του κόμματος, δεν πρέπει να τον παρεξηγούμε, αφού σε όλη την εικοσαετία των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ, ουδέποτε θεσπίστηκαν φορολογικά μέτρα, ουδέποτε αυξήθηκε λ.χ. η τιμή των τσιγάρων ή των ποτών, ουδέποτε το καλάθι της νοικοκυράς έγινε ακριβότερο, ουδέποτε οι συνταξιούχοι αντιμετώπισαν προβλήματα ή στενοχώριες...

ΒΕΒΑΙΑ και ο εκλιπών Ανδρέας Παπανδρέου, μόλις το ΠΑΣΟΚ ανήλθε στην εξουσία, είχε δηλώσει: «Κληρονομήσαμε χάος, κληρονομήσαμε καμένη γη», αλλά άλλο ο Ανδρέας Παπανδρέου, με τη φιλαλήθειά του, και άλλο ο σημερινός πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής, που χρησιμοποιεί, κατά κόρον, νεόκοπους όρους, όπως «απογραφή», «δημιουργική λογιστική» και άλλα ομοειδή.

ΠΑΝΤΩΣ, η κυβέρνηση εξακολουθεί να πιστεύει—παρά τις αντίθετες εκτιμήσεις στελεχών της ΓΣΕΕ— ότι, ύστερα από τα πρόσφατα φορολογικά μέτρα, το έλλειμμα της χώρας θα πέσει φέτος στο 4% του ΑΕΠ και στο 3,5% το 2006. Όσο για το δημόσιο χρέος της χώρας (το ύψος του οποίου κανείς κυβερνητι-

κός αξιωματούχος δεν γνωρίζει επακριβώς!), φαίνεται ότι, στο τέλος του περασμένου χρόνου, άγγιξε—ή ξεπερνούσε—τα 202 δισ. ευρώ, ενώ οι εγγυήσεις που είχε δώσει το κράτος, για δάνεια δημοσίων οργανισμών και άλλων φορέων, έφταναν τα 14 δισ. ευρώ. Τι σημαίνουν οι αριθμοί αυτοί, ο απλός πολίτης αδυνατεί να συλλάβει. Αλλά, ακριβώς γι' αυτό, ο υφυπουργός Π. Δούκας φρόντισε να μας κατατοπίσει. Επί παραδείγματι: Μόνο για χρεολύσια, το 2005, θα πληρώσουμε 22 δισ. ευρώ, περισσότερα, δηλαδή, απ' ό,τι θα πληρώσει το Δημόσιο για όλους τους μισθούς και συντάξεις, συμπεριλαμβανομένων και των μισθών του προσωπικού των νοσοκομείων, των εφημεριών των γιατρών του ΕΣΥ, κ.λπ., περίπου 18 δισ.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΜΕΣΩ «ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΤΑΪΒΑΝ»

ΕΝΤΑΞΕΙ, τα οικονομικά μας—ο «μεγάλος ασθενής μας», η «αυτοκρατορία των ελλειμμάτων μας»—έπαυσαν να εκπλήσσουν. Μήπως, στα ελληνοτουρκικά, στο Κυπριακό, πάμε καλύτερα; Μάλλον όχι. Και ως προς τις παραβιάσεις-

παραβάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου, δεν παύσαμε να τις μετρούμε: Τόσα τα τουρκικά μαχητικά χθες, τόσα προχθές, τόσα σήμερα, κ.λπ. Όσο για την Άγκυρα, έπαυσε να μας διαψεύδει, καθώς, ανά δεκαπενθήμερο ή, έστω, ανά μήνα, βγαίνει κι εκείνη στο μείντα-νι, για να καταγγείλει τις «παραβιάσεις του τουρκικού εθνικού χώρου» από ελληνικά μαχητικά.

ΟΣΟ για το Κυπριακό, το παίζουμε τώρα κρυφτούλι. Ο μεν Κόφι Ανάν ζητεί από τον Τ. Παπαδόπουλο να καταθέσει εγγράφως τις τροποποιήσεις του (ώστε και η Άγκυρα να καταθέσει τις δικές της «βελτιώσεις»), ο δε πρόεδρος Τ. Παπαδόπουλος επιμένει ότι, να μεν επιθυμεί στην πράξη την επανένωση του νησιού, πλην δεν μπορεί ν' αγνοηθεί η ετυμηγορία των Ελληνοκυπρίων. Κατά τα άλλα, ο Αττίλας παραμένει, με τον Αμπντουλλάχ Γκιουλ να προτείνει «μοντέλο Ταϊβάν»: Εντάξει, να μεν δεν αναγνωρίζουμε την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά μπορούμε να διατηρούμε πάρε-δώσε μαζί της, μέσω... Αθηνών!

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Νέο έμβλημα του ΠΑΣΟΚ η σκούπα.
- Ο ήλιος έχει δώσει αμετάκλητα.
- Στην Επιτροπή Διαφώτισης του «Κινήματος» ερίζουν για τον εικαστικό που θα το φιλοτεχνήσει.
- Ίσως η Μαριλίζα προτιμήσει την ανοιχτή προκήρυξη, όπου θα επιλεγούν οι τρεις καλύτερες προτάσεις.
- Με τη βοήθεια του πολυτιμώτατου κ. Βούγια, που έχει και το know-how αυτών των διαδικασιών.
- Κάτι πρέπει να προσφέρει κι αυτός στο μαγαζί...
- Θα μπορούσε να ονομαζόταν και Ορφανοτροφείο Εκσυγχρονιστών.
- Ο λόγος για το συντονιστικό όργανο της κοινοβουλευτικής δουλειάς του ΠΑΣΟΚ.
- Διορίστηκε ο κάθε πικραμένος (Σημιτικός) που έφαγε πόρτα από το Π.Σ.
- Η φάρσα «Γιώργο άλλαξε τα όλα» καλά κρατεί.
- Από τη Μαρία του Πολυτεχνείου στη Μαρία της ποσόστωσης.
- Και διηγώντας τα να κλαίς
- Ή μήπως να γελάς;
- Giorgos σε ιερό ναό σε ρόλο υποβοηθού ιεροψάλτου να αναγιγνώσκει σε άπταιστα ελληνικά το Σύμβολο της Πίστωσης.
- Αυτά βλέπουν οι Ζακύνθου, Ιωαννίνων και Περιστερίου και το παίζουν ΠΑΣΟΚ.

Ο ΒΑΣΙΚΟΣ ΜΕΤΟΧΟΣ

Ολόκληρο τετράμηνο αναλώθηκε με την καυτή φιλολογία και παρα-φιλολογία περί του βασικού μετόχου. Το προανάκρουσμα της αντιπαράθεσης είχε αρχίσει βεβαίως παλιότερα. Από την εποχή της ψήφισης του Συντάγματος.

Δεν θα παρακολουθήσουμε την εξέλιξη όλης αυτής της ιστορίας. Αλλά αξίζει τον κόπο να ξανασκύψει κανείς στις δηλώσεις των πολιτικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ και να θυμηθεί τα ονόματα όσων ενεπλάκησαν από τα τέλη του περασμένου Νοεμβρίου έως σήμερα.

Τα μέτωπα ορίστηκαν εξ αρχής. Από τη μια οι εφημερίδες του Συγκροτήματος, το MEGA, ο Μπόμπολας με το Έθνος, ο κ. Δημήτρης Χαραλάμπης του Ραδιοτηλεοπτικού, το ΠΑΣΟΚ και ευρωβουλευτές του με προεξάρχοντα τον κ. Σηφουνάκη. Από την άλλη η κυβέρνηση της ΝΔ και τα κόμματα της Αριστεράς. Η Αριστερά με επιφυλάξεις ψήφισε στη Βουλή το νομοσχέδιο, το οποίο μάλιστα ενσωμάτωσε και τροπολογίες που υπέδειξε ο ΣΥΡΙΖΑ.

Όσο περνούσε ο καιρός, η αντιπαράθεση κορυφωνόταν. Η κυβέρνηση στην αρχή κάνει κάποια βήματα πίσω και το ΠΑΣΟΚ επιτίθεται με μεγαλύτερη σφοδρότητα. Η Αριστερά παίρνει πιο αποφασιστικά υπερασπιστική στάση για το νέο νόμο. Μάλιστα ο Αλέκος Αλαβάνος υπενθύμισε και τις «παραλήψεις» των υπαλλήλων της ΕΕ στην επιστολή προς την κυβέρνηση.

Αυτή η αντιπαράθεση εμπλέκεται και με τη συζήτηση για το ευρωσύνταγμα. Οι δημοσκοπήσεις που γνωρίζουν τα κόμματα και τα ΜΜΕ δείχνουν ότι οι πολίτες εκφράζουν ευρωδυσανεμία και απόρριψη της επιχειρηματολογίας και

της πολεμικής των Σηφουνάκηδων.

Αυτές είναι σε συντομία οι διαδρομές της αντιπαράθεσης για το νόμο περί βασικού μετόχου. Μας έμειναν στη μνήμη οι συζητήσεις –ας τις πούμε έτσι– που έγιναν στα κανάλια και κόπασαν λίγο μόνον εξαιτίας του Γιοσάκη και του Βαβύλη. Θα μείνουν οι εικόνες του κ. Δελατόλα πριν αποπεμφθεί από το Έθνος και του Ν. Χατζηνικολάου, σφοδρών και αυτών πολέμιων της νέας ρύθμισης. Αλλά κυρίως η εικόνα του κ. Παντελή Καψή, διευθυντή των Νέων, που με τον επιεικέστερο χαρακτηρισμό θύμιζε χουλιγκάνο όταν αντιπαρετίθετο στους συνομιλητές του στα τηλεοπτικά κανάλια.

Όσπου κάποιοι άρχισαν να το ξανασκέφτονται. Από την αγωνία που ένιωσαν όταν διαπίστωσαν ότι η κυβέρνηση της ΝΔ ισορροπούσε τις συμπάθειες της κοινής γνώμης. Τις αύξαινε μάλιστα εξαιτίας της αντιπαράθεσης για τον βασικό μέτοχο. Αυτή η ευμετάβλητη κοινή γνώμη υποχρέωσε τώρα το ΠΑΣΟΚ να προσπαθεί να βρει δρόμους διαφυγής από την αρχικά «σκληρή» γραμμή του.

— Ελάτε με νέο νόμο να τον ψηφίσουμε μαζί στη Βουλή, επαναλαμβάνουν τώρα πολλά στελέχη της αντιπολίτευσης. Ως χθες όμως ήταν ουραγοί του Μπόμπολα και του Λαμπράκη.

Η διαπλοκή με τα εκδοτικά συγκροτήματα και οι ενοχικές σχέσεις έχουν γίνει δεύτερη φύση για πολλούς πολιτικούς, που σκέφτονται συχνά όχι τι ωφελεί τον τόπο αλλά κατά πόσον οι προτάσεις και ενέργειές τους ωφελούν ή βλάπτουν τα συμφέροντα των μεγαλοαφεντικών των ΜΜΕ. Εκεί έφτασε να διαμορφώνεται το πρόσωπο της πολιτικής.

Ψ.Ν.

ΟΙ ΜΑΣΚΕΣ ΠΕΦΤΟΥΝ

Στην πολυδιαφημισμένη και υπερτιμημένη νέα εφημερίδα *Πρώτο Θέμα* διαβάσαμε ένα δημοσίευμα που καταφέρεται αμέσως εναντίον του εισαγγελέα εφετών Αντώνη Μύτη και εμμέσως εναντίον του Γιώργου Ζορμπά, που δεν του έφταναν

του Δημήτρη Πετσέτιδη

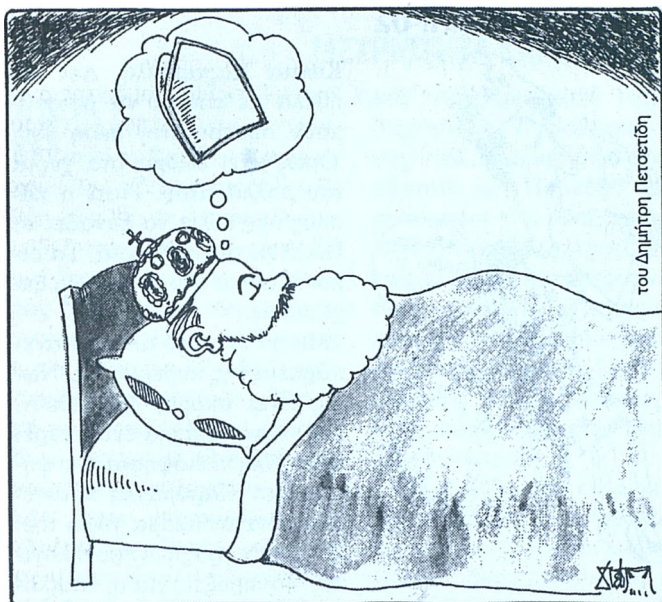

όσα τράβηξε από τη διαπλοκή ως εισαγγελέας, πήγε να γίνει Γενικός Γραμματέας Εξοπλισμών. Πόσο αντικειμενικό είναι το δημοσίευμα αποδεικνύεται από τις αναφορές στην «ιδιόκτητη Mercedes» του κ. Μύτη η οποία στην πραγματικότητα είναι μοντέλο του '80. Αλλά οι επιθέσεις εναντίον του κ. Μύτη αφορούν τον ίδιο. Αυτό που ενδιαφέρει εμάς είναι οι λόγοι για τους οποίους συνδέουν τον Μύτη με τον Ζορμπά. Ο ένας τουλάχιστον είναι προφανής: η συνεργασία των δύο εισαγγελέων στο παρελθόν για την υπόθεση Κόκκαλη και η συμπληρωματική ποινική δίωξη που παρήγγειλε ο

κ. Μύτης για αποδοχή προϋόντων εγκλήματος.

Με την ευκαιρία επισημαίνουμε ένα απόσπασμα από το δελτίο τύπου του ΣΥΝ και του Ν. Κωνσταντόπουλου με αφορμή τη γνωστή αήθη επίθεση εναντίον του. Αναφέρει μεταξύ άλλων: «Ποιος τα γράφει; Τα γράφει εργολαβικά η εφημερίδα που ανέλαβε την κατασκευοφάντησή μου και τα διακινεί δημοσιογράφος που όταν αντιμετώπισε δημόσια εξουθενωτική κατηγορία προσέτρεξε για να τον υπερασπιστούν ο μακαρίτης Δημήτρης Βρανόπουλος και εγώ».

Ε.Ζ.

του Δημήτρη Πετσέτση

ΠΕΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΣΟΥ

Το Θεό του δεν έχει ο Κουρής. Με τίτλο «Ξεβρωμίζει και ενώνει την Εκκλησία ο Χριστόδουλος» κυκλοφόρησε την *Αυριανή* της Κυριακής 20.2.2005. Μια βδομάδα μετά, την Δευτέρα 28.2, επομένη της συνέντευξης Βαβύλη στον Μάκη Τριανταφυλλόπουλο, ξεσπάθωσε και πάλι η *Αυριανή*: «Κατέρρευσε η σκευωρία κατά του Χριστόδουλου». Και ακολουθεί η Κουριάδα στο γνωστό ύφος.

Βεβαίως ξεκαθαρίζουν οι σύμμαχοι του Χριστόδουλου και αποδίδουν οι προσπάθειες των «επικοινωνιολόγων» του με κάτι τέτοια: Δηλαδή κάποιος εισέπραξαν. Όμως αξίζει να σημειωθεί ότι, ανάμεσα στους τόσους, ο Κουρής αναλύεται σε κραυγές υποστήριξης του αρχιεπισκόπου. Πες μου τους φίλους σου να σου πω ποιος είσαι.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Ο Giorgos μίλησε για την πετυχημένη οικονομική πολιτική της παράταξής Του.
- Απορία αφελούς:
- Τότε γιατί «τέλειωσες» τους συναγωνιστές σου Χριστοδουλάκη, Παπαντωνίου και Τσοχατζόπουλο;
- Η παραπάνω ομάδα δεν είχε την ευθύνη της οικονομικής σας πολιτικής;
- Έχει όρια η ξευτίλα των πολιτικών του δικοματισμού;
- Η στάση των Πασόκων στην ιστορία με το βασικό μέτοχο, το Σύνταγμα, τους διαπλεκόμενους και την ΕΕ μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως δεν έχει.
- Είναι τόσο χοντρόπετσοι, αδίστακτοι και υποταγμένοι, που βγαίνουν στο γυαλί των εργολάβων τους να υπερασπιστούν τι;
- Την καθεστωτική διαφθορά και τη μακρόχρονη διαπλοκή τους.
- Αν ζούσε η γλυκύτατη κυρία της δημοσιογραφίας, η Μαρία Ρεζάν είναι βέβαιο ότι θα εισέπρατταν ένα βροντερό «φτου σας».
- Όπως και με το Σχέδιο Ανάν στην Κύπρο.
- Αν κι εδώ και τα πασοκόπληκτα παιδιά του ΣΥΝ έκαναν τη γκέλα τους, όπως παλιότερα με το Μάστροιχτ.
- Για να μην ξεχνιόμαστε δηλαδή...

ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ(;) ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ

Πρόστιμο σε επτά αλυσίδες σούπερ-μάρκετ «για εναρμονισμένη πρακτική» επέβαλε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, έπειτα από πολύμηνη έρευνα που ξεκίνησε αυτεπάγγελα πέρυσι το καλοκαίρι. Επιπλέον έκρινε ένοχο για παρακώλυση του ανταγωνισμού το σύνδεσμο των σούπερ-μάρκετ (ΣΕΣΜΕ).

Μάλιστα η επιτροπή έκρινε ότι από συναντήσεις σε ξενοδοχείο προκύπτει συντονισμός επιχειρηματικής δράσης μεταξύ των επτά επιχειρήσεων, ο οποίος αποβλέπει «σε δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού στη συγκεκριμένη αγορά, που αποκλίνουν ουσιαστικά από τους όρους του ελεύθερου ανταγωνισμού».

Ο ΣΕΣΜΕ –εκπροσωπεί ελληνικά σούπερ-μάρκετ– είχε δηλώσει ότι σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης θα προσέφευγε στο Εφε-

τείο και με αφορμή σχετικό δελτίο τύπου της Επιτροπής Ανταγωνισμού εξέφρασε «την έκπληξή του για τον τρόπο και το περιεχόμενο του δελτίου τύπου της Επιτροπής»· πρόσθεσε μάλιστα ότι τα στοιχεία και οι μαρτυρίες που κατέθεσε ο ίδιος δεν ελήφθησαν υπόψιν.

Για το ποιος έχει δίκιο λοιπόν θα αποφανθεί το Εφετείο.

Και μια επισήμανση: Η Επιτροπή Ανταγωνισμού ανέφερε ότι δεν κινήθηκε κατόπιν καταγγελιών, αλλά αυτεπάγγελα!

Μπράβο στην κινητικότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Μετά από αυτό περιμένουμε και ανάλογες κινήσεις κατά της δράσης πολυεθνικών μονοπωλίων στη χώρα μας.

Φ.Λογ

ΓΕΛΟΙΟΤΗΤΕΣ

Από χιούμορ τσακίζουν κόκκαλα στη ΝΔ. Ερωτηθείς ο υφυπουργός Οικονομίας κ. Φώλιας για το κατά πόσο είναι δυσβάσταχτα τα νέα μέτρα απάντησε με έναν αέρα νωχελικής υπεροψίας «Πονάν' τα παλληκάρια»; 'Η το αρμόδιο υπουργείο έχει προσμετρήσει ακριβώς τα όρια της αντοχής μας, ή προσπαθώντας να παραφράσει ανεπιτυχώς το γνωστό ανεκδοτάκι είναι σαν να μας θεωρεί ικανούς μόνο για... να μας πηδάνε!

Σως

ΔΥΟ (2) ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΙΣ!

Ζητούμε συγγνώμη από τον συνεργάτη μας κ. Νεκτάριο Λαμπρόπουλο, στον οποίο ανήκει η πατρότητα του κειμένου της στήλης «και λοιπά» που δημοσιεύθηκε στο περασμένο τεύχος (σελ. 66) με την υπογραφή της Μελίτης Κοντογιώργη – καθώς και για κάποιες μικρές επεμβάσεις στο κείμενό του. Συγγνώμη επίσης και από τον φίλιτο εικαστικό Γιάννη Ασημακόπουλο που μας

έφτιαξε το ωραίο εξώφυλλο του προηγούμενου τεύχους, γιατί το όνομά του δεν αναφέρθηκε ως είθισται στη σελίδα των περιεχομένων. Το κακό που άρχισε με την αφαίρεση του ονόματος του Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου στο τχ. 838, τρίτωσε. Ελπίζουμε ο δαίμων να πάψει να παίζει με τα ονόματα των συνεργατών και να επικεντρωθεί στα ίδια τα κείμενα όπως άλλωστε το συνηθίζει.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Η κιτρινιάρική και δυσλεκτική δημοσιογραφία άνοιξε και πάλι τον ανεμιστήρα της λάσπης, με στόχο αυτή τη φορά τον Νίκο Κωνσταντόπουλο.
- Πριν από χρόνια κάποιοι άλλοι «λεβέντες» είχαν ελεεινολογήσει σε βάρος του Χαρίλαου.
- Οι διανοούμενοι, όπως και τότε, έτσι και σήμερα, πάλι στη μούγκα.
- Όταν είναι τόσο πρόθυμοι να βάζουν την υπογραφή τους για τη μείωση του πληθυσμού της κατσαρίδας ή την κακομεταχείριση της χεσόμυγας...
- Διαπλεκόμενοι, παρακρατικοί, παπαδαριό, μαυρότρυπες, οφθαλμοπόρνοι πρέπει να πάρουν άμεσα την απάντησή τους.
- Αγαπητέ Λάκη (Λαζόπουλε), μην μπαίνεις στο τρυπάκι των συναδέλφων σου στο κανάλι.
- Δεν είναι όλοι Κούγιες, Μιμές, και Καφήδες.
- Και μέσα στο γκρίζο αισθήματα ανακούφισης από την ξεκάθαρη στάση του ΚΚΕ και άλλων κομμάτων της Αριστεράς για την αμφισβήτηση του ελληνικού Συντάγματος.
- Μια όαση στην απέραντη έρημο όπου κυριαρχούν τα τρωκτικά, οι μύκητες, τα βακτηρίδια και τα σαπρόφυτα.
- 6 ψωροδίσ, τρυγούσαν ετησίως οι ΜΚΟ από το ΥΠΕΞ του Giorgos.

Βρίσκεσαι σε απόγνωση. Χτυπάς το κεφάλι στον τοίχο. Δεν σπάει... Ούτε κι ο τοίχος. Αυτό χαρακτηρίζεται ως αδιέξοδο. Το ίδιο, αίφνης, συμβαίνει κι όταν σε κυβερνάει μια κυβέρνηση που εξελέγη με κύριο σύνθημα τη διαφάνεια και ένα χρόνο μετά άρχισε τις απ' ευθείας αναθέσεις σε διαπλεκόμενους του «Συστήματος ΠΑΣΟΚ». Μια κυβέρνηση που ενώ κέρδισε με διαφορά 6% διεκδικεί τώρα μια θέση στο βιβλίο των ρεκόρ Γκίνες επειδή αντί να χρησιμοποιήσει το συντριπτικό αυτό πλεονέκτημα για να κάνει ρήξεις, ακολούθησε μια μετριοπαθέστατη πολιτική ισορροπιών και συναίνεσης. Μια κυβέρνηση που αυτοπαγιδεύθηκε. Χρειάζεται άραγε πολύ μυαλό για να καταλάβει κανείς ότι τα φορομπηχτικά μέτρα

ΦΥΓΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΡΟΣ

έπρεπε να είχαν ληφθεί την επαύριο της εκλογικής νίκης.

Η ανεπάρκεια του οικονομικού και επικοινωνιακού επιτελείου είναι πλέον προφανής κι αυτό που σώζει την κυβέρνηση είναι μόνο η δημοτικότητα του

Κώστα Καραμανλή. Δεν θα ήθελα με τίποτα να βρισκόμουν σήμερα στη θέση του. Όμως έχει ακόμα στα χέρια του πολλά ατού. Γιατί ο κόσμος δεν θέλει να ξαναδεί το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Τα οικονομικά μέτρα σε λίγο θα ξεχασθούν.

Μικρό το κακό από την ανεπάρκεια της κυβέρνησης. Νωρίς είναι ακόμα, θα μάθουν. Μόνο ένα πράγμα ενδιαφέρει τη μεγάλη πλειοψηφία που ψήφισε τον Καραμανλή και συσπειρώνεται ακόμα γύρω του. Ας γίνουν πράξη οι προεκλογικές διακηρύξεις για τη διαποικί. Ας πάνε κάποιοι φυλακή. Ας μην επαναλάβει και ο Καραμανλής τον Μητσοτάκη. Το αίτημα της κάθαρσης είναι μπουμερανγκ και μπορεί να στραφεί εναντίον του.

Γ.Δ.

ΠΟΔΟ-ΦΑΣΙΣΜΟΣ

Ευτυχώς που κερδίσαμε την Αλβανία, διότι στην αντίθετη περίπτωση οι παλληκαράδες του έθνους δεν το είχαν σε πολύ για να ξεσπάσουν εναντίον των Αλβανών. Τα ρατσιστικά συναισθήματα που υποθάλπονται από διάφορους ακροδεξιούς κύκλους εκδηλώθηκαν εκ μέρους των χουλιγκάνων με το σκίσιμο της αλβανικής σημαίας. Τα αθλητικά γεγονότα είναι

απλώς η αφορμή για να εκδηλωθεί όχι μόνο η απέχθεια προς έναν άλλο λαό, αλλά κυρίως για να τους αναγκάσουμε να συνειδητοποιήσουν ότι δεν θεωρούνται ισότιμοι αντίπαλοί μας. Όπως και ότι δεν αναγνωρίζονται ότι ανήκουν στην ευρύτερη ευρωπαϊκή οικογένεια, επομένως δεν είναι ανεκτό να απαιτούν έστω και να μας κερδίζουν στο ποδόσφαιρο...

Σως

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΑΣ;

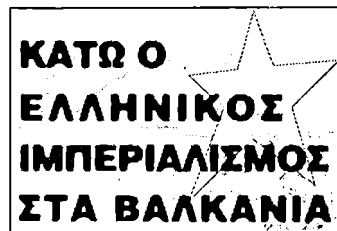
Πριν από τον αγώνα των εθνικών ομάδων Ελλάδας-Αλβανίας είχαν πεταχτεί στα Εξάρχεια δύο ειδών φέιγ-βολάν. Τα μισά ανέγραφαν συνθήματα αντιαλβανικά και

τα άλλα μισά συνθήματα ανθελληνικά. Ήταν τυπωμένα με ίδιες οικογένειες γραμμάτων και είχαν και τα δύο ίσες διαστάσεις (17,5X12,0 εκ.). Διέφεραν μόνον στο χρώμα: Τα αντιαλβανικά ήταν τυπωμένα με χρώμα μπλε και τα ανθελληνικά με χρώμα κόκκινο.

Παρότρυναν πάντως και οι δύο κατηγορίες των προκηρύξεων σε εξαψή των πνευμάτων. Κάτι που λέει ότι το χέρι που τα συνέταξε ήταν το ίδιο

και ότι επιθυμούσε να γίνουν συμπλοκές. Οι ατσίδες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης το έψαξαν καθόλου ή απλώς τα αρχειοθέτησαν σε διακεκριμένους φακέλους;

ΜΕΤΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΙΟΠΑΘΕΙΑ

Μία εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις, λένε ως γνωστόν οι Κινέζοι. Και η εικόνα που είδα τις προάλλες τα λέει όλα για τη δεινοπαθούσα κυβερνητική ενημέρωση: Σε μια διασταύρωση ο τροχονόμος διέκοψε την κυκλοφορία για να περάσει ο κ. Αντώνιος και η πάνοπλη συνοδεία του. Δεν με ενόχλησε τόσο η διακοπή της κυκλοφορίας, επειδή όλοι έχουμε αντιληφθεί από καιρό ότι το «σεμνά και ταπεινά» έγινε «προκλητικά και αλαζονικά». Εκείνο που μου την έδωσε ήταν η πάνοπλη συνοδεία. Από τι να φυλάσσεται άραγε ο Ευάγγελος; Από τους εξοργισμένους ψηφοφόρους της Νέας Δημοκρατίας;

Κανονικά δεν πρέπει ν' ανησυχεί επειδή πρώτα τον Ρουσόπουλο θα πάρουν οι μπάλες. Την περασμένη εβδομάδα ακόμα και ο *Ελεύθερος Τύ-*

πος στράφηκε κατά της κυβερνητικής απο-πληροφόρησης και διερωτήθηκε «πού οδηγούν τον Πρόεδρο οι ξεροκέφαλοι του Μαξίμου». Η *Καθημερινή* δια χειρός του διευθυντού της κατακεραύνωσε τους «ατάλαντους εκπροσώπους με την ασθενή επιχειρηματολογία», ενώ ο SKY διακωμωδεί πλέον καθημερινά το «μπρήφινγκ» των πολιτικών συντακτών.

Υπερβολές. Δεν είναι καθόλου ατάλαντος ο συμπαθής Θεόδωρος. Παράδειγμα η πολυετής δημοσιογραφική του σταδιοδρομία. Δεν εκτέθηκε ποτέ, δεν έκανε ποτέ κάποιο επικίνδυνο ρεπορτάζ, δεν στράφηκε ούτε μια φορά εναντίον των διαπλεκόμενων, δεν διακινδύνευσε ποτέ κάποια μεγάλη αποκάλυψη. Ήταν πάντα κοντά στις πηγές της πραγματικής δύναμης, αλλά με σθέ-

νος. Όταν υποκλινόταν, το έκανε πολύ αποφασιστικά.

Ανάλογα προσόντα έχει να επιδείξει και ο Ευάγγελος. Όπως αναφέρει στο βιογραφικό του, ήταν από το 1974 ανταποκριτής του γερμανικού «*AXEL SPRINGER VERLAG AG*, του μεγαλύτερου ειδησεογραφικού οργανισμού της Ευρώπης, με έδρα πρώτα την Αθήνα». Υπό την ιδιότητα αυτή κατέχει μια μοναδική διάκριση:

Δεν έγραψε ποτέ κάτι για τον Κοκκαλίνο ή τα αλλεπάλληλα σκάνδαλα των γερμανικών λεοπαρδάλων. Ασχολείτο πάντα με την υψηλή διεθνή δημοσιογραφία. Όπου διδάχθηκε τη γνωστή «τακτική Μικογιάν»: Για να διακριθεί κανείς πολιτικά, πρέπει να βηματίζει πάντα κάτω από τα υπόστεγα. Έτσι δεν πρόκειται να βραχεί ποτέ.

A.B.

ΜΟΛΥΒΙΣ

• Γιατί κρατάτε για λογαριασμό σας, κύριε Μολυβιάτη, τα ονόματα αυτών που μασούσαν το δημόσιο χρήμα;

• Δε θα πάρετε, πολιτικά, συγχωροχάρτι, επειδή απλά παγώσατε την εκροή των χρημάτων.

• Για διαφάνεια δε μιλούσατε προεκλογικά;

• Ο δικομματισμός χρειάζεται λίφτινγκ.

• Η στήλη πρέπει να είναι και χρηστική, είπε ο διευθυντής!

• Giorgos, πάρε τον Άγγα, τη Δόμνα και τον Περικλή στο μαγαζί. Είναι μπουράτοι, νέοι, και δημοφιλείς.

• Με Κουνάλη, Ανδρουλάκη και Μπίση δε θα δεις χαίρι και προκοπή.

• Και συ κύριε Μείμαράκη μας, κάνε καμία κρούση κατά Λιανό, Ανδρέα και Αναστασία μεριά.

• Ίσως ψιλοτσιμπήσεις κάτι.

• Ως αριστερά διεκδικούμε τον Βαγγέλη, επειδή είναι μουσάτος, και την Αννέτ επειδή έχει φωνάρα, μια και η Φαραντούρη μάς έχει κουνήσει το μαντήλι εδώ και πολλά χρόνια, παραζαλισμένη από την ευγνωμία του Σημίτη, την ποίηση του Βέλτσου, τις αναλύσεις του Τσουκαλά και την αισθητική της Πλάκα.

• Φλασάκι.

• Φαντάζεστε στην ίδια ΚΟΒ τους Μουρατίδη και Κουνάλη;

• Όλα τα λεφτά.

N.Μολ.

ΕΛ.ΑΣ. ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΣΟΥ

Τα παλληκάρια της ΕΛ.ΑΣ. δεν φτάνει που δεν μας φρουρούν όπως θα 'πρεπε, απασχολημένοι να φυλάνε επισήμους σαν την κ. Ρούλα ή τον κ. Χατζησαρίτολο, αλλά τα πιάνουνε κιάλας ως μπράβοι, σεκιουριτάδες, έμποροι λευκής σαρκός, «προστάτες» των νυχτερινών κέντρων «Νυχτερίδες κι Αράχνες, γλυκειά μου», βαποράκια, υπάλληλοι του καρτέλ αλλά και σε χίλιες άλλες τόσες «επαγγελματικές» δραστηριότητες. 3.000 είναι οι υποθέσεις διαφθοράς που καταγράφονται στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΛ.ΑΣ. κατά τα πέντε χρόνια λειτουργίας της. Καλά είναι! Ας μην είμαστε και πλεονέχτες, που θα έλεγε ο Χατζηχρήστος ως γιαλαντζί αστυφύλαξ, Ηλίας του 16ου. Αλλά και ο Γεν. Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης Λέανδρος Ρακιντζής δήλωσε ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατηγορούνται για πράξεις μικρής διαφθοράς, κατά 90% επιστρέφουν στις διοικητικές τους θέσεις. Σύστημα ΠΑΣΟΚ, εφόσον ο λαός στην εξουσία και επειδή όλοι τα πιάνουμε εφόσον έως 500.000.000 δρχ. είναι δώρο.

Γνωστές, παλιές εμετικές ιστορίες αλλά σταθερά επίκαιρες, αν θέλουμε να ερμηνεύσουμε, έστω και για λίγο, το μέγεθος του κακού.

Τζιμ Μπούκης

ΧΑΦΙΕΔΟΤΣΟΥΡΜΟ

Η Ελλάδα ως γνωστόν είναι η χώρα όπου ανθεί ο εθελοντισμός. Έτσι, και χωρίς κρατική παρότρυνση. Γι' αυτό τίθεται δοκιμαστικά ο θεσμός του εθελοντή αστυνομικού από τον Δήμο Βύρωνα. Μάλιστα, πάνω από 200 πολίτες έχουν ήδη δηλώσει συμμετοχή έχοντας ως καθήκοντα το να περιπολούν, να φωτογραφίζουν και να αναφέρουν ό,τι βλέπουν. Το έχουμε στο αίμα μας να γοητευόμαστε από το ρόλο του αστυνομικού. Μικροί δεν παίζαμε εξάλλου «κλέφτες κι αστυνόμους»;

Τελευταίοι στην προσφορά αίματος και οργάνων, ή σε άλλες μορφές κοινωνικής προσφοράς,

α λ λ ά πρώτοι στο να κρυβόμαστε πίσω από μια στολή, παίζοντας με την άδεια του κράτους τους «ανιδιοτελείς» ρουφιάνους...

Σως

ΥΠΠΟ ΚΑΙ ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ. ΔΥΣΤΥΧΩΣ

Με ειλικρινή λύπη διαβάσαμε στην *Ελευθεροτυπία* της 4.3 την απίστευτη παλινωδία της αναπληρώτριας υπουργού Πολιτισμού κ. Φάνης Πάλλη-Πετραλιά, η οποία μετά από απόφαση του πρωθυπουργού και υπουργού Πολιτισμού (υπ' αριθμ. 133/24-3-04) προέβη σε συγκρότηση επιτροπής για τη μελέτη και υλοποίηση του νέου Οργανισμού της Εθνικής Πινακοθήκης και Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτζου, για να την ανακαλέσει λίγο μετά. Με την απόφαση λοιπόν της 21.2.05 με αρ. πρωτ. 12916/1119 συγκροτείται 9μελής επιτροπή με πρόεδρο τον Αντώνη Μακρυδημήτρη. Στην επιτροπή αυτή μετέχει και ο Μάνος Στεφανίδης, γνωστός για τις συνεχείς περιπέτειές του με την προηγούμενη ηγεσία του ΥΠΠΟ. Ω του θαύματος όμως, και επειδή προφανώς «πάλιν η Ηρωδιάς μαινεται κατά το ειωθός», στις 23.3.05 με νέο έγγραφο (υπ' αρ. 21206) νέα απόφαση συγκροτεί νέα επιτροπή, ενδεκαμελή αυτή τη φορά, πάλι υπό την προεδρία του Αντώνη Μακρυδημήτρη, καθηγητή Διοικητικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών, και νέα μέλη την κ. Μαρίνα Λαμπράκη-Πλάκα, τον κ. Ευστράτιο Αρά-

πογλου, τον κ. Μιχαήλ Δουλγερίδη και με διαγραφέντα, καλά το καταλάβατε, τον Μάνο Στεφανίδη.

Διερωτώμαστε ποιος είναι πιο χρήσιμος για τον Οργανισμό της Πινακοθήκης: ένας τραπεζίτης ή ένας από τους πιο παλιούς επιμελητές ο οποίος συμβαίνει να είναι και αντιπρόεδρος του ΔΣ των υπαλλήλων της ΕΠΜΑΣ; Το πιο σόλοικο μάλιστα είναι ότι οι εργαζόμενοι της ΕΠΜΑΣ επιθυμούσαν διακάως και το είχαν ζητήσει γραπτώς από τον υφυπουργό κ. Τατούλη να μετέχει ένας συνδικαλιστής τους στην επιτροπή του νέου Οργανισμού. Φαίνεται όμως πως για την ηγεσία του ΥΠΠΟ η εξειδίκευση, η συνδικαλιστική εμπειρία ή απλώς η συνέπεια προς κάποιες αρχές είναι ψιλά γράμματα.

Γιατί διαγράφηκε και μάλιστα τόσο προσβλητικά; Μήπως επειδή δεν έχει εμπειρία και γνώσεις ή δεν γνωρίζει τα θέματα της ΕΠΜΑΣ επί 20 χρόνια; Ή μήπως επειδή αρνείται να γίνει αυλή του οποιουδήποτε ευκαιριακού δύναστη του πολιτισμού; Νομίζαμε ότι κάποιες πρακτικές και κάποιες νοοτροπίες είχαν ριζικά αλλάξει. Διαψευστήκαμε. Σε δήλωσή του στην *Ελευθεροτυπία* ο παθών εξέφρασε απλώς την αη-

δία του, αλλά το θέμα είναι ευρύτερο. Είναι δυνατόν οι πολιτικοί προϊστάμενοι να μη σέβονται την υπογραφή τους; Είναι δυνατόν άνθρωποι που οργίασαν επί ΠΑΣΟΚ, να έχουν πάλι ρόλο και να συνεχίζουν το καταστροφικό, στον πολιτισμό, έργο τους; Αν τιμωρείται συνεχώς ο Στεφανίδης επειδή έχει την παρηγοσία της γνώμης του και επειδή διατυπώνει ευθέως την άποψή του για τον πολιτισμό έστω κι αν ενοχλεί τους εμπλεκόμενους, τότε σε τι έχει αλλάξει η νοοτροπία των επικεφαλής του ΥΠΠΟ; Είναι εν γνώσει του πρωθυπουργού η τελευταία αυτή απρέπεια;

Εμείς παρακολουθούμε δεκαετίες τη δράση και τον ρόλο που παίζει η Πινακοθήκη στα θέματα πολιτισμού, καθώς έχει μεταβληθεί σε διαρκές showroom όντας ελάχιστα Πινακοθήκη και διόλου Εθνική. Χωρίς αναδρομικές ή θεματικές ελληνικών καλλιτεχνών, χωρίς στρατηγική, χωρίς ερευνητικό έργο και ανάλογες εκδόσεις, χωρίς αξιοποίηση των επιμελητών, χωρίς δράση στην ελληνική περιφέρεια αλλά και το εξωτερικό χωρίς, χωρίς, χωρίς...

Κατά τ' άλλα ευχόμεθα στον πρόεδρο κ. Μακρυδημήτρη και τα μέλη του καλή επιτυχία στο έργο τους. **Χ.Ν.**

GRECO ΜΑΣΚΑΡΑ!

Η επιτροπή του Συμβουλίου Ευρώπης κατά της διαφθοράς με το συμβολικό αρτικόληκτο GRECO, Group of States Against Corruption(!) διέγινωσε ότι η διαπλοκή πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων δημιουργεί ένα σύννεφο διαφθοράς που κατακλύζει τη χώρα εμποδίζοντάς την να φτάσει στα επίπεδα που μπορεί. Νομάρχες και δήμαρχοι, δικαστές και εφοριακοί, αστυνομικοί και γιατροί, δηλαδή το ευρύτερο δημόσιο, διαπλέκεται, τα πιάνει, χρηματίζεται, κλέβει κρυφά ή φανερά και σκαρώνει κομπίνες τέτοιας έμπνευσης που μας καθιστούν πρώτους στην Ευρώπη. Η ίδια επιτροπή, η Greco ντε!, εισηγείται τη λήψη άμεσων και αυστηρών μέτρων ώστε να καθαρθεί το κράτος από τους επίορκους λειτουργούς του και να χτυπηθεί. Σκέφτομαι πως ο βασικός μέτοχος είναι μια αρχή για να χτυπηθεί το κακό. Μόνο που πρέπει να πειστεί κι ο κ. Σηφουνάκης.

Τζιμ Μπούκης

ΓΙΑΟΥΡΤΩΜΑΤΑ

Κωμικοτραγικά πράγματα συμβαίνουν τις τελευταίες ημέρες με αφορμή τις αποκαλύψεις για το γιαούρτι και το μέλι. Εξηγήσεις, αναλύσεις και δημόσια έκφραση συγγνώμης από τους εμπλεκόμενους, οι οποίες κάθε άλλο παρά παρουσιάζουν την κατάσταση «μέλι-γάλα». Προφανώς εκεί στον ΕΦΕΤ δεν έκαναν σωστά τη δουλειά τους και ούτε η παραίτηση του γραμματέα αποδεικνύει ότι δεν θα επαναληφθούν παρόμοια περιστατικά στο μέλλον. Ούτε ότι η νέα διοίκησή του θα επιβάλει πιο συστηματικούς και υπεύθυνους ελέγχους. Ποιος εξάλλου μας διαβεβαιώνει ότι δεν κυκλοφορούν στην αγορά και άλλα ακατάλληλα προϊόντα; Ο ΕΦΕΤ θα αναμένει να υπάρξει κάποια καταγγελία από τους καταναλωτές για να υποχρεωθεί να

παρέμβει στο μέλλον και έως τότε όλα θα βαίνουν καλώς; Είναι γεγονός ότι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, εάν δεν είναι ανύπαρκτοι, τότε τουλάχιστον υπολείπονται. Αλλά πρέπει να ξεκαθαρίσουμε και ποιας τάξης μεγέθους κατανάλωση θεωρείται αρκετά μαζική ώστε να απαιτεί τη γενικότερη κινητοποίηση των μηχανισμών ελέγχου. Δεν αρκεί ασφαλώς να ασκείται ένας επισταμένος έλεγχος μόνο στις μεγάλες εξαγωγικές μονάδες, αλλά και στους μικρότερους παραγωγούς ανά τη χώρα που παράγουν τα προϊόντα τους με διαφορετικές προδιαγραφές. Από κει και πέρα ως ελπίζουμε ότι όλοι εμείς ως καταναλωτές θα κρατάμε τα μάτια μας «ανοιχτά» όταν κουραζόμαστε από τον αγοραστικό μας οίστρο...

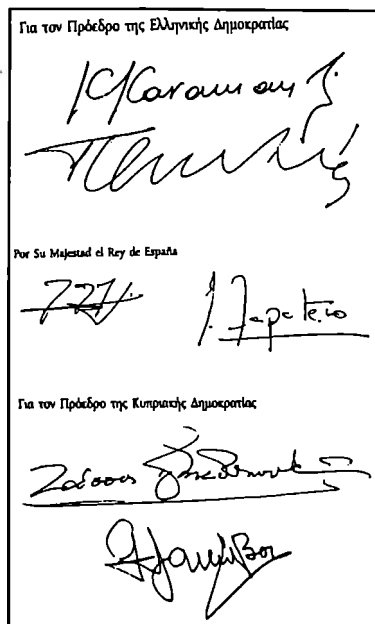
Σ. Λέτσιος

ΑΛΑΖΟΝΕΙΑ

Τι είδους ήθος υποδηλώνει η στάση των υπευθύνων της ΦΑΓΕ με την πρωτοβουλία τους να προβούν σε δημόσια έκφραση συγγνώμης; Μέσα από μια ανακοίνωση που θα θύμιζε εφημερίδα τοίχου, αφού μας κατέστησε κοινωνούς για τον τρόπο που αυτή λειτουργεί, άφησε να γίνει κατανοητό ότι η έκφραση συγγνώμης αποτελεί «ευθύνη του ηγέτη» (sic). Εν ολίγοις, ο «ηγέτης» δεν πρόκειται να απολέσει την πρωτοκαθεδρία στις πωλήσεις και στα κέρδη. Ακριβώς διότι αποφασίζει αυτός τις προϋποθέσεις αλλά και την κατάλληλη στιγμή που ακόμη και η δημοσιοποίηση μιας «ταπεινής συγγνώμης» αποφέρει μιας «απώλειο κέρδος»...

Σως

ΥΠΟΓΡΑΦΤΕ ΠΑΡΑΚΑΛΩ

— Πώς υπογράφουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

— Ελληνικά, φραγκοχωιώτικα ή «ευρωπαϊκά»;

Τεράστιο το δилημμα. Ο Θαπατέρου υπογράφει ισπανιστί, ο Τάσος ελληνιστί και με δύο σσ, ομοίως και ο Π. Μολυβιάτης. Το «Π» από την υπογραφή του ξεχωρίζει. Δηλαδή το «Πέτρος». Με τον πρωθυπουργό μας όμως το πράγμα διαφοροποιείται. Ευρωπαϊστής αν υπογράφει λατινικά. Τουλάχιστον το «f» και το «m» της υπογραφής του το πιστοποιούν. Όμως διατηρεί τα δύο Κ, Κ και δεν επιλέγει το σωστότερο «C» λόγω, εικάζουμε, παραδόσεως και κύρους. Ε, δεν μπορεί να προσφώνεται και Σαραμανλής, κοτζαμάν Καρακαμανλής! Σαν να πρόκειται για σαρμάδες!

Μ.Σ.

Η ΧΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Μηνύματα άνοιξης από την πρώτη σελίδα της Χανιώτικης μηνιαίας εφημερίδας «για την κοινωνία και τον πολιτισμό» **Μήνυμα**, η οποία έκλεισε τρία χρόνια ζωής: «Την χρειαζόμαστε την άνοιξη που έρχεται. Χρειαζόμαστε αυτό το μήνυμα που τόσο έντονα βγάζει η φύση από κάθε της πόρο. Πως τα πράγματα προχωράνε, ανθίζουν, ομορφαίνουν. Πως δεν είναι όπως τα δικά μας ανθρώπινα. Δεν είναι σταματημένα στην υποκρισία, το συμφέρον και τον κυνισμό...

...Χαρείτε την άνοιξη και φιλοσοφείστε τα μηνύματά της».

Στην ίδια εφημερίδα υπάρχει αφιέρωμα και στον Χανιώτικο τύπο: «ένα τύπο πλούσιο, όμορφο, μα και ιδιόμορφο».

«Πόσα θα λέγατε πως είναι τα Χανιώτικα έντυπα; Εμείς, με την έρευνα που κάναμε (κυρίως από πηγές δικές μας και το αρχείο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης) βρήκαμε πάνω από τριάντα και δεν είμαστε καθόλου σίγουροι πως τα βρήκαμε όλα!...

...Έντυπα κάθε λογής λοιπόν, από καθημερινές εφημερίδες μέχρι ετήσια λογοτεχνικά περιοδικά, και από βδομαδιατίκες μέχρι έντυπα γνώμης και ποικίλης ύλης. Ένας πλούτος που μαζί με μια απίθανη σε εύρος συλλογή εντύπων που έχουν κλείσει -σατιρικά, αθλητικά, πολιτικά, Τέχνης, λαογραφικά, εφημερίδες κ.ο.κ.- αποτελούν ένα μέρος της τοπικής ιστορίας που θάπρεπε να μελετηθεί. ...Τα έντυπα είναι πολλά και σε απόλυτους αριθμούς και σε αριθμό ανά κατηγορία κι αυτό σε εποχές συνεχούς υποχώρησης του γραπτού λόγου είναι από μόνο του εντυπωσιακό. Το γεγονός αυτό, καθώς και η μετάπτωση της συντήρησης των εντύπων από τις πωλήσεις φύλλων στη διαφήμιση έχει κάνει τα περισσότερα από αυτά να έχουν οριακή ή προβληματική επιβίωση. Σχεδόν όλα ως βασικότερο καύσιμο έχουν την δημιουργική τρέλα των εκδοτών τους, ενώ δεν λείπουν και οι θεμιτές οικονομικές προσδοκίες».

Στην εφημερίδα **Εμπρός** της Λέσβου διαβάζουμε για τα «τεφτέρια» ενός ιστορικού εστιατορίου της Μυτιλήνης:

«Ξύπνιος άνθρωπος ο κυρ Χαράλαμπος Καβαλίκας. Με την πολυχινιάτικη... κοσμοθεωρία του, πως «αν τιμάς τη γη και τον άνθρωπο, έξω δεν θα πέσεις», άνοιξε «μονοπάτι» που έγινε «καλοστρωμέ-

νος δρόμος» μετέπειτα, στην πορεία της ζωής. Δουλευτής, καπάτσος άνθρωπος της αγοράς, ανακατεύτηκε μ' ό,τι «ευδοκίμωσε» επιχειρηματικά την εποχή εκείνη. Κι όταν ξαναγύρισε στη Μυτιλήνη, ωριμότερος και πιο δραστήριος, με το απόσταγμα της θυμοσοφίας των ανθρώπων και των τόπων που έτυχαν στο συναπάντημά του, έκανε μια κίνηση που έμεινε ιστορική στη μετέπειτα πορεία των Μυτιληνίων επιχειρήσεων. Πήρε το 1924 το εστιατόριο «Αβέρωφ» κι έβαλε ακρογωνιαίο λίθο στην παραδοσιακή σπιτική γεύση, που ακόμα καλά κρατά.

...Στα ιστορικά κατάστιχα του «Αβέρωφ», όπως θυμάται η κ. Βασιλεία, υπήρχαν πάντα τα... Τεφεράκια του βερσέ, αλλά και ο μαυροπίνακας. Η ίδια θυμάται ακόμη το Μητροπολίτη Ιάκωβο Α' να μπαίνει στο τότε «μαγειρείο» του πατέρα της για... κοκκινιστό και τον αείμνηστο Δήμαρχο Απόστολο Αποστόλου για... ατζέμ πιλάφ. Στο μενού του εστιατορίου ανατολίτικες γεύσεις: σουτζουκάκια σμυρνέικα, μπριάμ, ιμάμ, τας κεμπάπ, κοκκινιστά διάφορα, ψαρόσουπες, μοσχάρι φούρνου, λαδερά, νόστιμα γεμιστά».

Στην **Έκδοση**, την μηνιαία εφημερίδα της Ηπείρου, διαβάζουμε την προτροπή στον τίτλο «**Ασχοληθείτε με τα Καρδαμίτσια**» - φωνή των κατοίκων προς το δήμο Ιωαννίνων:

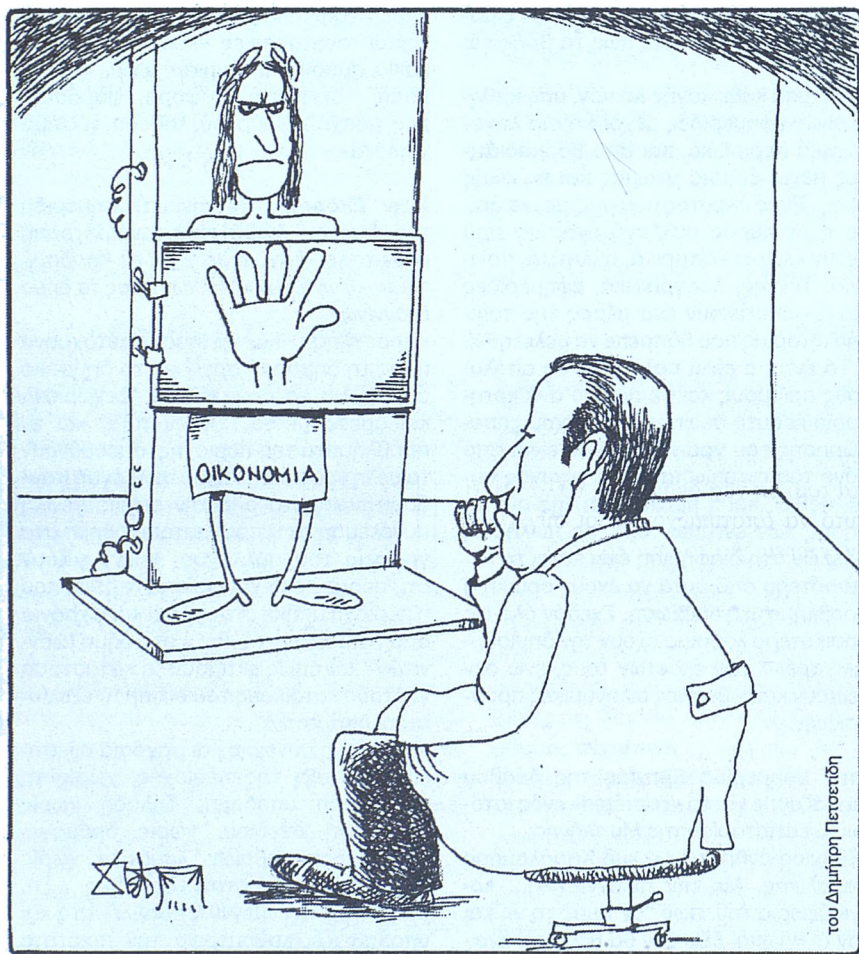
«Πρόσκληση και αίτημα ταυτόχρονα προς τη δημοτική αρχή και το δημοτικό συμβούλιο να ασχοληθούν «ξεχωριστά και άμεσα με τα Καρδαμίτσια» και τα προβλήματα της περιοχής, απευθύνουν τα μέλη του πολιτιστικού συλλόγου Καρδαμιτών μετά από την ετήσια γενική συνέλευση που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του συλλόγου. Υπενθυμίζουν ότι «πέρασαν 15 χρόνια από το 1989 που η περιοχή μπήκε στο σχέδιο και 6 χρόνια από τότε που εντάχθηκε στο δήμο Ιωαννίνων» και όπως εκτιμούν «η κατάσταση για τους κατοίκους του οικισμού εξελίσσεται δραματικά».

...Επειδή η συνεχής και ραγδαία οικιστική ανάπτυξη της περιοχής, χωρίς τη στοιχειώδη υποδομή, δηλαδή χωρίς εφαρμογή σχεδίου, χωρίς δρόμους, αποχέτευση ομβρίων, λυμάτων, χωρίς ηλεκτροφωτισμό στους δρόμους, κ.λπ. μας δημιουργεί μεγάλα προβλήματα και υποβαθμίζει καθημερινά την ποιότητα της ζωής μας».

Για να μην είναι... «προτεινόμενη προς αποχώρηση»

του Κώστα Δέδε

Αν και δεν έχουμε λόγο για να αμφιβάλλουμε σχετικά με τις διακηρυχθείσες κυβερνητικές προθέσεις όσον αφορά στην πραγματοποίηση των υποσχέσεων, ωστόσο υπάρχει προβληματισμός για το εάν, στο τέλος της τετραετίας, τα αποτελέσματα αυτών των πραγματοποιήσεων θα είναι μεγαλύτερα από τις επιπτώσεις των όποιων οικονομικών μέτρων στα εισοδήματα των εργαζομένων και συνταξιούχων.

Οι κυβερνητικοί παράγοντες μιλούν για δεσμεύσεις που θα ικανοποιηθούν στο ακέραιο. Φυσικά η κυβερνητική «αγνότητα» υπαγορεύεται από το νέο πολιτικό ήθος που θέλει να καλλιεργήσει το κυβερνών κόμμα στον τόπο. Και αυτό είναι καλό εάν δεν εξαντλείται σε «δαντέλες, πιάνο και γαλλικά», αλλά οδηγεί με ήπιο και συγχρόνως δραστικό τρόπο στην εκτέλεση του προγράμματος και των αποφάσεων εφαρμόζοντας την κατάλληλη επικοινωνιακή πολιτική. Το ερώτημα πάντως που τίθεται είναι κατά πόσον υπάρχει δυνατότητα να φανεί η κυβέρνηση συνεπής όσον αφορά στην υλοποίηση των προεκλογικών δεσμεύσεων.

Τα πρόσφατα οικονομικά μέτρα, τα οποία έχουν να κάνουν με την αύξηση των εμμέσων φόρων, απορρέουν από την επιδίωξη κάλυψης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ώστε η οικονομία να πληροί τα κριτήρια του Συμφώνου Σταθερότητας υπό τη νέα του μορφή. Πράγματι, ως τα τέλη του 2006 πρέπει να έχουν εφαρμοσθεί πολιτικές οι οποίες θα έχουν επιφέρει μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από το 3% επί του ΑΕΠ. Πάντως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις εαρινές οικονομικές προβλέψεις της εκτιμά ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα φέτος θα διαμορφωθεί στο 4,5% του ΑΕΠ, και στο 4,4% το 2006.

Όσον αφορά στο δημόσιο χρέος, το αναθεωρημένο Σύμφωνο Σταθερότητας παραμένει αμετάβλητο. Δηλαδή, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ να είναι στο 60%. Πάντως το νέο χαρακτηριστικό είναι ότι καθίσταται ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ καθοριστικός για την δημοσιονομική προσαρμογή, την οικονομι-

κή διαχείριση και την λήψη αποφάσεων. Για την Ελλάδα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει ότι ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ θα είναι σταθερός στο 110,5% το 2005 και θα μειωθεί ελάχιστα στο 108,9% το 2006.

Ακόμη προβλέπει διετή προθεσμία για την εξυγίανση των δημοσιονομικών ανισορροπιών, ώστε ο λόγος συνολικού ελλείμματος προς ΑΕΠ να είναι μικρότερος του 3%.

ΘΑ ΗΤΑΝ ΣΧΗΜΑ ΟΞΥΜΩΡΟ

Είναι γεγονός ότι η δημοσιονομική κατάσταση στην Ελλάδα είναι απογοητευτική – για να μην χρησιμοποιήσουμε τον όρο *τραγική*. Την κατάσταση αυτή εν μέρει γνώριζε η Νέα Δημοκρατία ως αντιπολίτευση. Περίμενε όμως αφενός να μετρήσει την έκτασή της όταν θα γινόταν κυβέρνηση, αφετέρου να δικαιολογήσει, με την απογραφή που έκανε, τα όποια μέτρα λαμβάνει για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Έχοντας φυσικά την βεβαιότητα ότι κανένας σώφρων πολίτης δεν θα της επιρρίψει ευθύνες για την κατάντια της οικονομίας, η οποία αποδίδεται στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Και θα ήταν σχήμα οξύμωρο η σημερινή κυβέρνηση να είχε την δυνατότητα να υλοποιήσει τους στόχους της και παρ' όλα αυτά να μην το έκανε, προδιαγράφοντας έτσι την πολιτική αυτοκτονία της.

Η απόδοση πολιτικών ευθυνών έχει γίνει και έχει αποτυπωθεί στο αποτέλεσμα της εκλογικής αναμέτρησης. Οι ισχυρισμοί στελεχών της αξιωματικής αντιπολίτευσης που κάνουν, σήμερα, λόγο για επενδυτική επέκταση του παραγωγικού δυναμικού επί των ημερών του ΠΑΣΟΚ, για αύξηση της απασχόλησης και των πραγματικών εισοδημάτων, για ενίσχυση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας και για δημιουργία ενός διοικητικού μηχανισμού «που πέτυχε να υλοποιήσει ένα τεράστιο όγκο επενδυτικών έργων» (άρθρο του στελέχους του ΠΑΣΟΚ, καθηγητού και πρώην υπουργού κ. Τάσου Γιαννίτση στην *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία* στις 3 Απριλίου 2005) δεν μπορούν να πείσουν τον απλό πολίτη. Και αυτό γιατί:

- 1) Η αναποτελεσματική διοικητική μη-

χανή και γραφειοκρατία συνέβαλαν αποφασιστικά στην αποθάρρυνση για μεγάλες ή μικρές παραγωγικές επενδυτικές πρωτοβουλίες, και οι επενδύσεις θεσμικών επενδυτών είχαν άλλο, πλήν του παραγωγικού, προσορισμό. 2) Η οικονομία δεν είχε την ικανότητα να καταπολεμήσει την ανεργία και να αυξήσει την απασχόληση (τα ποσοστά μιλούν). 3) Επιχειρήσεις έφευγαν στο εξωτερικό. 4) Μειώθηκε σημαντικά η ανταγωνιστικότητα και η προβαλλόμενη άνοδος των πραγματικών εισοδημάτων δεν μπορεί να δικαιολογήσει την σημαντική αύξηση των καταναλωτικών δανείων και την επιβάρυνση των πιστωτικών καρτών αλλά και την αύξηση του τζόγου.

Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΩΝ «ΠΕΠΑΤΗΜΕΝΩΝ»

Το πρόβλημα είναι εάν η σημερινή κυβέρνηση μπορεί να απεγκλωβιστεί από την λογική «των πεπατημένων οδών», και να καθορίσει προοπτικές που να είναι προσιτές σε Έλληνες και ξένους επενδυτές. Προοπτικές που είτε αφορούν στον πρωτογενή και δευτερογενή (μεταποίηση) τομέα της οικονομίας και στη ναυτιλία, είτε στην παροχή υπηρεσιών που σχετίζεται με τις διεθνείς οικονομικές και επιχειρηματικές αναδιαρθρώσεις. Δυνατότητες υπάρχουν. Δυστυχώς η κυβέρνηση δεν δείχνει να προβαίνει σε τομές διαρθρωτικού χαρακτήρα. Ίσως να σκέπτεται ότι «εμείς θα δημιουργήσουμε το αντιγραφειοκρατικό οικονομοτεχνικό πλαίσιο και ας αποφασίσουν οι επενδυτές». Το πλαίσιο όμως πρέπει να καθορίζεται και από τα νέα δεδομένα, αλλά και σε αυτό να αποτυπώνονται οι σύγχρονες αντιλήψεις για τον τρόπο και τους στόχους ανάπτυξης. Δεν αρκεί να γίνουν μόνον ενέργειες για να βγούν οι ήδη προγραμματισμένες επενδύσεις από το τέλμα. Στη σημερινή εποχή χρειάζεται, όπως έλεγε ο Ανδρέας Παπανδρέου για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, και «φαντασία»...

Ακριβώς, χρειάζεται «φαντασία» και τόλμη ώστε κυβέρνηση και επιχειρήσεις να μπορέσουν να προφθάσουν τα γεγονότα, προκειμένου η οικονομία να παρακολουθήσει τις διεθνείς εξελίξεις.

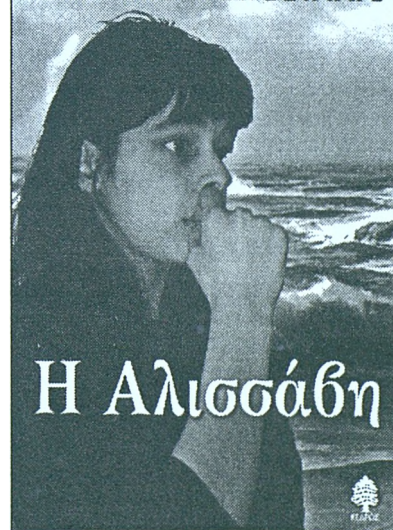
Η επιστημονική έρευνα αποκαλύπτει

ότι ο προγραμματισμός των επενδύσεων καθορίζεται κυρίως από τις προοπτικές της ζήτησης. Πράγματι, η αυξημένη ζήτηση για προϊόντα και οι τεχνολογικές εξελίξεις αποτελούν τους ισχυρότερους παράγοντες που ωθούν τις εταιρείες σε αύξηση των επενδύσεων («Η ελληνική οικονομία», 2/04, IOBE).

Με βάση τα δεδομένα της ελληνικής οικονομίας αλλά και την φιλοσοφία των κατά καιρούς μέτρων συμπίεσης των εισοδημάτων, είτε για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού είτε για την κάλυψη της «τρύπας του προϋπολογισμού», ο επενδυτικός ορίζοντας απειλείται. Εδώ ακριβώς χρειάζονται πρωτότυπες σκέψεις και ευελιξίες, που σε συνδυασμό με τα αναγκαία μέτρα μπορούν να δημιουργήσουν ευνοϊκό περιβάλλον, το οποίο είναι δυνατόν να αρχίσει να φαίνεται μέσα στην τρέχουσα τετραετία. Διαφορετικά, η κυβέρνηση θα «είναι προτεινόμενη για αποχώρηση»...

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΕΝΕΔΑΚΗΣ

Η Αλίσσάβη, δεκαπέντε διηγήματα –ιστορίες λέει ο Ανδρέας Νενεδάκης– καλύπτουν τον εικοστό αιώνα: Το κοντραμπάντο του αλατιού το '22, την Κατοχή, το Ελ Αλαμίν, την εξορία, το Μακρονήσι, τη Χούντα, το Μάη του '68.

Ηθικολογία ή Ρεαλισμός;

του Μάνου Στεφανίδη

Μνήμη Κ. Τσαλόγλου

Μη λυπηθείς, διορθώνεται.

Θα πάμε να διαλέξεις
άλλο καινούργιο σθένος...

Κική Δημουλά

Η ΝΔ κατέλαβε πανηγυρικά την εξουσία διακηρύσσοντας *urbi et orbi* πως θα χτυπήσει δραστικά τη διαπλοκή, θα επιφέρει κάθαρση στους υπονομευμένους θεσμούς, θα επανιδρύσει το παρακμάζον κράτος και θα επιβάλει προς πάσαν κατεύθυνση το δίπτυχο «πνεύμα

και ηθική». Αυτή της η ρητορική, έστω κι αν δεν έπεισε όλους τους ψηφοφόρους, τους παρέσυρε πάντως γλυκά ώστε να την αναδειξουν κυβέρνηση με ισχυρή πλειοψηφία, ελπίζοντας πως μετά από τον αβασάνιστο, όσο και βασανιστικό εκμοντερνισμό για τους τύπους (και τους «ήλους») των προηγούμενων, όπου θριάμβευαν οι κρατικοί εργολάβοι και οι καταστροφηγείς των ποικίλων κοινοτικών προγραμμάτων, θα ίσχυαν επιτέλους κι εδώ η στοιχειώδης αξιοκρατία και η απαραίτητη διαφάνεια.

Ως τώρα η ΝΔ πολιτευόμενη σεμνά και ταπεινά ως αντι-ΠΑΣΟΚ εξακολουθεί να διατηρεί αν όχι την εύνοια πάντως την ανοχή των ψηφοφόρων, κυρίως γιατί αυτοί οι τελευταίοι κατανοούν πως παρά τον μαξιμαλισμό των υποσχέσεων της τα προβλήματα είναι απείρως μεγαλύτερα και δυσκολότερα και άρα απαιτούνται απ' όλους και υπομονή και σφιξίμο του ζωναριού. Άλλωστε τι είχαμε, τι χάσαμε. Λιτότητα τότε και τώρα. Η ΝΔ έχοντας αναμφισβήτητα λοιπόν καλές προθέσεις παρουσιάζεται αρκετά αμήχανη και απλοϊκή ως προς τους κανόνες του παιχνιδιού και το *modus operandi*. Γιατί βεβαίως μ' ευχολόγια και κατηχητικούς λόγους, ούτε η παραγωγική δραστηριότητα βελτιώνεται, ούτε το έλλειμμα ισοφαρίζεται, ούτε η ανεργία πατάσσε-

ται, ούτε σταματάει η δύστηνος πλην νεόπλουτη και επιδειξίας πατρίς μας να φιγουράρει τελευταία ανάμεσα στους ευρωπαϊούς εταίρους της. Όργιο διαφθοράς, πρώτοι στην παροικονομία, σου λέει ο άλλος.

Η πρόσφατη μάλιστα «σύγκρουση» με τις Βρυξέλλες και η παράλληλη άκομψη όσο και ολιγοφρενική αντίδραση του ΠΑΣΟΚ, το οποίο ζητάει από πάνω και τα ρέστα, παρουσιάζουν με κωμικοτραγικό τρόπο την άλλη διάσταση του προβλήματος. Είναι δυνατόν η ΕΕ να αντιδρά στον εξορθολογισμό της σχέσης κράτους, ΜΜΕ, και εργοληπτών του Δημοσίου; Δικαιούται να παρεμβαίνει, πράγματι, στην ελεύθερη αγορά παρεμποδίζοντάς την ένας νόμος –αυτός του βασικού

μετόχου– ο οποίος κυρίως «αποβλέπει στην προάσπιση της διαφάνειας και της δημοκρατίας στην Ελλάδα», όπως έγραψε την προπερασμένη Κυριακή ο εκδότης της *Ελευθεροτυπίας* κ. Θ. Τεγόπουλος;

Απ' την άλλη είναι ρομαντικό, ανιστορικό ή απλώς εξωπραγματικό το ερώτημα περί τήρησης του εθνικού μας Συντάγματος εντός των κόλπων της ενωμένης Ευρώπης; Ο Νίκος Κωνσταντόπουλος μίλησε σχετικά για απαράδεκτους νομικισμούς του ΠΑΣΟΚ. Ενώ ο Ευ. Βενιζέλος απαντώντας του έγραψε (*Ελευθεροτυπία* 1.4) ότι «η κυβέρνηση δημιούργησε ένα τεράστιο πρόβλημα χρεώνοντας στο Σύμβαμα επιλογές του δικού της νόμου». Αν όμως έτσι έχουν τα πράγματα, γιατί ο Θανάσης Τεγόπουλος (ό.π.) καλεί τον κ. Βενιζέλο και το κόμμα του να πράξουν το «αυτονόητο» σεβόμενοι την υπογραφή

τους και το κύρος της χώρας; «Θα τρελαθώ εγώ», όπως θα 'λεγε κι ο αείμνηστος Νίκος Κεσσανλής. Πρόκειται, άραγε, για στείρα ηθικολογία που καλύπτει άτσαλα τις υφιστάμενες κυβερνητικές αδυναμίες περί του πρακτέου ή μήπως για την τελευταία μας ευκαιρία να οξυγονώσουμε θεσμούς που από χρόνια ασφυκτούν εξαιτίας της παρατεταμένης διαφθοράς;

Υπάρχει όμως και η άλλη άποψη, διατυπωμένη από ουδέτερο –αν μπορεί να υπάρξει κάτι τέτοιο– χείλη: «Τα πολιτικά ζητήματα λύνονται με πολιτικές επιλογές κι όσοι νομίζουν ότι

ΕΚΟΨΑ ΤΟ
ΠΡΟΣ ΜΟΥ,
ΛΟΥΪΖΑ

ΠΑΡ ΣΤΟΙΧΗΜΑ
ΟΤΙ ΘΑ ΤΟ
ΠΕΤΑΞΕΣ ΣΤΟ
ΠΑΤΩΜΑ ΓΙΑ ΝΑ
ΤΟ ΜΑΖΕΨΩ ΕΓΩ.

λύνονται με αυστηρότερους νόμους, είναι αφελείς ή κοροϊδεύουν τους ιθαγενείς. Η κοινότητά μας επιδοτεί καμιά 20αριά χρόνια τώρα για να εκσυγχρονίσουμε την οικονομία μας, να φτάσουμε στη σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο... Αντιθέτως εμείς κάνουμε άλλα περίεργα πράγματα, δικές μας πατέντες, όπως ο νόμος για τον βασικό μέτοχο...» (Φ. Γεωργελές, *Athens Voice*, τχ. 74).

Βέβαια ανάμεσα στην «πατέντα» και τις κοινοτικές επιδοτήσεις μεσολαβούν είκοσι χρόνια πασοκοκρατίας, αλλά αυτό δεν μοιάζει να συγκινεί τον αρθρογράφο. Άλλοι, επίσης «ψύχραιμοι», δηλώνουν ότι αυτή είναι η δυναμική της ελεύθερης οικονομίας και πως ό,τι αποκαλούμε πουριτανικά «διαφθορά», είναι το αναγκαίο καύσιμο που έφερε την αύξηση του ακαθάριστου εθνικού μας προϊόντος στην πρώτη θέση της Ευρώπης και δημιούργησε την ισχυρή οικονομία του Σημίτη· μια οικονομία που κρίθηκε και πέτυχε στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Θα ξανατρελαθώ εγώ. Ποιος λέει αλήθεια; Ή, καλύτερα, ποιος λέει τα λιγότερα ψέματα; Είναι αυτή η αντιμετώπιση «ρεαλιστική» αίσθηση της πολιτικής, ότι μας λείπει δηλαδή για να ξανακινηθούν οι επενδύσεις και η παραγωγική διαδικασία στον τόπο, ή είναι αυτός ακριβώς ο κλεψίτυπος και αντιανταπτυξιακός «ρεαλισμός» που μας έχει οδηγήσει σ' αυτή την οπισθοδρόμηση, στην καταραμένη ύφεση;

Η Ελλάδα σήμερα βρίσκεται σ' αυτή τη δυσάρεστη θέση επειδή ακριβώς έχουν εκλείψει εδώ και πάρα πολύ καιρό οι στοιχειώδεις κανόνες του παιχνιδιού. Κι όταν ελλείπουν οι κανόνες, τότε φαλκιδεύεται και το ίδιο το παιχνίδι ό,τι κι αν λέει στην κομπορημοσύνη του ο κ. Πάγκαλος. Αν η ΝΔ ευθύνεται για όσα ΔΕΝ έχει κάνει έναν χρόνο τώρα, το ΠΑΣΟΚ ευθύνεται πολλαπλάσια για όσα διέπραξε, κι αυτά είναι πάρα πολλά. Αν το «σύστημα» λειτουργεί αποκλειστικά δια της τεθλασμένης οδού, είναι αυτό απλώς μια ακόμη εγχώρια πατέντα ή η αιτία που ευθύνεται κατά κύριο λόγο για τη δυσανεξία μας; Στην Ευρώπη υπάρχει μια εμφαντική μεγιστοποίηση, στα όρια της θρησκευτικής υστερίας, της λεγόμενης αυτορρύθμισης της αγοράς. Μιας αγοράς όμως που έχει αυστηρούς και ακριβείς κανόνες. Αυτούς που επιχειρεί να επιβάλει στη χώρα, άτσαλα και άρρυθμα ομολογουμένως, η ΝΔ. Αντίθετα ο «ρεαλισμός» των προηγούμενων οδήγησε την εθνική μας οικονομία σ' αυτή την προφανή υστέρηση. Όλα τ' άλλα είναι εκ του πονηρού και ηθικολογίες από την ανάποδη που δεν πείθουν ούτε τον κ. Κουνάλη. Με την καλή έννοια...

Έφθασε όμως ήδη και η ώρα της αλήθειας για τη ΝΔ: Ο εξορθολογισμός της αγοράς και η θέσπιση ενός πλαισίου δικαίων, δηλαδή αξιοκρατικών σχέσεων ανάμεσα στο κράτος και τον επιχειρηματία - ακρογωνιαίο λίθο του συστήματος, δεν σημαίνει ότι επιτρέπουν έτσι άγαραμπα την επίθεση κατά των χαμηλόμισθων δια των έμμεσων φόρων. Έτσι ώστε να δείξει δηλαδή ο νεοφιλελευθερισμός ότι καλό το πνεύμα και η ηθική αλλά υπάρχει και ο ΦΠΑ ο οποίος αυξήθηκε για το καλό μας! Όταν μεγαλώνει η ακρίβεια και επιβαρύνονται οι ασθενέστερες τάξεις, τότε μεγαλώνει και η ανεργία και το έλλειμμα. Κι ο φαύλος κύκλος περιπλέκεται. Η ΝΔ οφείλει να

καταγάγει διπλωματικές νίκες σχετικά με τον βασικό μέτοχο αλλά και ν' αναθερμάνει μιαν αγορά φοβισμένη από τον κυβερνητικό «παρορμητισμό». Να πείσει δηλαδή τους επενδυτές πως τα μέτρα που θέλει να λάβει είναι με το μέρος τους κι όχι εναντίον τους. Κι αυτό δεν φαίνεται πλέον εύκολο παρά τα στανικά χαμόγελα του κ. Αλογοσκούφη και των συνεργατών του. Απ' την άλλη πλευρά η κυβέρνηση εύκολα επιλέγει μια οριζόντια, δηλαδή «δημοκρατική», και αυτοχαρακτηριζόμενη ως «ήπια» φορολόγηση, αλλά ξεχνάει επιλεκτικά να φορολογήσει το μεγάλο κεφάλαιο -κάτι τέτοιο θα ήταν αντιανταπτυξιακό, σου λέει!- τους έχοντες και κατέχοντες και βεβαίως την Εκκλησία που είναι και επίκαιρη. Έτσι τα υπερκέρδη των ολίγων μεγαλώνουν ακόμη περισσότερο και η θέση των πολλών και πενομένων καθίσταται ακόμη πιο δυσχερής. Άρα εδώ το δίλημμα δεν είναι ηθικολογία ή ρεαλισμός, αλλά αληθής κι όχι υποκριτική πρόνοια για τις χειμαζόμενες τάξεις και γενναϊότητα ως προς τις επιλογές εκείνες που θα μας βγάλουν απ' τα αδιέξοδα. Πώς; Ε, όποιοι έχουν κατέβει στο γήπεδο κι έχουν διεκδικήσει τη μπάλα οφείλουν να ξέρουν και ποδόσφαιρο. Κι ούτε βέβαια είναι λύση να πετάς το τόπι στις γροθίδες!

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

«ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ»

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

669 ΤΟΜΟΙ

ΟΜΗΡΙΚΑ - ΕΠΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Βατραχομυομαχία -

Τιτανομαχία -

Μικρά Ίλιάς - Ίλιου πέρις -

Άγών Όμηρου και Ήσιόδου

792 «ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ»

Εκδότης Όδυσσεας Χατζόπουλος

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 46, ΑΘΗΝΑ 106 78

ΤΗΛ.: 210.38.40.524 FAX: 210.33.03.098

Αθήνα-Ιεροσόλυμα

του Π.Ν. Δασούτη πολιτικού επιστήμονα

Α. ΕΚΛΟΓΗ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

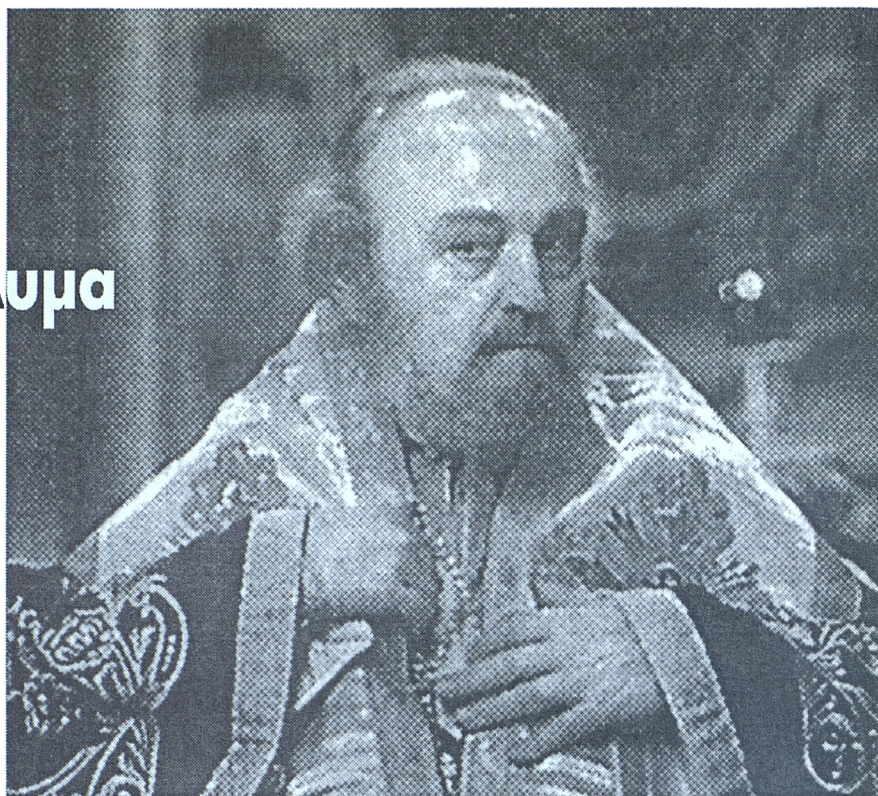
Μετά το θάνατο του Διοδώρου, Πατριάρχη Ιεροσολύμων, τον Δεκέμβριο του 2000, άρχισε η διαδικασία διαδοχής, βάσει του ιορδανικού Νόμου του 1958, προκειμένου να εκλεγεί νέος Πατριάρχης στη μητέρα των Εκκλησιών, όπως λέγεται το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, παλαιότατος θεσμός με άνω των 18 αιώνων ζωή.

Οι υποψηφιότητες, μετά την εκλογή του Τοποτηρητή (Πέτρος Κορνήλιος) που έχει την ευθύνη για την εκλογική διαδικασία, λίγο ως πολύ πήραν την εικόνα: Ειρηνάιος, Έξαρχος στην Αθήνα για σχεδόν 20 χρόνια· Τιμόθεος, Αρχιεπίσκοπος κατά τη διάρκεια θητείας του Διοδώρου· και Κορνήλιος, που ήταν αυτός που εξελέγη Τοποτηρητής.

Οι τρεις υποψήφιοι καθόρισαν και την προεκλογική εκστρατεία τους. Από τους 17 τελικούς εκλέκτορες, που είναι οι ανώτατοι ιεράρχες, μέλη της Ιεράς Συνόδου, οι 15 είχαν λίγο ως πολύ προσδιορισθεί στους 3 υποψήφιους που είχαν από 5 ο καθείς. Παρέμειναν 2, που είχαν χαρακτηριστεί ως «απρόβλεπτοι», οι οποίοι τελικά έγειραν υπέρ του Ειρηναίου για να του δώσουν οριακή νίκη με 7 ψήφους έναντι 5 του Τιμοθέου και 5 του Κορνηλίου.

Η προεκλογική περίοδος χαρακτηρίστηκε από έντονη εμπάθεια, τρομακτική εκκοσμικευση και καθόλου πνευματικότητα. Από τους διεκδικητές, κυρίως ο Ειρηνάιος έπαιξε με όλα τα μέσα, έχοντας βοήθεια από την Αρχιεπισκοπή Αθηνών, από τη Χρυσοπηγή, από ομάδα αντίπαλων «βοηθών» (Φωκά Βαβύλη, Τριανταφυλλάκη, άλλους αστυνομικούς, Αρχιμανδρίτη Φαρμάκη κ.λπ.), όπως έγινε πια γνωστό στο πανελλήνιο με τις τελευταίες αποκαλύψεις από έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο.

Η ατμόσφαιρα ηλεκτρίστηκε τόσο, που μόνο πατριαρχικές εκλογές δεν θύ-

μιζε. Για όσους εκείνη την εποχή ζούσαν στα Ιεροσόλυμα, η κατάσταση ήταν κάτι περισσότερο από τραγική.

Σ' αυτό συνέτεινε και η αμάθεια καθώς και το χαμηλό επίπεδο των Αγιοταφιών. Είναι δυστυχές αλλά από τους 100-110 που ήταν εκείνη την εποχή, μόνο 10, και ίσως ούτε τόσοι, ήταν ικανοί να θεωρηθούν ιερωμένοι πνευματικοί, άξιοι εκπρόσωποι της Εκκλησίας της Σιών.

Β. ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κατ' αρχήν πρέπει να τονισθεί ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει καμία νομική βάση για επέμβαση στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων. Μόνο εθιμικά, με όλες τις κυβερνήσεις, αποστέλλει κάποια χρηματική βοήθεια. Βεβαίως το μεγάλο πλήθος των Αγιοταφιών είναι ελληνικής καταγωγής, αλλά όταν γίνονται μοναχοί στο Μοναστήρι των Ιεροσολύμων, όπως είναι το πραγματικό καθεστώς του, γίνονται αυτόματα υπήκοοι του κράτους που έχει την ευθύνη για τον εσωτερικό κανονισμό του Πατριαρχείου. Από το 1958 μέχρι σήμερα ο νόμος είναι ιορδανικός και οι Αγιοταφίτες, τουλάχιστον αυτοί που πρέπει να έχουν δικαίωμα ψήφου στις εκλογές, πρέπει να πάρουν ιορδανική υπηκοότητα, διαβατήριο κ.λπ.¹

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων φαίνεται λοιπόν θεωρητικά να είναι καθύδρυμα της εσωτερικής εννομής τάξης του ιορδανικού κράτους. Αυτά όμως μέχρι το 1967. Μετά την ήττα των Ιορ-

δανών και την κατάληψη από τον στρατό του Ισραήλ των παλαιστινιακών εδαφών και της πόλης των Ιεροσολύμων, τα υπό κατοχήν εδάφη περιήλθαν σε «ευθύνη» διοικητικής προστασίας του Ισραήλ, που έγινε πλέον έντονη μετά τη Συνθήκη του Όσλο.

Η παλαιά πόλη των Ιεροσολύμων, όπως και όλη η πόλη εξάλλου, παρά το ότι παραμένει θεωρητικά με το *statuts* του ΟΗΕ από το 1948 ως *Corpus separatum*, δηλαδή δεν ανήκει σε κανέναν μέχρι την υπογραφή της τελικής Συμφωνίας Ειρήνης, έχει καθυποταγεί στο προστατευτικό σύστημα του κράτους του Ισραήλ, που *manu militari* το κατέχει, όπως και όλη τη Δυτική Όχθη. Μετά το Όσλο μόνο περιοχές-πόλεις στη Δυτική Όχθη έμειναν με ευθύνη της Παλαιστινιακής Αρχής ως ζώνες Α. Ζώνες Β ήταν με συνευθύνη Παλαιστινιακής Αρχής και Ισραήλ, ενώ ζώνες Γ ήταν καθαρά με ευθύνη του Ισραήλ. Τα Ιεροσόλυμα δεν εμπεριέχοντο στον διακανονισμό αυτό, αφού αποτελούσαν χωριστό σημείο στην ατζέντα των διαπραγματεύσεων.

Οι αλλοδαποί θεσμοί στην πόλη των Ιεροσολύμων, ειδικά την παλιά πόλη και τα λεγόμενα Ανατολικά Ιεροσόλυμα, παρέμειναν αίοιοι από νομικής πλευράς. Το Πατριαρχείο επίσης. Μόνο η 18 αιώνων ζωή του του έδιδε υπόσταση, εν αναμονή της Τελικής Συνθήκης Ειρήνης που θα όριζε και τον νέο καταστατικό χάρτη του.

Η Ελλάδα είχε ξεκινήσει συζητήσεις για την κατάσταση του Πατριαρχείου, βλέποντας να έρχεται το τέλος του Διοδώρου. Επέμενε στο αυτοδιοίκητο και στην ανεξαρτησία του θεσμού, αλλά και στον ελληνορθόδοξο² χαρακτήρα του.

Το ΥΠΕΞ ήταν σε επαφή με τις τρεις εμπλεκόμενες αρχές, Ισραηλινούς, Παλαιστινίους και Ιορδανούς. Η διαδικασία διαδοχής και η εμπάθεια, κυρίως των Ειρηνάιου και Τιμοθέου, δημιούργησαν προβλήματα. Μετά τη διαγραφή, μεταξύ άλλων, των δύο προαναφερομένων υποψηφίων από τις αρμόδιες αρχές του Ισραήλ και ενώ το ελληνικό ΥΠΕΞ προσπαθούσε να βρει κάποια λύση στο πρόβλημα, παρενέβη δυναμικά και χωρίς άλλη συνεννόηση ο Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος με πύρρηνα άρθρα εναντίον του Ισραήλ (Ιούλιος 2001). Κανείς από την Εκκλησία της Ελλάδος δεν σκέφτηκε ότι ο νέος νόμος για το Πατριαρχείο θα καταρτισθεί από το Ισραήλ. Το ΥΠΕΞ προσπάθησε να βρει κοινό τόπο σε συζητήσεις μεταξύ αρμοδίων Ισραήλ, Παλαιστινιακής Αρχής και Ιορδανίας. Κάποιοι όμως ήθελαν να υποκαταστήσουν το ΥΠΕΞ ή τις αρμόδιες αρχές...

Τουλάχιστον από αναλύσεις της εποχής φάνηκε το εξής: ο Αρχιεπίσκοπος, με τη βοήθεια της Χρυσοπηγής, είχε σχέδιο να αναβαθμίσει την Εκκλησία της Ελλάδος σε νεοπαγές Πατριαρχείο. Ήθελε να δημιουργήσει άξονα Αθήνας-Αλεξανδρείας-Ιεροσολύμων, ώστε να πιέζει το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην Κωνσταντινούπολη. Το τελευταίο, ίσως, με την πολιτική της Τουρκίας, όπως πίστευαν, κάποτε θα έφενγε, οπότε η Αθήνα θα γινόταν ο χώρος ενάσκησης ορθόδοξης πολιτικής, παγκοσμίως. Είναι και ο ρόλος που επεφύλασσαν οι επίδοξοι υποστηρικτές του Αρχιεπισκόπου στον εκλεκτό τους. Για τους λόγους αυτούς ο Ειρηνάιος βαφτίστηκε «ελληνοπρεπής» και υποστηρίχθηκε με όλα τα μέσα (κυρίως ανήθικα).

Γ. ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΕΙ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. Κατ' αρχήν δεν χωρά συζήτηση, μετά τα σκάνδαλα που ξέσπασαν, ότι μπορεί να παραμείνει ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων. Πρέπει να βρεθεί τρόπος

να απομακρυνθεί από τον Πατριαρχικό Θρόνο. Κυρίως να κινητοποιηθεί και ευαισθητοποιηθεί η Ιερά Σύνοδος και οι λοιποί υψηλόβαθμοι Ιεράρχες, ίσως με τη βοήθεια του Οικουμενικού Πατριαρχείου (πολύ διακριτικά). Η Ελλάδα, που δεν μπορεί να παρέμβει, πρέπει να δείξει όμως με τον τρόπο της πως θα ήθελε να καταλαγιάσει η αναταραχή, για να μην προκαλέσει περισσότερη ζημιά στο θεσμό (συνεννόηση με τις δύο πρωταγωνίστριες αρχές και την Ιορδανία).

Πρέπει να προωθηθεί άνθρωπος εγνωσμένης πνευματικότητας, που θα έχει χαμηλούς τόνους και θα μπορεί να συζητά τόσο με Ισραηλινούς όσο και Παλαιστινίους, του κλίματος Ιεροσολύμων (λάθος και η πρόταση για «εξωκλιματικό»)³.

2. Αναφορικά με την Αθήνα, θα πρέπει πια να γίνει κατανοητό ότι η Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος, ένα εθνικιστικό καπρίτσιο του 19ου αιώνα, έχει πλέον τελειώσει τον ιστορικό της κύκλο. Αν πράγματι θέλουμε χωρισμό Κράτους-Εκκλησίας, ένα πράγματι λαϊκό κράτος, θα πρέπει να καταργηθεί η Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος, να υπαχθεί πνευματικά η χώρα στο παραδοσιακό της κέντρο, την Κωνσταντινούπολη, και να αποτελέσει το Οικουμενικό Πατριαρχείο αυτό που ήταν πάντα για τους Έλληνες: την Εκκλησία τους, αυτόνομη και ανεξάρτητη. Αυτή να καθορίζει τη νέα εκκλησιαστική κατανομή επισκόπων στη χώρα, να τους ορίζει και να τους πληρώνει.⁴

Έτσι, από νομικής πλευράς, διαφορετικά θα αντιμετωπίσει η Τουρκία το Οικουμενικό Πατριαρχείο που τώρα το θεωρεί ως Γραμματεία της Νομαρχίας Κωνσταντινουπόλεως. Αντί των 1500-2000 πιστών Ελλήνων, παραμενόντων, θα παρουσιάζει ένα κράτος ολόκληρο ως ποίμνιό του. Οι δε Έλληνες σίγουρα θα γίνουν σχεδόν όλοι μέλη της Εκκλησίας αυτής, από παράδοση. Το ΥΠΕΞ θα μπορούσε, σε βάθος χρόνου, να καταρτήσει επιτέλους «εκκλησιαστική πολιτική» και να πείσει και τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες να ενταχθούν στην Κωνσταντινούπολη.

Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί και όραμα στο ΥΠΕΞ και θα γίνει σωστή χρήση της

Ορθοδοξίας ως πολιτικού εργαλείου: θα μπορούσε, ευφάνταστα, κάποιος να συζητήσει για διεθνοποίηση της Κωνσταντινουπόλεως (με εγγυήσεις των τριών μονοθεϊστικών θρησκειών) και –γιατί όχι;– αργότερα, για αυτονομία ή και ανεξαρτησία της Αν. Ρωμυλίας, δηλαδή της Ανατολικής Θράκης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Στις τελευταίες εκλογές έτρεχε ο Τοποτηρητής να παρακαλέσει το ιορδανικό κράτος να δώσει πάνω από 30 διαβατήρια σε αρχιμανδρίτες των Ιεροσολύμων που ψήφισαν μεν, έπρεπε δε να έχουν κανονίσει τα της υπηκοότητάς των με την Ιορδανία!

2. Ελληνορθόδοξο λέγεται το Πατριαρχείο από τη μετάφραση του οθωμανικού Rum-Orthodox. Όταν έγινε ο νόμος του 1958 οι αραβοορθόδοξοι πίεζαν τις ιορδανικές αρχές να επέμβουν ώστε να τοποθετηθούν ανώτατοι ιερωμένοι αραβικής καταγωγής ως μέλη της Ι. Συνόδου, όπως προέβλεπε ο νόμος. Ο τότε Πατριάρχης Βενέδικτος ονόμασε κάποιον που έστειλε στην Ιορδανία και δεν έκανε κανέναν άλλον. Είχε την ιδέα να σηκώσει ελληνική σημαία στα μοναστήρια για να δημιουργήσει «αντίπαλο δέος» στους Άραβες. Η ad hoc κίνηση αυτή, σωστή για την εποχή της, υιοθετήθηκε ως στοιχείο απαραίτητο για τη συνέχεια, μέχρι σημείου να αποτελεί «τουριστική ατραξιόν» για μανιακούς ορθόδοξους εθνικιστές από την Ελλάδα, που ήθελαν να θεωρούν ότι οι Αγιοταφίτες ήταν νέοι «Ακρίτες» μιας αυτοκρατορίας που χάνεται...

3. Το Πατριαρχείο, πρέπει να γίνει κατανοητό, δεν είναι πολυεθνική εταιρεία που μπορείς να φυτεύεις έναν manager και να έχεις αποτέλεσμα. Το Πατριαρχείο έχει και το δικό του ρυθμό και τη δική του παράδοση άλλα και τους κανόνες του που πρέπει να γίνουν σεβαστοί. Στις περασμένες εκλογές η Αθήνα ήθελε να προτείνει την υποψηφιότητα του Δαμασκηνού Ελβετίας. Να θυμίσουμε ότι ξεσηκώθηκαν όλοι οι συνοδικοί εναντίον της πρότασης αυτής, ανεξάρτητα από τον υποψήφιο του κλίματος, όμως, Ιεροσολύμων που υποστήριζαν. Έστειλαν μάλιστα και επιστολή προς το ΥΠΕΞ, υπογεγραμμένη από τον Τοποτηρητή, εξ ονόματος των 17 μητροπολιτών, ότι δεν θα δεχθούν επουδενί εμβόλιμο υποψήφιο.

4. Θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από την τεράστια περιουσία της Ελληνικής Εκκλησίας που, βεβαίως, θα πρέπει να περάσει στη διαχείριση του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Άχρηστο το σύστημα της SAIC

του Θ. Γεωργαντέα

Σοβαρότατα προβλήματα σε επτά νευραλγικής σημασίας τμήματα του ηλεκτρονικού συστήματος ασφαλείας της Ολυμπιάδας, το οποίο ο ελληνικός λαός πληρώνει πανάκριβα, διαπιστώνει η επιτροπή αξιολόγησης του γνωστού C41. Παρ' όλα αυτά, η κατασκευάστρια εταιρεία, η αμερικανική SAIC, πιέζει για να εισπράξει χρήματα που υποστηρίζει ότι της χρωστά το ελληνικό Δημόσιο. Μάλιστα προειδοποιεί ακόμα και με προσφυγή στη Δικαιοσύνη.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο «μπλοκάρει» τις πληρωμές, ενώ αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες αφήνουν, εμμέσως πλην σαφώς, να εννοηθεί ότι δεν πρόκειται να καταβληθούν τα χρεωστούμενα ακόμα ποσά στους Αμερικανούς. Πόσο μάλλον αφού τα προβλήματα στο σύστημα είναι δύσκολο να επιλυθούν. Κάτι που, ακόμα κι αν επιτευχθεί, θα χρειαστεί περί το ένα έτος.

Καθίσταται εμφανές λοιπόν ότι παρά τις πομπώδεις διακηρύξεις την περίοδο της Ολυμπιάδας για δημιουργία απόλυτης ομπρέλας ασφαλείας από το C41, το σύστημα λειτούργησε υποτυπώδώς και με μεγάλα προβλήματα.

Όπως άλλωστε είχε παραδεχθεί μετά την Ολυμπιάδα ο ίδιος ο υπουργός Δημόσιας Τάξης κ. Γ. Βουλγαράκης, «το σύστημα που είχε προμηθευτεί η Ελλάδα με ταχείες διαδικασίες, για να το χρησιμοποιήσει και στους Αγώνες, παρουσίασε πολλά προβλήματα, τα οποία έγινε προσπάθεια να βελτιωθούν, αλλά διαπιστώθηκε ότι αυτό δεν ήταν αρκετό».

Να σημειωθεί πως πριν τους Ολυμπιακούς η εφημερίδα *New York Times*, αναφερόμενη στις δυσλειτουργίες του συστήματος, έγραφε χαρακτηριστικά ότι «οι Έλληνες υπέγραψαν συμβόλαιο για μια Κάντιλακ αλλά παίρνουν μια Σεβρολέτ». Άφηνε επίσης αιχμές για ρόλο του αμερικανού πρέσβη στην Ελλάδα Τόμας Μίλερ υπέρ άλλης εται-

ρείας, αντίπαλης της SAIC. Κάτι βεβαίως που αποτελούσε κοινό μυστικό ανάμεσα στους επιχειρηματίες που εμπλέκονταν στο σύστημα και σε διπλωματικούς κύκλους. Μάλιστα κάποιοι αποδίδουν την εσπευσμένη «αναχώρησή» του από την Αθήνα, αλλά και την απομάκρυνσή του από το διπλωματικό σώμα των ΗΠΑ, και σε αυτές τις παρεμβάσεις-«μεσιτείες».

Το έργο του ηλεκτρονικού συστήματος ασφαλείας της Ολυμπιάδας ανέλαβε το Μάιο του 2003 κοινοπραξία με επικεφαλής την SAIC (Science Applications International Corporation), μια από τις μεγαλύτερες διεθνώς εταιρείες έρευνας και κατασκευής συστημάτων ασφαλείας. Στην κοινοπραξία μετείχαν επίσης η αμερικανική Motorola, η γερμανική Siemens, η ισραηλινή Rafael Elbit, οι ελληνικές Altec, Πουλιάδης, και άλλες. Το «ελληνικό συμβόλαιο» ήταν το μεγαλύτερο που πήρε η SAIC εκτός ΗΠΑ. Ο προϋπολογισμός για την κατασκευή του C41, όπως αναφέρει σε έγγραφό του, στις 27-3-2004, ο τότε γενικός γραμματέας της Διεύθυνσης Εξοπλισμών του Υπουργείου Αμύνης κ. Σ. Τραυλός, έφτανε τα 285 εκατ. ευρώ. Ωστόσο αρκετοί υπολογισμοί φέρουν το έργο να έχει ξεπεράσει τα 300 εκατομμύρια. Η Ελλάδα θα πρέπει να ξεπληρώσει αυτά τα χρήματα έως το 2014.

Μέχρι τώρα έχει καταβληθεί το 75% του ποσού. Όμως σε επιστολή της επιτροπής αξιολόγησης του έργου, την οποία έχει στα χέρια της η κυβέρνηση, οι ειδικοί τονίζουν μεταξύ άλλων: «Σας επιστολουμε την προσοχή ότι εντέλει οι αποκλίσεις θα είναι άνω του 25% που απομένει να καταβάλουμε». Με δεδομένο λοιπόν –αναφέρουν κυβερνητικοί παράγοντες– ότι «υπάρχει ρήτρα στη σύμβαση, σύμφωνα με την οποία ελλείψεις και αποκλίσεις θα αποτιμηθούν σε χρήμα και θα εκπέσουν των πληρωμών», είναι πολύ πιθανόν η ελληνική

πλευρά να αρνηθεί να πληρώσει τα υπόλοιπα χρήματα στη SAIC.

Το C41, βάσει της συμβάσεως, έπρεπε να παραδοθεί στην Ελλάδα στο τέλος Μαΐου του 2004. Ωστόσο, εξηγούν κυβερνητικά στελέχη, τόσο εξαιτίας των καθυστερήσεων στις παραδόσεις των εγκαταστάσεων στους Αμερικανούς, όσο και εξαιτίας καθυστερήσεων της ίδιας της εταιρείας, μόνον το 50% του συστήματος δόθηκε στην Ελλάδα για να χρησιμοποιηθεί στους Ολυμπιακούς. Τονίζουν μάλιστα ότι ακόμα η χώρα μας δεν το έχει παραλάβει κανονικά, αφού νευραλγικής σημασίας κομμάτια, τα οποία αποτελούν το κέντρο –την «καρδιά»– του συστήματος, εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικές αδυναμίες.

Πρόκειται ειδικότερα για τα τμήματα εκείνα που εξασφαλίζουν τη διασυνδεσιμότητα όλου του συστήματος. Ούτε λίγο ούτε πολύ δηλαδή, ενώ λειτουργούν τα περιφερειακά υποσυστήματα, το «κέντρο» είναι προβληματικό.

Βεβαίως μια τέτοια άποψη δεν αρέσει καθόλου στους Αμερικανούς. Ιδιαίτερα καθώς γνωρίζουν ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα για να μην πληρώσουν τα υπόλοιπα χρήματα. Μπρος σ' αυτό το ενδεχόμενο η SAIC στις 11 Μαρτίου 2005 έστειλε προς τα Υπουργεία Δημόσιας Τάξης και Αμύνης «επείγουσα και εμπιστευτική» επιστολή. Ένα τελεσίγραφο-εξώδικο που προειδοποιούσε ότι, εάν δεν πληρωθεί, θα προσφύγει στα δικαστήρια. Το έγγραφο χαρακτηριστικά κατέληγε ως εξής: «Με τη ρητή επιφύλαξη όλων των συμβατικών και νόμιμων δικαιωμάτων μας».

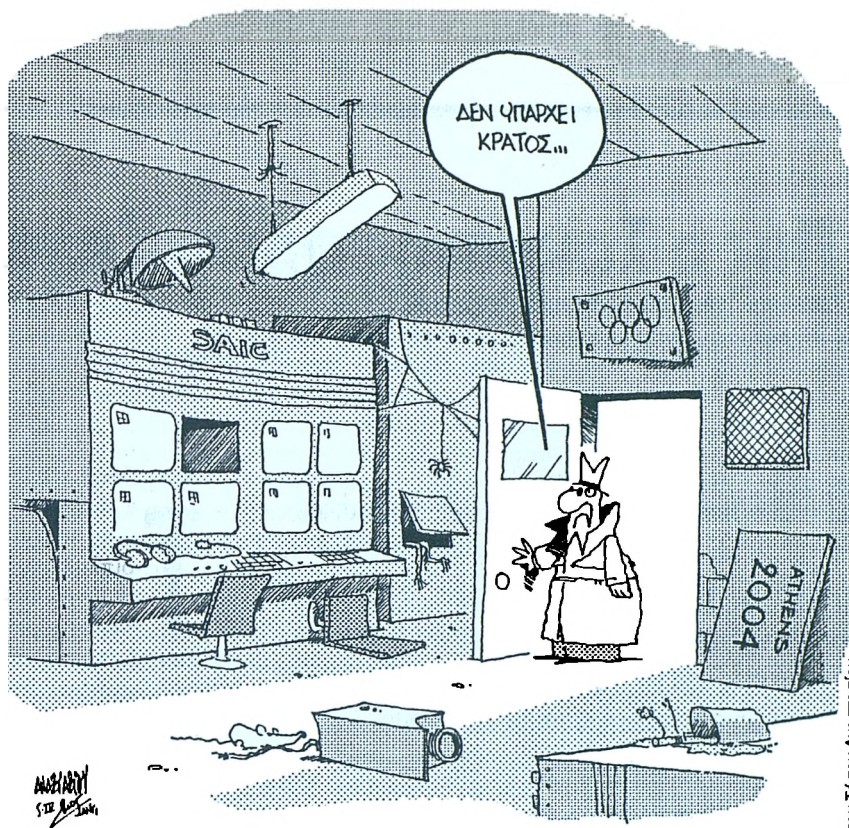
Στην επιστολή του μάλιστα ο γενικός διευθυντής της SAIC κ. Αντριους ούτε λίγο ούτε πολύ υποστηρίζει ότι η Ελλάδα έχει παραλάβει το C41. «Η επί 8 και πλέον μήνες χρήση, κατοχή και διαθεσιμότητα του συστήματος από σας αποτελεί κατά τεκμήριο πλήρη και άνευ όρων

αποδοχή εκ μέρους σας, και επιφέρει τις συνέπειες της συμβάσεως, αλλά και του νόμου», γράφει, ενώ σχετικά με τις πληρωμές αναφέρει ότι δεν γίνονται για «αποκλειστικά εσωτερικές σας διαδικασίες και διαφωνίες, για τις οποίες ουδεμία ευθύνη φέρουμε». Και επισημαίνει: «Θεωρούμε ότι οιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση είναι όχι μόνο αδικαιολόγητη, αφού οι επιτροπές και οι σύμβουλοί σας έχουν στη διάθεσή τους το σύστημα σε πλήρη λειτουργική ικανότητα και όλα τα στοιχεία πάνω από 8 μήνες, αλλά και προφανώς προσημαστική για τη μη εκτέλεση των υποχρεώσεών σας».

Είναι η πρώτη φορά που η εταιρεία εκφράζεται με τόσο σκληρή γλώσσα προς την ελληνική πλευρά. Και είναι ενδιαφέρον επίσης ότι την επιστολή συνέταξε πρωτοκλασάτο στέλεχος της εταιρείας από τις ΗΠΑ και όχι ο εκπρόσωπός της στη χώρα μας κ. Στηβ Γουάις, ή το «ελληνικό πρόσωπο» της SAIC εδώ κ. Τρεπεκλής. Ο τελευταίος, γνωστός από παλαιότερες «περιπέτειές» του με υπόθεση της στρατιωτικής του θητείας στο Ναυτικό, φέρεται να διατηρούσε αρκετά στενές σχέσεις με το Καστρί επί Ανδρέα Παπανδρέου. Κάτι που, κατά πληροφορίες, συνεχίζεται έως σήμερα, όχι τόσο με τον Γιώργο Παπανδρέου, όσο με άλλα μέλη του οικογενειακού περιβάλλοντός του.

Όπως και να 'χει, αυτό που ανησυχεί περισσότερο τους Αμερικανούς φαίνεται να είναι το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο κρίνει τη σύμβαση που υπογράφηκε από την προηγούμενη κυβέρνηση ως άκυρη. Κι αυτό διότι υπήχθη στη νομοθεσία για προμήθειες πολεμικού υλικού, ενώ κανονικά θα έπρεπε να υπαχθεί στις διαδικασίες των κανονικών διαγωνισμών, οι οποίοι προβλέπουν προληπτικούς ελέγχους, δυνατότητα προσφυγής στα δικαστήρια, κ.λπ. Αυτός μάλιστα ήταν ένας από τους λόγους που δεν θεώρησε τα τιμολόγια τα οποία έστειλε η κυβέρνηση προς έγκριση.

Οι Αμερικανοί πάντως, για να πείσουν ότι η Ελλάδα έχει ήδη παραλάβει το σύστημα, επικαλούνται συνεχώς το μνημόνιο που υπέγραψαν με την κυβέρνηση τον Ιούλιο του 2004, βάσει του οποίου η χώρα μας έπαιρνε το C41 για

του Τάσου Αναστασίου

να το χρησιμοποιήσει στη διάρκεια των Αγώνων. Η κυβέρνηση από την πλευρά της υποστηρίζει ότι με το μνημόνιο δεν έγινε οριστική αλλά «μερική παραλαβή, μόνον για προσωρινή χρήση» στην Ολυμπιάδα. Πολύ περισσότερο, μένει ακόμα να γίνουν δοκιμές ολόκληρου του συστήματος, προκειμένου να παραληφθεί.

Να σημειωθεί πως δύο εβδομάδες πριν τους αγώνες σε εκθέσεις τους ειδικοί επεσήμαιναν τα εξής: «Ολόκληρο το σύστημα δεν είχε υποβληθεί σε δοκιμές. Τέτοιες έγιναν μόνον σε μη ολοκληρωμένα υποσυστήματα. Το σύστημα λειτουργούσε υποτυπωδώς, κατέγραφε μόνο ένα περιστατικό το 24ωρο, τη στιγμή που σε μια τυπική ημέρα της χειμερινής Ολυμπιάδας του 2002, στο Σολτ Λέικ, στις ΗΠΑ, κατέγραφε 50-60 περιπτώσεις».

Σήμερα τα προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στα εξής υποσυστήματα: α) Το Decision Support, κύριο δέκτη όλων των πληροφοριών που συγκεντρώνονται από τις παρακολουθήσεις μέσω όλων των τεχνικών μέσων του C41. β) Το Common Desktop, που διασυνδέει τους 1200 χρήστες του συστήματος. γ) Το υποσύστημα όπου βρίσκονται οι κατάλογοι των ατόμων που έχουν δικαίωμα πρόσβασης στο σύστημα και οι «φάκελοι» με στοιχεία για θέματα ασφαλείας. δ) Το υποσύστημα διαχείρισης κατάστασης σε περίπτωση βομβιστικής

ενέργειας. ε) Η μονάδα προστασίας αθλητών και επισήμων. στ) Τα προγράμματα για τις ανάγκες της Πυροσβεστικής και του Λιμενικού.

Η SAIC όμως αντιμετωπίζει αντίστοιχα –ή και χειρότερα– προβλήματα και στην ίδια της την «έδρα», στις ΗΠΑ, όπου η αμερικανική Πολεμική Αεροπορία (USAF), η οποία της είχε αναθέσει ένα εξαιρετικά σημαντικό πρόγραμμα, στράφηκε εναντίον της δικαστικά, θεωρώντας πως έπεσε θύμα εξαπάτησης από την εταιρεία, την οποία κατηγορεί «για αδικαιολόγητα κόστη, που βασίζονταν σε ψεύτικα ή ανεπαρκή στοιχεία». Επίσης με το FBI, καθώς η SAIC, μετά την 11η Σεπτεμβρίου, είχε αναλάβει να φτιάξει ένα σύστημα για να διασυνδέει όλες τις τράπεζες δεδομένων των δικτυκών αρχών των ΗΠΑ. Το συνολικό κόστος του έργου έφτανε στα 500 εκατομμύρια δολάρια. Τελικώς το σχέδιο ναυάγησε και το FBI ρίχνει την ευθύνη στη SAIC, κι αυτή με τη σειρά της στο FBI.

ΥΓ.: Άσχετο αλλά «ολυμπιακό» κι αυτό. Η κ. Γιάννα Αγγελοπούλου μοίρασε από 2.500 ευρώ σε όλους τους δημοσιογράφους που «εκάλυψαν» με τον ένα ή άλλο τρόπο τους Ολυμπιακούς της Αθήνας, για «τον άψογο τρόπο» με τον οποίο έκαμαν τη δουλειά τους. Διαβάστε λοιπόν με προσοχή τα επόμενα ρεπορτάζ για την «Αθήνα 2004».

Πώς ο Σωκράτης φρόντιζε τους φίλους του

του Ρεπόρτερ

Πίσω από τη Βαβυλιάδα, τις περιπέτειες του βασικού μετόχου και την τραγωδία του «βασικού φορολογούμενου», μια ακόμα απειλή για το παραπαίον πολιτικό σύστημα και τούτη. Καιροφυλακτεί μέσα στα δικαστικά έγγραφα της πολύκροτης υπόθεσης «Κόκκαλη-Στάζι» και αφορά στους μυστικούς λογαριασμούς του Σ. Κόκκαλη στην Ελβετία και τα ονόματα που περιέχουν.

Το Αντί τους γνωρίζει εδώ και αρκετό καιρό, αλλά δεν τους δημοσίευσε γιατί αφενός διασταύρωνε τα στοιχεία και αφετέρου για να μην δυσχεράνει το ανακριτικό έργο. Αλλά για ποιο ανακριτικό έργο μπορούμε να μιλάμε πλέον;

Την πλήρη απραξία του προηγούμενου 4ου Ειδικού Ανακριτή και διορισμένου στον ΟΠΑΠ κ. Πουρνάρα; Τα έωλα αιτήματα δικαστικής αρωγής προς την Ελβετία του αντικαταστάτη του, κ. Βλάχου, κατηγορηθέντος ήδη για σοβαρές παραλείψεις; Την πλήρη απραξία του διαπρύσιου, κατά τα άλλα, πολέμιου της διαπλοκής, Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Παπαληγούρα που ασχολείται με ήσσονος σημασίας δικαστικές παρανομίες και «αγνοεί» το παραδικαστικό κύκλω-

ΟΛΟΙ ΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Datum	Abgang	Empfänger
Konto 0709-60-011-025 (DM)		
19. 02. 1987	27.765,00	G. Manassis, Midland Bank, London
19. 02. 1987	27.765,00	S. Rileas, Barclays Bank, London
20. 02. 1987	21.056,00	Christos Tsogopoulos, Societe Generale, Paris
21. 04. 1987	29.000,00	Th. Manos, Dresdner Bank München, Kto-Nr. 357357600
21. 09. 1987	290.000,00	D. Skeparnias Chemical Bank, Genf, Kto-Nr. G 2204
21. 03. 1988	100.000,00	Mr. Skeparnias, Chemical Bank, Genf
10. 05. 1988	35.000,00	S. Kokkalis, Barabhabung
Okt. 1989	500.000,00	Skeparnias, Banque Suisse, Genf, Kto. g 2209
Okt. 1989	800.000,00	United Overseas Bank, Genf Kto. h 8785
Konto 0709-85-011-025 (US-\$) 1987		
07. 04. 1987	41.951,00	G. Manassis, Midland Bank, London, Kto-Nr. 27050281
21. 04. 1987	10.000,00	D. Antonacos, Chemical Bank, London, Kto-Nr. 332372
28. 04. 1987	30.000,00	K. Beechey, National Westminster Bank, London
22. 06. 1987	60.000,00	Mr. Skeparnias, Chemical Bank, New York

μα που απαλλάσσει τόσα χρόνια τον Κοκκαλίνο;

Εξέλιπαν όμως πλέον οι δικαιολογίες και οι έωλες αιτιάσεις. Το *Αντί* αποκαλύπτει σήμερα την πρώτη δέσμη λογαριασμών και έπεται συνέχεια. Οι λογαριασμοί που αποκαλύπτουμε άνοιξαν από την «Ανεξάρτητη Επιτροπή για τον Έλεγχο της Περιουσίας των Κομμάτων και Μαζικών Οργανώσεων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας - UKPV», μια υπηρεσία του γερμανικού Υπουργείου Εσωτερικών. Η υπηρεσία αυτή συγκροτήθηκε μετά την κατάρρευση του Τείχους και μοναδικό αντικείμενό της ήταν να συγκεντρώνει πληροφορίες για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώην Ανατολικής Γερμανίας που διέφυγαν μέσω διαφόρων διαδρομών (εδώ συμπεριλαμβάνεται και η περίπτωση Κόκκαλη) σε δυτικές τράπεζες.

Στους λογαριασμούς που άνοιξε η UKPV στηρίχθηκαν και οι έρευνες της ειδικής εξεταστικής επιτροπής της γερμανικής Βουλής που ασχολήθηκε ιδιαιτέρως με τον Κόκκαλη και τα συμπεράσματά της εκτίθενται στο Βιβλίο Πρακτικών αριθμός 13/10900 που δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του 1998 και στο οποίο έχουμε αναφερθεί στο παρελθόν. Το περιεχόμενο του πορίσματος αυτού μαζί με τα συνοδευτικά έγγραφα για την υπόθεση Κόκκαλη βρίσκονται εδώ και πολλούς μήνες στα χέρια των ελλήνων ανακριτών, οι οποίοι γνώριζαν

ότι οι λογαριασμοί υπήρχαν στη γερμανική Βουλή. Τι έκαναν; Ξόδεψαν πολύτιμο χρόνο για την παραγραφή αποστέλλοντας άκυρα αιτήματα δικαστικής αρωγής στην Ελβετία. Εκτός των άλλων το αποτέλεσμα ήταν να επικρέμεται συνεχώς ένας ανοικτός εκβιασμός πάνω από την πολιτική ζωή του τόπου, ο οποίος όλοι ξέρουμε ποιον ευνοεί, και να συσκοτίζεται η κύρια κατηγορία: η αποδοχή προϊόντων εγκλήματος. Οι τροφοδότες λογαριασμοί είναι οι 0709-60-011-025 (σε γερμανικά μάρκα) και 0709-85-011-025 (σε δολάρια) του ίδιου του Κόκκαλη στην τράπεζα Deutsche Handelsbank (DHB), η οποία ήταν η τράπεζα της Στάζι.

Στα ονόματα που έχουν μέχρι στιγμής αποκαλυφθεί στους λογαριασμούς συμπεριλαμβάνονται καταρχήν στελέχη του ΟΤΕ επί κυβερνήσεων Παπανδρέου που επέτρεψαν την άλωση του ΟΤΕ από τον Κόκκαλη, όπως ο Τόμπρας. Σε προηγούμενο τεύχος του *Αντί* δημοσιεύσαμε και ιδιόχειρο σημείωμα του Κοκκαλίνου προς την Στάζι να δωροδοκήσει τον μακαρίτη Τόμπρα με 500.000 δολάρια.

Αναφέρονται επίσης μερικά ονόματα που θα κάνουν αίσθηση, αλλά οι λογαριασμοί αφορούν μικροποσά και πρόκειται μάλλον για προσωπικές εξυπηρετήσεις. Η αναφορά του Χρήστου Τεγόπουλου, με δεδομένη την αντιπαλότητα

ΟΛΟΙ ΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Datum	Abgang	Empfänger
03. 07. 1987	100.000,00	Mr. Skeparnias, Chemical Bank, Schweiz, Kto. g 2209
08. 07. 1987	11.100,00	I. Karatzasferl, Banque Bruxelles Lambert, Belgien
16. 07. 1987	56.630,00	S. Rissas, Barclays Bank London
23. 07. 1987	25.000,00	Mr. Paylos M. Succos, National Bank of Greece, Athens
23. 07. 1987	50.000,00	Mr. K. Beechey, National Bank of Greece, Athens
28. 07. 1987	50.000,00	Mr. K. Beechie, National Westminster Bank, London
31. 07. 1987	75.000,00	Mr. Alemano, Paribau-Geneve, Kto-Nr. 059423-q
25. 08. 1987	500.000,00	S. Kokkalis, United Overseas Bank, Genf
28. 08. 1987	40.000,00	Mr. K. Beechie, National Westminster Bank, London
18. 09. 1987	40.000,00	Mr. K. Beechie, National Westminster Bank, London, Kto. 140-01132342
15. 10. 1987	120.000,00	S. Kokkalis, Credit Suisse, Zürich, Gstaad
16. 10. 1987	65.960,00	S. Rissas, Barclays Bank, London
23. 10. 1987	100.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, Geneva, Kto. g 2209
05. 11. 1987	600.000,00	United Overseas Bank, Genf, Kto. B 8785 N

Datum	Abgang	Empfänger
10. 11. 1987	100.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, New York, Kto. g 2209
10. 11. 1987	280.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2204
16. 11. 1987	10.000,00	Mr. K. Beechey, National Westminster Bank London, Kto-Nr. 140-011-32342
18. 11. 1987	30.000,00	Mr. Kamila, Trade Development Bank, Genf, Kto. 187895
10. 12. 1987	10.000,00	N. Hentsakis, National Westminster Bank, London, Kto. 140-01132342
24. 12. 1987	60.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank Zürich, Kto. g 2209
31. 12. 1987	20.000,00	Mr. Betchey, National Westminster Bank, London Konto 140-21132342
10. 02. 1988	15.000,00	Chrysanthos Lambraki, Chase Manhattan Bank, New York, Kto. 013-463757
10. 02. 1988	10.000,00	Mrs. L. Matsas, Mrs. M. Matsas-Papandreu, Royal Bank of Scotland, London, Kto-Nr. mtel and m-usol
02. 03. 1988	15.700,00	Mrs. Ifigenia Vamvakoura, Sanwa Bank California, Kto. 078217990
02. 03. 1988	50.000,00	Mr. D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209

και τις δικαστικές διαμάχες αλλά και τους εν συνεχεία συμβιβασμούς, μένει να εξηγηθεί από τον ίδιο τον Κίτσο Τεγόπουλο, αφού ο Σ. Κόκκαλης παραμένει μονίμως εν σιωπή. Πρόκειται για τους εξής:

- Ο εκδότης της *Ελευθεροτυπίας* Κίτσος Τεγόπουλος.
- Γιώργος Σαλονίκης, στενότερος συνεργάτης του Κόκκαλη επί σειρά ετών.
- Η πρώην σύζυγος του δημοσιογράφου Σπύρου Καρατζαφέρη, Ιωάννα.
- Ο στενός συνεργάτης του Κόκκαλη, Θεόδωρος Νάνος, ο άνθρωπος που στα μέσα της δεκαετίας του '80 έφερε σε επαφή τον Κοκκαλίνο με στελέχη της κυβέρνησης Ανδρέα Παπανδρέου. Ο Νάνος εξακολουθεί να είναι στενός συνεργάτης της οικογένειας Παπανδρέου.

Από ελληνικής πλευράς αναφέρονται επίσης τα εξής ονόματα, για τα οποία δεν γνωρίζουμε πολλά και πάσα βοήθεια είναι ευπρόσδεκτη:

- Crhyssanthi Lampraki,
- Matsa-Papandreou,
- Ifigeneia Vamvakoura,
- Fragakis,
- Lagousis, κ.λπ. Μας διαολίζουν όμως τα αρχικά του ονό-

ματος Crhyssanthi Lampraki.

Τα μεγάλα προβλήματα για τον Κόκκαλη υπάρχουν καταρχήν με τις μεταβιβάσεις μεγάλων χρηματικών ποσών στο όνομα «Skeparnias», που είναι ο Δημήτριος Σκεπάρνιος, χρηματιστής του στην Ελβετία ο οποίος εξετάστηκε από τις γερμανικές αρχές. Πού μεταβίβαζε στη συνέχεια τα χρήματα ο κ. Σκεπάρνιος; Ιδού το μεγάλο ερώτημα. Κανείς ανακριτής από όσους ασχολήθηκαν μέχρι τώρα με την υπόθεση δεν τον κάλεσε για να δώσει διευκρινίσεις. Παρεμπιπτόντως, ο κ. Σκεπάρνιος είναι χρηματιστής και της κυρίας Γιάννας Αγγελοπούλου.

Το άλλο κομβικό σημείο αποτελούν οι λογαριασμοί εκείνοι στους οποίους υπάρχει η εγγραφή n.p., δηλαδή «χωρίς όνομα», για τον αποδέκτη. Οι γερμανικές αρχές είναι βέβαιες ότι πρόκειται για πολιτικά πρόσωπα. Το ίδιο φαίνεται να ισχύει και για τις μεταβιβάσεις τεραστίων ποσών, ως αποδέκτες των οποίων εμφανίζονται κάποιοι με περίεργα ονόματα, όπως Beechey, Beechie, Eytan, Patrik, Alemano, Kamila κ.λπ. Τα πρόσωπα αυτά είναι υπαρκτά ή πρόκειται για κωδικές ονομασίες;

Πρόσφατα, επισκέφθηκε το Βερολίνο ανώτατος δικαστικός λειτουργός, ο οποίος συναντήθηκε με τον Volker

ΟΛΟΙ ΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Datum	Abgang	Empfänger
09. 03. 1988	50.000,00	Mr. D. Skeparnias, Chemical Bank, New York, Kto. g 2209
19. 04. 1988	100.000,00	Mr. D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
19. 04. 1988	50.000,00	Mr. D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
09. 06. 1988	200.000,00	United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785 n
10. 06. 1988	30.000,00	G. Salenikis, Discount Bank and Trust Co, London
10. 06. 1988	50.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
29. 06. 1988	50.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
06. 07. 1988	50.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
14. 07. 1988	100.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
21. 07. 1988	20.000,00	Mrs. Fragakis, Discount Bank and Trust Co., London
21. 07. 1988	30.000,00	D. Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Jan. 1989	30.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Jan. 1989	31.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209

Datum	Abgang	Empfänger
Jan. 1989	60.000,00	Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Febr. 1989	71.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Febr. 1989	600.000,00	United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
Febr. 1989	68.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Febr. 1989	100.000,00	Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Febr. 1989	33.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Febr. 1989	101.000,00	Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
März 1989	60.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
März 1989	65.000,00	n.p., Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
März 1989	110.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
März 1989	50.000,00	Lagousis, Mrs., Chemical Bank, London, Kto. 311538
März 1989	60.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
März 1989	65.000,00	n.p., Chemical Bank, Genf
April 1989	35.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209

Neumann, πρόεδρο της εξεταστικής επιτροπής της γερμανικής Βουλής που ασχολήθηκε με τον Κόκκαλη, ο οποίος έχει δηλώσει κατά λέξη τα εξής:

«Ξέρουμε ότι χρήματα από το λογαριασμό 709 του Κόκκαλη πήγαν σε κόμματα, στο ΠΑΣΟΚ. Έχουμε λίστες με ονόματα, αλλά εμείς δεν γνωρίζουμε αυτά τα πρόσωπα. Μπορείτε όμως να τα ελέγξετε εσείς».

Αναφερόταν στα εκατοντάδες παραστατικά που έχει στη διάθεσή της η γερμανική Βουλή και πολλά άλλα ονόματα τα οποία οι Γερμανοί δεν γνώριζαν και περιέμεναν τη διασταύρωσή τους από την Ελλάδα. Γι' αυτό και δεν τα αποκαλύπτουν ακόμα – εκτός κι αν τα κρατάνε για λογαριασμό τους. Το τεράστιο λοιπόν θέμα για την ελληνική δικαιοσύνη είναι τι έκανε μετά τη δήλωση αυτή του προέδρου της εξεταστικής επιτροπής. Έστειλαν μήπως κάποιον δικαστικό να ελέγξει τις λίστες με τα ονόματα, ή δεν έχουν καιρό λόγω της ενασχόλησης του Αρείου Πάγου με τη Βαβυλιάδα και τον Γιοσάκη;

ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΚΚΑΛΗ

Ο κ. Νόμαν ήταν επικεφαλής εξαμελούς Ειδικής Εξεταστικής Επιτροπής που συγκροτήθηκε για να διερευνήσει τα απολεσθέντα περιουσιακά στοιχεία της πρώην Ανατολικής

Γερμανίας. Στο βιβλίο πρακτικών 13/10900 της 28ης Μαΐου 1998, η εν λόγω Επιτροπή διαπιστώνει μεταξύ άλλων ότι, προκειμένου να πάρουν τις συμβάσεις του ΟΤΕ ανατολικο-γερμανικές εταιρείες, ο Κόκκαλης χρειάστηκε να «λαδώσει» το ΠΑΣΟΚ. Συγκεκριμένα στις σελίδες 130-34 αναφέρονται και τα εξής:

«Ο έλεγχος του λογαριασμού 709 του Σ. Κόκκαλη στη Γερμανική Εμπορική Τράπεζα από την UKPV απέδειξε ότι κατά τα έτη 1986 έως 1991 εισέπραξε προμήθειες, χρήματα από υπερτιμολογήσεις και πριμ επιτυχίας ύψους 1,7 εκατομμυρίων DM και 11 εκατομμυρίων USD. Το περισσότερο μέρος του συνολικού ποσού, δηλαδή 1,7 εκατομμύρια DM (Γερμανικά Μάρκα) και 10,7 εκατομμύρια USD διέρρευσε ακολουθώντας σε λογαριασμούς στην Ελβετία. Δεν προορίζονταν όλα αυτά τα χρήματα για τον ίδιο τον Κόκκαλη. Κατά ένα μέρος χρησιμοποιούνταν και ως μέσα φροντίδας αγοράς εντός Ελλάδος, για να επηρεάσουν δηλαδή θετικά την προσκύρωση δημοσίων παραγγελιών, επειδή η πεπαλαιωμένη επικοινωνιακή τεχνική της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας δεν θα ήταν δεκτική συναγωνισμού κάτω από κανονικούς όρους αγοράς σε μία δυτική χώρα».

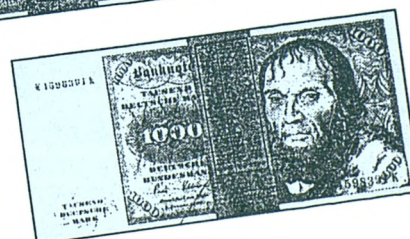
Χρειάζονται μήπως περισσότερα;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Datum	Abgang	Empfänger
April 1989	45.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Mai 1989	121.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Juni 1989	120.000,00	n.n., Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Juni 1989	57.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
September 1989	70.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
September 1989	70.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
November 1989	200.000,00	Skeparnias, Chemical Bank, Genf, Kto. g 2209
Dezember 1989	300.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
Februar 1990	250.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
Februar 1990	100.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
März 1990	250.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
April 1990	380.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
Mai 1990	90.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785

Datum	Abgang	Empfänger
Mai 1990	100.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
Juli 1990	450.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
November 1990	120.000,00	n.n., United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
November 1990	170.000,00	United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785
Dezember 1990	480.000,00	United Overseas Bank, Genf, Kto. b 8785

Πωλείται αέρας, καθαρός και φθηνός

της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Υπάρχει ένα χρηματιστηριακό προϊόν που ονομάζεται «emission allowances». Και όπως κάθε χρηματιστηριακό προϊόν, τα «emission allowances» έχουν τιμές οι οποίες «παίζουν» παγκοσμίως. «Emission allowances» σημαίνει «άδειες εκπομπής ρύπων». Αυτές λοιπόν πωλούνται και αγοράζονται. Τι σημαίνει αυτό;

Ηταν γνωστό και σχεδιάζεται εδώ και πολλά χρόνια: σύμφωνα με το Reuters, ήδη από το 2001 προαναγγελλόταν ότι «ένα ευρύ φάσμα σημαντικών βιομηχανιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αναγκαστεί να συμμετάσχει στην αγορά και την πώληση του δικαιώματος εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα. Το σχέδιο θα αρχίσει το 2005. Τα εργοστάσια ραφινάρισματος πετρελαίου, ηλεκτρικής ενέργειας, μετάλλων και οι επεξεργαστές και κατασκευαστές του τσιμέντου, του γυαλιού, των κεραμικών, του πολτού και του χαρτού – όλοι οφείλουν να συμμετάσχουν στις “ανταλλασσόμενες εκπομπές”».

Στην ουσία πρόκειται για δικαιώματα ρύπανσης. Οι πλούσιες βιομηχανικές χώρες της Δύσης έχουν προ πολλού σκεφθεί πώς θα δημιουργούσαν με τις ανταλλαγές ένα εμπόριο δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Το εμπόριο εκπομπών είναι ένας από τους κύριους «εύκαμπτους μηχανισμούς» που επιτρέπονται από το σύμφωνο του Κυότο και υποκριτικά θεωρούνται ως κρίσιμο εργαλείο για μερικές χώρες, «ώστε να είναι σε θέση να εκπληρώσουν τους στόχους των εκπομπών τους».

Στην πραγματικότητα δηλαδή σήμερα συμβαίνει, κράτη τα οποία δεν κάνουν χρήση των αδειών διύλισης ή παράγουν πιο καθαρά προϊόντα χωρίς εκπομπές ρύπων να μπορούν να εξάγουν αυτές

τις άδειες!

Για τη διύλιση π.χ. 1 εκ. μετρικών τόνων προϊόντων πετρελαίου αντιστοιχούν άδειες αξίας περίπου 0,5 εκ. δολαρίων ετησίως.

Έτσι, μια εταιρεία, αντί να κάνει μια επένδυση 100 εκ. δολαρίων προκειμένου να μετατρέψει τις εγκαταστάσεις της σε λιγότερο ρυπογόνες, φυσικά προτιμά να πληρώνει τα 0,5 εκ. δολάρια για πρόστιμα. Καλύτερα ένα δισ. «καμπάνες», παρά να κάνει επένδυση καθαρότητας 70 δισ. Εννοείται ότι αυτά που... περισσεύουν τοκίζονται!

Εάν μια χώρα του Τρίτου Κόσμου κατόρθωνε να περιορίσει τις εκπομπές επικίνδυνων ρύπων κατά 10% χαμηλότερα απ' ό,τι προβλέπει η Συνθήκη του Κυότο, θα μπορούσε να πουλήσει αυτές τις μονάδες ρύπανσης σε μια αναπτυσσόμενη χώρα, η οποία θα επιθυμούσε να αυξήσει ή να διατηρήσει την παραγωγή της.

Σε αυτό το πλαίσιο είναι ευνόητοι οι λόγοι που ώθησαν μια σειρά διεθνών οργανισμών να εκφράσουν ενδιαφέρον για την εκμετάλλευση –οικονομική εννοείται– της κατάστασης. Οργανισμοί όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης· εκ μέρους του ΟΗΕ (!) ενδιαφέρον εκδήλωσε το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον (UNEP), το Συμβούλιο για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD) και το Πρόγραμμα Ανάπτυξης (UNDP).

Διανύουμε ήδη το 2005 και οι οργανισμοί αυτοί λειτουργούν ως μεσάζοντες

ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες χώρες του Νότου, οι οποίες πωλούν δικαιώματα ρύπανσης, και στις βιομηχανικά αναπτυσσόμενες χώρες του Βορρά που αγοράζουν. Η Κόστα Ρίκα ήδη από το 2001 είχε αποκομίσει 3 εκ. δολάρια από την πώληση μονάδων ρύπανσης.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΓΟΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

Το Πρωτόκολλο δίνει τη δυνατότητα σε κάποιον να αποκτήσει μονάδες και στην περίπτωση που κατορθώσει να μειώσει τις εκπομπές επικίνδυνων «αερίων του θερμοκηπίου» σε κάποια άλλη ξένη χώρα.

Έτσι, μια οικονομικά αναπτυσσόμενη χώρα μπορεί να χρηματοδοτήσει κατασκευές ηλιακών συσσωρευτών σε ένα κράτος στην Αφρική, οπότε θα μειωθούν οι ρύποι στη χώρα αυτή, χωρίς να μειώσει ούτε στο ελάχιστο τις εκπομπές ρύπων στο εσωτερικό της η αναπτυσσόμενη χώρα του Βορρά. Οι βιομηχανίες του Βορρά είναι πολύ οικονομικότερο να μειώσουν τη ρύπανση των «πρωτόγονων» βιομηχανιών του Νότου, μεταφέροντας εκεί νέα τεχνολογία και τεχνογνωσία, κάτι που ούτως ή άλλως θα έκαναν στο πλαίσιο των αναπτυξιακών τους προγραμμάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο ανταλλαγής άλλωστε, και ύστερα από συμφωνία με την ΕΕ (που υποσχέθηκε να μειώσει τα «αέρια του θερμοκηπίου» κατά 8%), η Ελλάδα πέτυχε να της επιτραπεί «προνομιακά» στο Κυότο αύξηση των εκπομπών κατά 25%.

Μπορούμε να υποθέσουμε ποιοι βγαίνουν κερδισμένοι... Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το κάθεστώς προστίμων, ελέγχου, αλλά και οι επιμέρους σχετικοί δείκτες, καθώς όπως προαναφέραμε το 2005 ήδη τρέχει...

Το πολεοδομικό πλιάτσικο

Τις μέρες αυτές προβάλλεται στον κινηματογράφο Δαναό το ντοκιμαντέρ της Λυδίας Καρρά «Φωνή Αιγαίου», όπου καταγράφεται η καταστροφή του νησιωτικού τοπίου με την εντατική και άλογη οικοδόμηση που συντελείται τα τελευταία χρόνια. Το πώς και το γιατί το αναγνωρίζετε στην καταγγελία/επιστολή που έστειλε προς τον Υπουργό Αιγαίου κ. Αρ. Παυλίδη ο αρχιτέκτων Μάριος Ι. Κατσουρός στις 2 Μαρτίου 2005. Η καταγγελία αφορά τις παρανομίες που για πολλά χρόνια η τοπική αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με την Πολεοδομία διαπράττουν σε ένα από τα αιγαιοπελαγίτικα νησιά. Στις 29.11.2004 εκδόθηκε από την Πολεοδομία Σύρου η οικοδομική άδεια κατεδάφισης του 3ου Δημοτικού Σχολείου Σύρου, ενός από τα σημαντικότερα έργα του αρχιτέκτονα Πάτροκλου

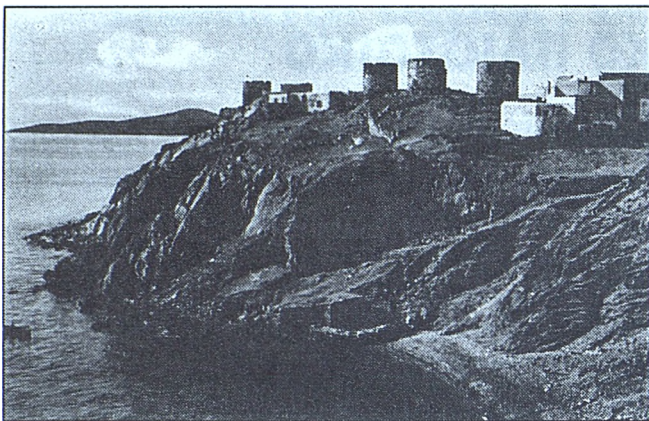
Καραντινού, που αποτελεί σπουδαίο δείγμα του προγράμματος σχολικών κτηρίων του 1930 και του μοντέρνου κινήματος του Μεσοπολέμου και σημαντικό μνημείο για τη μελέτη της ιστορίας της αρχιτεκτονικής στον τόπο μας.

Η παραπάνω οικοδομική άδεια, προκλητικά παράνομη, αποτελεί μέρος σειράς ενεργειών και μεθοδεύσεων καταστρατήγησης πολλαπλών διοικητικών και πολεοδομικών διατάξεων, που αποδεικνύουν τη βαθιά διαφθορά και σήψη που υπάρχει στα πολεοδομικά γραφεία και την αυτοδιοίκηση.

Στο επόμενο τεύχος θα εκθέσουμε αναλυτικά το καθεστώς της παρανομίας σχετικά με το 3ο Δημοτικό Σχολείο Σύρου. Στις επόμενες σελίδες δημοσιεύουμε μερικές φωτογραφίες που δείχνουν το μέγεθος των καταστροφών στο ιστορικό κέντρο της Ερμούπολης.

Η κεντρική οδός Πρωτοπαπαδάκη στην Ερμούπολη της Σύρου σε διαδοχικές «αναπλάσεις» μέσα στο χρόνο: Η πρώτη φωτογραφία δείχνει την εικόνα που διατήρησε από τον προπερασμένο αιώνα μέχρι τη δεκαετία του '50. Στη δεύτερη η οδός Πρωτοπαπαδάκη στα μέσα της δεκαετίας του '80. Στα δεξιά, η εικόνα της το 2003. Με το Πολεοδομικό Γραφείο της Σύρου εν δράσει, αναμένετε νεότερη εκδοχή.

Οι ανεμόμυλοι της Σύρου όπως ήταν κάποτε... Σήμερα το τοπίο έχει αλλοιωθεί. Τα βλέπετε, κύριοι προϊστάμενοι του Πολεοδομικού Γραφείου Σύρου; Αναμένομε εμπειρισταωμένη «ανάλυση». Ποιοι παρανόμησαν και ποιοι κάλυψαν τους παρανομούντες;

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ:

Με μεγάλη μας έκπληξη πληροφορηθήκαμε, από δημοσίευμα τοπικής Συριανής εφημερίδας, ότι το ΣΧΟΠ Αιγαίου ενέκρινε την «Πολεοδομική Μελέτη της Ερμούπολης».

Δηλαδή, αντί να επιστρέψει «την υποτιθέμενη, τάχα, Πολεοδομική Μελέτη της Ερμούπολης», όπως όφειλε εδώ και πολύ καιρό, ως απαράδεκτη, όχι μονάχα δεν το έπραξε, αλλά καταστρατηγώντας κάθε έννοια χρηστής διοίκησης, την ενέκρινε, συμμετέχοντας μ' αυτόν τον τρόπο και αυτό σε μια διαιωνιζόμενη συνεχή πολεοδομική απάτη.

Η υποτιθέμενη, τάχα, «Πολεοδομική Μελέτη της Ερμούπολης» που αναρτήθηκε στο κατάστημα του Δήμου Ερμούπολης και που σύμφωνα με δημοσίευμα της τοπικής εφημερίδας ενέκρινε το ΣΧΟΠ Αιγαίου, δεν ανέφερε αν επρόκειτο για:

- Πολεοδομική Μελέτη Αναθεώρησης,
- Πολεοδομική Μελέτη Ένταξης στο Σχέδιο Πόλης,
- Πολεοδομική Μελέτη Επέκτασης Σχεδίου Πόλεως,
- Συνδυασμό όλων ή μερικών από τις παραπάνω κατηγορίες.

Από τα αναφερόμενα στο δημοσίευμα, αλλά και από πληθώρα δημοσιεύσεων που βρούν εδώ και χρόνια στην Ερμούπολη, πρόκειται για την υποτιθέμενη, τάχα, «Πολεοδομική Μελέτη της Ερμούπολης», που εκπόνησε ο κ. Ιωσήφ Στεφάνου και αφορά τουλάχιστον Αναθεώρηση του υποτιθέμενου, τάχα, εγκεκριμένου και σε ισχύ Ρυμοτομικού Σχεδίου της Ερμούπολης.

Στα αναρτημένα σχέδια δεν συμπεριλαμβάνονταν το υποτιθέμενο υπάρχον εγκεκριμένο και σε ισχύ ρυμοτομικό σχέ-

διο της Ερμούπολης, καθώς και σχέδιο που να υποδεικνύει ποιες εκ των υπάρχοντων ρυμοτομικών και οικοδομικών γραμμών τροποποιούνται.

Τα μέλη του ΣΧΟΠ Αιγαίου γνωρίζουν πολύ καλά, όπως και Εσείς κύριε Υπουργέ, ότι:

- Το πρώτο ολοκληρωμένο Πολεοδομικό Διάταγμα του ελληνικού κράτους θεσμοθετείται με το Νομοθετικό Διάταγμα της 17ης Ιουλίου 1923, ΦΕΚ 228 Α, υπό τον τίτλο «Περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών».

- Αποτελείται από οκτώ κεφάλαια στα οποία συμπεριλαμβάνονται 85 άρθρα. Το μεγαλύτερο και ουσιωδέστερο μέρος του Ν.Δ. 17.7.1923 ισχύει μέχρι σήμερα κωδικοποιημένο στο Π.Δ. της 14ης Ιουλίου 1999, ΦΕΚ 580 Δ.

Σύμφωνα με τα άρθρα του Α' κεφαλαίου του Ν.Δ. του 1923, κάθε πόλη του κράτους πρέπει να διαρρυθμίζεται και να αναπτύσσεται βάσει **ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥ** σχεδίου, το οποίο εγκρίνεται δια **ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ**. Στο ίδιο κεφάλαιο ορίζονται η διαδικασία και οι κανόνες σύνταξης του σχεδίου και τα στοιχεία αυτού.

Τα σχέδια, όπως λεπτομερώς αναφέρεται, συντάσσονται βάσει τοπογραφικού και χωροσταθμικού χάρτου εμφανίζοντας επί κλίμακα τη μορφή του εδάφους και τας κατά την σύνταξη του σχεδίου επ' αυτού υφισταμένους οδούς, ρεύματα, οικοδομάς και λοιπά αντικείμενα.

Τα υπάρχοντα στοιχεία (δρόμοι, κτίσματα, δέντρα, ρέματα κ.λπ.) σχεδιάζονται με μαύρο χρώμα, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις, ο διαχωρισμός των κοινόχρηστων από τους δομήσιμους χώρους με κόκκινο

χρώμα. Τα σημεία τομών των μαύρων γραμμών με τις κόκκινες του χάρτου μεταφέρονται στο έδαφος προκειμένου να ορισθούν οι νέες χαράξεις. Να οριοθετηθούν τα ρυμοτομούμενα τμήματα. Τα τμήματα του σχεδίου που πρόκειται να οικοδομηθούν από αυτά που δεν θα οικοδομηθούν, των κοινόχρηστων χώρων, (πλατείες, δρόμοι κ.λπ.).

Στο τελευταίο κεφάλαιο του Ν.Δ. του 1923 διατυπώνονται μεταβατικές διατάξεις καθώς και τι θα ισχύσει με τα μέχρι τότε εγκεκριμένα Διατάγματα, τα Διατάγματα που θεσπίσθηκαν από το 1835 μέχρι το 1923.

Μετά την θεσμοθέτηση του Ν.Δ. του 1923 διακρίνουμε τις περιοχές που έχουν σχέδιο πόλης και αυτές που δεν έχουν σχέδιο πόλης. Τις εντός σχεδίου πόλεως περιοχές και τις εκτός σχεδίου πόλεως περιοχές. Τους διαφορετικούς Νόμους και κανόνες που ισχύουν σ' αυτές τις περιοχές. Τα δικαιώματα και τις δεσμεύσεις που προκύπτουν από τους αντίστοιχους χαρακτηρισμούς και ισχύουν για κάθε περιοχή.

Οι εντός σχεδίου περιοχές δομούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (ΓΟΚ), ή ειδικών Διαταγμάτων όρων δόμησης.

Η εντός του σχεδίου πόλεως περιοχή οριστικοποιείται με την έγκριση του σχεδίου και τη δημοσίευση στο ΦΕΚ της σχετικής πράξης.

Τα οικοπέδα στην εντός σχεδίου περιοχή μετά την εγκριτική διοικητική πράξη μπορούν να δομηθούν εφόσον ολοκληρωθούν οι πράξεις εφαρμογής ή οι πράξεις αναλογισμού και η τακτοποίηση του Οικοδομικού Τετραγώνου.

Για οποιαδήποτε αλλαγή ή τροποποίηση

Η οδός Ποσειδωνίας έχει γίνει αγνώριστη. Ποια είναι η προστασία των οικιστικών συνόλων;

ση ή επέκταση του εγκεκριμένου σχεδίου απαιτείται νέα ρητή και συγκεκριμένη διοικητική πράξη.

Αυτό το θεσμικό πλαίσιο, λοιπόν, το γνωρίζουν πολύ καλά τα μέλη του ΣΧΟΠ Αιγαίου, όπως και Εσείς κ. Υπουργέ.

Αναρτήθηκε στην Ερμούπολη μια υποτιθέμενη τάχα Πολεοδομική Μελέτη η οποία δεν δηλώνει περί τίνος πρόκειται. Υπονοεί ότι μεταξύ των άλλων αναθεωρεί κάποιο ρυμοτομικό σχέδιο χωρίς να αναφέρει ποιο είναι αυτό το σχέδιο που αναθεωρείται και ποια είναι τα σημεία αυτού του σχεδίου που αναθεωρούνται.

Η παραπάνω παράλειψη και η σύγχυση περί του δηλωθέντος αντικείμενου της υποτιθέμενης Πολεοδομικής Μελέτης, όμως, δεν οφείλεται σε λάθος.

Δεν αναρτήθηκε στο Δήμο Ερμούπολης το σχέδιο με το υφιστάμενο εγκεκριμένο σχέδιο πόλης και τις προτεινόμενες επ' αυτού τροποποιήσεις γιατί δεν υπάρχει τέτοιο σχέδιο. Μάλιστα, δεν υπάρχει τέτοιο σχέδιο!

Δημιουργούνται λοιπόν εύλογα πολλά ερωτηματικά. Τόσο για τον ρόλο του ΣΧΟΠ Αιγαίου γι' αυτή την αναίσχυτη έγκριση, όσο και για την δική σας, και όχι μόνο, ανάμειξη σ' αυτή την έγκριση.

Η έλλειψη εγκεκριμένου και σε ισχύ ρυμοτομικού σχεδίου της Ερμούπολης ήταν γνωστή εδώ και πολύ καιρό και στο ΣΧΟΠ Αιγαίου και στο Υπουργείο Αιγαίου.

Η έλλειψη εγκεκριμένου σχεδίου πόλης της Ερμούπολης, και η μη εγκυρότητα άθλιου σκαριφήματος που ο Δήμος Ερμούπολης και η Νομαρχία Κυκλάδων παράνομα χρησιμοποιούν σαν δήθεν εγκεκριμένο και σε ισχύ ρυμοτομικό σχέδιο, φτάνοντας μάλιστα στο σημείο να

πληρώσουν 60.000.000 δραχμές στον κ. Ιωσήφ Στεφάνου για την παροχή βεβαίωσης και γνωμοδότησης ότι αυτό το όνειδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως εγκεκριμένο ρυμοτομικό Διάταγμα, κάνοντας τάχα επιστημονική έρευνα, αποδεικνύεται από σειρά εγγράφων και ενεργειών του ΥΠΕΧΩΔΕ, όπως το με αριθ. πρωτ. 3499/5.9.1967 και με αριθ. πρωτ. ΔΤΕ/α/18918/1023-2.8.2001, αλλά και από το γεγονός ότι η Νομαρχία Κυκλάδων σε επανειλημμένα αιτήματα προκειμένου να χορηγήσει το ΦΕΚ του Διατάγματος και επικυρωμένο αντίγραφο του εγκεκριμένου ρυμοτομικού ουδέποτε το χορήγησε και ουδέποτε απάντησε.

Επί πλέον το ΣΧΟΠ Αιγαίου, το Υπουργείο Αιγαίου, αλλά και Εσείς προσωπικά κύριε Υπουργέ, γνωρίζετε ότι υπάρχει ζήτημα με τον Συντελεστή Δόμησης που χρησιμοποιήθηκε παράνομα, για την έκδοση των οικοδομικών αδειών, μέχρι σήμερα στην Ερμούπολη.

Με την 84/2001 Απόφαση του Ε' Τμήματος του ΣτΕ και την 2526/2003 Απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ επιβεβαιώνεται ότι παράνομα χρησιμοποιήθηκαν από την Νομαρχία Κυκλάδων και την πολεοδομία, με την ομόφωνη σύμπραξη των «φορέων» της Ερμούπολης, τα Διατάγματα που αφορούσαν τη δόμηση της Ερμούπολης.

Δεν αρκούσαν όλα αυτά, έφτασαν στο σημείο να παρερμηνεύσουν και να αλλοιώσουν, κατά το δοκούν, ακόμα και αυτά τα Διατάγματα που ισχυρίζονταν ότι τάχα ήταν σε ισχύ.

Δηλαδή για σειρά ετών, στην Ερμούπολη, περιοχές που δεν έχουν ενταχθεί σε σχέδιο πόλης, δομούνται παράνομα με όρους δόμησης σχεδίου πόλεως, χρησιμοποιού-

νται καταργημένα Διατάγματα και επινοούνται ανύπαρκτοι Συντελεστές Δόμησης.

Οι «φορείς» και τα άτομα που εμπλέκονται στην οργάνωση και παραγωγή της αυθαίρετης δόμησης, το «καθεστώς της Ερμούπολης», έχουν πλήρη γνώση και συνείδηση όλων των παραβιάσεων.

Είναι με δικιά τους ευθύνη και είναι δικό τους δημιούργημα, οι εκατοντάδες παράνομες και παράτυπες μεταβιβάσεις και συμβόλαια, οι εκατοντάδες αυθαίρετες και παράνομες οικοδομικές άδειες, η κατεδάφιση και αλλοίωση εκατοντάδων σημαντικών κτισμάτων και αρχιτεκτονικών συνόλων, η καταστροφή μιας από τις σημαντικότερες ιστορικές πόλεις της νεότερης Ελλάδας και του φυσικού της περιβάλλοντος.

Το αποκορύφωμα όμως όλων είναι το διοικητικό πραξικόπημα που επέβαλαν, εμποδίζοντας την έκδοση νόμιμων και σύννομων οικοδομικών αδειών, με τη δικαιολογία ότι τάχα υπάρχει κενό νόμου και αναστολή οικοδομικών αδειών.

Με άλλα λόγια εδώ και χρόνια λειτουργεί και συντηρείται ένα πολεοδομικό πλιάτσικο.

Είναι προφανές ότι στόχος αυτής της υποτιθέμενης Πολεοδομικής Μελέτης της Ερμούπολης είναι να καλύψει, με παράνομες μεθοδεύσεις, τόσο το πολεοδομικό πλιάτσικο όσο και τους οργανωτές και συντηρητές του, διότι νόμιμη λύση του προβλήματος, χωρίς κουκουλώματα, υπάρχει.

Ελπίζουμε, κύριε Υπουργέ, ότι θα πράξετε χωρίς καμιά καθυστέρηση τα δέοντα.

Για οποιαδήποτε εξήγηση ή πληροφωρία είμαστε στη διάθεσή σας.

ΜΑΡΙΟΣ Ι. ΚΑΤΣΟΥΡΟΣ

ΒΑΤΙΚΑΝΟ Ο ΠΑΠΑΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΕ

Είναι ίσως η πρώτη φορά στην ιστορία που ο θάνατος ενός Πάπα –του Ιωάννη Παύλου ΙΙ– της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας προκάλεσε τόση συγκίνηση σε παγκόσμιο επίπεδο.

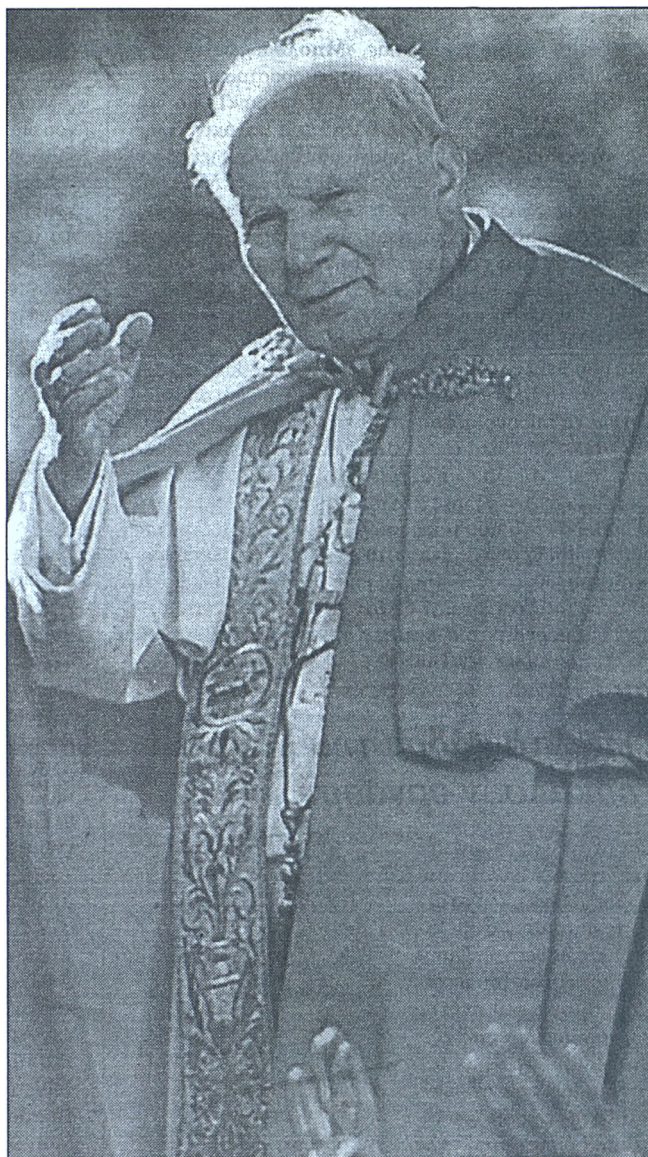
Μια από τις αιτίες είναι σαφώς η αξιοπρέπεια με την οποία σήκωσε το βάρος των πολλών προβλημάτων υγείας που σήμαδεψαν το τελευταίο στάδιο της ζωής του, αλλά και το πείσμα του να μείνει ορθός μέχρι την τελευταία στιγμή. Πέρα από αυτό όμως, είναι και η όλη παρουσία του στην Αγία Έδρα επί 27 ολόκληρα χρόνια.

Ο Πολωνός στην καταγωγή Ιωάννης Παύλος ΙΙ –κατά κόσμον Κάρολ Βοϊτίλα– ο πρώτος που «έσπασε» την παράδοση πέντε αιώνων που ήθελε τους Πάπες να είναι Ιταλοί, δεν ήταν μόνο ο θρησκευτικός ηγέτης εκατομμυρίων πιστών σε ολόκληρο τον πλανήτη, ήταν επίσης και ένας οραματιστής που αναζητούσε μια εξανθρωπισμένη κοινωνία, αλλά και ένας διπλωμάτης με ισχυρό πολιτικό κριτήριο, που «έπιανε» τα «σημεία των καιρών».

Υπερσυντηρητικός σε θέματα ηθικής, αυταρχικός και συγκεντρωτικός σε θέματα της εκκλησίας, αλλά και φανατικός αντικομμουνιστής, με σημαντικό ρόλο στην αποδυνάμωση και την ανατροπή σοσιαλιστικών καθεστώτων της ανατολικής Ευρώπης (μη αποφεύγοντας να επικριθεί για κάποιες πολιτικές δραστηριότητες του Βατικανού), δεν δίστασε ωστόσο να ταχθεί ενάντια στον καπιταλισμό και να διακηρύξει την ελευθερία και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ πρόσφατα τάχθηκε αναφανδόν κατά της εισβολής Αμερικανών και Βρετανών στο Ιράκ.

Επίσης, ήταν εκείνος που έδωσε νέα ώθηση στο διάλογο μεταξύ Δυτικής και Ανατολικής Εκκλησίας (αν και προσπάθησε να παίξει παιχνίδια με το θέμα της Ουνίας), ήταν ο πρώτος Πάπας που παραδέχτηκε τις αμαρτίες της ίδιας της Εκκλησίας, ο πρώτος που επισκέφθηκε μια εβραϊκή συναγωγή αλλά και ένα μουσουλμανικό τζαμί, όπως και ο πρώτος που συγκάλεσε μια σύνοδο ειρήνης όλων των θρησκευτικών ηγετών του κόσμου.

Και όλα αυτά στο περιβάλλον του Βατικανού, ενός λιλιπούτειου κράτους, το οποίο αποτελεί όχι μόνο την τελευταία

απολυταρχική μοναρχία στην Ευρώπη (επηρεαζόμενη άμεσα από συντηρητικούς και ακροδεξιούς κύκλους στην ίδια την Ιταλία, καθώς και έξω από αυτήν), αλλά και μια αυστηρά δομημένη οικονομική αυτοκρατορία, με τεράστια έσοδα –δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ– από τις ανά τον κόσμο τοπικές εκκλησίες, που της επιτρέπουν να πραγματοποιεί μεγάλες επενδύσεις που της αποφέρουν κέρδη πολλών δισεκατομμυρίων κάθε χρόνο.

ΙΤΑΛΙΑ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΠΕΡΛΟΥΣΚΟΝΙ

Ένα χρόνο περίπου πριν από τις βουλευτικές εκλογές στην Ιταλία, ο πρωθυπουργός Σίλβιο Μπερλουσκόνι δέχτηκε ένα πρώτο σημαντικό πλήγμα από το εκλογικό σώμα, με τα αποτελέσματα των περιφερειακών εκλογών που διεξήχθησαν την περασμένη Κυριακή σε 13 από τις 20 συνολικά περιφέρειες της χώρας. Σ' αυτές, ο κεντροαριστερός συνασπισμός «Ένωση» του Ρομάνο Πρόντι κέρδισε πανηγυρικά, εξοβελίζοντας από τις περισσότερες τους υποψήφιους της κεντροδεξιάς «Εθνικής Συμμαχίας» του γραφικού –πλην «μανούλας» στη διαφθορά– Σίλβιο, ο οποίος εδώ και μια δεκαετία έχει φέρει τα πάνω κάτω στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή της Ιταλίας.

ΙΡΑΚ ΑΘΩΟΙ ΠΛΗΡΩΝΟΥΝ ΤΟΝ ΒΡΟΜΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ

Η γενοκτονία του ιρακινού λαού, που άρχισε με την παράνομη εισβολή των Αμερικανών και Βρετανών πριν από δυο ακριβώς χρόνια, όχι μόνο συνεχίζεται, αλλά παίρνει όλο και δραματικότερες διαστάσεις, σύμφωνα με διαπιστώσεις που βλέπουν συνεχώς το φως της δημοσιότητας.

Χαρακτηριστική είναι μια πρόσφατη έκθεση που υποβλήθηκε στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ από τον αρμόδιο του Οργανισμού για τα δικαιώματα επισιτισμού Ζαν Ζιγκλέρ και στην οποία αποκαλύπτεται και δημόσια πλέον ότι, μεταξύ των άλλων, οι κατοχικές δυνάμεις στο Ιράκ καταδικάζουν εν ψυχρώ τον πληθυσμό στο βασανιστήριο της πείνας και της δίψας, προκειμένου, όπως υποστηρίζεται, να κάμψουν την ένοπλη δράση των ομάδων αντίστασης στην ξένη κατοχή.

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, «ο υποσιτισμός των παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε ετών έχει σχεδόν διπλασιασθεί από την πτώση του καθεστώτος Σαντάμ και μετά», με αποτέλεσμα «το ένα τέταρτο όλων των παιδιών του Ιράκ να πάσχει από χρόνιο υποσιτισμό και η παιδική θνησιμότητα να αυξάνεται από μήνα σε μήνα». Και αυτό ενώ, από την άλλη πλευρά, η εισβολή και η κατοχή στη χώρα έχουν προκαλέσει αφαιμάξη κεφαλαίων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση της πείνας σε όλο τον κόσμο.

Η απάνθρωπη αυτή συμπεριφορά των δυνάμεων κατοχής συνδέεται φυσικά με την αμείωτη, όπως αποδεικνύεται, δράση των ομάδων αντίστασης, η οποία, όπως αναμενόταν από πολλούς αναλυτές, έχει μετατρέψει το Ιράκ σε ένα νέο Βιετνάμ για τους Αμερικανούς, αυξάνοντας συνεχώς τους αριθμούς των νεκρών στρατιωτών όχι μόνο των ΗΠΑ αλλά και των άλλων χωρών που συμμετέχουν στην άτυπη συμμαχία που έχουν δημιουργήσει.

Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής άλλωστε είναι και το γεγονός ότι όλο και περισσότερες χώρες της συμμαχίας αυ-

τής αποφασίζουν ή σκέπτονται σοβαρά να αποσύρουν τις στρατιωτικές δυνάμεις που, κάτω από την αφόρητη πίεση και τους εκβιασμούς της Ουάσιγκτον, έχουν στείλει στο Ιράκ.

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ: Ο ΤΣΑΒΕΣ ΟΥΜΩΝΕΙ ΤΗΝ ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ

Πυρ και μανία είναι οι Αμερικανοί με τον πρόεδρο Ούγκο Τσάβες και όχι μόνο μ' αυτόν, καθώς όλο και περισσότερες χώρες της Λατινικής Αμερικής κάνουν στροφή προς τα αριστερά, εμφανίζοντας, κατ' επέκταση, τάσεις αυτονομίας από την ασφυκτική επιρροή της Ουάσιγκτον.

Στο πλαίσιο αυτό, ο πρόεδρος Τσάβες δέχτηκε την περαομένη εβδομάδα νέες κατηγορίες εκ μέρους της αμερικανικής κυβέρνησης, ότι δήθεν διατηρεί σχέσεις με τα ανταρτικά κινήματα της

Κολομβίας και της Βολιβίας, γεγονός που καθιστά τη χώρα του «αποσταθεροποιητικό παράγοντα».

Αφορμή των κατηγοριών αυτών αποτέλεσε μια συνάντηση κορυφής των προέδρων της Βενεζουέλας, της Κολομβίας και της Βραζιλίας, που πραγματοποιήθηκε στο Πουέρτο Ορτάζ και στην οποία συμμετείχε επίσης ο ισπανός πρωθυπουργός Χοσέ Λουίς Θαπατέρο.

Πραγματική αιτία ωστόσο για τους Αμερικανούς ήταν μια συμφωνία που υπέγραψαν ο Θαπατέρο με τον Τσά-

βες, συνολικού ύψους 1,3 δισ. ευρώ, με την οποία η Ισπανία θα πωλήσει στη Βενεζουέλα οκτώ σκάφη του πολεμικού ναυτικού και 12 μαχητικά αεροπλάνα. Μια συμφωνία που ξεχειλίζει το ποτήρι της οργής των Αμερικανών, καθώς έρχεται αμέσως μετά από μια άλλη, πρόσφατη, συμφωνία της Βενεζουέλας με τη Ρωσία για την αγορά 100.000 όπλων τύπου καλάσνικοφ, αλλά και τα ανοίγματα που έκανε ο πρόεδρος Τσάβες προς την Κούβα και το Ιράν.

Ιδιωτική κατοχή: Η USAID επανακαταλαμβάνει τη Γάζα

του Peter Lagerquist

Η Παλαιστινιακή Αρχή επιθυμεί να θέσει υπό τον έλεγχό της τα ακίνητα των εποίκων μετά την ισραηλινή «απεμπλοκή» από τη Γάζα. Ταυτόχρονα όμως, η αμερικανική Υπηρεσία Διεθνούς Ανάπτυξης (USAID) προτιμά τη μεταβίβαση τους απευθείας στις δυνάμεις της –κάθε άλλο παρά ελεύθερης– αγοράς.

Το Νοέμβριο του 2005 η ισραηλινή κυβέρνηση προγραμματίζει να εκκενώσει τους εποίκισμούς της στη Λωρίδα της Γάζας και να αποσύρει τα στρατεύματά της, διατηρώντας ωστόσο τον έλεγχο πάνω στα χερσαία, υδάτινα και εναέρια περάσματά της. Ο Αριέλ Σαρόν ανακοίνωσε στις 15 Φεβρουαρίου ότι η κυβέρνησή του συντονίζει τη διαδικασία με την Παλαιστινιακή Αρχή του Μαχμούντ Αμπάς. Μέχρι σήμερα η Παλαιστινιακή Αρχή αναμενόταν να αναλάβει τον έλεγχο του εδάφους που το Ισραήλ επέστρεψε στους Παλαιστίνιους. Όμως η USAID έχει διαφορετικά σχέδια.

Τον περασμένο Ιανουάριο, η χρηματοδοτική υπηρεσία του Στέιτ Νηπάρτμεντ, USAID, εξήγγειλε μειοδοτικό διαγωνισμό για ένα πακέτο αξίας 82 εκ. δολαρίων με σκοπό την ανασύσταση της αγροτικής και αλιευτικής παραγωγής της Γάζας. Ένα από τα κονδύλιά του αποσκοπεί στη μεταβίβαση της αγροτικής γης και των θερμοκηπίων του εποίκισμού Γκους Κατίφ σε μια ιδιωτική δύναμη ασφαλείας που χαίρει της έγκρισης του Ισραήλ, ενώ ενδέχεται να περιληφθούν σ' αυτό και άλλοι εποίκισμοι. Κάποιοι παλαιστίνιος μεσάζων, που χρηματοδοτείται από τη USAID και που απασχολεί αρκετό ισραηλινό προσωπικό, θα αναβαθμίσει τη γη, θα ξεκινήσει την παραγωγή, και θα διοχετεύει το προϊόν της σε ισραηλινούς εμπόρους για επανεξαγωγή στις αγορές της ΕΕ και των ΗΠΑ.

Επισήμως, η αντίδραση της Παλαιστινιακής Αρχής υπήρξε ρητή: «Λάβαμε το σχέδιο εργασίας και το απορρίψαμε», λέει ο Τζιχάντ αλ-Ουαζίζ, υφυ-

πουργός Σχεδιασμού των Παλαιστίνιων. Οι οργανώσεις ανθρωπιστικής βοήθειας και οι δωρητές στα Κατεχόμενα Εδάφη είναι εξίσου επιφυλακτικοί. «Ένας ευρωπαίος σχολιαστής παρατήρησε πως ο τίτλος για το πακέτο αυτό θα πρέπει να είναι: *Η κατοχή είναι νεκρή. Ζήτω η κατοχή!*», συνεχίζει ο Ουαζίζ. Ωστόσο η Παγκόσμια Τράπεζα, που ποτέ δεν συμμερίστηκε την άποψη της Παλαιστινιακής Αρχής για την ισραηλινή απεμπλοκή, φέρεται να έχει στείλει –σύμφωνα με πηγές που πρόσκεινται στην Παλαιστινιακή Αρχή– έντονα επικριτικά σχόλια προς τους Παλαιστίνιους. Όμως η Παλαιστινιακή Αρχή, σε διεξοδική απάντησή της προς την USAID στις αρχές Φεβρουαρίου, διαμαρτυρήθηκε πως η υπηρεσία υποβοηθά «την άρνηση του Ισραήλ να εμπλακεί άμεσα με την Παλαιστινιακή Αρχή, την ιδέα ότι το Ισραήλ έχει λόγο για το ποιος θα διευθύνει τα εδάφη και τα κεφάλαια μετά την απόσυρσή του, την έλλειψη οποιουδήποτε παλαιστι-

νιακού ή διεθνούς πλαισίου για την επανάκτηση της κατεχόμενης γης, καθώς και το επακόλουθο της χρήσης των κονδυλίων για την ανάπτυξη της περιοχής, σε ισραηλινο-παλαιστινιακά προγράμματα συνεργασίας» (Charmaine Seitz, *Palestine Report*, 17.2.2005).

Με το 60% των κατοίκων της Γάζας να ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας ωστόσο, η οικονομικά αδύναμη διοίκηση του Μαχμούντ Αμπάς δεν είναι σε θέση να απορρύνει την προσφορά. Αξιωματούχοι της Παλαιστινιακής Αρχής δηλώνουν ότι ακόμη διαπραγματεύονται τους όρους με την USAID, ενώ η τελευταία θεωρεί πως τροποποιήσεις και διαβεβαιώσεις που δόθηκαν μέσα στο Φεβρουάριο έχουν λύσει τη διαφωνία. Έχοντας θέσει το πλαίσιο για ένα σκιώδες κράτος, το σχέδιό της προαναγγέλλει μια όχι και τόσο «απεμπλεκόμενη» οικονομία, που θα δεσμεύει το μέλλον της Λωρίδας μετά το Νοέμβριο του 2005.

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ

Προς το παρόν οι ισραηλινοί εποίκοι καταλαμβάνουν την πλειονότητα της καλλιεργήσιμης γης στη Γάζα, όπου η γεωργία αντιστοιχεί στο 1/3 περίπου του συνολικού εισοδήματος. Ο εποίκισμός Γκους Κατίφ διαθέτει αγροτικό εξοπλισμό και υποδομή που εκτιμάται στα 80 εκατ. δολάρια. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του πωλείται στην Agrexco, τον αγροτικό εξαγωγέα του Ισραήλ, που ανήκει κατά το ήμισυ στην ισραηλινή κυβέρνηση κι απολαμβάνει σχεδόν μονοπωλιακό καθεστώς επί των εξαγωγών της Γάζας. Η USAID όμως δεν ενοχλείται από το καθεστώς αυτό. Το σχέδιο εργασίας της

για την Παλαιστινιακή Αγροεπιχειρηματική Εταιρική Δραστηριότητα (PAPA) ορίζει πως «ζητήματα τελικού ορισμού τίτλων και ιδιοκτησίας μπορούν να αντιμετωπιστούν πολύ μετά την ολοκλήρωση της μεταφοράς» [δηλ. της στρατιωτικής απεμπλοκής], ενώ προσθέτει πως «οι εγκαταστάσεις θερμοκηπίων θα πρέπει να ιδιωτικοποιηθούν σε ανοιχτό και διαφανή διαγωνισμό όπως συμβαίνει με οποιαδήποτε επιχείρηση κρατικής ιδιοκτησίας».

Για ποιο κράτος πρόκειται ωστόσο, το σχέδιο δεν προσδιορίζει με σαφήνεια. Κατά την USAID θα πρέπει να βρεθεί ένας παλαιστίνιος συμβασιούχος, του οποίου το στελεχιακό προσωπικό θα πρέπει να είναι ισραηλινό κατά το 1/3 και ο οποίος θα πρέπει μάλιστα να προσλάβει μια ιδιωτική εταιρεία ασφάλειας (security) προκειμένου «να αναλάβει και να παράσχει ασφάλεια στα θερμοκήπια του Κατίφ τη στιγμή που οι ισραηλινές δυνάμεις θα αποχωρούν». Επιπλέον, η εταιρεία αυτή «θα πρέπει να είναι αποδεκτή από την κυβέρνηση του Ισραήλ, περιλαμβανομένων και των ισραηλινών δυνάμεων ασφαλείας, καθώς και από τις παλαιστινιακές αρχές». Ο Ντένις Σάρμα, διευθυντής του Γραφείου Ιδιωτικών Επιχειρήσεων της USAID στο Τελ Αβίβ, επιβεβαιώνει ότι η χρήση συμβασιούχου ιδιωτικής ασφαλείας αποσκοπεί μόνο «στο να βοηθήσει την Παλαιστινιακή Αρχή να παραλάβει αυτόν τον εξοπλισμό χωρίς προβλήματα». Αν όμως χρησιμοποιηθεί αυτή η μέθοδος για την ασφάλεια του Γκους Κατίφ, το επιχειρηματικό σχέδιο της USAID θα σημαίνει στην πράξη πως οι ένστολοι ισραηλινοί στρατιώτες θα αντικατασταθούν από ισραηλινούς στρατιώτες με κόστούμα.

ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΔΟΥΛΕΙΑ

Σε περσινή μελέτη της η Παγκόσμια Τράπεζα προειδοποιεί ότι η «απεμπλοκή» του Ισραήλ δεν πρόκειται να έχει αξιοπρόσεκτες επιδράσεις στην οικονομική δυσπραγία της Γάζας, παρά μόνο αν ο ισραηλινός κλοιός πάνω στην οικονομία της Λωρίδας χαλαρώσει σημαντικά. Παρά την αισιόδοξη φιλελεύθερη ορολογία του, το σχέδιο της USAID αφήνει ελάχιστα περιθώρια

ακόμη και για μια μετριοπαθή εμπορική ανεξαρτησία των Παλαιστινίων μετά την «απεμπλοκή». «Σχεδόν το 80% του παλαιστινιακού εμπορίου είναι με το Ισραήλ» σημειώνει η USAID. Κατά συνέπεια, το σχέδιό της προβλέπεται «να εστιαστεί στην επέκταση της επιχειρηματικότητας, της ανάπτυξης και των εξαγωγών με τρόπο που θα αποδέχεται τους ελέγχους ασφαλείας του Ισραήλ ως παραμέτρους και μηχανισμούς προσέγγισης γύρω από τους οποίους θα διεξάγεται η εργασία».

«Η εργασία γύρω» από τους ελέγχους αυτούς υπήρξε επί μακρόν το μεγαλύτερο πρόβλημα της Γάζας. Για δεκαετίες, οι ντόπιοι γεωργοί διαμαρτύρονται ότι η Agrexco εκμεταλλεύεται τη μονοπωλιακή της θέση. Αν και το μονοπώλιο του φορέα διεκόπη στις αρχές της δεκαετίας του '90, η Λωρίδα της Γάζας συνέχισε ως αγορά να τελεί σε ομηρεία. Σύμφωνα με μελέτη του ολλανδικού Υπουργείου Αναπτυξιακής Συνεργασίας το 2003, διαπιστώνεται πως, μεταξύ άλλων, ο φορέας πλήρωνε συστηματικά πολύ υψηλότερα ποσά στους ισραηλινούς αγρότες.

Οι προσπάθειες των Παλαιστινίων να εξάγουν άμεσα προς τις ξένες αγορές έχουν την ίδια στιγμή ανακοπεί. Το 1998 διευρευνητική αποστολή της ΕΕ διαπίστωσε ότι οι ισραηλινές αρχές ασκούσαν εσκεμμένα πιέσεις στις παλαιστινιακές επιχειρήσεις, μέσω ισραηλινών μεσαζόντων, προκειμένου τα προϊόντά τους να παρεμποδίζονται στα ισραηλινά λιμάνια. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, τούτο παρεμπόδιζε την εφαρμογή της εμπορικής συνεργασίας ΕΕ-ΟΑΠ του 1995. Για τη USAID ωστόσο, ένας καλύτερος κόσμος δεν είναι εφικτός: «Η πραγματικότητα είναι πως οποιαδήποτε παλαιστινιακή εταιρεία επιθυμεί να εξάγει υψηλής αξίας αγροτικά προϊόντα πρέπει να συνεργαστεί με, και μέσω, ισραηλινών εταιρειών εξαγωγής, εκφόρτωσης και μεταφοράς», εξηγεί το σχέδιό της.

Η USAID όμως εμφανώς αδυνατεί να εξηγήσει γιατί οι «ισραηλινές εταιρείες εξαγωγής είναι βέβαιες ότι θα διεκπεραιώσουν τη μεταφορά των αγροτικών προϊόντων μέσω όλων των σημείων στρατιωτικού ελέγχου και των συνόρων

χωρίς καθυστέρηση». «Συνεχίζει το υπάρχον σύστημα ισραηλινών ελέγχων εξαγωγής», απαντά ο Τζιχάντ αλ-Ουαζίρ. Ωστόσο η USAID θεωρεί πως τέτοιες διαμαρτυρίες δεν είναι πρακτικές. «Αυτοί οι άνθρωποι δεν ασχολούνται με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, αλλά με φιλοσοφίες», ανταπαντά ο Σάρμα. «Συμφωνούμε πλήρως με την Παλαιστινιακή Αρχή ότι θέλουν να δουν ανεξαρτησία από τους ισραηλινούς εξαγωγείς, ιδιαίτερα την Agrexco, αλλά η έγνοια μας είναι να δημιουργήσουμε θέσεις εργασίας γρήγορα. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, χρειάζεται μάρκετινγκ, και το μάρκετινγκ είναι εξουσία».

ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΙΔΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Αν όμως η USAID υπόσχεται βοήθεια προς τους Ισραηλινούς προκειμένου να βοηθήσουν τους Παλαιστίνιους, ταυτόχρονα πολλές ισραηλινές επιχειρήσεις αναμένεται ν' αδράξουν κι εκείνες τα δικά τους οφέλη, όπως για παράδειγμα ο κυβερνητικός μεταφορέας νερού Mekotot. Σύμφωνα με το σχέδιο της USAID, μετά την απεμπλοκή, «η κυβέρνηση του Ισραήλ δείχνει πως το νερό και άλλες πρώτες ανάγκες θα παραχωρούνται στη Γάζα δωρεάν». Μεγάλος όγκος του νερού ρυτού αντλείται ωστόσο απ' τις πηγές που βρίσκονται στο υπέδαφος της Δυτικής Όχθης, ενώ οι Παλαιστίνιοι στα Κατεχόμενα Εδάφη δικαιούνται να χρησιμοποιούν μόνο το 10% του δικού τους νερού.

Ελάχιστοι έχουν πειστεί ότι το ν' αγοράσουν το δικό τους νερό από το Ισραήλ προκειμένου να καλλιεργούν οπωροκηπευτικά για την Agrexco, συνιστά μια «μακροχρόνια λύση» του προβλήματος της ανάπτυξής τους. Η USAID ακόμη θεωρεί πως η Παλαιστινιακή Αρχή θα μεταπειστεί. «Ο υπουργός Γεωργίας, τον οποίο συνάντησα την Κυριακή, δείχνει ικανοποιημένος πως πολλές απ' αυτές τις μικρολεπτομέρειες για τις οποίες ο κόσμος μιλά, θα λυθούν», λέει ο Ντένις Σάρμα. Στη Γάζα ωστόσο, όσοι θα παρακολουθούν τα γεγονότα προειδοποιούνται να μην κλείσουν ούτε στιγμή τα μάτια το Νοέμβριο του 2005, ώστε να μην τους ξεφύγει η στιγμή που η ισραηλινή απεμπλοκή θα μετατρέπεται σε επανεμπλοκή.

Βαδίζετε αριστερά

Όπου και να βρεθείς στην Ιαπωνία, θα σου υπενθυμίζουν ότι το σωστό βάδισμα είναι στα αριστερά. Όπως και τα αυτοκίνητα. Όμως το ανεξήγητο είναι γιατί τότε, σε ορισμένα τουλάχιστον υπόγεια περάσματα του μετρό, εκεί που προχωράς σαν υπνωτισμένος, ξαφνικά βλέπεις βέλη που σου ζητούν να κινηθείς στη δεξιά πλευρά;

Είναι η άλλη λογική, σου εξηγούν με νόημα. Η αυστηρότατη τήρηση των κανόνων, που δεν αφήνει κανένα περιθώριο παρέκκλισης, εμπεριέχει και την άρση τους. Την προβλέπει χωρίς όμως και να σε προετοιμάζει για κάτι τέτοιο. Αν είσαι ενταγμένος στην ντόπια κουλτούρα, δεν θα σε παραξενέψει η αναπάντεχη ανατροπή. Αν δεν είσαι, θα χαθείς ψάχνοντας κάτι άπιαστο – την εξήγηση. Γιατί απλά δεν υπάρχει.

Τα πράγματα συμβαίνουν με ένα τρόπο φυσικό, όπως οι σταγόνες της βροχής που πέφτοντας νοτίζουν το χώμα.

Κάθε κομμάτι της ζωής, δημόσιας ή ιδιωτικής, είναι εξαντλητικά χτισμένο πάνω σε μια απειρία κανόνων, που καθορίζει ως και την παραμικρή λεπτομέρεια στις συμπεριφορές. Παντού υπάρχει διάχυτος ένας απίστευτος κομπορμισμός, που οδηγεί στη μεθοδικά προλεϊα-

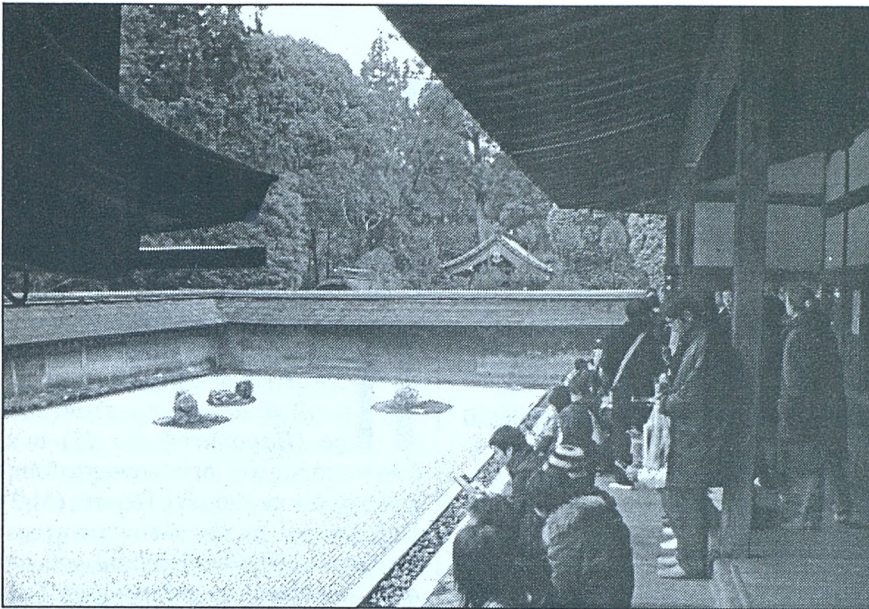
σμένη ομοιογένεια. Όταν περιμένουν στη στάση, άσχετα με το διαθέσιμο χώρο που υπάρχει για να σταθούν, οι ντόπιοι θα φτιάξουν μια ξεκάθαρη γραμμή κάθετη στην κίνηση. Μπορεί έτσι να κλείνουν το πέρασμα στους περαστικούς αλλά αυτό δεν έχει καμιά απολύτως σημασία. Το στράβωμα της γραμμής θα ήταν άλλωστε εντελώς απαράδεκτο. Αν εμφανιστεί ένα ελληνικό γκρουπ που περιμένει πλάι τους το τρένο για παράδειγμα, ένα φασαριόζικο, ακατάστατο μπουλούκι, δεν θα κινηθεί την περιέργεια ούτε θα ενοχλήσει. Θα εξακολουθήσουν να στέκουν στη γραμμή κι έτσι θα μπουν τελικά στο βαγόνι.

Η παιδεία τους είναι βαθιά ριζωμένη σε τέτοιες αρχές. Πριν ελάχιστα χρόνια, όχι περισσότερο από μια πενταετία, σκέφτηκαν να αλλάξουν το εκπαιδευτικό τους σύστημα. Αντί για παπαγαλία θέλησαν να τονώσουν την αυτε-

νέργεια, να προσφέρουν στους μαθητές κίνητρα για ανεξάρτητη σκέψη, για ανάληψη πρωτοβουλίας. Κατάργησαν και τα μαθήματα το Σάββατο. Φέτος παραδέχτηκαν με συντριβή ότι η προσπάθεια είχε αποτύχει. Οι γιαπωνέζοι μαθητές πάτωσαν στα σχετικά διεθνή τεστ, και πανικόβλητοι θα επέστρεφαν στις παλιές, δοκιμασμένες μεθόδους χωρίς χρονοτριβή. Δηλαδή, και στα μαθήματα το Σάββατο.

Αυτά, σε πρώτη ανάγνωση. Αλλά δεν παύει εδώ η τυποποίηση να είναι μεγάλη τέχνη. Παρατηρώ τις αναπαραστάσεις από πιάτα που προσφέρονται έξω από τα περισσότερα φαγάδικα. Μια τεράστια βιομηχανία, κάπου στη μεγάλη αυτή χώρα, παράγει αυτά τα πανομοιότυπα ανάγλυφα φαγητά από πλαστικό, τόσο πιστά, τόσο λαχταριστά με πάντα φωνακλάδικα χρώματα. Δεν χρειάζεται να ξέρεις τι είναι, μόνο το πώς δείχνει, και παραγγέλνεις δείχνοντας με το χέρι. Σκέφτεσαι το πόσο χυδαία είναι αυτή η μαζική υποκατάσταση της γλώσσας αλλά την ίδια στιγμή θυμάσαι στο υπόγειο του σταθμού, πλάι στο μαγαζί που κάνουν σιάτσου οι κουρασμένοι επιβάτες, εκείνη τη γλυκύτατη γριούλα που πουλούσε κάτι ονειρεμένες συσκευασίες από σουσί σε μικρά χαριτωμένα κουτάκια, το πώς τύλιξε την επιλογή σου με ένα χαρτί που δεν σου έκανε μετά καρδιά να σκίσεις για να φας το περιεχόμενο. Ανέχονται την αναγκαία γκριζα τυποποίηση αλλά την ίδια στιγμή επινοούν χίλιους τρόπους να την ξεπεράσουν – κι αυτό όχι σαν προνόμιο για τους λίγους. Γιατί η ποιότητα δεν έχει καμιά σχέση με την τιμή.

Πηγαίνοντας λίγο πιο βαθιά, τους σύγχρονους Γιαπωνέζους βαρβαίνουν μεγάλες ενοχές. Όσες χώρες είχε καταλάβει ο στρατός τους στον περασμένο πόλεμο δεν σταματούν να θυμίζουν πόσο απάνθρωπη και βάρβαρη ήταν η κατοχή τους. Οι ίδιοι οι Γιαπωνέζοι αποφεύγουν με σχολαστικότητα να ανοίγονται σε τέτοιες συζητήσεις, και όταν δεν μπορούν να το αποφύγουν,

προτιμούν να χρησιμοποιούν ευφημισμού. Έκαναν άλλους να υποφέρουν αλλά υπέφεραν και οι ίδιοι στο τέλος. Αυτό απλά το τεκμηριώνουν αλλά δεν ζητούν να το εξηγήσουν. Οι φονικοί βομβαρδισμοί των Αμερικάνων, η ατομική βόμβα, ναι όλα αυτά είναι πράγματι γεγονότα, τελεία. Δεν πρόκειται για λεπτότητα ή διακριτικότητα. Κανείς δεν θέλει να δείξει έστω και μια υποψία από τα τρομακτικά αποθέματα βίας μέσα τους που προσπαθούν να τιθασεύσουν με τόση επιμέλεια. Η ατάραχη μάσκα είναι για να κρύβει.

Αυτή η τόσο σφιγμένη απόσταση αντανακλάται στην απίστευτη ευαισθησία που δείχνουν απέναντι στη γνώμη των ξένων. Αν νομίζουμε πως εμείς οι Έλληνες έχουμε εθνική πετριά με το πώς φαινόμαστε στα μάτια των άλλων, οι Γιαπωνέζοι μάς έχουν αισθητά ξεπεράσει. Επειδή συχνά μάλιστα κυκλοφορούν βιβλία για την Ιαπωνία, δεν χάνουν ευκαιρία να εκθέσουν τις γνώμες των άλλων, ακόμα κι όταν είναι αυταπόδεικτα ανυπόστατοι ισχυρισμοί. Αντίθετα πάντως με εμάς, δεν προσπαθούν να αποκαταστήσουν την αλήθεια με αρκετή δόση υπερβολής – απλά εκθέτουν τα στοιχεία με ευγενική αντικειμενικότητα. Λες και είναι φυσικό να τους παρεξηγούν, να μην τους καταλαβαίνουν οι άλλοι. Άρα είναι δεδομένο γι' αυτούς πως θα παραμείνουν ακατανόητοι και αινιγματικοί, και παραιτούνται από κάθε προσπάθεια.

Ίσως να μην έχουν τελικά άδικο. Όσο περισσότερο θα πασχίζουν να αφομοιωθούν στο «δυτικό τρόπο ζωής», τόσο θα τους βλέπουν οι άλλοι σαν ξένο σώμα. Άραγε μόνο επειδή είναι «σχιστομάτηδες»; Δεν πάνε να έχουν βγάλει το Lexus, τον Miyake, τον Tandao Ando – ο ρατσισμός δεν αστειεύεται.

Όμως το ενδιαφέρον αυτές τις μέρες δεν είναι ούτε για τη συνθήκη του Κυότο, ούτε για τις κορεατικές χωρικές διεκδικήσεις, ούτε καν για τα αμερικανικά ελλείμματα ισοζυγίου. Έχουν όλοι απορροφηθεί από τα πρώτα σκιρτήματα της άνοιξης. Μέσα σε ειδικό πλαίσιο η εφημερίδα δημοσιεύει καθημερινά φωτογραφία του δέντρου που σήμερα άνθισε. Μια σύντομη περιγραφή για το πού βρίσκεται, πόσες μέρες θα μείνει έτσι και πόσα άλλα περιμένουμε να μπουμπουκιάσουν τις αμέσως επόμενες μέρες. Ο κόσμος είναι μια σκιά, η ζωή κρατάει ελάχιστα, όσο ένα άνθος που τρέμει στον αέρα, αλλά η αξία του είναι αιώνια. Επισκέπτεσαι αυτή την τόσο φευγαλέα ευτυχία, παρατηρείς διακριτικά την άσιπλη αγνότητά της, και βρίσκεσαι στην καρδιά του κόσμου.

Είπαμε, δεν υπάρχει εξήγηση. Η άσκηση του Ζεν είναι η απόλυτη αποδοχή της δύναμης που κρύβει η άρση της κατανόησης. Μόνο σε αυτό τον τόπο θα μπορούσε να υπάρξει μια τέτοια διδασκαλία, στην κόψη του ξυραφιού.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Θεσμοί, Ιδεολογία
και Πολιτική
στο Μεσοπόλεμο

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Θεσμοί, Ιδεολογία
και Πολιτική
στο Μεσοπόλεμο

Κείμενα:
• Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ
• Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
• Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
• ΕΥ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
• Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ
• Θ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
• Η. ΗΛΙΟΥ
• Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ
• Γ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ
• Γ. ΚΟΥΚΙΑΔΗΣ
• Γ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ
• Δ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
• Ν. ΠΑΝΤΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
• Σ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ
• Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
• ΑΛ. ΡΗΓΟΣ
• ΧΡ. ΡΟΖΑΚΗΣ
• Κ. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
• ΑΛ. ΣΒΩΛΟΣ
• ΑΝ. ΤΑΧΟΣ

Ένας συλλογικός τόμος που αναδεικνύει τη μοναδική προσωπικότητα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου. Ο πολιτικός που σφράγισε με την προοδευτική παρουσία και δράση του την εποχή της διαμόρφωσης του νέου ελληνικού κράτους.

Γράφουν: Ν. Αλιβιζάτος, Γ. Αναστασιάδης, Τούλα Αποστολοπούλου, Ευ. Βενιζέλος, Θ. Βερέμης, Θ. Διαμαντόπουλος, Η. Ηλιού, Δ. Κοντόγιωργα, Γ. Κοντογιώργης, Γ. Κουκιάδης, Γ. Μαυρογορδάτος, Δ. Νικόπουλος, Ν. Παντατζόπουλος, Χ. Παπαστάθης, Π. Πετρίδης, Αλ. Ρήγος, Χρ. Ροζάκης, Κ. Σβολόπουλος, Αλ. Σβώλος, Αν. Τάχος.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση:
τηλ.: 210-72.32.819

Ο κ. Σπηλιωτόπουλος προτιμά μπαταρίες Γερμανός

του Π. Αμυντικού

Στο προηγούμενο τεύχος (σελ. 32) αναφερθήκαμε λεπτομερώς στη δύσοσμη υπόθεση των τορπιλών του Πολεμικού Ναυτικού. Το κάναμε όχι τόσο για το κόστος της προμήθειας συγκριτικά με άλλες (100 εκατομμύρια ευρώπουλα μόνο), ούτε για το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος επιχειρηματίας, ο κ. Πάνος Γερμανός, δεν διαθέτει τις απαραίτητες πιστοποιήσεις για την κατασκευή ενός τόσο επικίνδυνου όπλου, αφού μέχρι τώρα κατασκεύαζε μόνο μπαταρίες και πουλούσε κινητά τηλέφωνα. Αλλά επειδή θεωρήσαμε αδιανόητο το γεγονός ότι τρεις σημαίνοντες υπουργοί της κυβέρνησης Καραμανλή (οι κ.κ. Αλογοσκούφης, Σιούφας και Σπηλιωτόπουλος) παρενέβησαν αποκάλυπτα και προκλητικά (για το επαγγελλόμενο ήθος της νέας κυβέρνησης) υπέρ της απευθείας ανάθεσης του έργου στον εν λόγω επιχειρηματία.

Παρά την έντονη αντίδραση από το βαρύ πυροβολικό της συμπολίτευσης (*SKY* και *Καθημερινή*) αλλά και το... ελαφρύτερο (*Παρασκευή* και *13*) ο κ. Σπηλιωτόπουλος δεν «αναχαιτίστηκε», και την περασμένη Πέμπτη (31/3) επιβεβαίωσε με τον πλέον πανηγυρικό τρόπο τη σταθερή προσήλωσή του στις... ανάγκες των «Μπαταριών Γερμανός». Περιοδούσε στην Ξάνθη, όπου και εδρεύει η εταιρεία που θα κατασκευάσει τις τορπίλες, δήλωσε ότι πρόθεση της κυβέρνησης είναι να προωθήσει την ανάθεση και προεξόφλησε ότι πριν από την υπογραφή της σύμβασης, η «Γερμανός» θα έχει εξασφαλίσει όλα τα απαραίτητα πιστο-

Σύμβαση Α. Ω. 13/03 με ΚΜW (Συμπαγωγή Leopard 2HEL) – 20/3/2003

Προγράμματα Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων	Εμπλεκόμενες Ελληνικές Εταιρείες	Αξία (Euro)
Μεταφορά τεχνογνωσίας στην Ελληνική Αμυντική Βιομηχανία για τη συμπαγωγή του Νέου Άρματος Μάχης Leopard 2HEL	METKA (Μυτιληναίος) ΕΛΒΟ (Μυτιληναίος) INTRAKOM κ.α.	212.170.000
Ειδικός Εξοπλισμός για το Leopard 2HEL	ΕΛΒΟ	16.350.000
Ειδικός Εξοπλισμός για το σύστημα πυρός του Leopard 2HEL	INTRAKOM	9.000.000
Κτήριο Ηλεκτρομαγνητικής Συμβατότητας	ΕΛΒΟ	19.500.000
Παροχή Εξοπλισμού & Υποδομών	ΕΛΒΟ	11.500.000
Μηχανολογικός Εξοπλισμός	METKA	9.980.000
Κινητήρες Συστημάτων Επιτήρησης	SONAK (Λιακουνάκος)	66.650.000
Παραγωγή Ομοιωμάτων Αρμάτων και Πυροβόλων	SONAK (Λιακουνάκος)	20.500.000
Παροχή Ομοιωμάτων Αρμάτων	SONAK (Λιακουνάκος)	14.060.000
Συστήματα Ηλεκτρονικού Πολέμου	SONAK (Λιακουνάκος)	14.400.000
Ομοιώματα Α/Κ Πυροβόλων	SONAK (Λιακουνάκος)	14.060.000

ποιητικά και εχέγγυα. Υπενθυμίζουμε ότι η έλλειψη αυτών των πιστοποιητικών είναι και ο λόγος για τον οποίο αντιδρούν οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΕΘΑ στη συγκεκριμένη ανάθεση.

Όπως έγραψε η *Καθημερινή* στις 31/10, από τη νέα αυτή εξαγγελία του κ. Σπηλιωτόπουλου προκύπτει «μείζον θέμα ανακολούθιας και αδιαφάνειας για τον υπουργό, που εκθέτει και την κυβέρνηση». Εμείς θα προσθέταμε ότι ο κ. Σπηλιωτόπουλος είναι πλέον επικίνδυνος για την κυβέρνηση, επειδή η υπόθεση «Γερμανός» προστίθεται στους έωλους χειρισμούς του προσφάτου παρελθόντος (τραγωδία Σινούκ, στενή πράσδεση στους απαράδεκτους χειρισμούς εκείνου του στενού συνεργάτη του, θάψιμο ουσιαστικά του σκανδάλου των TOR, διαπληκτισμοί με... δημοσιογράφους, κ.λπ.).

Τα περίεργα με τις τορπίλες του Π.Ν. άρχισαν με την κατασκευή των υποβρυχίων στα γερμανικά ναυπηγεία. Η Γερμανία και η Ιταλία, που προμηθεύτηκαν κι αυτές τα ίδια υποβρύχια, προτίμησαν να τα εξοπλίσουν με ένα νορβηγικό σύστημα ελέγχου πυρός. Αντιθέτως η Ελλάδα προτίμησε, επί Τσοχατζόπουλου φυσικά, το

σύστημα ελέγχου πυρός της γερμανικής KRUPP, παρά το γεγονός ότι ήταν τέσσερις φορές ακριβότερο από το νορβηγικό. Για ποιο λόγο; Ίσως επειδή μόνο το σύστημα της KRUPP μπορεί να εξοπλισθεί με τις τορπίλες που θέλουν να κατασκευάσουν οι «Μπαταρίες Γερμανός».

Στην αρχική φάση του διαγωνισμού για την κατασκευή των τορπιλών ο Π. Γερμανός συνεργάστηκε στενά με τον Σ. Κόκκαλη. Η τορπίλη που θα κατασκεύαζαν η INTRAKOM και οι «Μπαταρίες Γερμανός» θα κόστιζε 84 εκατομμύρια ευρώ, έναντι των 59 που θα κόστιζε η αντίπαλος τότε Black Shark. (βλ. εφημερίδα *Επενδύτης* της 26/5/2002). Ο κ. Γερμανός συνεργάστηκε τότε με τον Σ. Κόκκαλη επειδή όπως όλοι γνωρίζουν στα χρόνια του ΠΑΣΟΚ δεν υπήρχε περίπτωση να πάρει κανείς την παραμικρή δουλειά στην Άμυνα αν δεν συνεργαζόταν με την τρoίκα της διαπλοκής στις στρατιωτικές προμήθειες (Λιακουνάκος-Κόκκαλης-Μυτιληναίος). Όπως επίσης είναι γνωστό, το δίδυμο Κόκκαλης-Γερμανός στις τηλεπικοινωνίες και στον δύσμοιρο ΟΤΕ ήταν αποδοτικότητα. Οι κοινές προσπάθειές τους όμως στο ΥΕΘΑ δεν είχαν αίσιο αποτέλεσμα επειδή μεσολάβη-

σαν οι ποινικές διώξεις εναντίον του Κοκκαλίνου και ο «Σωκρατάκιας» έγινε κόκκινο πανί.

Ο αποχρωματισμός του κ. Γερμανού άρχισε τα τελευταία χρόνια της κυβέρνησης Σημίτη και ολοκληρώθηκε με την εγκατάσταση του κ. Σπηλιωτόπουλου στο Υπουργείο Άμυνας. Τότε άρχισαν μια σειρά συναντήσεις και διαβουλεύσεις, στόχος των οποίων ήταν να παρουσιασθεί ως μεγάλο τεχνολογικό επίτευγμα η κατασκευή των τορπιλών σε μια μονάδα της Ξάνθης. Όμως οι τορπίλες που πιασάρει ο κ. Γερμανός, επικαλούμενος συμφωνία του με την γερμανική Atlas Elektronik, δεν έχουν ακόμα παραχθεί βιομηχανικά και η κατασκευή τους αποτελεί ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο τεχνολογικό εγχείρημα που απαιτεί από τον κατασκευαστή ιδιαίτερα εχέγγυα τεχνογνωσίας ανάλογου κατασκευαστικού έργου – τα οποία δεν διαθέτει ο κ. Γερμανός. Μόνο κάτι ηλεκτρονικές πλακέτες και ηλεκτροδία έχει να παρουσιάσει μέχρι σήμερα. Και τις μπαταρίες των υποβρυχίων που ελέγχονται ήδη δικαστικά από το Πολεμικό Ναυτικό. Ακόμα και ο Λούβαρης ήταν πιο προσεκτικός. Αυτός τουλάχιστον μας πούλησε δοκιμασμένα βλήματα.

Σύμβαση Α. Ω. 5/99 με εταιρεία Raytheon για σύστημα PATRIOT- 13/2/1999

Προγράμματα Α. Ω.	Εμπλεκόμενες Ελληνικές Εταιρείες	Ονομαστική Αξία (Euro)
Ηλεκτρονικά Συστήματα	INTRAKOM	90.000.000
Μηχανολογική Ενσωμάτωση	SONAK (Λιακουνάκος)	10.000.000
Οχήματα και Σχεδιασμός	ΕΛΒΟ	20.300.000
Μηχανικά Μέρη Εκτοξευτή	METKA	6.000.000
Ρυμουλκούμενα Οχήματα	EBO/METKA	7.000.000
Ηλεκτρονικά	ZHMENS	25.000.000
Εγκαταστάσεις Εκπαίδευσης	SONAK	400.000
Ηλεκτρονικός Πόλεμος	SONAK	9.997.500
Συστήματα Επιτήρησης (ΑΣΕ)	SONAK	25.000.000

Ο ΑΠΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΟΚΗΣ

Όπως γράφαμε στο προηγούμενο τεύχος του *Αντί*, στην περίφημη διυπουργική σύσκεψη της 11ης Μαρτίου 2005 με αντικείμενο τις απευθείας αναθέσεις στρατιωτικών προμηθειών, οι κ.κ. Αλογοσκούφης, Σιούφας και Σπηλιωτόπουλος εκτός από τον Π. Γερμανό κάλεσαν και πήρε μέρος και τον Ευ. Μυτιληναίο. Γράφαμε επίσης ότι η παρουσία του κ. Μυτιληναίου στη διυπουργική ήταν αποτέλεσμα ενός ανοικτού εκβιασμού: Επειδή ζητάει να του ανατεθεί απευθείας η κατασκευή από την ΕΛΒΟ οχημάτων και τεθωρακισμένων αξιών δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ με πρόσχημα απολύσεις στην εταιρεία.

Είναι προφανές δηλαδή ότι έχει αποχρωματισθεί ιδεολογικοπολιτικά και ο κ. Μυτιληναίος και δεν συγκαταλέγεται πλέον στους «νταβατζήδες», ούτε στους διαπλεκόμενους. Δεν γνωρίζουμε αν αυτό αποτελεί στρατηγικό επίτευγμα του κ. Σπηλιωτόπουλο, ή ενεπλάκησαν στον αποχρωματισμό και άλλες δυνάμεις κρούσης από το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Σε κάθε περίπτωση, από την πληθώρα των στοιχείων που διαθέτουμε για τη διαπλοκή στις στρατιωτικές προμήθειες επί ΠΑΣΟΚ δημοσιεύουμε σήμερα το πιο χαρακτηριστικό: Πρόκειται για δύο πίνακες που δείχνουν την κατανομή των αντισταθμιστικών ωφελημάτων (Α.Ω.) από δύο μεγάλες συμβάσεις που προεκλογικά είχαν καταγγελθεί επανειλημμένα από τη ΝΔ: την περιβόητη σύμβαση για τα άρματα Leopard με τη γερμανική «Κράους-Μαφάι», που αντιπροσωπεύεται από τον Θ. Λιακουνάκο, και τη σύμβαση για τους πυραύλους Patriot των κ.κ. Λιακουνάκου και Κόκκαλη.

Τα συμπεράσματα από τη μελέτη των πινάκων είναι προφανή. Η μερίδα του μέλλοντος από τη διανομή των αντισταθμιστικών ωφελημάτων στους διαπλεκόμενους του ΠΑΣΟΚ πάει στους κ.κ. Λιακουνάκο, Κόκκαλη και Μυτιληναίο.

Γιάννης κερνάει, Γιάννης πίνει...

Μια επιστολή από τον όμιλο εταιρειών ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Από τον Όμιλο των Εταιρειών ΓΕΡΜΑΝΟΣ πήραμε και δημοσιεύουμε την επιστολή που ακολουθεί και αναφέρεται σε άρθρο του προηγούμενου τεύχους:

Αξιότιμε κ. Διευθυντά,

Σε συνέχεια του άρθρου με τίτλο «Η κυβέρνηση θέλει το ΓΕΡΜΑΝΟ της», το οποίο δημοσιεύτηκε στο περιοδικό σας στο τεύχος της 25ης Μαρτίου 2005, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι πραγματοποιείται μια λανθασμένη και αναληθή παρουσίαση των δραστηριοτήτων του Ομίλου μας και να προβούμε στις απαιτούμενες διευκρινίσεις.

Για την αποκατάσταση της αλήθειας και την αποσαφήνιση της εικόνας της ΓΕΡΜΑΝΟΣ προς τους αναγνώστες του εντύπου σας, ενός εντύπου με ιστορία και με σαφείς παρεμβάσεις στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή αυτού του τόπου, θα θέλαμε να παραθέσουμε τα ακόλουθα:

– Σήμερα ο Όμιλος Εταιρειών ΓΕΡΜΑΝΟΣ αποτελεί έναν Ελληνικό Πολυεθνικό Όμιλο που απασχολεί περισσότερους από 4.800 εργαζόμενους και δραστηριοποιείται σε 8 χώρες εστιάζοντας σε δύο άξονες επιχειρηματικής δράσης: τεχνολογία και ενέργεια. Αξίζει να αναφερθεί το μέγεθος των πωλήσεων του Ομίλου, το οποίο αναμένεται να ξεπεράσει το 1 δις. για τη χρήση του 2005, εκ του οποίου μόνο το 0.5% προέρχεται από συναλλαγές με το Ελληνικό Δημόσιο. Τονίζεται επίσης πως η κεφαλαιοποίηση της εταιρείας στο Χρηματιστήριο Αξιών αποτιμάται περίπου στο 1 δις. ευρώ, κατατάσσοντάς την μέσα στις 20 μεγαλύτερες εταιρείες στην Ελλάδα.

– Το Δίκτυο Καταστημάτων ΓΕΡΜΑΝΟΣ αποτελεί το 2ο μεγαλύτερο Δίκτυο προϊόντων και υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών στην Ευρώπη, με 830 καταστήματα σε 7 χώρες (Ελλάδα, Κύπρο,

Πολωνία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ουκρανία και πΓΔΜ), καλύπτοντας τις ανάγκες 150 εκατ. καταναλωτών.

– Το Βιομηχανικό Συγκρότημα SUNLIGHT αποτελεί μία από τρεις μεγαλύτερες βιομηχανίες στον κόσμο στην αγορά παραγωγής συσσωρευτών υποβρυχίων και εξειδικεύεται στην παραγωγή ολοκληρωμένων ενεργειακών συστημάτων και συσσωρευτών ειδικών προδιαγραφών. Σήμερα το Βιομηχανικό Συγκρότημα εξάγει τα προϊόντα του σε περισσότερες από 30 χώρες.

Τα παραπάνω αναφέρονται σε σχέση με την άποψη του αρθρογράφου του εν λόγω κειμένου, ο οποίος παρουσιάζει τη ΓΕΡΜΑΝΟΣ ως μία εταιρεία «που πουλάει ρολόγια και κομπιουτεράκια». Βέβαια, η εταιρεία ΓΕΡΜΑΝΟΣ έτσι ξεκίνησε πριν 25 χρόνια, πράγμα για το οποίο είμαστε ιδιαίτερα υπερήφανοι, όμως η εν λόγω περιγραφή δεν αντικατοπτρίζει τη σημερινή μας πραγματικότητα, όπως αυτή περιγράφεται ανωτέρω.

Όσον αφορά στην ενασχόλησή μας, μέσω του βιομηχανικού συγκροτήματος SUNLIGHT, στον τομέα των συσσωρευτών για αμυντικά συστήματα, θα θέλαμε επίσης να παραθέσουμε κάποια στοιχεία, με στόχο τη διευκρίνιση όλων των λεπτομερειών που μας αφορούν σχετικά με το κατά πόσο μία ελληνική βιομηχανική μονάδα στην Ξάνθη είναι ικανή ή όχι να παράγει έργο, ενισχύοντας παράλληλα την εγχώρια αμυντική βιομηχανία.

Η βιομηχανική μονάδα SUNLIGHT, που έχει έδρα στο Νέο Όλβιο Ξάνθης, δραστηριοποιείται στην αγορά παραγωγής συσσωρευτών από το 1991 και

σήμερα αποτελεί το πρώτο σε κατάταξη εργοστάσιο συσσωρευτών στην Ευρώπη και το τρίτο στον τομέα των συσσωρευτών υποβρυχίων παγκοσμίως.

Με τη δυναμική περισσότερων από 500 εργαζομένους και με έξι σύγχρονες μονάδες παραγωγής, η βιομηχανία SUNLIGHT σχεδιάζει και παράγει περισσότερα από 1500 εξειδικευμένα προϊόντα, εκ των οποίων το 80% της παραγωγής αποτελεί εξαγωγίμο προϊόν.

Επισημαίνεται ότι η βιομηχανική μονάδα SUNLIGHT της ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΒΕΕ αποτελεί τον επίσημο διεθνή εταίρο της HDW/FS, της μεγαλύτερης κατασκευαστικής εταιρείας συμβατικών υποβρυχίων παγκοσμίως, όσον αφορά σε συσσωρευτές υποβρυχίων, εξάγει δε τεχνογνωσία στον τομέα της παραγωγής συσσωρευτών. Με πιστοποιήσεις ποιότητας κατασκευής κατά ISO 9001, AQAP 110, καθώς και από τη γερμανική υπηρεσία Διασφάλισης Ποιότητας BWB, έχει συνάψει διεθνείς συμφωνίες όσον αφορά στον εξοπλισμό του Πολεμικού Ναυτικού των εξής χωρών:

Εγχώριες & Διεθνείς Πωλήσεις στον τομέα των Συσσωρευτών Υποβρυχίων

– Ελλάδα: Σύμβαση για:

– 5 συστοιχίες υποβρυχίων τύπου 209 και 2 Option

– 4 συστοιχίες υποβρυχίων τύπου 214, για λογαριασμό της HDW

– Ουκρανία: Σύμβαση για 1 συστοιχία υποβρυχίου τύπου FOXTROT

– Αίγυπτος: Σύμβαση για 4 συστοιχίες υποβρυχίων τύπου ROMEO, που αποτελούν το σύνολο της δύναμης υποβρυχίων του Αιγυπτιακού Ναυτικού

– Νότιος Αφρική: Σύμβαση για 3 συστοιχίες μπαταριών τύπου 209M, που αποτελούν το σύνολο της δύναμης υποβρυχίων του Ναυτικού της Νοτίου Αφρικής

– Περού: Σύμβαση για:

– 1 συστοιχία υποβρυχίου τύπου 209

– 1 συστοιχία υποβρυχίου τύπου RIKKEN (COCKUM Σουηδίας)

– Νότιος Κορέα: Σύμβαση για παροχή απαρτίων. Επιπλέον, η συμφωνία περιλαμβάνει τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τεχνολογίας για το σύνολο των υποβρυχίων του Πολεμικού Ναυτικού της

χώρας (9 υποβρύχια τύπου 209 και 3 υποβρύχια τύπου 214, με σύμβαση για τα επόμενα 5 χρόνια).

Σε ότι αφορά στην πρόταση την οποία έχουμε καταθέσει σε συνεργασία με την ATLAS ELEKTRONIK –την μεγαλύτερη εταιρεία κατασκευής τορπιλών στον κόσμο– στο σχετικό διαγωνισμό, επιθυμούμε να διευκρινίσουμε ότι η εταιρεία μας ακολούθησε την τυπική διαδικασία που προβλέπεται γι' αυτές τις περιπτώσεις, κάνοντας χρήση του δικαιώματος που παρέχει το Προεδρικό Διάταγμα 284/81 και καταθέτοντας στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας σχετικό φάκελο. Στο πλαίσιο της καθιερωμένης διαδικασίας αξιολόγησης του Υπουργείου, παρείχαμε κάθε δυνατή ενημέρωση και τεκμηρίωση που μας ζητήθηκε από την ειδική δμελή Επιτροπή του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, τα μέλη της οποίας επισκέφθηκαν τις εγκαταστάσεις της βιομηχανικής μας μονάδας στην Ξάνθη και επιθεώρησαν την υποδομή, τις προδιαγραφές ασφάλειας και το σύνολο της επένδυσής μας στον συγκεκριμένο τομέα.

Λυπούμαστε πολύ που ο αρθρογράφος αμελεί να αναφέρει τη σημασία της ίδρυσης μιας μονάδας κατασκευής για προϊόντα υψηλής τεχνολογίας στην περιοχή της Ξάνθης, η οποία αποφέρει σημαντικά οφέλη στη χώρα μας από την μεταφορά τεχνογνωσίας στην ελληνική βιομηχανία.

Λυπούμαστε επίσης για το γεγονός ότι ο αρθρογράφος, ενδεχομένως επηρεασμένος από κακόβουλα δημοσιεύματα, εξήγαγε το συμπέρασμα ότι ο Όμιλός μας είναι ακόμα «μαγαζάκι», ενώ παράλληλα ότι το βιομηχανικό μας συγκρότημα στην Ξάνθη δεν είναι ικανό να παράγει έργο για λογαριασμό της Ελληνικής Αμυντικής Βιομηχανίας, ενώ συνεργάζεται με τις Αμυντικές Βιομηχανίες περισσότερων από 10 ξένων κρατών.

Κλείνοντας θα θέλαμε να γνωρίζετε ότι είμαστε στη διάθεσή σας για την περίπτωση που χρειάζεστε περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη βιομηχανική μας δραστηριότητα.

Με εκτίμηση,
Η Διοίκηση του Ομίλου

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΛΛΗ ΣΚΟΠΕΤΕΑ:

**Το «Πρότυπο Βασίλειο»
και η Μεγάλη Ιδέα**

Το κορυφαίο σύγγραμμα της Έλλης Σκοπετέα που εξετάζει το ιστορικό υπόβαθρο του εθνικισμού όπως διαμορφώθηκε στην Ελλάδα και τη Σερβία τον 19ο και τον 20ό αι. Ένα προφητικό βιβλίο που παραμένει σύγχρονο και αναλύει τις αιτίες των σημερινών εξελίξεων στην βαλκανική χερσόνησο.

Εκδόσεις Πολύτυπο

Κεντρική διάθεση:
τηλ.: 210-72.32.819

Ανάγκη διεξόδου από μια δύσκολη σχέση

Η καταπολέμηση της διαφθοράς, ο «βασικός μέτοχος», το Σύνταγμα και το ευρωπαϊκό δίκαιο

του Πέτρου Στάγκου

Η διαφθορά με τις ποικίλες εκδηλώσεις της (πατρωνία, νεποτισμός της δημόσιας εξουσίας, δωροδοκία, δωροληψία, ιδιοποίηση δημόσιου πλούτου, αθέμιτη και καταχρηστική επιρροή στις δημόσιες αποφάσεις) ενδημεί στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο της χώρας και ενισχύεται με την κοινωνική αποδοχή του ενός ή του άλλου «ημι-νόμιμου» τρόπου διαχείρισης των δημόσιων υποθέσεων. Η Νέα Δημοκρατία, από τα τέλη του περασμένου χρόνου μέχρι σήμερα, την κατά βάση ηθικολογική προσέγγιση της διαφθοράς, την οποία υιοθετούσε ήδη από την εποχή που ασκούσε τον πολιτειακό ρόλο της αξιωματικής αντιπολίτευσης («κάθαρση», σε συνδυασμό με «επανίδρυση του κράτους», αλλά και «αυτοκάθαρση» της Εκκλησίας σήμερα, και ποιος ξέρει ποιου άλλου τμήματος, αύριο, του κρατικού συστήματος), τη συνδυάζει πλέον με τη «στράτευση» της στην καταπολέμηση αυτής της γενικευμένης μέσα στο κοινωνικό σώμα παραβατικότητας, καταφεύγοντας όμως σε μια παγκόσμια πρωτότυπη μέθοδο: στη λήψη... τυπικά παράνομων μέτρων νομικού εξαναγκασμού των προσώπων που ενέχονται, πραγματικά ή δυνητικά, σε συγκεκριμένες εκδηλώσεις διαφθοράς.

Προνομιακό πεδίο αυτού του ενδιαφέροντος της ΝΔ αναδείχτηκε η επινοητικότητα των επιχειρήσεων δημοσίων έργων και προμηθειών του Δημοσίου να εξαγοράζουν ή να ιδρύουν επιχειρήσεις ΜΜΕ, με σκοπό να αυξάνουν την επιρροή, προς όφελός τους, στις δημόσιες αποφάσεις που τις αφορούν. Μολονότι η πατρότητα της διάταξης του άρθρου 14.9 του ισχύοντος Συντάγματος, με την οποία καθιερώνεται το απόλυτο ασυμβίβαστο μεταξύ ιδιοκτήτη ή βασικού μετόχου ΜΜΕ ή κάθε άλλου παρένθετου προσώπου και εργολάβου ή προμηθευτή του Δημοσίου, που εντάχθηκε στο Σύνταγμα με την αναθεώρηση του 2001, ανήκει στην τότε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, η τελευταία αποδυνάμωσε κάπως τον απόλυτο χαρακτήρα του ασυμβίβαστου εισάγοντας το νόμο

3021 του 2002. Μ' αυτόν θεσπίστηκε, μεταξύ άλλων, το όριο του 5% του μετοχικού κεφαλαίου επιχείρησης ΜΜΕ ως τεκμήριο της ιδιότητας του «βασικού μετόχου» και εξαιρέθηκαν από τη συνταγματική απαγόρευση τα παρένθετα πρόσωπα όταν διαθέτουν οικονομική αυτοτέλεια. Πρόκειται για το νόμο που το Δεκέμβριο 2004 κηρύχθηκε ομόφωνα αντίθετος προς τη διάταξη του άρθρου 14.9 του Συντάγματος από το Δ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας και καταργήθηκε με το νόμο που εισηγήθηκε η κυβερνητική πλειοψηφία και εγκρίθηκε από τη Βουλή στις 28 Ιανουαρίου 2005. Βάσει του νέου νόμου προσδίδεται πλήρης αποτελεσματικότητα στην απόλυτη συνταγματική απαγόρευση, κυρώς με τη μείωση του ποσοστού του βασικού μετόχου ΜΜΕ σε ποσοστό 1%.

Υπό τις συνθήκες αυτές, καταλαβαίνει κανείς αμέσως γιατί η τυπική παρανομία της συνταγματικής επιταγής ένα-

ντι του κοινοτικού δικαίου δεν είχε «ανακαλυφθεί» αμέσως, το 2001-2002, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως και γιατί η παρανομία αυτή κατέστη σημείο αιχμής των ελληνο-ευρωπαϊκών σχέσεων με επίκεντρο την ψήφιση του νόμου της 28ης Ιανουαρίου 2005. Το ξεσπάθωμα, τις τελευταίες εβδομάδες, των αξιωματούχων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εναντίον της παραβίασης του κοινοτικού δικαίου από το άρθρο 14.9 του Συντάγματος και κατ' επέκταση από τον πρόσφατο νόμο, που έχει μάλιστα προσλάβει το χαρακτήρα διερευνητικών κινήσεων για την παραπομπή της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο του Λουξεμβούργου, κλονίζει πανηγυρικά τη νόθα αυτοπεποίθηση της πολιτικής κοινότητας της χώρας μας, που της εμπεδώθηκε υπό την επένευση της «συμπαθούς τάξης» των Ελλήνων συνταγματολόγων, ότι επειδή το Σύνταγμα θεμελιώνει στο εθνικό έδαφος τη λαϊκή κυριαρχία, μπορεί δήθεν να αποτελεί και το όχημα για την αποδόμηση μιας πολιτικής και νομικής μετα-εθνικής τάξης, της ευρωπαϊκής-ενωσιακής, στην οικοδόμηση της οποίας, ωστόσο, η ελληνική πολιτική κοινότητα επίσης κυρίαρχα αποφάσισε να συμμετάσχει αυτοπεριοριζόμενη στις ίδιες τις πολιτικές επιλογές της.

Από το 1964 αταλάντευτα μέχρι σήμερα, το Δικαστήριο του Λουξεμβούργου τονίζει ότι η περίφημη «υπεροχή του κοινοτικού έναντι του εθνικού δικαίου» συνίσταται στο ότι, για να μην χάσει η διαδικασία της ενοποίησης το ίδιο το νόημα ύπαρξής της, κάθε φορά που ένα πρόσωπο ή μια επιχείρηση διαπιστώνει ότι δικαιώματά ή πλεονεκτήματά που του ή της παρέχει ένας κοινοτικός κανόνας δεν μπορεί να τα απολαύσει γιατί αντιτίθεται στον κανόνα αυτό εθνική διάταξη, είτε συνταγματική είτε νομο-

Ο Πέτρος Στάγκος είναι καθηγητής ευρωπαϊκού δικαίου στη Νομική Σχολή του Α.Π.Θ.

θετική, είτε προγενέστερη είτε μεταγενέστερη του ευρωπαϊκού κανόνα, η εθνική Αρχή που επιφορτίζεται με την εφαρμογή του δικαίου οφείλει να αφήσει ανεφάρμοστο τον εθνικό κανόνα και να εφαρμόσει τον κοινοτικό. Σε μια μόνο περίπτωση είναι επιτρεπτό, μέσω συνταγματικής ή νομοθετικής διάταξης, να αφήνονται ανεφάρμοστα κοινοτικά δικαιώματα: όταν η θέσπιση και η εφαρμογή αυτής της διάταξης αποβλέπουν στην αντιμετώπιση «πραγματικής απειλής» εναντίον «θεμελιωδών αξιών» –και όχι απλώς εναντίον «υπερτερων δημόσιων συμφέροντος»– στις οποίες είναι προσηλωμένη η εθνική πολιτική και νομική τάξη. Πρόσφατο και εύγλωττο παράδειγμα τέτοιας, κατ' εξαίρεση, ευρωπαϊκής συγκατάθεσης στην πρωταρχία ενός Συντάγματος, έδωσε το Δικαστήριο το 2004 με την απόφαση «Omega», όπου θεώρησε επιτρεπτή απαγόρευση που εξέδωσε η γερμανική κυβέρνηση, κατ' εφαρμογή της συνταγματικής διάταξης που κατοχυρώνει την πολύπλευρη προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, για την εμπορική εκμετάλλευση στη Γερμανία ηλεκτρονικού παιχνιδιού με εικονικούς φόνους που εισάγονταν από τη Μ. Βρετανία.

Είναι τόσο ισχυρή η δέσμευση της ελληνικής πολιτικής –αλλά δυστυχώς και της επιστημονικής– κοινότητας ότι βάσει του Συντάγματος μπορεί η Πολιτεία να αθετεί τις ευρωπαϊκές νομικές δεσμεύσεις της, ώστε στο υπόμνημα που υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κοινοτική συμβατότητα του τελευταίου νόμου για το βασιλικό μέτοχο (Φεβρουάριος 2005), η κυβέρνηση, προφανώς αγνοώντας όλες τις πτυχές του αξιώματος της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου, άθελά της παραδέχτηκε ότι ούτε η συνταγματική απαγόρευση ούτε ο νέος νόμος αποβλέπουν να καταστείλουν πραγματικές απειλές στις αξίες του «υγιούς ανταγωνισμού» και της «ανόθευτης από ιδιωτικές επιρροές λήψης δημόσιων αποφάσεων» στις οποίες –υποτίθεται ότι– παραμένει πιστά προσηλωμένη η ελληνική πολιτική και νομική τάξη (απειλές που, κατά την κυβερνητική ομολογία, είναι «αναπόδευκτες»), αλλά απλώς οι

διατάξεις αυτές αποβλέπουν «στη δημιουργία συνθηκών και καταστάσεων εν γένει ευεπίφορων και επιτύχειων να δημιουργήσουν τον κίνδυνο άσκησης τέτοιας αθέμιτης επιρροής ιδιαιτέρως επιζήμιας για το δημόσιο συμφέρον»!

Ακόμη, ήταν τόσο επίπλαστη η βεβαιότητα του αναθεωρητικού νομοθέτη του 2001 και του κοινού νομοθέτη του 2005 για την κοινοτική συμβατότητα της συνταγματικής απαγόρευσης και του τελευταίου νόμου που την εφαρμόζει, ώστε δεν μπόρεσαν καν στον κόπο, ούτε ο ένας ούτε ο άλλος, να διαβάσουν την ερμηνεία που υιοθετούσε, από το 1997, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας όσον αφορά τη διάταξη εκείνη της κοινοτικής Οδηγίας υπ' αριθμό 97 του 1993 για τα δημόσια έργα –την οποία είχε εγκρίνει στο Συμβούλιο η ελληνική κυβέρνηση– με την οποία περιοριστικά προβλέπονται οι περιπτώσεις που ένας υποψήφιος εργολάβος δημοσίων έργων μπορεί να αποκλειστεί από δημόσιο διαγωνισμό: οι περιπτώσεις αυτές αποκλειστικά αφορούν τη διάπραξη οικονομικής φύσης αδικημάτων, και το κείμενο που το ΥΠΕΘΟ «κάλυπτε» με το κύρος του τόνιζε: «ένας υποψήφιος μπορεί να αποκλειστεί από τη συμμετοχή σε διαγωνισμό δημοσίου έργου μόνο στις περιπτώσεις τις οποίες περιοριστικά ορίζει η οδηγία. Για κανέναν άλλο λόγο δεν μπορεί να αποκλειστεί ένας υποψήφιος από τη συμμετοχή σε ένα διαγωνισμό ανάθεσης δημόσιου έργου»¹.

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ;

Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναθεωρούν τα Συντάγματά τους τις παραμονές, όμως, της λήψης μεγάλων ευρωπαϊκών αποφάσεων. Η Ελλάδα όχι μόνον έχει την ιδιαιτερότητα να είναι το μοναδικό μέχρι σήμερα κράτος μέλος που ποτέ δεν προσάρμοσε, εκεί όπου πράγματι θα χρειαζόταν (π.χ. στην ψήφο των αλλοδαπών πολιτών στις δημοτικές, νομαρχιακές και ευρωπαϊκές εκλογές) τη συνταγματική της τάξη στις ευρωπαϊκές δεσμεύσεις της, αλλά έχει το «προνόμιο» να είναι η μοναδική χώρα που εξαναγκάστηκε να ψηφίσει νόμο αντίθετο με το Σύνταγμά της. Αυτό συνέβη το 1994, όταν η τότε

κυβέρνηση, αφού προηγουμένως είχε καταδικαστεί από το Δικαστήριο του Λουξεμβούργου να ζητήσει από ελληνικές επιχειρήσεις να επιστρέψουν στο κράτος εθνικές επιδοτήσεις που τους είχαν δοθεί με μορφή φορολογικών απαλλαγών παρά την απαγόρευση του κοινοτικού δικαίου, αναγκάστηκε να εισαγάγει νόμο ο οποίος, κατά παράβαση του Συντάγματος που απαγορεύει την επιβολή φόρου με αναδρομικό νόμο που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε, επέβαλε στις επιχειρήσεις αναδρομική άρση της κοινοτικά παράνομης φορολογικής απαλλαγής που εκτεινόταν... έξι χρόνια πίσω. Το περιστατικό αυτό δείχνει το μέτρο της σοβαρότητας μιας πολιτικής τάξης σαν την ελληνική, που δεν διστάζει να οσιοποιεί, άνευ λόγου και αιτίας, μόνον για τα επικοινωνιακά της οφέλη, το Σύνταγμα.

Η ευρωπαϊκή εμπλοκή της συνταγματικής απαγόρευσης και της πρόσφατης νομοθετικής εφαρμογής της για το «βασικό μέτοχο», υπονομεύει ανεπανόρθωτα την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα της «πανστρατιάς» που οι δυο διαδοχικές κυβερνήσεις των τελευταίων χρόνων κατά καιρούς κηρύσσουν εναντίον της συστημικής διαφθοράς, η οποία, παρά ταύτα, εξακολουθεί να βασιλεύει στη χώρα μας.

Η μόνη διέξοδος από την εμπλοκή αυτή εστιάζεται στην πλήρη κατάργηση της απαγορευτικής προσταγής του άρθρου 14.9 του Συντάγματος, στο πλαίσιο αναθεωρητικής διαδικασίας, που μπορεί να ξεκινήσει αμέσως και να ολοκληρωθεί, από μια νέα αναθεωρητική Βουλή, το 2006.

Η κατάργηση της συνταγματικής απαγόρευσης, καταρχάς θα υποδήλωνε τη νομικο-πολιτική ακεραιότητα της κυβερνητικής πολιτικής δράσης: την έλλογη δηλαδή υπαγωγή της στην ευρωπαϊκή πολιτική και νομική τάξη, στην οποία στο κάτω-κάτω της γραφής η ίδια η Πολιτεία επέλεξε να συμμετάσχει σε αρμονία με τις προδιαγραφές του ίδιου του Συντάγματος, στο άρθρο 28 του οποίου θεσπίζεται ότι η συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπάγεται περιορισμούς εθνικών αρμοδιοτήτων

«που προβλέπονται από το Σύνταγμα» (άρα και περιορισμό της δυνατότητας να αναθεωρείται το Σύνταγμα με τρόπο που να παραβιάζεται το ενωσιακό δίκαιο). Ωστόσο, η κατάργηση αυτή θα αφήσει μετέωρο και ανεκπλήρωτο το πολιτικό και –πολιτειακό– αίτημα για μια ειλικρινή και, προ παντός άλλου, αποτελεσματική κυβερνητική πολιτική καταπολέμησης της διαφθοράς.

Παρ' όλο που το πολιτικό προσωπικό της χώρας μας ουδέποτε διακρίθηκε για τη φιλομάθειά του, αν πράγματι αποκτήσει βούληση για μια τέτοια πολιτική προτείνουμε να την υλοποιήσει αφού προηγουμένως εγκύψει στις προτάσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς στη χώρα, τις οποίες υπέβαλαν το 2002, μετά από πολύμηνη επιτόπια έρευνα που πραγματοποιήσαν στην Ελλάδα, οι εμπειρογνώμονες του οργά-

νου του Συμβουλίου της Ευρώπης «Ομάδα Κρατών εναντίον της διαφθοράς» (G.R.E.C.O.).

Οι προτάσεις αυτές μπορούν να συνοψιστούν, για το ευρύ κοινό, στην αναγκαιότητα να υπαχθεί το πολιτικό και κυβερνητικό προσωπικό του κράτους μας σε θεσμούς δικαιοκρατούμενης κοινωνίας (τέτοιοι θεσμοί ενδεικτικά είναι η θέσπιση αυστηρής απαγόρευσης κάθε μορφής ιδιωτικής χρηματοδότησης των κομμάτων, η αυστηρή τήρηση του «πόθεν έσχες» όλων των εμπλεκόμενων στη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων, η κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας στους τομείς κρατικών έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και διαδικασιών πειθαρχικής κύρωσης των παραβατών τους, κ.λπ.). Καταρτίστηκαν, πιστεύουμε, οι προτάσεις αυτές, με το απλό σκεπτικό ότι, ούτε

στην Ελλάδα ούτε σε κάθε άλλη αστική Δημοκρατία, μέσα στη σημερινή, ακραία ατομοκρατούμενη και ανταγωνιστική κοινωνία μας, δεν είναι τελικά νοητό να ζητείται μόνον από τα άτομα και τις επιχειρήσεις να γίνουν, ξαφνικά, «ηθικοί»: να απαρνηθούν, δηλαδή, μόνον αυτοί, την ένταση και τη χειραγώγηση που καλλιεργούν στις σχέσεις τους με τους θεσμούς λήψης δημόσιων αποφάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Πρόκειται για την έκδοση «Οδηγός για τις Δημόσιες Συμβάσεις Έργων», της Ν. Βασιλάκη-Μπουγιούκα, που εκδόθηκε το 1997, στη «Σειρά Εγχειρίδια 1», από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας-Μικτή Επιτροπή Καθοδήγησης (ΜΕΚ) για τα Δημόσια Έργα, σελ. 84.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το άρθρο του καθηγητή Αντώνη Μανιτάκη που δημοσιεύτηκε στο περασμένο τεύχος παρακίνησε το ενδιαφέρον αναγνωστών και συνεργατών του *Αντί*. Δημοσιεύουμε στις σελίδες αυτές τρία κείμενα: του Γιώργου Σαλταπίδα, του Μάνου Στεφανίδη και της Ελένης Καρασαββίδου

Έλλειμμα Δημοκρατίας και Δημοψήφισμα για το Ευρωσύνταγμα

Η νέα Συνταγματική Συνθήκη (Ευρωσύνταγμα) είναι ένα ζήτημα το οποίο αφορά όλους τους πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς όμως εκείνοι να συμμετέχουν άμεσα στη σύλληψη, τη διαμόρφωση και την εφαρμογή του. Το Ευρωσύνταγμα θέτει προς συζήτηση νέα ιδεολογικά και θεσμικά θέματα, αλλά φέρνει και στην επιφάνεια ζητήματα που προϋπήρχαν, όπως το φαινόμενο του ελλείμματος δημοκρατίας που παρατηρείται κατά τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Παράλληλα, το αίτημα συγκεκριμένων πολιτικών και κοινωνικών φορέων για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος συμβάλλει στην ανάδειξη του συγκεκριμένου ζητήματος και στη δημόσια

συζήτησή του.

Το έλλειμμα δημοκρατίας έχει να κάνει με το βαθμό συμμετοχής –ουσιαστικά την απουσία– των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που λαμβάνει χώρα στην έδρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις Βρυξέλλες. Η πλειοψηφία των αποφάσεων της ΕΕ που αφορούν πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής των ευρωπαίων πολιτών λαμβάνονται και εφαρμόζονται από τη λεγόμενη «γραφειοκρατία των Βρυξελλών», δηλαδή τους τεχνοκράτες διοικητικούς υπαλλήλους που εργάζονται στα όργανα και τις υπηρεσίες της Ένωσης. Οι συγκεκριμένες αποφάσεις συνήθως δεν είναι αποτέλεσμα πολιτικού διαλόγου, με αποτέλεσμα να μην λαμβάνονται υπόψη σε μεγάλο βαθμό σημαντι-

κές πολιτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές παράμετροι.

Οι πολίτες δεν γνωρίζουν και δεν έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τις πολιτικές και τις αρμοδιότητες των Κοινοτικών Οργάνων και πολύ περισσότερο δεν γνωρίζουν το περιεχόμενο των Συνθηκών, τα θέματα που συζητούνται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αλλά και πότε αυτό συνεδριάζει. Στο ίδιο πλαίσιο δεν γνωρίζουν τι ακριβώς αφορά το Ευρωσύνταγμα και πώς επηρεάζει τις μελλοντικές λειτουργίες της ΕΕ.

Η ενημέρωση του τύπου «σε πόσες γλώσσες θα είναι διαθέσιμο το κείμενο του Συντάγματος της Ευρώπης» ή «πότε θα τεθεί σε εφαρμογή» δεν βοηθάει στην κατανόηση του περιεχομένου του Ευρωσυντάγματος, των μεταρρυθμίσε-

ων που προβλέπονται να γίνουν στην ΕΕ, αλλά και πώς επηρεάζουν οι συγκεκριμένες εξελίξεις τη ζωή των πολιτών. Η καταλληλότερη ενημέρωση μπορεί να γίνει μέσω ενός δημοψηφίσματος και κυρίως μέσω ενός δημόσιου διαλόγου που θα προηγηθεί.

Το δημοψήφισμα δεν είναι φυσικά η μοναδική έκφραση δημοκρατίας· δεν πρέπει όμως να αμφισβητείται ότι το δημοψήφισμα για την επικύρωση της ευρωπαϊκής Συνταγματικής Συνθήκης μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά για την έναρξη ενός δημόσιου διαλόγου, ο οποίος θα περιλαμβάνει όλα τα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα θέτει προς συζήτηση τις θεσμικές φιλοδοξίες της Συνταγματικής Συνθήκης. Στόχος του δημόσιου διαλόγου πρέπει να είναι αφενός η σωστή ενημέρωση των πολιτών, ώστε να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους καλούνται να ψηφίσουν για το «Ευρωσύνταγμα», και αφε-

τέρου η διεξαγωγή του σε πολιτικό, κοινωνικά προσανατολισμένο και πλήρως, τεχνοκρατικά, αποστειρωμένο πλαίσιο. Το δημοψήφισμα θα δώσει αξία στο Ευρωσύνταγμα καθώς η επικύρωσή του μέσω αυτής της οδού θα διευρύνει το κύρος και την αποδοχή του.

Η συμμετοχή των πολιτών σε δημόσιο διάλογο και η διεξαγωγή δημοψηφίσματος μπορούν να οδηγήσουν σε μια σταδιακή μείωση του δημοκρατικού ελλείμματος, που παρατηρείται ευρέως και στη χώρα μας, ή τουλάχιστον μπορούν να αποτελέσουν την αρχή για μία ανάλογη προοπτική.

Το συγκεκριμένο ζήτημα για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος στην Ελλάδα είναι βέβαιο ότι θα έρθει σε σύγκρουση με τη μεταπολιτευτική θεσμική και πολιτική παράδοση κατά την οποία έχει πραγματοποιηθεί μόλις ένα δημοψήφισμα, δείχνοντας έτσι ότι ήρθε ο κατάλληλος καιρός ώστε η συμμετοχή και ο ρόλος των πολιτών να αποκτήσουν πιο

ουσιαστικό χαρακτήρα.

Τέλος, πρέπει να σταματήσουν να εισακούονται όσοι υποστηρίζουν ότι πιθανή καταψήφιση σ' ένα σχετικό δημοψήφισμα θα θέσει την Ελλάδα στο περιθώριο της Ευρώπης. Δηλαδή ένα «όχι» της Ελλάδας θα επηρεάσει την πορεία της ΕΕ περισσότερο από ένα «όχι» της Γαλλίας, της Γερμανίας ή της Βρετανίας; Η συμμετοχή μιας χώρας στην ΕΕ έχει και υποχρεώσεις αλλά κυρίως δικαιώματα. Η Ελλάδα πρέπει να σταματήσει να έχει παθητικό ρόλο (ή, όπως έχει υποστηριχθεί, να είναι παθητικός αποδέκτης κοινοτικών πόρων) στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού μέλλοντος και οι έλληνες πολιτικοί αρχηγοί πρέπει με τη σειρά τους να δώσουν ψήφο εμπιστοσύνης στους έλληνες πολίτες, ώστε να συμμετάσχουν για πρώτη φορά ισότιμα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΛΤΑΠΙΔΑΣ

EURO-MINI-Μάρκετ

Οταν ήμασταν μικροί, οι μεγάλοι, για να μας ξεφορτωθούν, μας έβαζαν εμπρός σ' ένα πιάτο με γλυκό και μας έλεγαν: *σκάσε και τρώγε!* Έτσι εξασφάλιζαν τη σιωπή μας για κάμποσο χρόνο. Έτσι ακριβώς αντιλαμβάνομαι και τη σχέση ημών των άτακτων βαλκανιοπαίδων με τη θεία Ευρωπαϊκή Ένωση. Επί εικοσιπέντε χρόνια η σχέση αυτή βασίστηκε σ' ένα ενοχικό πλέγμα το οποίο προέβλεπε από την ΕΕ να δίνει και από την ελληνική πλευρά να εισπράττει και να επενδύει Κύριος οίδε πώς. Και πάντως σιωπηρά. Αυτοί πλήρωναν την ανάπτυξή μας χωρίς να πολυελέγχουν πώς πάει -η ανάπτυξη- κι εμείς βουλώναμε όλες τις τρύπες του κομματικού κράτους και των «λειτουργών» του, τρώγοντας μεν αλλά μη μιλώντας. Αυτό ήταν το deal το οποίο δημιουργήσε την εξής περιεργή άποψη για τις Βρυξέλλες, πως τάχα βρίσκονται πολύ μακριά, πως οι αποφάσεις τους δεν μας αφορούν

και άλλα τέτοια τερπνά.

Φτάσαμε λοιπόν σήμερα στη συζήτηση ενός μείζονος για το μέλλον της Ευρώπης και της Δύσης θέματος, του Ευρωσυντάγματος, και εμείς το θεωρούμε σχεδόν αυτονόητο όχι μόνο να μην ψηφίσουμε γι' αυτό αλλά ούτε καν να το συζητήσουμε. Βλέπετε, εγκαίρως τα ΜΜΕ και οι συν αυτοίς μάς έριξαν το παιχνιδάκι «Βαβύλης», για να επιτύχουν το ανωτέρω «σκάσε και τρώγε».

Ήδη στη Γαλλία οι συζητήσεις έχουν πάρει φωτιά και δικαίως: Το Ευρωσύνταγμα είναι ένα κείμενο 1000 σελίδων το οποίο αφορά σ' όλους κι όχι μόνο στις κυβερνήσεις μας. Και περιέχει πολλές παγίδες ή πράγματα διόλου αυτονόητα. Ένα το κρατούμενο. Απ' την άλλη, διαβάζοντας αναλύσεις όπως εκείνη του καθηγητή Αντώνη Μανιτάκη στο *Αντί* και την *Ε*, διαπιστώνω ότι πρόκειται όχι τόσο για μια ιδεολογική χάρτα ή ένα κείμενο αρχών που θα συσφίγγουν στο μέλλον τους δεσμούς της

ευρωπαϊκής οικογένειας, αλλά μάλλον για έναν οικονομικό πανδέκτη που άγεται περισσότερο να διατηρήσει *from here to eternity* τις ελευθερίες της αγοράς σε τρόπον ώστε ποτέ κανένα κράτος να μην τις αμφισβητήσει. Αν όμως έτσι έχουν τα πράγματα, τότε η ΕΕ γίνεται ένας θεσμός που θέλει να προλάβει την ιστορία, τη δυναμική και τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις της. Μόνο που έτσι δημιουργείται ένα μέγιστο προαποφασισμένο, ένα δόγμα που, τηρουμένων των αναλογιών, δεν παραλλάσσει από το σταλινικό πενταετές πρόγραμμα. Θέλω να πω ότι, αν μια κυβέρνηση στο μέλλον θελήσει να χωρήσει σε μια πιο παρεμβατική πολιτική σε σχέση με την αγορά ή επιδιώξει κοινωνικοποιηθείς ιδιωτικών τομέων που παρουσιάζουν πρόβλημα έτσι ώστε να ωφεληθεί το σύνολο, τότε το Ευρωσύνταγμα θα είναι εμπόδιο! Έστω ότι οι υποθέσεις μου αυτές, ή ανάλογες απορίες άλλων, είναι λανθασμένες ή

υπερβολικές, δεν θα έπρεπε επισήμως να διασκεδασθούν μέσα από ένα διάλογο και –γιατί όχι;– ένα δημοψήφισμα; Για ποια Ευρώπη των λαών συζητάμε, όταν οι λαοί δεν ερωτώνται; Βρε μπας και το ΚΚΕ έχει δίκιο; Απ' την άλλη, φοβάμαι ότι η διοίκηση της Ευρώπης ανησυχεί περισσότερο για τα συμφέροντα των επιχειρήσεων του Μπερλουσκόνι, της Hochtief και του συνεταίρου της Μπόμπολα, παρά για θέματα αρχής.

Επί δεκαετίες η Ελλάδα, ενοχική και τρώγουσα σιωπηλά το γλυκό της, βόλευε και βολευόταν να μην έχει ιδεολογικοποιημένο λόγο στην ΕΕ και να μη διεκδικεί τη δική της συμβολή στη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού προσώπου ούτε πολιτικά, ούτε πολιτιστικά. Άλλοθι μας βέβαια πως είμαστε μικροί, πως είμαστε στην εσχατιά της ηπείρου μας και πως έχουμε εσωτερικές προτεραιότητες οι οποίες πρέπει να αντιμετωπισθούν. Έτσι καταντήσαμε «Ευρωπαίοι» κατ' απονομήν και κατά χρημα-

τοδότηση, χωρίς ποτέ να διεκδικήσουμε εκείνες τις πνευματικές σχέσεις που θα διαλύσουν τη διαφορά ανάμεσα σε κέντρο και περιφέρεια. Πυρηνική, ούτως ή άλλως, αντίφαση της εθνικής μας ιδιοπροσωπίας. Αλλά και οι τεχνοκρατικές Βρυξέλλες δεν έπραξαν ό,τι θα μπορούσαν προς την κατεύθυνση αυτή, ώστε σήμερα να εντοπίζεται από πάρα πολλές πλευρές ένα έλλειμμα δημοκρατίας και μια αυταρχική, συγκεντρωτική υπερεξουσία μάντζερς που μπορεί να γνωρίζουν μεν μάκρο- ή μικροοικονομία αλλά όμως αγνοούν ιστορία!

Κι αυτό είναι ένα ιδεολογικό έλλειμμα

Δύο ευρωπαίοι πολίτες συνδιαλέγονται...

που αργά ή γρήγορα θα φανεί. Ιδιαίτερα όταν οι «μικροί» εξακολουθούν να σιωπούν αιδημόνως ή από σκοπιμότητα «τρώγοντας το γλυκό τους».

ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Ευρωσύνταγμα

Αιτήν την περίοδο σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες και συχνά δίχως να έχει προηγηθεί η προβολή και ο διάλογος που απαιτούν οι περιστάσεις, κυρώνεται το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Ένα σύνταγμα το οποίο δεν θεωρεί αυτονόητα βασικά κοινωνικά δικαιώματα όπως αυτά της εργασίας και της ασφάλισης και, ανάμεσα σ' άλλα, δίνει μian εξαιρετικά διφορούμενη έννοια στον «ευρωπαίο πολίτη». Πανευρωπαϊκά βασική θέση μεγάλου μέρους της Αριστεράς υπήρξε η διενέργεια δημοψηφίσματος, ώστε να δοθεί στον πολίτη η δυνατότητα να γνωρίσει και ν' αποφασίσει ανάλογα. Κάθε πρόταση όμως για δημοψήφισμα, πέρα από τα βασικά πλεονεκτήματά της, περιέχει –στην παρούσα συγκυρία– ίσως σημαντικότερα μειονεκτήματα. Όχι μόνο γιατί αναπαράγει το κλασικό και ανεπαρκές δίπολο ανάγνωσης του κόσμου που τοποθετεί από τη μια τους «από πάνω αθέμιτους» κι από κάτω τον «αθώο κι ηρωικό λαό», αλλά και γιατί ξεχνά πως στην πραγματικότητα πολλές φορές είναι οι «μάζες» που υπνωτίζουν με τις ιδεοληψίες τους τις ηγεσίες. Επιβάλλοντας και προωθώντας όσες συμφωνούν μαζί τους στα (εθνικά, θρησκευτι-

κά, ιδεολογικά ή όποιου άλλου είδους) χαρακτηριστικά, έχουν μάθει από την κουλτούρα τους να επενδύουν κατά προτεραιότητα. Όπως έχει δείξει με σειρά ακραίων παραδειγμάτων η ευρωπαϊκή ιστορία, η προοδευτικότητα δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ποτέ ταυτολογικά (δε συχνάζει μονίμως με κάποιους) ούτε και να εκχωρείται μόνο με βάση ποσοτικά κριτήρια και «λαϊκές ετυμολογίες»... (π.χ. Γερμανία του '30).

Δεν είναι άλλωστε καθόλου τυχαίο που η θέση περί δημοψηφισμάτων αποτελεί προπύργιο όσων κρίνουν επίσης την παρούσα συγκυρία αλλά από τη σκοπιά της ακροδεξιάς, θεωρώντας δεδομένη την επικράτηση των απόψεών τους στο ζήτημα π.χ. της μετανάστευσης. Θα θυμίσω εδώ ότι βασική θέση όσων αντιδράσαμε κάποτε στην αναγόρευση του Χριστόδουλου σε επίτιμο διδάκτορα της Ιατρικής του ΑΠΘ υπήρξε ότι ακόμη και μια ομόφωνη απόφαση μπορεί να είναι μία λάθος απόφαση.

Η πρόταση λοιπόν περί δημοψηφίσματος, μην παίρνοντας υπόψη όσο χρειάζεται ότι οι πολίτες, όσες καμπάνιες κι αν προκληθούν από μειοψηφικούς πολιτικά

χώρους, θα αποφασίσουν στα πλαίσια μιας προκατασκευασμένης φαντασίωσης σε σχέση με τι είναι το Ευρωσύνταγμα και τι κινδύνους προκαλεί η απόρριψή του, ενισχύει από τη μια την πιθανότητα να νομιμοποιηθεί η ψήφισή του και να αποδυναμωθεί η κριτική εναντίον του μέσω μιας φαλκιδευμένης λαϊκής ετυμολογίας. Από την άλλη, υποσκάπτει αθέλητα αλλά ουσιαστικά την ίδια την αυταξία κάποιων πραγμάτων, της ευρωπαϊκής ιδέας συμπεριλαμβανομένης.

Γιατί ακόμη κι αν συλλήβδην, και μάλιστα οριακά, οι κοινοβουλευτικές γραφειοκρατίες των 25 χωρών και οι ανενημέρωτοι πολίτες τους υπερψηφίσουν ένα τέτοιο κείμενο που αμφισβητεί βασικές θέσεις ακόμη και του αστικού πολιτισμού, αυτές οι πλευρές του ευρωσυντάγματος δεν πρέπει να νομιμοποιηθούν σε καμία συνείδηση. Μία αληθινά προωθημένη καμπάνια της Αριστεράς δεν θα προβάλλει αφελώς το δημοψήφισμα ως αντίθετο πόλο. Αντίθετα θα προωθεί μία σταθερή αλλά δημιουργική θέση, διακηρύσσοντας πως αρνούμαστε το Ευρωσύνταγμα όσο αυτό αρνείται βασικά δικαιώματά μας.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΟΥ

Η επιτυχία της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου και η απέραντη θλίψη των κοράκων της τηλε-ενημέρωσης

του Νίκου Πρωινού

☞ Ο Ρεχάγκελ και η ομάδα του έκαναν πάλι το «θαύμα» τους. Με τρία γκολ νίκησαν την αήττητη στο γήπεδό της Γεωργία. Χωρίς να παίξουν εξαιρετικό ποδόσφαιρο πήραν με χαρακτηριστική άνεση τη νίκη που ήθελαν, αποδεικνύοντας πως, όταν υπάρχει ο κατάλληλος σχεδιασμός και το απαραίτητο υλικό, έρχονται τα αποτελέσματα.

☞ Με βασικό κορμό της ομάδας τους «ξενιτεμένους» παίκτες κατόρθωσε για άλλη μια φορά να κλείσει τα λαλίστατα στόματα των δημοσιογραφίσκων-υπηκόων του κ. Κρόκο για τη μη κλήση των συνταξιούχων ποδοσφαιριστών του (και των βορειοελλαδιτών) ως ποσόστωση.

☞ Μια χρόνια ασθένεια που θυμίζει τα νεοεκλεγέντα όργανα του ΠΑΣΟΚ: τόσες γυναίκες, τόσα μέλη από την περιφέρεια κ.λπ. Δηλαδή, γιατί να εκλέγεται η κα Δαμανάκη και να μην παίζει ο Ανατολάκης;

☞ Ο Γερμανός, ευτυχώς, δε χαμπαρίζει από τις αειθαλείς σαχλαμάρες του Ελλαδιστάν.

☞ Καιρό είχαμε να δούμε το συμμετοχικοδημοκρατικό κ. Ακάλυπτο-Καφετζόπουλο σε ρόλο πολιτικού αναλυτή.

☞ Καντεμά κι αυτός! Μόλις προσχώρησε στην Αγία Οικογένεια, έχασαν την εξουσία.

☞ Με αφορμή όμως τον αμέσως επόμενο αγώνα, με την Αλβανία, έκανε την περατζάδα του από τα κανάλια, για να μας πει γιατί δε θα πάει στο γήπεδο. Υπέγραψε κι ένα κείμενο μαζί με κάποιους άλλους ομότεχνούς του, οι οποίοι βεβαίως-βεβαίως απαξάπαντες ανήκαν στο Σημιτικό μπλοκ, και με ορισμένους Αλβανούς. Δε θα πάνε, είπαν, στον αγώνα, γιατί η αιμόσφαιρα θα είναι ηλεκτρισμένη κι επειδή δε θα βρίσκονταν στην κερκίδα αλβανοί οπαδοί.

☞ Κι ως προς το δεύτερο, κακώς δε δόθηκαν εισιτήρια, τουλάχιστον στους οικονομικούς μετανάστες.

☞ Ούτως ή άλλως η εξέδρα έχει το δικό της ενδιαφέρον όταν υπάρχουν και οι αντίπαλοι. Όσο σημαντικός είναι ένας αγώνας, άλλο τόσο είναι πληκτικός για τους φιλάθλους όταν απουσιάζουν οι απέναντι.

☞ Το γήπεδο δεν είναι αρένα.

☞ – Ορθόν. Αλλά ούτε και παρθεναγωγείο.

☞ Είχαν βέβαια προηγηθεί οι αθλιότητες των Αλβανών σε βάρος των Ελλήνων στα Τίρανα, και με δεδομένο ότι κάποιοι δικοί μας «ελληναράδες» ήθελαν να πάρουν τη ρεβάνς, τα κανάλια τζόγαραν όσο μπορούσαν για να φτιάξουν το κατάλληλο –πολεμικό– κλίμα.

☞ Όπως σε κάθε επέτειο του Πολυτεχνείου...

☞ Τι στρογγυλά τραπέζια, τι παράθυρα, τι αναγνώσεις διαγεγμάτων...

☞ Έγιναν και κάτι μικροεπεισόδια με την Εθνική Νέων δυο

μέρες πριν στη Νέα Σμύρνη κι έδωσε ο τραχανάς.

☞ Δυστυχώς γι' αυτούς, στου Καραϊσκάκη δεν έγινε το παραμικρό. Εκτός από μερικά ου στην έναρξη. Αλλά είπαμε. Ποδοσφαιρικός αγώνας ήταν κι όχι επίδειξη μόδας στο Ζάππειο.

☞ Και το ματς αυτό κερδίστηκε με περίπατο.

☞ Τα ΜΜΕ έμειναν αμανάτι με τα μαρκούτσια στο χέρι και τους κάμερα-μαν αμήχανους να ψάχνουν σε «ύποπτα» στέκια χουλιγκάνους που θα «χτυπούσαν», για να κερδίσουν το παντεσπάνι τους... Οι εισαγγελείς της διεθνούς ομοσπονδίας έχασαν κι αυτοί την ευκαιρία να δώσουν μαθήματα φερ πλέι στους «υπανάπτυκτους» Έλληνες.

☞ ΕΠΟτζήδες και υπουργοί ξανά –ως μη όφειλαν– προσπάθησαν να καρπωθούν τον ιδρώτα του Γερμανού και των παιχτών του. Κι ο αγώνας της εθνικής για την πρόκριση στη Γερμανία συνεχίζεται...

☞ Ένα χρόνο πριν τέτοιες μέρες έφυγε ο Γιάννης Κυράστας.

☞ Ελάχιστοι τον θυμήθηκαν. Το ήθος και η αξιοπρέπεια που τον διέκριναν σαν ποδοσφαιριστή και προπονητή δεν πουλά στο πολιτικο-τηλεοπτικό χρηματιστήριο της χώρας μας!

☞ Εκδήλωση με τον υιό Κόκκαλη στο Πανεπιστήμιο Πειραιά για τον Ολυμπιακό. Όχι, δεν είναι ανέκδοτο.

☞ Κι εγώ που νόμιζα πως εκεί κάτω δίδασκε η θυγατέρα Σημίτη για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις. Μάλλον μπρεδεύτικα.

☞ Άντε και στην Ακαδημία Αθηνών, λεβέντη μου!

☞ Ο Μελισσανίδης υπόσχεται να φτιάξει γήπεδο στη Ν. Φιλαδέλφεια χωρίς να βάλει φράγκο από την τσέπη του. Ο Νικολαΐδης είναι πρόεδρος στην ΠΑΕ της ΑΕΚ χωρίς να βάλει χρήματα επίσης. Τα ηγετικά στελέχη της ΑΕΚ έχουν εντυφίσει εις βάθος στην πολυφορεμένη έννοια της αειφορίας...

☞ Εκτός από τις δυο νίκες της εθνικής ποδοσφαίρου να σημειώσουμε και την πρόκριση του Μακεδονικού στον τελικό του ULEB CUP.

☞ Μια επαρχιακή ομάδα μπάσκετ (Κοζάνη) κατόρθωσε να ανατρέψει την εις βάρος της διαφορά των 23 πόντων του πρώτου αγώνα και να κερδίσει με +31 πόντους.

☞ Μεγάλη η συμβολή του Αργύρη Πεδουλάκη (μαζί με τον Γιαννάκη αποτελούν τους καλύτερους εν ενεργεία έλληνες προπονητές) που είδε τον αγώνα από το νοσοκομείο. Στο τέλος δεν άντεξε, πέταξε τους ορούς και πήγε να συγχαρεί τους παίκτες του στο γήπεδο. Αυτό σημαίνει αθλητισμός αλλά ελληνικά. Πώρωση με την ομάδα.

☞ Και είναι φυσικά αδιανόητα όλα αυτά για τους πολυπολιτισμικούς σαχλαμαράκηδες που αρκούνται στα θλιβερά τηλεοπτικά πάνελ του τίποτα και τις υπογραφές κειμένων γενικώς.

☞ Δυο διαφορετικοί κόσμοι.

δια λογος αναγνωστων

Αγιοσύνες

Από φοιτήτρια που
σπουδάζει στο Βελιγράδι
πήραμε την επιστολή που
ακολουθεί:

Αγαπητό Αντί,
Διαβάζω τις ελληνικές εφη-
μερίδες και παρακολουθώ
κάποια ελληνικά κανάλια.
Έμαθα ότι ο Χριστόδουλος
διακήρυξε ότι οι ιερωμένοι
θα ντύνονται με λιτότερα άμ-
φια. Τον θυμάμαι όταν έρχο-
μαι στην Ελλάδα, ευτραφή
και κορδωμένο, ντυμένο με
τα χρυσοποίκιλτα άμφιά του.

Εδώ έχουμε έναν Πατριάρ-
χη, τον Παύλο. Είναι καλό-
γερος, ράβει ο ίδιος το ράσο
του και μπαλώνει ο ίδιος τα
παπούτσια του. Και όταν χα-
λούν, αυτός επισκευάζει στο
μοναστήρι τα υδραυλικά.
Μήπως ο Χριστόδουλος σας
πρέπει να τι ξανασκεφτεί;

Φιλικά
Μαρία Δ.

”Έδοξε τη Βουλή
(καί τῷ Δήμῳ)
Ἀπό τόν καθηγητή
Ἀντρέα Παναγόπουλο
μιά ἐπισήμανση:

Φίλε Κύριε Διευθυντά,

Στό κύριο ἄρθρο σας τοῦ
τελευταίου (839) Ἀντί («Κι
ὅμως εἶναι ὥρα νά μιλήσου-
με σοβαρά»), ἀκολουθώ-
ντας κι ἐγώ τήν προτροπή

σας, θά ἤθελα νά σχολιάσω
ἐπιγραμματικά τήν ἐπικρίσή
σας τῶν δύο μεγάλων κομ-
μάτων τοῦ συστήματος, σχε-
τικά μέ τό (μή) δημοψήφι-
σμα γιά τό Εὐρωσύνταγμα.

Ἡ Κωστακική ΝΔ εἶναι
συνεπής πρός ἑαυτήν. «Ἐκ
στόματος κόρακος ἐξελεύ-
σεται κρά!». Τό Γιωργακικό
ὅμως ΠΑΣΟΚ τό ἀδίκησα-
τε, πού «καταφεύγει σέ τε-
χνάσματα, συνηγορώντας
μέν ὑπέρ τοῦ δημοψηφίσμα-
τος, ἀλλά θέτοντας ὡς προ-
ϋπόθεση τήν προηγούμενη
ἐπικύρωση τοῦ Εὐρωσυ-
ντάγματος ἀπό τή Βουλή»
(σελ. 4). Γιατί αὐτό ἀκριβῶς
συνήθιζαν νά κάνουν καί οἱ
ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι τῆς ἁμε-
σης δημοκρατίας. Ἐξοῦ καί
ὁ λογότυπος «Ἐδοξε τῇ
Βουλῇ καί τῷ Δήμῳ». Σοβα-
ρά πρέπει νά μιλάμε.

Εὐχαριστῶ γιά τή φιλοξενία
Ἀνδρέας Παναγόπουλος
καθηγητής τῆς κλασικῆς
φιλολογίας Πατρῶν

ΥΓ.: Ἄν σᾶς ἐνδιαφέρει
καθ’ οἷονδήποτε τρόπο ἡ
ἀρχαία Ἑλλάδα, παρακο-
λουθεῖτε τήν ἐκπομπή
«Ἐμεῖς καί οἱ ἀρχαῖοι» κάθε
Τετάρτη 2-3 μ.μ. καί Σάββα-
το 8-9 μ.μ. στό «Τηλεφῶς».
Χωρίς γλαυδοπληξία καί
χυδαίολογομαχισμό.

Ἐλεος κ. Διευθυντά!

Από τον αναγνώστη Γιάννη
Σωτ. Τζίμα για τον Απ.
Διαμαντή:

Ε, όχι και «κουκουλοφόρος
της νύχτας» και «Αρτέμης
Μάτσας της Κύπρου» και
δεν ξέρω ακόμα τι άλλο ο
πρόεδρος του ΔΗ.ΣΥ. Νίκος
Αναστασιάδης.

Όσο κι αν έχουμε συνηθί-

σει (κάπως) τον «μοντέρνο»
και «άνετο» εθνικισμό που
διαπνέει τα γραφόμενα από
τον κ. Διαμαντή, όπως και
τον πολιτικό (κι όχι μόνο)
χουλιγκανισμό του ύφους
του, αυτό δεν «καταπίνεται»
με τίποτε.

Δεν νομίζετε ότι υπάρχουν
και κάποια εύλογα όρια;

Γιάννης Σωτ. Τζίμας

Ακαδημαϊκός μακιαβελισμός

Για τα Ανώτατα

Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
γράφει ο αναγνώστης μας
Νίκος Νικολόπουλος:

Τον τελευταίο καιρό εμφα-
νίζεται έντονη αρθρογραφία
στον τύπο σχετικά με την κα-
τάσταση που επικρατεί
στους χώρους της Παιδείας
και ειδικότερα στα Ανώτατα
Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
(ΑΕΙ). Κατά καιρούς έχουν
εμφανιστεί σημαντικά ἄρ-
θρα που με σαφήνεια και
γλαφυρότητα περιγράφουν
τις κυριότερες συνιστώσες
της κατάστασης που εμφανί-
ζουν σήμερα τα ελληνικά
ΑΕΙ: τους υπεράριθμους
φοιτητές χαμηλού επιπέδου,
το σύστημα εισαγωγής, τα
προγράμματα σπουδών, την
υποχρηματοδότηση των διε-
σπαρμένων τμημάτων και
σχολών, τον κομματισμό των
πανεπιστημιακών οργάνων,
τους ιπτάμενους καθηγητές,
κ.ά.

Υπάρχει όμως μια ακόμα
πλευρά –ίσως η πιο σκοτει-
νή– του αδιεξόδου στο οποίο
έχει περιέλθει η πανεπιστη-
μιακή κοινότητα. Αναφέρο-
μαι στον τρόπο εκλογής και
αξιολόγησης των μελών του
διδασκικού και επιστημονι-
κού προσωπικού των ΑΕΙ

(ΔΕΠ). Ο νόμος-πλαίσιο
που ορίζει τη λειτουργία των
ΑΕΙ έχει συγκεκριμένα ἄρ-
θρα στα οποία αναφέρονται
προσόντα και προαπαιτού-
μενα των κατάλληλων ατό-
μων για κάθε βαθμίδα, κα-
θώς και οι διαδικασίες που
πρέπει να ακολουθούνται.
Δυστυχώς η αναφορά στα
προσόντα αυτά είναι ασα-
φής και μπορεί να ερμηνευ-
τεί με ποικίλους τρόπους. Τα
προσόντα που ορίζονται δεν
συνάδουν πλέον με τις σύγ-
χρονες απαιτήσεις της διδα-
σκαλίας και της επιστημονι-
κής έρευνας. Επίσης οι δια-
δικασίες που ορίζονται από
το νόμο-πλαίσιο περιστρέ-
φονται στην ουσία γύρω από
ένα ολιγομελές εκλεκτορικό
σώμα που προέρχεται από το
ίδιο το ακαδημαϊκό ίδρυμα
της υπό πλήρωσης θέσης.
Αποτέλεσμα όλων των πα-
ραπάνω είναι η συγκέντρω-
ση της εξουσίας σε μια ολι-
γομελή ομάδα, που έχει τη
δυνατότητα να ερμηνεύει τα
απαιτούμενα προσόντα που
ορίζει ο νόμος-πλαίσιο με
γνώμονα τις προσωπικές συ-
μπάθειες του καθενός, την
κομματική του τοποθέτηση,
τις σχέσεις εξουσίας και άλ-
λες οποιεσδήποτε εμπάθειες
που μπορεί να προκύψουν
σε ένα χώρο όπου οι φιλοδο-
ξίες είναι μεγάλες.

Είτε πρόκειται για την πλή-
ρωση νέας θέσης ΔΕΠ, είτε
για εξέλιξη σε ανώτερη βαθ-
μίδα, ο υποψήφιος οφείλει
να δηλώσει υποταγή σε κά-
ποιο κέντρο εξουσίας, προ-
κειμένου να προστατευτεί
από αυτό κατά τη σύσταση
του εκλεκτορικού σώματος.
Αφού σιγουρευτεί για τη
στήριξη από μια επαρκώς
ισχυρή ομάδα και δώσει τα

απαραίτητα ανταλλάγματα, οφείλει να επισκεφτεί κάθε ένα μέλος του εκλεκτορικού σώματος και να δηλώσει υποταγή. Σε κάθε Σχολή ή Τμήμα υπάρχουν ένα ή περισσότερα κέντρα εξουσίας, που δένουν τα μέλη τους με σχέσεις εξάρτησης με πυραμιδοειδή έννοια. Στην κορυφή βρίσκεται κάποιος καθηγητής που μπορεί να ρυθμίζει τη σύσταση των εκλεκτορικών σωμάτων των νέων θέσεων. Με τον τρόπο αυτό ελέγχει την εξέλιξη ή όχι της σταδιοδρομίας των μελών ΔΕΠ που βρίσκονται από κάτω. Ένα νεύμα των ισχυρών αυτών ανθρώπων είναι ικανό να μπλοκάρει σταδιοδρομίες, να γκρεμίσει όνειρα και φιλοδοξίες νέων ανθρώπων που επιθυμούν να υπηρετήσουν την επιστήμη. Ο μόνος δρόμος για την άνωθεν εξέλιξη είναι το προσκύνημα στους ακαδημαϊκούς αυτούς προαγωγούς, ανεξάρτητα από τα προσόντα που μπορεί να έχει ο καθένας. Όποιος δεν ισοπεδωθεί αρκετά απορρίπτεται αυτομάτως από την κοινότητα. Αν είναι μόνιμος υπάλληλος, μένει στάσιμος σε χαμηλή βαθμίδα και καταντά πικρόχολος και γραφικός. Όποιος είναι επί θητεία χάνει τη δουλειά του.

Η κατάσταση αυτή έχει σημαντικές παρενέργειες που αφήνουν βαθιά σημάδια στην ποιότητα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Γύρω από τους πόλους εξουσίας σε κάθε Σχολή ή Τμήμα δημιουργούνται κλίκες. Αυτές είναι κάποιες φορές κομματικά χρωματισμένες, ενώ κάποιες άλλες ενώνονται κάτω από τους δεσμούς της κοινής μεθόδου ανέλιξης και υπακουούν όλοι τους σε μια αδίστακτη omerta. Οι κλίκες

προωθούν τους δικούς τους ανεξαρτήτως προσόντων. Γεμίζουν τα πανεπιστήμια με άχρηστους δασκάλους που δεν ενδιαφέρονται, δεν διαβάζουν και δεν ανανεώνουν τις γνώσεις τους. Κάποιοι από αυτούς πήραν διδακτορικά νύχτα και διορίζονται από τις κλίκες στα πανεπιστήμια. Τέκνα, ανίψια, και φίλοι των μεγαλοκαθηγητών γίνονται επίσης μέλη ΔΕΠ. Οι κλίκες απαιτούν ανταλλάγματα από τους ευνοημένους: το διορισμό των βοηθών, τις θέσεις των νέων μελών ΔΕΠ που θα προκηρυχθούν, ακόμα και τους τίτλους των μαθημάτων και των κατευθύνσεων. Οι κλίκες ελέγχουν τα προγράμματα σπουδών, τα εργαστήρια, την τροφοδοσία της έρευνας με αναλώσιμα και συσκευές. Ακόμα και νέα τμήματα και σχολές μπορούν να ιδρύουν για να βολέψουν σε αυτά τους ημέτερους.

Η ποιότητα της εκπαίδευσης πέφτει κατακόρυφα. Αν κάποιος αποφασίσει να βελτιώσει το επίπεδο σπουδών και να εισαγάγει νέο μάθημα, ή να ανανεώσει τα συγγράμματα βρίσκει μπροστά του το τείχος της κλίκας. Αν κάποιος θελήσει να υποβάλει ερευνητικό πρόγραμμα πρέπει να εντάξει σ' αυτό τα μέλη της κλίκας. Αλλιώς μπαίνει στη μαύρη λίστα και χάνει τη χρηματοδότηση.

Νωθροί και αδιάφοροι, οι φοιτητές ενδιαφέρονται μόνο για την όσο πιο ανώδυνη αποφοίτηση. Οι κομματικοί τους πατέρες γνωρίζουν το σύστημα των κλικών των καθηγητών τους αλλά δεν αντιδρούν. Εξυπηρετούν τα κομματικά συμφέροντα των παρατάξεών τους και ταυτόχρονα εξασφαλίζουν κάποιον καλύτερο βαθμό, ίσως

ένα μεταπτυχιακό ή διδακτορικό και –γιατί όχι;– μια μελλοντική θέση ΔΕΠ. Το σύστημα ανακυκλώνεται με μεγάλη επιτυχία.

Κύριο αίτιο της παρακμής αυτής είναι ο κλειστός χαρακτήρας του συστήματος αξιολόγησης των μελών ΔΕΠ και η έλλειψη διαφάνειας και ελέγχου. Δεν γνωρίζω τι πρέπει να γίνει, πάντως το σύστημα αυτό δεν μπορεί να παραμείνει ως έχει. Χρειάζεται μια συνολική επανεξέταση των κριτηρίων αξιολόγησης και των διαδικασιών που ακολουθούνται.

Εύχομαι ο εθνικός διάλογος για την Παιδεία να χωρήσει σε γενναία βήματα. Χρειάζονται ρήξεις και τόλμη και αυτή δεν πρόκειται να προέλθει από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, ούτε από τις κλίκες και τα κόμματα. Οφείλουν οι επιστήμονες των ΑΕΙ και οι φοιτητές να δώσουν το παράδειγμα με τη στάση τους: να εργάζονται επιστημονικώς ορθά και να απαιτούν διαρκώς καλύτερη ποιότητα σπουδών χωρίς εκπτώσεις και συμβιβασμούς.

Νίκος Νικολόπουλος
Πάτρα

23ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ KODÁLY

17 Ιουλίου - 6 Αυγούστου 2005

ΜΟΥΣΙΚΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ZOLTÁN KODÁLY

Κέτσκεμετ, Ουγγαρία

Μουσικοπαιδαγωγικό Σύστημα Kodály

για μαέστρους, καθηγητές, φοιτητές
και σπουδαστές μουσικής

(θα υπάρχουν και τμήματα με μετάφραση στα Ελληνικά)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ MASTER COURSES

- Διεύθυνσης Χορωδίας (Péter Erdei)
- Πιάνου (Orsolya Szabó)
- Τραγουδιού (Roland Hajdu & Dr. János Klézli)

ΕΓΓΡΑΦΕΣ: ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΧΡΙ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΜΕΧΡΙ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ

Της ελληνικής αποστολής ηγείται για όγδοη φορά
ο διευθυντής του Ε.Ι.Κ. Μιχάλης Πατσέας

Πληροφορίες - Εγγραφές
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ KODÁLY

Κύπρου 61, 15233 Χαλάνδρι ΤΗΛ: 210 6824940
e-mail: patseasmich@aia.gr FAX: 210 6811708

Επισημαίνουμε

Ελευθερίες-Λογοκρισίες

Την Παρασκευή 18 Μαρτίου 2005 στο θέατρο της ΑΣΚΤ η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και οι καλλιτέχνες που εκφράζονται μέσα από την ομάδα plateformes διοργάνωσαν εκδήλωση με θέμα: Ελευθερίες-Λογοκρισίες. Αφορμή στάθηκε το γεγονός ότι στις 30 Μαρτίου 2004 ο Συνήγορος του Πολίτη εξέδωσε την πρώτη απάντηση-ανακοίνωση στην αναφορά της τότε συσταθείσας ένωσης πολιτών www.artlook.gr, η οποία και διαμαρτυρήθηκε για την απομάκρυνση του πίνακα του Thierry de Cordier *Asperges Me* με απόφαση του τότε υπουργού Πολιτισμού και με συμφωνία του ΔΣ της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας. Πολύ γνωστά, θα μου πείτε, όλα αυτά, αλλά και πολύ παρήγορο, θα σας απαντήσω, το γεγονός ότι ομάδες πολιτών επιμένουν όχι μόνο στο συμβάν αλλά και στο ιδεολογικό του περιεχόμενο, δηλαδή στην ύπαρξη λογοκρισίας ως προς το πνευματικό δημιούργημα στη σημερινή Ελλάδα της προόδου και των πολιτιστικών θαυμάτων. Επίσης θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό ότι ο Συνήγορος του Πολίτη εξέδωσε τελική γνωμοδότηση-υπόδειγμα ορθοφροσύνης στις 24.02.2005 τονίζοντας μεταξύ άλλων ότι «όσον αφορά τον πρώτο λόγο του δημοσίου συμφέροντος η επιλεγείσα αφαίρεση του επίμαχου έργου από το λοιπό περιεχόμενο της έκθεσης δεν φαίνεται να είναι το προσήκον μέτρο για την αποφυγή της απαξίωσης της σύγχρονης τέχνης... Σημειωτέον ότι η αφαίρεση του έργου αποτέλεσε η ίδια το αντικείμενο αρνητικής δημοσιότητας σε διεθνή κλίμακα με πολλαπλές αρνητικές συνέπειες για το διεθνές κύρος της χώρας ως προς την ικανότητα των θεσμοποιημένων οργάνων της να προστατεύσουν την κατά τα άλλα κατοχυρωμένη από συνταγματικές διατάξεις ελευθερία της τέχνης τόσο στην παθητική της διάσταση, εκείνη που αφορά τον αποδέκτη του καλλιτεχνικού ερεθίσματος, όσο και στην ενεργητική, εκείνη που σχετίζεται με το δικαίωμα της καλλιτεχνικής έκφρασης του δημιουργού τέχνης. Με την επιλογή του μέσου της αφαίρεσης του έργου τέχνης το διεθνές κύρος της χώρας επλήγη πολύ περισσότερο απ' ό,τι θα επλήττετο με την ανοχή του συγκεκριμένου έργου, τη στιγμή που η πρακτική εναρμόνιση της άσκησης αμοφτέρων των εν συγκρούσει δικαιωμάτων ήταν δυνατή, καθ' όσον δημιουργήθηκε η εικόνα ότι τα συντεταγμένα πολιτειακά όργανα τα επιφορτισμένα με την ανάπτυξη και προαγωγή της τέχνης επιδεικνύουν μεγαλύτερη ευαισθησία προς τους κοινωνικούς θύλακες μισαλλοδοξίας απ' ό,τι για την προαγωγή της ίδιας της τέχνης... Τέλος, όσον αφορά τον φόβο πρόκλησης επεισοδίων και υλικών φθορών του έργου, ισχύουν οι παρατηρήσεις που περιέχονται στο 1546.04.2.1/30.03.2004 έγγραφό μας σχετικά με τη δυνατότητα λήψης μέτρων φύλαξης η οποία παρίσταται συνταγματικώς συνεπέστερη από την απόφαση αφαίρεσης του επίμαχου έργου τέχνης. Εν όψει των ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η αιτιολογία της απόφασης αφαίρεσης του επίμαχου έργου από την έκθεση παρίσταται προβληματική ως προς την προσφορότητα του επιλεγέντος μέσου για τον περιορισμό της παθητικής διάστασης της ελευθερίας της τέχνης, η οποία βρίσκει συνταγματική κατοχύρωση στις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος...» (Ανδρέας Τάκης, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη).

Συμπεράσματα: Υπάρχουν τρόποι να προστατευθεί κανείς από την αυθαιρεσία του «κράτους του ωραίου» και από τη βία της εξουσίας. Αρκεί οι πολίτες να λειτουργούν σεμνά, ταπεινά, πλην επίμονα, όπως ο Α. Καραμπίνης και η παρέα του. Τότε κανένας Βενιζέλος ή Ιωακείμης δεν μπορεί να πράττει δια μακρών τους βενιζελισμούς του. Το τελικό κείμενο του Συνηγόρου είναι ανακουφιστικά αισιόδοξο γιατί αποδεικνύει πως όλοι εμείς που από την πρώτη στιγμή αισθανθήκαμε άμεσα θιγόμενοι από τον υπουργικό τσαμπουκά, ούτε ανθέλληνες ήμασταν ούτε μισαλλόδοξοι. Αντίθετα αλλού κατελόγισε μισαλλοδοξία και οίηση η Ανεξάρτητη Αρχή. Τέλος, για την ιστορία, θυμίζουμε τα ονόματα του ΔΣ του Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού που ψήφισαν να κατέβει το έργο συντασσόμενοι με την υπουργική αυθαιρεσία: Ευ. Γιαννακόπουλος, Ιω. Σαλαβάνος, Μ. Παυλίδου, Α. Αγραπίδης, Α. Δελήβορριάς, Τζ. Δημακοπούλου, Αρ. Ζενέτου, Λ. Κολώνας, Σ. Κρεμμύδη, Δ. Μαραγκόπουλος, Π. Πολυχρονόπουλος, Κ. Τσουκαλάς, Σ. Χηνιάδου. Προσωπικά αισθάνθηκα ως πολίτης ανακούφιση απ' τις ανωτέρω εξελίξεις και για τη συμβολική νίκη κάποιων καλλιτεχνών απέναντι στο τέρας της γραφειοκρατίας και την πεντάμορφη της εξουσία. Και υπερηφάνεια.

Μάνος Στεφανίδης

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

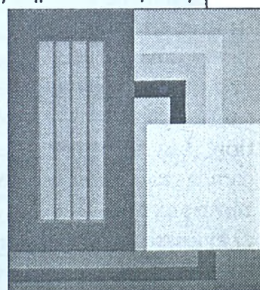
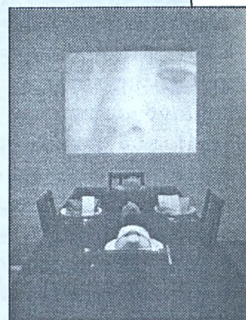
- Όσοι βρεθείτε τις ημέρες αυτές και μέχρι τις 18 Μαΐου στην Κρήτη, αξίζει να επισκεφθείτε την έκθεση «Διεθνής Νέα Αρχιτεκτονική 1927-2002», που γίνεται στο Μεγάλο Αρσενάλι, στο παλιό λιμάνι των Χανίων: με μακέτες, σχέδια και φωτογραφικό υλικό, παρουσιάζει το έργο πενήντα μεγάλων αρχιτεκτόνων του 20ού αι. που σημάδεψαν την πορεία της σύγχρονης αρχιτεκτονικής.

- Στη Θεσσαλονίκη πάλι, στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Εγνατίας 154, ΔΕΘ) δείτε την έκθεση «Δωρεά Αλέξανδρου και Δωροθέας Ξύδη», που διαρκεί έως 17 Απριλίου. Επισκεφθείτε επίσης, στη γκαλερί TinT (Χρυσ. Σμύρνης 13), την έκθεση ζωγραφικής του Γιάννη Παπαγιάννη. Στον ίδιο χώρο παρουσιάζεται η εγκατάσταση του λατινοαμερικανού καλλιτέχνη Victor Cartagena «Με τα μάτια δεμένα» (9/4-14/5).

- Στον Τεχνοχώρο της Ένωσης Ελλήνων Χαρακτών (Λεμπέση 4, Ακρόπολη) έως 30 Απριλίου γίνεται ομαδική έκθεση με χαρακτηριστικά των Ζωής Αλαφούζου, Ρένας Ανούση, Οδυσσέα Αννισάκη, Μάγδας Βαμβατήρα, Μανόλη Γιανναδάκη, Χριστόδουλου Γκαλντέμη, Μαρίας Γκορίτσα και Γιάννη Γουρζή.

- Έναν από τους σημαντικότερους εκφραστές της γεωμετρικής αφαίρεσης στη σύγχρονη ζωγραφική, τον αμερικανό Peter Halley, που με το έργο του σχολιάζει τον τρόπο ζωής στις δυτικές κοινωνίες, παρουσιάζει τις μέρες αυτές –και για πρώτη φορά στην Ελλάδα– η γκαλερί Χίρπας (Σοφοκλέους 53Δ)· διάρκεια έκθεσης έως 30 Ιουνίου.

- Δείτε επίσης: στο Κολωνάκι, στη γκαλερί «3» (Φωκυλίδου 3) την πρόσφατη δουλειά της Αντιγόνης Καβαθά (έως 23/4)· στον χώρο τέχνης «24» (Σπενσιόπου 38), τη ζωγραφική της Άννας Παλιεράκη (διάρκεια ως 7/5)· στη Βαρβάκειο, στη Diana Gallery (Αρμοδίου 10) την έκθεση του Αστέρη Γκέκα.

Αποχαιρετώντας τον Μίλτο Σαχτούρη

της Ιάνα Μπούκοβα

Δεν θα μιλήσουμε για τον θάνατο. Θα μιλήσουμε για τον ουρανό.

Κι ας ήτανε ο θάνατος που του παραστεκόταν πάντα. Ο θάνατος στα νεανικά του χρόνια με τον πυρετό και τις αιμοπτύσεις, που τον έμαθε να ξεχωρίζει τα μεγάλα από τα ασήμαντα και να επιμένει στην απόφασή του ακλόνητα. Ο θάνατος στα ποιήματά του, ο χρωματιστός, στον οποίο πετάνε πεταλούδες· ή ο αφοσιωμένος, που τον συνοδεύει σαν μια πιστή σύζυγος, της οποίας ασπρίζουν τα μαλλιά περιμένοντας· ή ο μετανοιωμένος, που έρχεται στο σκοτάδι και του φιλάει τα χέρια. Αλλά δεν θα μιλήσουμε άλλο για τον θάνατο, θα μιλήσουμε για τον ουρανό.

«Είμαι κουρασμένος», έλεγε στην τελευταία του συνέντευξη με τον Λευτέρη Ξανθόπουλο, «μη με ρωτάς άλλο, είμαι κουρασμένος». «Δώσε μου λίγο κρεβάτι Ουρανό», έλεγε στο ποίημά του «Το αμάξι». Έπρεπε να ξεκουραστεί.

Τον ξεπροβοδίσαμε την Παρασκευή στο Α΄ Νεκροταφείο. Φύσαγε ένας σκληρός αέρας και έβρεχε. Και εκεί κοντά στον φράχτη, όπου τελειώνει η πολιτεία των νεκρών και αρχίζει η πολιτεία της καθημερινότητας με τα άσχημα κτήρια και τον ασταμάτητο θόρυβο, δίπλα στον ανοιγμένο τάφο, στεκόταν ο αδελφικός του φίλος ο γιατρός Θάνος Κωνσταντινίδης με ένα κασετοφωνάκι στα χέρια. Ήταν παλιό και λίγο έτριξε και ακουγόταν από αυτό η φωνή του Ποιητή. Πού και πού την σκέπαζε ο θόρυβος των αυτοκινήτων. Αλλά η φωνή αντιστεκόταν, αντιστεκόταν όπως πάντα στη βουή της πόλης, στη ροή των πραγμάτων που περνάνε, και έλεγε ποιήματα, και έλεγε την «Πορτοκαλιά»: «Ένα ξερό δέντρο, ένα φως αναμμένο χρώμα πορτοκαλιού / Τι θλιβερός χειμώνας, Θε μου! / Τι θλιβερός χειμώνας». Και ήταν στ' αλήθεια χειμώνας με διαολεμένο κρύο και δέντρα γυμνά αυτή η μαύρη Πρωταπριλιά, που προσπαθούσε να μας ξεγελάσει, ότι με τον θάνατο τελειώνουν όλα. Γι' αυτό να μιλάμε για τον ουρανό. Που έχει ένα κρεβάτι για τον Μίλτο Σαχτούρη.

Αυτός, που πάλεψε γενναία, ως αληθινός δισέγγονος ναυάρχου της Επανάστασης του '21. Ο στρατιώτης ποιητής, που δεν φοβήθηκε τη φρίκη και την έκανε όπλο ειλικρίνειας. Ο Δάσκαλος, που μας έμαθε ότι το ποίημα είναι σκληρό σαν τη ζωή και η ζωή λιτή σαν ποίημα. Αυτός, που θα είναι πάντα εκείνο το μοναδικό σταθερό

σημείο που θα μπορούμε να στυλώνουμε το βλέμμα μας όταν λυγίζουμε ανάμεσα στα χαρτιά και τα βάσανά μας και την ασταμάτητη βουή του κόσμου. Ο ωραίος μας νεκρός, που θα έρχεται τα βράδια σαν τον Ντύλαν Τόμας, για να μας δίνει κουράγιο. Και εμείς; Εμείς να μην σταματάμε να τον ξαγρυπνάμε. Να τον ξαγρυπνάμε σαν ποίημα. Σε κάθε ποίημα.

Η Ιάνα Μπούκοβα, ποιήτρια, έχει μεταφράσει στη βουλγαρική γλώσσα μεγάλο μέρος της ποίησης του Μ. Σαχτούρη. Το Αντίετοιμάζει ειδικό αφιερωματικό τεύχος για τον ποιητή που έφυγε.

Κατευοδώνοντας τον Π. Μυλωνά

Ο Μάνος Χατζηδάκης στο πιάνο με τη Ραλλού, οι αποτυπώσεις νεοκλασικών σπιτιών για μια ανολοκλήρωτη διατριβή, η ηρωική διάσωση του Καλλιμάρμαρου, οι αψιμαχίες για το Mont Parnes, η ψεύτικη αφάνα στη θέα ενός μοναστηριού, η αφγανή Μαλλού στην αυλή της Ύδρας με τις αυγοθήκες στο ταβάνι, και η αγωνία να διασωθεί ένα μοναδικό στον κόσμο αρχείο.

Ελάχιστα στιγμιότυπα στη ζωή ενός ανθρώπου, αυθαίρετα επιλεγμένα, ανάκατα, έτσι όπως έρχονται στη μνήμη. Όταν ο αρχιτέκτονας Παύλος Μυλωνάς, πλήρης ημερών, αναπαύθηκε στα μέσα Μαρτίου άφησε πίσω του ένα ίχνος από δημοσιευμένα βιογραφικά σημειώματα, όπως συνηθίζεται. Όμως έτσι μοιραία παραλείφθηκαν ίσως τα πιο σπουδαία χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας του, έτσι αυστηρής και ασκητικής αλλά συνάμα και τόσο εγκάρδιας και γενναιοδωρης. Το ιχνογράφημα αυτό θα δοκιμάσει να μετριάσει το κενό.

Όταν πρωτοπαντρεύτηκε με τη Ραλλού Μάνου, έμεναν σε ένα παλιό νεοκλασικό στη Νεάπολη, κάπως στριμωγμένα. Τα οικονομικά τους ήταν περιορισμένα, όμως εκεί μέσα χωρούσε υποχρεωτικά ένα πιάνο, και πάνω του ερχόταν τα βράδια και δοκίμαζε τις μουσικές του φράσεις ο Μ. Χατζηδάκης, παίζοντας και συζητώντας, καθώς ετοίμαζαν τις ιστορικές παραστάσεις του Ελληνικού Χοροδράματος. Ο ίδιος αναπολούσε με ένα χαμόγελο τη σκηνή, τον ενθουσιασμό, την αίσθηση πως κάτι καινούργιο γεννιόταν.

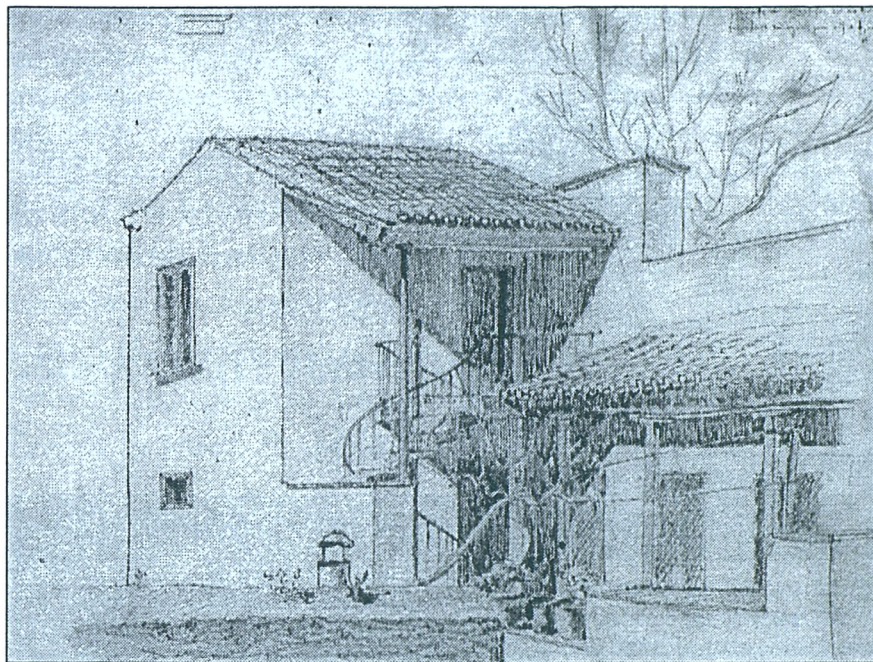
Στα νεοκλασικά θα στραφεί πάλι όταν θα αποφασίσει να συντάξει μια διατριβή στο Πολυτεχνείο με υπεύθυνο τον καθηγητή Παναγιώτη Μιχελή. Το υλικό εκείνης της ανολοκλήρωτης προσπάθειας θα εκθέσει πολύ αργότερα, στα γηρατειά του, στο Μουσείο Μπενάκη ο Μυλωνάς, συνοδεύοντας την εκεί δωρεά του σχετικού του αρχείου. Κυριολεκτικά ένας χαμένος κόσμος, καταγεγραμμένος σε φωτογραφίες και σχέδια, με πλήρη συνείδηση ότι αποτελούσε «σωστική» δράση: σε ορισμένα μόλις προλάβαινε τα συνεργεία κατεδάφισης. Ήταν η λαμπρή περίοδος ανάπτυξης της πρωτεύουσας. Σε αυτή

την ανάπτυξη θα αντισταχθεί λίγο αργότερα με άλλο τρόπο.

Σπουδές στην Αμερική με ειδίκευση στα στάδια, επιστροφή στην Ελλάδα κατά σύμπτωση την ώρα που συζητιέται σοβαρά η επέκταση του Καλλιμάρμαρου. Ξεσπαθώνει, μαζί με άλλους, ενάντια στην καταστροφή του μνημείου και συμβάλλει έτσι στη διάσωσή του. Ένας ρόλος που θα τον παίζει αρκετές φορές αργότερα ως τα γερατειά του υπερασπίζοντας κάθε τόπο ή έργο που απειλούνταν.

Η «υπόθεση» του ξενοδοχείου Mont Parnes το '60 θα του στοιχίσει πολλές φιλίες και θα τον γεμίσει με πίκρα που δεν μπόρεσε να αποβάλει ως το τέλος της ζωής του. Η ανέγερση του ξενοδοχείου θεωρήθηκε σκάνδαλο, χρησιμοποιήθηκε σαν αντιπολιτευτικός μοχλός ενάντια στον εργοδότη του, τον Κ. Καραμανλή, και μοιραία κηλίδωσε τη φήμη του αρχιτέκτονα, απειλώντας την επαγγελματική του σταδιοδρομία. Άγριες εποχές – αλλά πάλι, μια καθαρή στάση πάνω στο τι σημαίνει «ανάπτυξη» και «πρόοδος», πριν όλα αυτά χάσουν το νόημά τους. Ελάχιστοι του συμπαράστηκαν, ακόμα λιγότεροι ασχολήθηκαν με την τολμηρά μοντέρνα του σχεδιαστική πρόταση.

Η εμπλοκή του Π. Μυλωνά στο Άγιο Όρος, το μεγάλο πάθος του, ήταν ακαριαία και καταλυτική. Για μια μεγάλη περίοδο της ζωής του, ο Μυλωνάς χρηματοδοτεί από την τσέπη του ένα τεράστιο έργο αποτύπωσης της αθωνικής αρχιτεκτονικής, μόνος και αβοήθητος. Ένας ιδιώτης να βάζει πλάτη για να μελετηθεί και διασωθεί ένας «εθνικός θησαυρός», που κανονικά ήταν υποχρέωση του κράτους. Για τα συνεργεία της επιτόπου εργασίας στρατολογεί ολόκληρες φουρνιές από σπουδαστές της Αρχιτεκτονικής Σχολής (υπάρχουν πολλοί ακόμα μεταξύ μας) που ξαμολούνται παρέες-παρέες στα μοναστήρια τα καλοκαίρια, αδιαφορώντας για κακουχίες και στερήσεις. Πολλά από αυτά τα συγκινητικά σχέδια που συντάχθηκαν επιτόπου εκτέθηκαν πρόσφατα στην Ακαδημία Αθηνών, σε έκθεση οργανωμένη από τον ίδιο. Σ' αυτό το απόλυτα ρομαντικό ταξίδι συμμετέχει και ο ίδιος, καταγράφοντας, αποτυπώνον-

Οικία στην οδό Θόλου 16. Σκίτσο του Παύλου Μυλωνά. Είχε εκτεθεί μαζί με πολλά άλλα σχέδια και σκίτσα του στην έκθεση που οργάνωσε το Μουσείο Μπενάκη τον Μάιο-Ιούλιο του 2000 με τίτλο «Η Νεοκλασική Αθήνα του Παύλου Μυλωνά – Σχέδια αποτυπώσεων 1941–1955».

τας, και φωτογραφίζοντας. Είναι ήδη κάτοχος μερικών μυθικών επαγγελματικών μηχανών Linhoff, για να ικανοποιήσει τη σχεδόν μανιακή του αναζήτηση της τελειότητας. Σε μια του ειδικά λήψη, δημοσιευμένη κατόπιν στο λεύκωμα Athos (1974), ο Μυλωνάς χρησιμοποιεί μια αφάνα σε πρώτο πλάνο. Κάποιος πάει κατόπιν στο ίδιο σημείο, να τραβήξει την ίδια φωτογραφία αλλά δεν βρίσκει την αφάνα. Όταν θα ρωτήσει τον Μυλωνά, θα του πει ότι την έκοψε και τη μετέφερε από αλλού γιατί ταίριαζε στο σχετικό καντράρισμα της εικόνας. Γέλαγε κάθε φορά που θυμόταν τη σκηνή.

Αυτός ο τόσο τυραννικός στη δουλειά του δεν δίστασε να δοκιμάσει τη μίξη της παράδοσης με το μοντέρνο, εκεί που άλλοι έφαγαν κατά κανόνα χώμα. Σε μια αλησμόνητη επίσκεψη στην υδραϊκή αυλή του, παρέα με τη σουρεαλιστική μορφή της Μαλλού, της τόσο αστεία ευαίσθητης σκύλας του, δοκίμαζαμε αμυγδαλωτά κερασμένα από τη Ραλλού και συζητούσαμε για το πώς σώθηκε ο οικισμός, πάλι με τη συμβολή

του. Μέσα στο σπίτι, τυχαία κοιτάζω το ταβάνι του καθιστικού και βλέπω πως το έχει επενδύσει με τυποποιημένες θήκες αυγών από πεπιεσμένο χαρτί. Το ταίριασμα ήταν τέλειο. Άλλωστε, με πληροφόρησε, το ίδιο είχε βάλει στην οροφή ενός σαλονιού στο Mont Parnes. Πάλι εκείνο το περιπαιχτικό χαμόγελο, εκείνος ο υπαινικτικός λόγος.

Πριν φύγει, για σειρά ετών, πάσκιζε να βρει τρόπο να δημοσιεύσει ή έστω να εκχωρήσει το ανεκτίμητο αρχείο σχεδίων του σε κάποιο φορέα, ιδιωτικό ή κρατικό. Έγιναν πράγματι ορισμένες επιμέρους σχετικές εκδόσεις αλλά ο μεγάλος όγκος του υλικού έμεινε αδιάθετος. Ούτε ο ίδιος μπόρεσε να αξιοποιήσει παρά μικρό μέρος από την πρώτη εκείνη ύλη. Οι απαιτήσεις ξεπερνούσαν τις δυνατότητές του. Έμεινε έτσι ένα τεράστιο ουτοπικό «μεγάλο σχέδιο», ηρωικό με όλη του τη σημασία. Πρέπει να έφυγε πολύ περήφανος που του δόθηκε αυτή η ευκαιρία να πετάξει τόσο ψηλά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Ο Φαμπρίς Μελκιό είναι ένας νέος Γάλλος συγγραφέας που ο Πέτρος Σεβαστίκογλου μας τον γνώρισε τον Φεβρουάριο του 2004 ανεβάζοντας το έργο του *Η μοιρασιά του διαβόλου* στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος. Έργο γραμμένο στη Βοσνία, με αφορμή τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία και με ήρωες εμπνευσμένους από υπαρκτούς ανθρώπους που βίωσαν τον πόλεμο και τα δεινά του.

Μελλοντικές Προσδοκίες

Ο Μελκιό, σε ηλικία μόλις 32 ετών, έχει αποσπάσει σημαντικά θεατρικά βραβεία στη χώρα του, ενώ έργα του έχουν μεταφραστεί στα ισπανικά, τα γερμανικά και τα ιταλικά. Έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα και με το παιδικό θέατρο.

Τα έργα του χαρακτηρίζονται από την αυτοψία, τη σωματικότητα και την ποιητικότητα. Προκειμένου να αντιμετωπίσει ικανά τις ανάγκες του εκάστοτε έργου που γράφει ταξιδεύει. *Η μοιρασιά του διαβόλου* τον οδήγησε στη Βοσνία, το *Αναπάντεχο* στην Αφρική. Η συγγραφή μετατρέπεται από πνευματική σε σωματική εργασία. Αφουγκράζεται το σώμα του και οι υπαγορεύσεις του μετατρέπονται σε λόγια. Η προσπάθειά του έγκειται στη μεταφορά της ενέργειας από το σώμα στο λόγο. Η μέθοδός του μοιάζει με πείραμα: βιώνει αυτό που γράφει για να διαπιστώσει αν το έργο του θα το βιώσουν και οι θεατές. Σε αντίθετη περίπτωση το πείραμα έχει αποτύχει.

Στο *Αναπάντεχο* η ηρωίδα του, η Λιάν, είναι μια νέα γυναίκα που αρνείται να αποδεχθεί το χαμό του άντρα της και επομένως τη χηρεία της. Η απουσία του άντρα είναι τόσο ισχυρή που μετουσιώνεται σε δεσποτική παρουσία. Στην προσπάθειά της να επιβιώσει η Λιάν καταφεύγει στην επινόηση μιας φανταστικής πραγματικότητας στην οποία ο άντρας υποτίθεται πως συμμετέχει ενεργά αφήνοντάς της

καθημερινά ένα μπουκαλάκι που περιέχει μία ανάμνηση από την κοινή ζωή τους. Η αναμονή της επιστροφής του και η άρνησή της να αποδεχθεί την πραγματικότητα υπάρχει κίνδυνος να την οδηγήσουν στον αποκλεισμό από τη ζωή. Σταδιακά το συναίσθημα της αυτοσυντήρησης θα επικρατήσει: ο πόνος μετατρέπεται σε δημιουργία, σε αναζήτηση που θα οδηγήσει σε συμβιβασμό με το νέο της εαυτό. Θα τολμήσει να ταξιδέψει στον κόσμο, στις πιο δύσκολες γωνιές του και να φωτογραφήσει τη φρίκη του πολέμου. Του πολέμου που έχει γίνει χόμπι, καταστρατηγώντας τα εγώ, τις επιθυμίες και τις ανάγκες των ανθρώπων. Θα βρει το θάρρος ν' αντιμετωπίσει τις πιο δύσκολες καταστάσεις της ζωής και έτσι να συμφιλιωθεί με τον εαυτό και το παρόν της. Το έργο γίνεται ο ύμνος της πάλης του ανθρώπου με τον ίδιο του τον εαυτό που αρνείται να αποδεχθεί τη νέα του εικόνα και τις αλλαγές που επιφέρει η ζωή. Της συνειδητοποίησης πως: «...η ζωή είναι αυτό που μας συμ-

βαίνει όταν κάνουμε κάτι άλλο».

Η σκηνοθεσία του Πέτρου Σεβαστίκογλου κατάφερε να «διαλύσει» με επιτυχία τη μονολογικότητα του έργου και να του προσδώσει παλμό, διαλογικότητα και πολυφωνία. Η μετάφραση που υπογράφει ο ίδιος διατήρησε την ποιητικότητα της γλώσσας του Μελκιό καθώς και το πάντρεμά της με την καθημερινή της εκδοχή. Η σκηνοθεσία σεβάστηκε και τόνισε τη μουσικότητα και το ρυθμό της γραφής ανταποκρινόμενη στις ανάγκες που η ίδια η γραφή του έργου υπαγορεύει. Η αποτελεσματική σκηνοθεσία είναι εμφανής και στο αβίαστο πέρασμα μέσα στο χρόνο, που στερείται παντελώς την ανάγκη επεξηγήσεων. Οι εικόνες δίνονται με ενάργεια μέσα από τον λόγο, μέσα από την απόδοση της δράσης, δίχως πληκτική περιγραφικότητα.

Η Δήμητρα Λαρεντζάκη είχε συμμετάσχει και στη *Μοιρασιά του διαβόλου*. Τώρα δέχθηκε το βάρος της Λιάν και κατάφερε να ισορροπήσει επιτυχώς ανάμεσα στον πόνο και την ανάγκη για επιβίωση, στην πίκρα και το χιούμορ, στην ειρωνεία και τον σαρκασμό. Ξεπέρασε το σκόπελο της αφήγησης, γέμισε το θέατρο με εικόνες και διαφοροποιήθηκε κάθε φορά που κλήθηκε να ερμηνεύσει τα πρόσωπα που παρεμβάλλονται στην αφήγηση της χοϊκής Λιάν. Στην αμεσότητα της έκφρασής της και στην άνεση της τεχνικής της οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η δυναμική της παράστασης.

Ο Αντώνης Δαγκλίδης ανέλαβε την ευθύνη της σκηνικής διαμόρφωσης του επάνω χώρου του θεάτρου Εμπρός, δημιουργώντας ένα ατμοσφαιρικό, αποπνικτικό δωμάτιο που τόνισαν οι φωτισμοί του Ηλία Κωνσταντακόπουλου. Τη Λιάν επέλεξε να ντύσει ο Δαγκλίδης με ένα μεσοφόρι-νυχικό και ένα αντρικό σακάκι τονίζοντας την ανάγκη για ένωση του θηλυκού στοιχείου με το αρσενικό.

Το *Αναπάντεχο* όμως είναι κυρίως το αποτέλεσμα της επιτυχούς συνεργασίας ενός ευαισθητοποιημένου και μελετημένου σκηνοθέτη και μίας ταλαντούχας ηθοποιού που κατακτά τα εκφραστικά της μέσα.

EIPHHH M. MOYNTPAKH

Υπάρχουν φορές που το καλό, όπως συνήθως συμβαίνει με το κακό, έρχεται από κει που δεν το περιμένεις. Η πρώτη παράσταση της *Κατσαρίδας* πέρυσι στον Άδειο Χώρο του Εθνικού είχε βέβαια προκαλέσει εντύπωση, ωστόσο κανείς δεν μπορούσε να προβλέψει μια τέτοια επιτυχία φέτος στο θέατρο του Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου (το οποίο, παρεμπιπτόντως, διανύει μια λαμπρή χρονιά). Την εποχή που παραστάσεις πολύ περισσότερο φιλόδοξες κατεβαίνουν άρον-άρον, τούτο το μίνι μιούζικαλ κράτησε στη σκηνή ένα μήνα περισσότερο από τον πρώτο προγραμματισμό, και συνεχίζει απτόητο. Το γιατί είναι στη βάση του απλό: ιδέες φρέσκες, πολύ κέφι και η εκτίμηση που πάντα χαίρει η νεότητα στην πρώτη, ανεπιτήδευτη της εμφάνιση.

The Cockroaches!

Κανείς βέβαια δεν περιμένει από το θέατρό μας να στηρίζεται αποκλειστικά σε αυτά τα πολύτιμα, φευγαλέα φευ, προσόντα της νεότητας. Ωστόσο κάθε χρόνο όλο και κάτι συμβαίνει, και από τα στάσιμα νερά της θεατροτηλεοπτικής μας σεζόν αναδύεται νέα πνοή. Απ' ό,τι φαίνεται, το ελληνικό θέατρο κρύβει στα εδάφη του αρτεσιανά ύδατα, που ψάχνουν να βρουν διέξοδο προς την επιφάνεια.

Ένα τίποτα λοιπόν είναι αυτό το «εξωφρενικό ντανταϊστικό μιούζικαλ» του Νέου Κόσμου, ένα τίποτα όμως πολύ-πολύ χαριτωμένο και με τη δική του ιδιαίτερη προσωπικότητα. Περιγράφει –ξεκινά τέλος πάντων να περιγράψει– το ταξίδι μιας εκ των εκπροσώπων της αντιπαθούς οικογένειας των βλατιδών προς το φεγγάρι, σαν εκπλήρωση του ονείρου της αλλά και σαν επιβεβαίωση του γενικού ρητού πως τίποτα στη ζωή δεν είναι τελικά αδύνατο (ακόμη και το να βρεθεί μια κατσαρίδα στη σελήνη). Είναι αλήθεια πως η ίδια η ιστορία του Μαυρογεωργίου θα μπορούσε να αποτελεί κάλλιστα τον κορμό ενός παιδικού θεατρικού έργου (με την επιλογή της κατσαρίδας στον κεντρικό ρόλο, να δίνει την πινελιά του πολιτικώς ορθού),

ενώ το περιεχόμενο του έργου του ερωτοτροπεί ευτυχώς ειρωνικά σε σταθερή βάση με το αναμενόμενο και το κλισέ: ωστόσο –το είπαμε και πριν– είναι η δροσιά και η φρεσκάδα της απόδοσης που τα κάνει όλα αλλιώς. Συνειδητά ή άθελά τους οι δύο νεαροί παν-συντελεστές του, ο συγγραφέας-σκηνοθέτης και ηθοποιοί Βασίλης Μαυρογεωργίου και ο μουσικός και ηθοποιός Κώστας Γάκης προχώρησαν με κέφι και ενθουσιασμό στα μονοπάτια του θεάτρου-καμπαρέ. Σχηματικές σκηνικές μεταμορφώσεις που εναλλάσσονται με ταχύτητα, ύφος εξπρεσιονισμού, μεγάλη δόση τρέλας και φανερή σκωπτική διάθεση ανατροπής: έλλειψη κάθε σοβαροφάνειας και ένα ιδιότροπο, σκοτεινό χιούμορ τσεχοσλοβάκινης προέλευσης στο διάλογο και στις καταστάσεις: ωραία, τέλος, μουσική και έλλειπτική, μετασηματιστική λειτουργία του χώρου (με χρήση και προβολών) συνθέτουν το κλίμα μιας παράστασης που έχει φτιαχτεί περισσότερο για να δρα, για να κινείται άτακτα προς όλες τις κατευθύνσεις και να απορρίπτει επιδεικτικά κάθε σαφές σχόλιο. Είπαμε: χωρίς τίποτα από τα επιμέρους να αποτελεί το «δυνατό» της σημείο, (αντιθέτως εξετάζοντάς την κανείς πιο

ψύχραιμα εντοπίζει πολλές αδυναμίες), είναι το σύνολο των στοιχείων της που σφύζει από ζωή και είναι η καλή διάθεση που κρατά μέχρι το τέλος, που μεταφέρουν τους επιβάτες της *Κατσαρίδας* κάθε βράδυ στη χώρα του θεάτρου. Και οι φωτισμοί και τα κοστούμια της Γεωργίας Μπαμπαλού κάνουν από τη δική τους μεριά πιο σύντομο αυτό το ταξίδι.

Μ' αυτά και μ' αυτά, οι νεαροί συντελεστές στο πατάρι του Νέου Κόσμου αποδεικνύουν πως το κέντρο της αθηναϊκής ζωής δεν βρίσκεται εν τέλει πουθενά, σε κανένα δεδομένο όνομα, δρόμο ή σχήμα. Ακόμη και αν θα ήταν πρόωρο να εξαγάγουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα για την πορεία των συντελεστών της *Κατσαρίδας*, δεν μπορούμε παρά να περιμένουμε ανυπόμονα την επόμενη δουλειά τους (που ελπίζουμε βέβαια να μην αποτελεί το σήκονελ αυτής της πρώτης τους επιτυχίας). Μέχρι τότε τους αφήνουμε να διασκεδάζουν πρώτα κάθε βράδυ οι ίδιοι (είναι φανερό ότι χαίρονται μ' αυτό που κάνουν), για να μεταφέρουν τον ενθουσιασμό τους και τη φιλοπαίγμονα διάθεσή τους στο κοινό του Νέου Κόσμου.

Η εικαστική σύνθεση της Ροσίνας Μπαλτατζή με θέμα «Κατσαρίδα που ταξιδεύει», τοποθετημένη καθώς βρίσκεται στη σκάλα που οδηγεί ψηλά στο δώμα, αποτελεί μια από τις πτυχές της παράστασης που προλογίζει.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κάθε φορά που επιχειρείται η μετατροπή διηγήματος (πιο σωστά, γραφτού) του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη σε κινηματογραφική ταινία η αποτυχία είναι «από χέρι» δεδομένη. Η προσπάθεια να είναι Παπαδιαμάντης εμποδίζει την ταινία να είναι κινηματογράφος.

(Α)πιστη μεταγραφή και πιστές καταγραφές

Η Όλια Λαζαρίδου στη *Νοσταλγό*.

Ο Παπαδιαμάντης είναι λογισμός, ύλη και πνεύμα Λόγου που δεν εικονοποιείται. Άλλωστε το περιεχόμενο, η δράση των ιστοριών του είναι σύντομα και ισχνά ηθογραφήματα. Η θεόθεν μοναδικότητά του (και απροσπέλαστο εμπόδιο για κάθε είδους μεταγραφή) είναι ότι πρόκειται για ολοκλήρωμα που την ουσία του την εμπεριέχουν μόνο και αποκλειστικά οι λέξεις. Το μυστήριο της αγιοσύνης μόνο με το σεβασμό στη μορφή που μας δωρήθηκε το κατανοούμε. Το είτε ο αλησμόνητος ο Χρήστος Βακαλόπουλος: «Με δυο λόγια, εμείς πρέπει να πλησιάσουμε τον Παπαδιαμάντη και όχι να προσπαθήσουμε να τον φέρουμε στα νερά μας».

Η *Νοσταλγός* της κ. Ελένης Αλεξανδράκη, ευγενικά φιλόδοξη και με καλλιτεχνικό ήθος, χάρη και στους χαμηλούς τόνους της, στους ίδιους «ύφαλους» σκόναψε με όσους στο παρελθόν τόλμησαν το ίδιο εγχείρημα. Λίγο λιγότερο ή περισσότερο ποιητικές ή ποιητικίζουσες εικόνες, κατά κανόνα αργόσυρτες, κι από κάτω αδύναμες ηθογραφίες. Οι αρετές της ταινίας της κ. Αλεξανδράκη και τα συχνά σκηνοθετικά της ευρήματα θα αναδεικνύονταν καθαρά και αυτοδύναμα αν είχαν αποδεσμευτεί από το «δάνειο» του ονόματος του Σκιαθίτη κοσμοκαλόγερου, πράγμα που το έκανε ενοχλητικά και αδέξια φανερό το συχνό σπηκάζ με αποσπάσματα παπαδιαμαντικών κειμένων (πεπατημένη πρακτική όσων έκαναν παρόμοιες χρήσεις). Στην προκειμένη μάλιστα περίπτωση της *Νοσταλγού* αυτό γινόταν από εμφανώς

ακατάλληλες φωνές, και εκνευριστικά επιτροχάδην ανάγνωση («παπαγαλία» το λέμε;). Ακόμη χειρότερα ήταν τα πράγματα με την εμμονή στη Νισύρικη «διάλεκτο». Εκτός του ότι δεν πρόσθετε τίποτα στην αληθοφάνεια του δρώμενου, στο μεγαλύτερο μέρος τους αυτοί οι ιδιωματικοί διάλογοι έμεναν ακατάληπτοι. Αυτοί που τους εκφωνούσαν ήταν ορθοφωνικά ακατάλληλοι. Ακόμα και η κ. Λαζαρίδου –μια ζωή ασκημένη στον αστικό νεοελληνικό λόγο– έδειχνε να μειείται αυτό το τεχνητό στην υπερβολή του ιδίωμα. Τέλος, τρακτέρ, εκσκαφείς, κονσόλες ηλεκτρονικές, σύγχρονες εγκαταστάσεις ορυχείων και voiced over Παπαδιαμάντης, όσο να 'ναι δεν κολλάνε εύκολα. Αντίθετα, όταν η κάμερα ανιχνεύει και εντοπίζει χώρους, συνθήκες, συμπεριφορές, λαογραφικά ενθυμήματα (πιο σωστά, κατάλοιπα) στο νου έρχεται το έξοχο ντοκιμαντέρ της κ. Αλεξανδράκη *Μυρίζει Πάσκα*. Άλλωστε, πολλές από αυτές τις καταγραφές των λυρικών περιπλανήσεων της *Νοσταλγού* τη γνώση του ντοκιμαντέρ περιέχουν. Βέβαιο είναι ότι η ταινία γεννάει πάρα πολλές προσδοκίες. Διαθέτει μεν παπαδιαμαντικό «άρωμα», Παπαδιαμάντης

δεν χρειάζεται να είναι. Όπου είναι Αλεξανδράκη, είναι ευφρόσυνο.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι ο Γούντυ Άλλεν εδώ και πολλά χρόνια επαναλαμβάνεται. Και όμως, αυτός απτόητος συνεχίζει, σχεδόν κάθε χρόνο κι από μια καινούργια ταινία, προσθέτοντας κι από ένα κομμάτι στο παζλ της ίδιας, ατέλειωτης στις παραλλαγές της, ιστορίας των διανοητικών σχέσεων. Μοιάζει απίστευτο, αλλά αυτοί που με επιμονή –αλλά και αδημονία– βλέπουν τις ταινίες του Γούντυ Άλλεν θαρρείς και λειτουργούν κάτω από συνθήκες «εθισμού». Κάθε ταινία του μοιάζει για τον «εθισμένο» στο γουντυαλλενικό σινεμά, με τη «δόση» εξαρτημένου. Είναι σαν τις εμμονές στη μάρκα των τσιγάρων σου, τον κουρέα σου ή την εφημερίδα σου. Η διαφορά –η θετική διαφορά– είναι ότι οι ταινίες του ιδιοφυούς αμερικανοεβραίου σεναριογράφου, σκηνοθέτη και ηθοποιού ικανοποιούν απόλυτα αυτούς που ενδιαφέρονται (και το απολαμβάνουν) γι' αυτή την ανθρωποκοσμολογία της νεοϋορκέζικης (λίγο πιο πάνω, λίγο πιο κάτω και συνήθως μέσης) αστικής τάξης, όπως οι ζωές της αναμοχλεύονται, αποσυντίθενται, διασταυρώνονται και επαναδιαπραγματεύονται σαν παραδείγματα Δαρβίνειας διαδικασίας. Κινητήριοι μηχανισμοί, τι άλλο; ο έρωτας, οι νευρώσεις, οι δοκιμασίες του θεσμού του γάμου, ο φόβος του θανάτου, το σεξ ως πανσύλλυπο, η τέχνη και η διανόηση ως διαβατήριο δικαιολογιών στην αμηχανία ή στην προσπάθεια στοχαστικής αποστασιοποίησης. Συνδυεστικός κρίκος όλων το χιούμορ. Αστείο, απολαυστικό, απόλυτα δικό του, γι' αυτό και σαρακαστικό.

Τούτη η *Μελίντα και Μελίντα*, επιχειρεί να ανακεφαλαιώσει τις περισσότερες ταινίες του από τον *Νευρικό εραστή* και μετά. Πρόκειται για ένα μικρό απολαυστικό δημιούργημα, γεμάτο σκηνοθετικά ευρήματα και χορταστικές γουντυαλλενικές ατάκες. Η *Μελίντα* είναι ένα φανταστικό πρόσωπο της ίδιας ιστορίας από την κωμική και από την δραματική, παράλληλη εκδοχή, όπως την αφηγούνται δυο θεατρικοί συγγραφείς σ' ένα μπαράκι της Νέας Υόρκης ενώ έξω βρέχει...

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Μνήμη Βάσκου Καρατζά (1923-2005)

της Βικτωρίας Θεοδώρου

Με το στυλό γεμάτο μαύρο μελάνι καταγράφω «Των ανθρώπων τα βάσανα». Ο λόγος τα συντηρεί, τα παραδίδει στο θρύλο και τότε πια δεν χάνονται ποτέ. Από στόμα σε στόμα, διατρέχουν τα χρόνια και τους αιώνες. Είμαι στο Βέλες και ακούω τον Βάσκο (Βασιλάκη) να μου διηγείται για δεύτερη ή τρίτη φορά την ιστορία της ζωής του. Μιλάει εξ ονόματος εκατοντάδων:

Ο Βάσκο (Βασιλάκης) Καρατζάς με την ποιήτρια Βικτωρία Θεοδώρου.

Εχω 48 χρόνια να πατήσω στο χωριό που γεννήθηκα. Από την ημέρα εκείνη που αποφάσισα να πάω με τους αντάρτες γεμάτος ελπίδα για την απελευθέρωση του τόπου μας από τους Ναζί, ήταν μοιραίο να μην το ξαναδώ. Μόλις είχα τελειώσει το γυμνάσιο της Καστοριάς.

Οι στρατολόγοι που γυρνούσαν τα χωριά μας έταζαν τη λευτεριά και τον παράδεισο. Όσο πιο πολλοί φεύγαμε τόσο μεγαλύτερη η επιτυχία της Αντίστασης. Το συκοφαντημένο και βασανισμένο κόμμα πρώτο πήρε την απόφαση να αναλάβει αυτόν τον άθλο.

Καταταγήκαμε προλετάριοι. Με τα γυμνά μας χέρια. Επάνω θα μας έδιναν χιτώνιο, χλαίνη και όπλο.

Ήμουν στα Χάσια όρη, πολέμησα στο Βέρμιο και στο Καϊμακτσαλάν. Και στον κάμπο ακόμα. Έφταναν νύχτα, σύνδεσμος, ως τα σοκάκια της Θεσσαλονίκης. Μηνύματα στους φυλακισμένους, εντολές στις οργανώσεις της πόλης.

Είχα φυλαχτό, χαίμαλί στο στήθος, φτιαγμένο από τη γιαγιά. Ποιος ξέρει τι μάγια είχε μέσα, τι σπόρους, τι αλεξίσφαιρα μπαχαρικά. Γελούσα όταν μου το 'δινε η γριά μου, όμως το 'θελα από τα χέρια της ακόμα κι αν είχε σκέτο χώμα.

Ο αδελφός μου όμως ήταν άτυχος. Πυροβολήθηκε από γερμανική περίπολο κι έπεσε. Μέσα στην ένδοξη πόλη. Το όνομά του γράφτηκε στους ήρωες ελευθερωτές της Θεσσαλονίκης. Ο Τάσος μας. Σε στήλη πέτρινη. Όταν το σκέπτομαι νιώθω υπερηφάνεια και πίκρα πολλή.

Χάθηκα κι εγώ σαν δημότης της. Με αγνόησε. Με πέταξε η μητριά πατρίδα. Δεν με ήθελε πια υπήκοό της. Στα 45,

χωρίς να κατορθώσω να κατέβω στο σπίτι μου ούτε για μια μέρα –όλο το ανέβαλλα– συνέχισα τη θητεία μου στο Δημοκρατικό Στρατό. Ως το '48 ζούσα και πολεμούσα στα ίδια λημέρια.

Ήμουν ασυρματιστής της μονάδας. Ο έμπιστος και τιμημένος. Από μένα περνούσαν μηνύματα μυστικά και απόρρητες διαταγές, που καθόριζαν κάθε μας κίνηση. Τη ζωή και το θάνατο χιλιάδων. Με τον καπετάν Γιώτη (Χαρίλαο Φλωράκη) σχεδόν μονάχοι και με ένα μυδράλλιο, σπάσαμε την πολιορκία έξω από την Λαμία και λυτρώθηκε σαν από θαύμα.

Μετά την ήττα βαδίσουμε μερόνυχτα προς τις μεγάλες λίμνες. Περάσαμε από τα τριεθνή σύνορα. Ήμαστε σε ελεύθερο έδαφος. Οι άνθρωποι εκεί μας έδωσαν κατάλυμα, και ρούχα καινούργια. Ήμαστε κουρελιασμένοι, ξέπνοοι, επέδωσαν τις πληγές μας. Όταν συνήλθαμε, μας έβαλαν στα πλοία.

Οι θρυλικοί και πιο αγαπημένοι μας σύντροφοι, οι Ρώσοι, μας έδιναν γη και προστασία πέρα στην Ανατολή. Μερόνυχτα ταξιδεύαμε. Περάσαμε κάμπους, πόλεις, βουνά και στέπες της ερήμου. Αδειάσαμε στην Τασκένδη της κεντρικής Ασίας. Πορεία αλεξάνδρεια. Εκεί δούλεψα σε εργοστάσιο μεταλλουργίας για να ζήσω. Τα βράδια σπούδαζα στο Πανεπιστήμιο-Πολυτεχνείο. Έγινε εργοδηγός, ειδικός στις μηχανές εργασιών.

Μετά την εξέγερση και την έριδα (ανάμεσα στους Έλληνες-συμμαχητές αυτή τη φορά), κατόρθωσα να φύγω από κει μαζί με άλλους αποφασισμένους συντρόφους. Να φύγουμε. Να πάμε δυτικά, όσο μπορούμε πιο δυτικά, να δούμε θάλασσα.

Εγκατασταθήκαμε στα Σκόπια για να 'μαστε πιο κοντά στα μέρη μας, πιο κοντά στην ελπίδα πως θα τα ξαναδούμε.

Εκεί μαζευτήκαμε και τα χρόνια περνούσαν. Μας έδωσαν δουλειά σχετική με την ειδικότητά μας, νοικιάσαμε σπίτι, κάναμε οικογένεια, εμείς και τα παιδιά μας, που στο μεταξύ γεννήθηκαν, προσωρινοί και μόνιμοι, περιμένοντας.

Στο μεταξύ η δημοκρατία με φορεσιά ευρωπαϊκή εδραιώθηκε στον τόπο που είχαμε γεννηθεί και μεγαλώσει. Μετά

τα μέτρα επεικειάς μίλησαν πάλι για λήθη του παρελθόντος. Οι πολιτικοί πρόσφυγες άρχισαν να κατεβαίνουν, να περνούν τα σύνορα να ανοίγουν το πατρικό τους σπίτι, ν' ανταμώνουν με τους γέρους τους. Απ' όλες τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης να κατεβαίνουν ένας-ένας και πολλοί μαζί. Ν' αφήνουν τις φιλόξενες πατρίδες που τους έσωσαν και να πατούν τη γενέθλια γη. Όλοι. Εκτός από μας.

Σ' εμάς στέρησαν οριστικά την ιθαγένεια. Επειδή βρεθήκαμε από γεννησιμιού μας σλαβόφωνοι, ευκαιρία να απαλλαγούν από μας οριστικά.

Να καθαρίσουν τον τόπο από όσους απόμειναν, σε πολέμους, στρατοδικεία, εκτελέσεις. Με νόμο αποφάσισαν πως δεν είμαστε Έλληνες το γένος. Ότι αφήσαμε τον τόπο μας τον στοργικό και ηλιόλουστο και προτιμήσαμε τους Σλάβους. Αγνόησαν τις περιστάσεις που μας ανάγκασαν σ' αυτό. Μας στέρησαν την ελληνική υπηκοότητα για πάντα.

Μας χάρισαν όλους στους απέναντι. Μας πέταξε στα άχρηστα η μητρική πατρίδα – πάλι καλά που είμαστε με τους ζωντανούς. Δε μας θέλουν ούτε εμάς ούτε τα παιδιά και τα εγγόνια μας. Άξιους, σπουδασμένους, πατριώτες, δουλευτές, ήσυχους ανθρώπους, γεννημένους στη Μακεδονία, γραμμένους στα μητρώα, βαπτισμένους στις εκκλησιές της.

Και δε μας επιτρέπουν ούτε να πατήσουμε το πόδι μας στη γη ούτε ν' αναπνεύσουμε τον αέρα της. Το ξέρουμε. Έρχονται τα πουλιά από τη Γευγελή και μας το λένε κάθε μέρα. Εδώ και πενήντα χρόνια. Πώς αντέχουμε;

Στη γλώσσα μας η λέξη «Μακεδονία» ετυμολογείται έτσι:

Μάκα-ένδον – ο τόπος που δίνει βάσανα. Μάκα είναι τα βάσανα και ματσένιτσι λέμε τους μάρτυρες. Εμείς δεν είμαστε οι Τσετιρίσε ματσένιτσι [=σαράντα μάρτυρες], είμαστε οι μύριοι. Που γεννηθήκαμε στα μέρη της Έδεσσας, της Φλώρινας και της Καστοριάς. Εδώ μας λένε Αιγαίους. Μου αρέσει αυτό. Πού είναι το κακό και το λάθος που ανάβει και κορώνει τις ψυχές εκεί κάτω;

Υπάρχει πιο ελληνικός τόπος στη γη από το Αιγαίο; Ιστορία ξέρουμε και

γράμματα γνωρίζουμε. Ποίηση και Φιλοσοφία, Τέχνη και Ιστορία.

Πού το κακό αν εδώ λένε την κάτω Μακεδονία, την πιο μεγάλη και πλούσια κι ευλογημένη από τη θάλασσα, Μακεδονία του Αιγαίου; άρα Μακεδονία ελληνική: Μέσα στους τόσους λαούς της, ντόπιους και πρόσφυγες, μόνιμους και περαστικούς, είχε κι εμάς. Ζούσαμε από τον καιρό του αυτοκράτορα Ηράκλειου στα χωριά μας. Σε εποχές πολέμων και ειρήνης, λάβαμε τη χριστιανική πίστη και το αλφάβητο από τους αγίους φιλοσόφους Μεθόδιο και Κύριλλο.

Αντισταθήκαμε στους Άβαρους και στους Χάνους Ασπαρούχ και Κουμπάτ. Ζήσαμε τέλος ειρηνικά μαζί, τους δώσαμε γλώσσα, τους μάθαμε να καλλιεργούν το σιτάρι, το λινάρι από τον καιρό του τσάρου Ντουσάν. Είμαστε πάντα δεμένοι με τα εδάφη μας, με τη γλώσσα και τα ήθη σε οποιαδήποτε εξουσία. Τελικά υποταχθήκαμε στον Μωάμεθ.

Υποφέραμε στην Τουρκοκρατία, πεντακόσια χρόνια ραγιαδές, αλλά και χαϊντούκοι στα βουνά. Μαζί με τους κλέφτες και τους αρματωλούς, πολεμήσαμε τους Τούρκους.

Ο Ρήγας Φεραίος συνέλαβε το νόημα της αποτελεσματικής απελευθέρωσης από την οθωμανική σκλαβιά. Με τη συμμαχία όλων των λαών. Από το Δούναβη ως το Ταίναρο και την Κρήτη. Τελικά, μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους, τα χωράφια, τα σπίτια μας κι εμείς οι ίδιοι βρεθήκαμε Έλληνες μέσα στα ελληνικά σύνορα όπως τα χάραξαν στη συνθήκη του Βουκουρεστίου.

Άλλαξαν οι εξουσίες, με τους Σέρβους, με τους Έλληνες, εμείς δεν αλλάξαμε και ο τρόπος της ζωής μας. Μάκα και Μάκα [=βάσανα]. Απαγορεύσεις, πιέσεις, διωγμοί, θανατικό.

Στην πρώτη μετά τον Β' Πόλεμο σοσιαλιστική κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μέρες του Πάσχα, έκανε μια θεαματική χειρονομία. Σαν να είμαστε κατάδικοι (μήπως και δεν είμαστε;) και φυλακισμένοι, μας έδωσε 5 μέρες άδεια. Να μπούμε στην ελληνική επικράτεια, ν' ανταλλάξουμε επισκέψεις, οι άνω Μακεδόνες με τους κάτω. Μαζευτήκαμε στη Νίκη και στους Ευζώνους. Φορηγά, τρα-

πτέρ, πεζοί από μας ή με λεωφορεία, μέσα στο λιοπύρι. Ν' ανταμώσουμε με συγγενείς που είχαμε να δούμε από το '43 και το '49.

Από κάποια μεγάφωνα φώναζαν ονόματα για να βρούμε τα ίχνη μέσα στο διάστημα 40-50 χρόνων, ανθρώπων δικών μας. Για να δώσουμε σημάδια...

Μόνο τα ονόματα, μόνο ο λόγος κράτησε τη συνέχειά μας. Αλλά πού ν' ακουστούν κι αυτά μέσα στην τόση συγκίνηση, στην τόση αλλοφροσύνη της αντάμωσης. Σκηνές που ένας Όμηρος μόνο θα μπορούσε να βάλει στις ραψωδίες του. Κι ένας μεγάλος σκηνοθέτης ν' αναπαραστήσει για να μείνουν εικόνα κι όχι μόνο Λόγος. Μνήμη που δε φθείρεται και δεν ξεθωριάζει.

Τέλος, μπήκα κι εγώ από Γευγελή σε Ειδομένη. Έφτασα στα περικόρια της Καστοριάς. Στα χωμάτα μας, στη Ντέμπενη, στο Δεντροχώρι. Άνοιξη-Παράδεισος πέρα ως πέρα η γλυκιά Μακεδονία. Το πατρικό μας έστεκε ακόμα, θωρακισμένο με τσιμέντο, με ανώι, με νέα δωμάτια χτισμένα στο περιβόλι. Άγνωστοί μου, οι νοικοκύρηδες. Μόνο στο βάθος σ' ένα ξεχωριστό καμαράκι βρήκα μία μισότυφλη γριά στα ενενήντα της. Με το ραβδί της έδιωχνε κάποιες όρνιθες. Ήταν η μάνα μου...

Η αιωνόβια καρδιά της άντεξε στη συγκίνηση της αντάμωσής μας. Έβλεπε το παιδί της ύστερα από σαράντα τόσα χρόνια. Καλύτερα θα έλεγα, το άγγιζε, το χαίρονταν με τα χέρια της. Μουρμούριζε τις γλυκιές ολαβικές ευχές, τα καλωσορίσματα τραγουδιστά, ρυθμικά, αδιόρθωτη.

Η μάνα με δέχτηκε με δάκρυα. Η πατρίδα με απέλασε μόλις πέρασαν οι μέρες της «χάρης». Πρόλαβα κι είδα κι εξεστάθηκα με τα χαμόγελα και τα καλωσόριες των συγγενών που απόμειναν. Γέροι πια, με θυμούνται καλά.

Βρήκα συμμαθητές από το 1939. Σήμερα στρατηγούς, ανώτερους υπαλλήλους, συνταξιούχους πια. Οι νοικοκύρηδες δε μίλησαν. Δε φοβήθηκαν για το έχει τους. Ήταν δικά τους τα χωράφια μας. Από την απελευθέρωση και μετά δημεύτηκαν, και μοιράστηκαν στους ανατολίτες πρόσφυγες. Χαλάλι!

Δεν πειράζει. Δε θέλουμε τη γη, τα χώματα και τους τοίχους. Τις καρδιές

των ανθρώπων θέλουμε. Την καλή τους γνώμη, τα φιλικά τους αισθήματα και κάποιο σέβας. Να θυμούνται καμιά φορά πως εδώ που κατοικούν κατοίκησαν κι άλλοι.

Την επομένη -είχα δυο μέρες άδεια ακόμα-, ανέβηκα στο βουνό μας, το Βίνιαρι, 650 μέτρα ύψος. Με μαγνήτιζε η μικρή λίμνη πάνω στην κορφή του. Είδα στην ανοιξιάτικη διαύγεια την Λόκβατα, που σημαίνει λιμνούλα-λακούβα και δίπλα την πηγή των παιδικών μου χρόνων. Η συγκίνηση με έπνιγε. Βρήκα τα ίχνη μου σε πράγματα αιώνια. Εκεί πάνω, το 1903, έγινε μάχη ανάμεσα στους Μακεδόνες και τους Τούρκους. Σ' αυτή τη θέση έπεσαν δεκατρία παλληκάρια από τα χωριά μας. Στη μνήμη τους γίνεται πανηγύρι. Γι' αυτή τη μάχη ο Ποπ Τράικοφ, ποιητής κι επαναστάτης γεννημένος στο χωριό μου, το Δεντροχώρι (Δίμπενη), έγραψε επικό ποίημα σε 64 τετράστιχα, το οποίο μετάφρασα στα ελληνικά. Θα σου διαβάσω μόνο τρία.

[...]

*Αναπαυθείτε οι δεκατρείς πεσόντες
ψηλά στη Λόκβατα την πατρική μας γη
της ιστορίας μάρτυρες πάντα παρόντες*

σελίδες δόξας γράψατε εκεί.

*Πέσατε στη μάχη κατά της σκλαβιάς
για ιδεώδη ευγενικά εθελοντές εσείς
όμως λουλούδια στο μνήμα σας
ή μνημείο; Για την ώρα κανείς...*

*Θα σας ξυπνούν στον αιώνιο ύπνο σας
κοπέλες με γέλιο, τραγούδι
και θα στολίζουν τους τάφους σας
με κίτρινο γάλανθο και λυχνούδι...*

Δεν θέλω να μιλήσω για το τραγικό και ταπεινωτικό για τους μακεδονομάχους τέλος, του Ποπ Τράικοφ, δάσκαλου και ποιητή. Ένα μόνο λέω: Για τριάντα λίρες, κάτι που θυμίζει τα τριάκοντα αργύρια της Καινής Διαθήκης, έδωσαν το κεφάλι του στους Τούρκους.

Τελειώνει ο αιώνας κι εμείς ακόμα μένουμε μακριά από τα μέρη που γεννηθήκαμε, περιμένοντας κι εγώ κάποια Λαμπρή, κάποια μεγάλη γιορτή, να μου ξαναδώσουν «χάρη» για ένα προσκύνημα στο Δεντροχώρι και στο Βίνιαρι.

Το σπίτι και η μάνα δε θα 'ναι πια. Οι άλλοι δεν θα με αναγνωρίσουν όπως πριν δέκα χρόνια. Θα ανέβω όμως στη Λόκβατα να πάρω δύναμη για λίγα χρόνια ακόμα. Να κόψω ένα μπουκέτο λυχνούδι και γάλανθο από τα χώματα που άγιασαν οι μακεδονομάχοι, Έλληνες, Σλάβοι και Βλάχοι.

Καταγραφή: Βικτωρίας Θεοδώρου
1995

Μεταφράσεις του Β.Κ. στα ελληνικά Ποίηση:

- Δημοτικά τραγούδια της γιογονο-
σλαβικής Μακεδονίας (συλλογή Τόμης
Σάζντοφ). Αθήνα, Δίφρος 1979.

- Μάτεγια Μάτεβσκι, *Το σθένος της
πυγολαμπίδας*, Αθήνα, Δίφρος 1981.

- Άντε Πόποβσκι, *Ποιήματα*, Αθήνα,
Δίφρος 1983.

- Πέτρε Μπάκεβσκι, «*Βαβυλώνια*», Λι-
μπρέτο συμφωνικού ποιήματος-ορατο-
ρίου. Μουσική: Τομά Πρόσεβ.

- ΑΙΜΟΣ, *Ανθολογία Βαλκανικής
Ποίησης* (υπό έκδοση).

Πεζά:

- Τάσκο Γκεοργκίεβσκι, *Το κόκκινο
άλογο* (μυθιστόρημα), Αθήνα, Φιλί-
στωρ 1998.

- Μπόρις Βισίνσκι, *Το βλέμμα του ζω-
γράφου* (μυθιστόρημα), Αθήνα, Φιλί-
στωρ 1999.

- Μπόρις Βισίνσκι, *Χιονοστοιβάδα*
(μυθιστόρημα), Αθήνα, εκδ. Αίμος.

- Μπόρις Βισίνσκι, *Ουράνιο τόξο* (μυ-
θιστόρημα), Αθήνα, Δίφρος 1978.

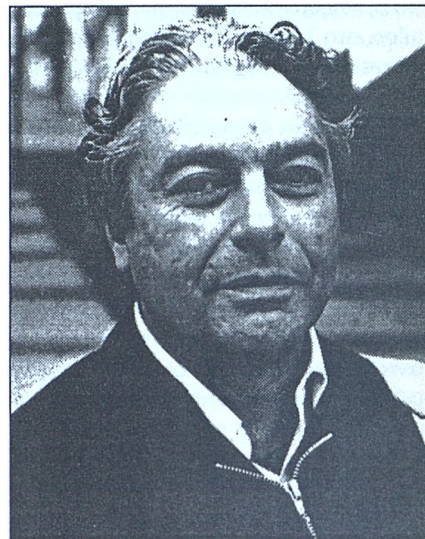
- Μπόρις Βισίνσκι, *Αρχαίες ακτές*
(διηγήματα), Αθήνα, Αίμος 1976.

Philip Lamantia

Οραματικός υπερρεαλιστής

του Σωτήρη Λιόντου

Την 7η Μαρτίου του 2005 πέθανε στο Σαν Φραντσίσκο, σε ηλικία 78 ετών, από καρδιακή προσβολή, ο σημαντικότερος αμερικανός υπερρεαλιστής ποιητής, ο Philip Lamantia.

Ο Philip Lamantia στα 1981.

Γεννήθηκε στην ίδια πόλη την 23η Οκτωβρίου του 1927 από γονείς που ήταν Σικελοί μετανάστες. Εντελώς αυτοδίδακτος, σε εφηβική ηλικία ανακάλυψε τον υπερρεαλισμό και δημοσίευσε τα πρώτα του ποιήματα στο Νεοϋορκέζικο περιοδικό *View* το 1943, προκαλώντας το ενδιαφέρον του André Breton, εξόριστου στην Αμερική την περίοδο του πολέμου, ο οποίος τον αναγνώρισε ως «μια φωνή που εμφανίζεται μία φορά στα εκατό χρόνια». Την επόμενη χρονιά πήγε στη Νέα Υόρκη, όπου γνώρισε τον Breton και όλους τους εξόριστους εκεί ευρωπαίους υπερρεαλιστές, και συνεργάστηκε στο περιοδικό *WV* που εξέδιδαν. Μετά το τέλος του πολέμου επέστρεψε στη γενέτειρά του και παρακολούθησε μαθήματα μεσαιωνικής ιστορίας και αγγλόφωνης ποίησης στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια στο Berkeley· συμμετείχε σε διάφορες ελευθεριακές ομάδες της πόλης, εξέδωσε την πρώτη του ποιητική συλλογή σε ηλικία 19 ετών και υπήρξε από τους πρωτεργάτες της ποιητικής κίνησης που έγινε γνωστή ως «Αναγέννηση του Σαν Φραντσίσκο» (San Francisco Renaissance). Γοητευτική προσωπικότητα, εξαιρετος ομιλητής, αδηφάγος αναγνώστης με ευρύτατο φάσμα ενδιαφερόντων, που περιελάμβανε, εκτός από την ποίηση, την αστρονομία, τη φιλοσοφία, την ιστορία, τη ζωγραφική, τη μουσική jazz, την ορνιθολογία και την Αιγυπτολογία, επηρέασε

σημαντικά τον Allen Ginsberg στην αλλαγή προς το ριζοσπαστικότερο του ποιητικού του ύφους.

Από το 1949 άρχισε μια σειρά ταξιδιών, περιπλανήσεις αυτογνωσίας και συλλογής εμπειριών, ξεκινώντας από τις μεσοδυτικές πολιτείες των ΗΠΑ. Το 1953 μυήθηκε στο τελετουργικό λήψης του παραισθησιογόνου φυτού πεγιότλ κοντά στους Ινδιάνους Washoe στη Νεβάδα, ενώ για ένα διάστημα έζησε μαζί με τους Ινδιάνους Coia της οροσειράς Nayarit στο Μεξικό. Στη συνέχεια ταξίδεψε στην Ευρώπη και στην Αφρική, ζώντας για ένα διάστημα στο Παρίσι και στην Ταγγέρη. Σε μια από τις συχνές επιστροφές του στις ΗΠΑ πήρε μέρος στην πρώτη βραδιά ποιητικής ανάγνωσης των Beat ποιητών στην Six Gallery του Σαν Φραντσίσκο (13 Οκτωβρίου 1955), εκδήλωση που σηματοδότησε την απαρχή του κινήματος Beat και στην οποία ο Ginsberg διάβασε για πρώτη φορά δημόσια το περίφημο ποίημά του «Ουρλιαχτό» (*Howl*).

Το ποιητικό του έργο, έχοντας ως βάση τον αυτοματισμό και τη συνειρμική γραφή, εξελίχθηκε σε ένα πνευματικότερο επίπεδο αναζήτησης της οραματικής εμπειρίας, που λαμβάνει συχνά αποκαλυπτικές διαστάσεις. Οι δεκαετίες του 1950 και 1960 ήταν η περίοδος πειραματισμού του με τις παραισθησιογόνες ουσίες, που ο ίδιος ονόμαζε «ηρωικά γιατροσόφια» και τις οποίες χρησιμοποίησε ως μέσα διερεύνησης

της συνείδησης και πρόκλησης φαντασιακών επιφοιτήσεων μέσω της εκούσιας διαταραχής των αισθήσεων. Κύρια επιδίωξή του υπήρξε η σύνδεση των ονειρικών ή εφιαλτικών κόσμων της αχαλίνωτης φαντασίας με μια ζωή βιωμένη στο χέλιος της αβύσσου, διαμέσου μιας σειράς από απόπειρες «πτήσης στην ακατανόητη γνώση».

Μετά από μια κρίση κατάθλιψης σταμάτησε για ένα διάστημα το γράψιμο και από το 1963 έως το 1968 έζησε στην Ισπανία, την Ιταλία και κατά μικρές περιόδους στην Ελλάδα, μελετώντας φιλοσοφία, μαθηματικά και εσωτερισμό. Το 1970 επέστρεψε στο Σαν Φραντσίσκο, συνεργάστηκε με το περιοδικό *Arsenal* (1970-1989) της υπερρεαλιστικής ομάδας του Σικάγο, παντρεύτηκε την Nancy J. Peters, συνεκδότρια των *City Lights Books*, και δίδαξε κατά περιόδους στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο και το Ινστιτούτο Τεχνών της πόλης. Τα τελευταία χρόνια έζησε αποτραβηγμένος από κάθε δραστηριότητα και με αρκετά προβλήματα υγείας, έχοντας ασπασθεί τον Καθολικισμό.

Ο Lawrence Ferlinghetti έγραψε γι' αυτόν: «Ο Philip ήταν ένας οραματιστής όπως ο Blake και είδε πραγματικά όλο τον κόσμο σε έναν κόκκο άμμου», ενώ ο Michael McClure αποκάλυψε το έργο του «υπέρ-προσωπικό οραματικό υπερρεαλισμό». Ο ίδιος έχει γράψει για την

ποίησή του: «Αντιλαμβάνομαι τη δύναμη της ποίησης ως τη μέγιστη μεταβλητή έκφραση της Φαντασίας, μια κεντρική δύναμη που συνδέει όλα τα επίπεδα της συνειδητής και της υποσυνειδητής σκέψης και ύπαρξης. Πιστεύω στην ποίηση ως ένα δίχως περιορισμούς μέσο ατομικής απελευθέρωσης. Πιστεύω στην ποίηση του αρχέγονου ρυθμού και στην

αποκάλυψη των μυστηρίων της κοσμικής ύπαρξης».

Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές: «Ερωτικά ποιήματα» (*Erotic Poems*, 1946), «Έκστασις» (*Ekstasis*, 1959), «Κατεστραμμένα έργα» (*Destroyed Works*, 1962), «Άγγιγμα του θαυμαστού» (*Touch of the Marvelous*, 1966), «Επιλεγμένα ποιήματα 1943-1966»

(*Selected Poems 1943-1966*, 1967), «Το αίμα του αέρα» (*The Blood of the Air*, 1970), «Γινόμενος ορατός» (*Becoming Visible*, 1981), «Κορυδαλλός προς δυσμάς» (*Meadowlark West*, 1986) και «Κρεβάτι με Σφίγγες: Νέα και επιλεγμένα ποιήματα 1943-1993» (*Bed of Sphinxes: New & Selected Poems 1943-1993*, 1997).

ΑΦΥΠΝΙΣΜΕΝΟΣ ΑΠ' ΤΟΝ ΥΠΝΟ

Παρασυρμένοι από τα σύννεφα
βρισκόμαστε ανάμεσα σε κήπους κάτω από την θάλασσα.
Φλεγόμενα λευκά παράθυρα
μέσα από τα οποία αηδόνια κυματίζουν περήφανα στον ήλιο.

Έχουμε έλθει από τις πόλεις της πεδιάδας
ή από την λίμνη των δαιμόνων της σελήνης;

Όλο το σώμα σου είναι μία φτερούγα,
κόρη των μισόκρυφων κόσμων
μαζί πετάμε προς τους βράχους της σάρκας
κάτω από τις στάχτες αρχαίων εραστών.

Δεν υπάρχει εδώ κανόνας
ούτε εποχές ούτε και δυστυχία
Υπάρχουν μόνο οι επιθυμίες μας
που αποκαλύφθηκαν μες στην ομίχλη.
Εδώ κάθε στιγμή ξαναγεννιούνται τα φαντάσματα
στους ιστούς αράχνης του προσώπου σου.

Τα μαλλιά σου έχουν ανακατευτεί με μικρά παιδιά
που γελούν στο φεγγαρόφωτο
πεταλούδες έχουν έρθει να ξεκουραστούν πάνω στα χείλη σου
τα λόγια των οποίων ντύνουν τα αστέρια που χορεύουν
πέφτοντας απαλά στη γη.

Έχεις γίνει τόσο μνημειώδης
κι εγώ τόσο νυσταγμένος.
Νερό κυλά από τους διάφανους μαστούς σου.

Σε ένα λεπτό θα γίνεις σκιά
κι εγώ μια φλόγα που κοιμάται.

Θα συναντηθούμε
διάδρομοι θα ανοίξουν
η βροχή θα εισέλθει μέσα
η ξεστή δαγκωματιά των σκύλων θα σχηματισθεί επάνω μας.
Και παρασυρμένοι από ένα θαυμαστό άγγιγμα
Όλων των φεγγαριών του διαστήματος
θα γίνουμε οι εραστές
που διαχέουν το αίμα τους
στα μυστικά δρομάκια της καρδιάς.

ΕΡΧΟΜΑΙ

Την ακολουθώ στην ταλαντευόμενη σελήνη
σε μια γέφυρα κοντά στην μακριά προκυμαία
σε κοιλάδες όμορφου εμπρησμού
σε λουλούδια νεκρά σε έναν καθρέφτη έρωτα
σε ανθρώπους που τρώνε άγρια λεπτά από ένα ρολόι
σε χέρια που κινούνται ελεύθερα σε ουράνιες τσέπες
και σε εκείνο το σκοτεινό δωμάτιο πλάι σε ένα κάστρο
από νεανικές φωνές που τραγουδούν προς την σελήνη.

Όταν ο ήλιος ανέβει ψηλά εκείνη θα ξει σε έναν ουρανό
καλυμμένον με αίμα σπουργιτιού
και τυλιγμένον με ενδύματα χαμένης αποσύνθεσης.

Εγώ όμως έρχομαι προς την σελήνη
κι εκείνη θα είναι εκεί σε μια μουσική νύχτα
σε μια νύχτα πυρακτωμένων γέλιων
που καίει σαν ένας δρόμος του μυαλού μου
που χύνει το χέρι του μέσα στην σεληνιακή λίμνη.

ΟΠΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΠΩΝΤΛΕΡ

Όταν ένας ωκεανός πόνου κινεί ποτάμια και γέφυρες
και μαύρα μάτια αστράφτουν στη σκόνη των τάφων,
τότε η έκσταση του Μπωντλέρ παίζει μια φλεγόμενη νότα.

Από το αίμα της μελαγχολικής έκφρασης
κρέμονται και τα πενήντα δωμάτια των φιλήδονων κοριτσιών,
εκστασιασμένων από την παλλόμενη αχτίδα του ποιητή
που καρφώνει τον έρωτα μονάχα πάνω στην γιγαντιαία του βασιλίσσα,
που κοσκινίζεται στις ακτίνες των ξεχασμένων παιδιών.

Πάνω από το γελαστό πορνείο και τον χλομό κήπο,
τραγουδά στον αυλό της αποχαύνωσης
και προσεύχεται σε έναν ιπτάμενο βωμό,
που πλημμυρίζει με κάθε άγγιγμα του ήλιου.

Μετάφραση: Σωτήρης Λιόντος

Η καθημερινή ζωή των μουσικών στην αρχαιότητα

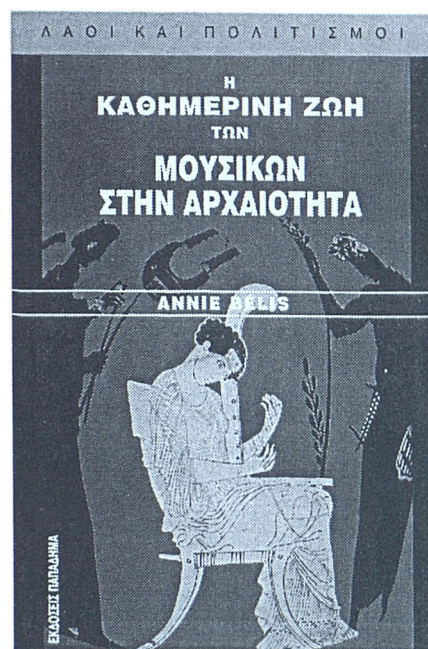
Annie Belis,
*Η Καθημερινή Ζωή των Μουσικών
στην Αρχαιότητα*,
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004.

Ο Μέγας Αλέξανδρος, στη διάρκεια των μακρινών του εκστρατειών στα βάθη της Ασίας, ζήτησε και του έστειλαν από την Ελλάδα έναν αριθμό κλασικών έργων, ανάμεσα στα οποία τους διθυράμβους του Τελέστη και του Φιλόξενου (Πλουτάρχου, «Αλέξανδρος»).

Οι σημερινοί πάσης φύσεως «Αλέξανδροι» τι κουβαλάνε στις εκστρατείες τους; Στην εποχή του MP3, της φτηνής και εύκολης αντιγραφής και διάδοσης μουσικών αρχείων, τι ακούνε οι «στρατηγοί» μας; Από την άλλη, με την «άνθιση» των τηλεοπτικών «ακαδημιών», η καθημερινή ζωή κάποιων, κατά μία αμυδρή και εντελώς αόριστη έννοια, «μουσικών», δείχνει να απασχολεί σοβαρά μεγάλη μερίδα του τύπου και του αγοραστικού κοινού. Ξαφνικά ο κατά φαντασίαν τραγουδιστής, ο «πολλά βαρύς» παραγωγός, ο καλωδιωμένος ηχολήπτης, ο «πανταχού παρών» στυλίστας και η κάθε «τα πάντα πληρούσα» αλλά και «τελευταία» (ούτε καν «δεύτερη») γκλαμουροκατίνα, επιδιώκουν να επιβληθούν ως ρυθμιστές της πραγματικότητάς μας, του «λάιφ-στάιλ» κ.λπ. Χώρια που χιλιάδες «Περικλήδες», αρσενικοί και θηλυκοί, αγωνιούν στην ουρά, τότε να έρθει η ώρα να εξαγυρώσουν το όποιο νομιζόμενο ταλέντο τους στο ταμείο ενός πλούσιου γάμου. Τα τελευταία χρόνια εκτός από το επάγγελμα του αδικημένου ποδοσφαιριστή μεγαλουργεί και το επάγγελμα –γιατί περί επαγγέλματος πρόκειται– του αδικημένου τραγουδιστή.

«Ταύτα πράττει άλογα». Οι τελευταίοι εγγονοί των αρχαίων ημών προγόνων, τουλάχιστον από «τηλοφίας», άραγε ποι-

ας καλλιτεχνικής παράδοσης κληρονόμοι νάναι; Ήταν άραγε οι αρχαίοι μουσικοί δημόσια πρόσωπα, τέτοιου «τουπέ», ξετσιπωσιάς και μεγαλομανίας;

Η ιστορικός-μουσικολόγος Annie Belis μας είναι γνωστή από το παρελθόν χάρη στη δουλειά που έχει κάνει με το συγκρότημα «Κέρυλος», το οποίο έχει επεξεργασθεί, ερμηνεύσει και ηχογραφήσει αρχαία ελληνική μουσική. Τουλάχιστον έτσι θέλει να πιστεύει... Σε παλαιότερο κείμενό μας (με αφορμή την *Αρχαία Ελληνική Μουσική* του West), υποστηρίξαμε, και εμμένουμε στη θέση, ότι μέχρι την κατασκευή κάποιου τύπου χρονομηχανής, ποτέ δε θα σιγουρευτούμε για τον ήχο, το πώς δηλαδή ηχούσε πραγματικά, όχι μόνον η αρχαία ελληνική μουσική, αλλά και πολλές νεότερες της, όπως π.χ. η μουσική του Μεσαίωνα. Μπορούμε ωστόσο με σιγουριά να πούμε για το πώς δεν ηχούσε, εκμεταλ-

λευόμενοι τόσο τις θεωρητικές, όσο και τις περιφερειακές πληροφορίες περί «παλιάς» μουσικής. Οι ηχογραφήσεις π.χ. των «Κέρυλος», είναι οφθαλμοφανές ότι δεν έχουν καθόλου καλή σχέση με την πραγματικότητα. Αν κανείς θέλει να πάρει μια ιδέα από τις οσμές της αρχαίας ελληνικής μουσικής, θα τον παραπέμψουμε στις ηχογραφήσεις του Μανωλιδάκη από το Παμύρι και τη γη των Καλλάς, σε κάποιες παλιότερες δουλειές της «Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας» του Λυκούργου Αγγελόπουλου, στις συναυλίες του συγκροτήματος «Λύραυλος» του Παναγιώτη Στέφου, στα προσφάτως «αφορεσμένα» παραδοσιακά τραγούδια με τη Δόμνα Σαμίου και, ρισκάροντας λίγο παραπάνω, στις ακολουθίες των Παθών της Μεγάλης Εβδομάδος στην Αγία Ειρήνη της οδού Αιόλου, στις φαλλικές γιορτές στον Τύρναβο, αλλά καθόλου μα καθόλου στις ηχογραφήσεις του κ. Χριστόδουλου Χάλαρη! Κι αυτές οι προτάσεις γίνονται όχι απαραίτητα από άγνοια του γράφοντος για το τι άλλο κυκλοφορεί, ούτε χάρη στην ισοπεδωτική του διάθεση να εξομοιώσει τα «φαλλικά» με την ακολουθία των Παθών. Άλλωστε αρκετοί ιερωμένοι απέδειξαν ότι τα καταφέρνουν μια χαρά και χωρίς την αρωγή του. Γίνονται με μια διαισθητική εκτίμηση πως αυτές οι μουσικές πράξεις διασώζουν, κάθε μια με τον τρόπο της και στο χώρο της, κάτι από το απόμακρο(;) παρελθόν.

Η ιστορική μουσικολογία και η εθνομουσικολογία συχνά βασίζονται περισσότερο σε εξω-μουσικές ή παρα-μουσικές πληροφορίες για να εκτιμήσουν μουσικές καταστάσεις των οποίων τα εναπομείναντα μουσικά τεκμήρια είναι πολύ πενιχρά για να οδηγήσουν σε εκτιμήσεις, πόσο μάλλον σε συμπεράσματα.

Η αρχαιολογική έρευνα φέρνει στο φως τα μουσικά όργανα του παρελθό-

ντος, κείμενα θεωρίας της μουσικής, αναφορές σε μουσικές δραστηριότητες, παρτιτούρες, πληροφορίες για την κοινωνική ζωή στην αρχαιότητα με αναφορές στη θέση της μουσικής κ.λπ. Με βάση αυτά τα ευρήματα μπορούμε να κάνουμε μερικές αρνητικές εκτιμήσεις για το τι συνέβαινε στο παρελθόν, με μεγαλύτερη ασφάλεια απ' ό,τι θετικές. Μπορούμε –για να δώσουμε ένα χονδροειδές παράδειγμα– να είμαστε σίγουροι ότι οι συναυλίες στην αρχαία Ελλάδα γίνονταν χωρίς τη χρήση πολυκάναλων ψηφιακών μικτών, αλλά δεν είμαστε καθόλου σίγουροι για το αν τα όργανα που χρησιμοποιούσαν ήταν δυνατόν να ακουστούν σε ικανοποιητική ένταση από ένα κοινό της τάξης μεγέθους μιας Επιδάυρου. Ούτε μπορούμε με ασφάλεια να πούμε τι έκαναν οι μουσικοί της αρχαιότητας για να αντιμετωπίσουν το, ενδεχόμενο πάντα, πρόβλημα. Επίσης μπορούμε με σιγουριά να πούμε πως δεν τραγουδούσαν «ποσταρισμένα» με την τεχνική των σημερινών λυρικών τραγουδιστών, αλλά

δεν μπορούμε να πούμε αν τραγούδαγαν σαν τον Χρόνη Αηδονίδη ή σαν την Άντζελα Δημητρίου. Πιθανόν κατά περίπτωση να συνέβαιναν και τα δύο, αλλά πάντα και μόνον πιθανόν...

Το περίεργο με την Annie Belis είναι ότι στο βιβλίο της *Η Καθημερινή Ζωή των Μουσικών στην Αρχαιότητα*, που κυκλοφορεί μεταφρασμένο στα ελληνικά από τις εκδόσεις Παπαδήμα, δείχνει, σε αντίθεση με την καλλιτεχνική της δραστηριότητα, να έχει καταλάβει, τη σπουδαιότητα αυτών των περιφερειακών πληροφοριών. Στο βιβλίο της τις ταξινομεί με επιστημονική αρτιότητα, τεκμηριώνει επαρκώς την προέλευσή τους και γενικά μας παραδίδει ένα κείμενο εκλαϊκευμένης επιστήμης, προσιτό στο μέσο αναγνώστη ο οποίος δεν έχει μουσικολογικές ή μουσικές γνώσεις. Η λέξη *εκλαϊκευμένη* χρησιμοποιείται εδώ θετικά, χωρίς να επιδιώκεται να υποδηλώσει την ευτελισμένη. Τουναντίον!

Μέσα στις σελίδες του βιβλίου περιγράφονται οι μουσικές συνθήκες της

αρχαιότητας, όπως συμπόσια, μουσικοί αγώνες κ.λπ., και οι συνθήκες μουσικής πράξης, χωρίς να λείπουν κάποιες πιο εξειδικευμένες πληροφορίες. Αστοχεί λίγο, όπως πλείστοι άλλωστε των επισημώνων, όταν επιχειρεί να πείσει ότι ο ρωμαϊκός πολιτισμός διαδέχθηκε ομαλά τον ελληνικό, και ότι τα έργα του είναι μια φυσιολογική συνέχεια και εξέλιξη των επιτευγμάτων του ελληνικού πνεύματος, αλλά λόγω της εθνικότητάς της το «πταίσμα» κρίνεται συγχωρητέο.

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει στα κεφάλαια που μιλούν για «τα μικρά επαγγέλματα της μουσικής», τους πλανόδιους κ.λπ. μουσικούς και για τους ερασιτέχνες, τους μουσικούς των αγρών και της οικοδομής (καημένη Παπαμυχαήλ), γιατί είναι κατηγορίες με τις οποίες η μουσικολογία και η επίσημη της ιστορία, παράξενο πώς, συχνά «ξεχνούν» να ασχοληθούν, χωρίς ωστόσο και να τις απαξιώσουν δια νόμου. Απλά προσποιούνται ότι δεν υπάρχουν.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΥΡΙΑΚΑΚΗΣ

Κ Υ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Η Σ Ε

ΠΑΛΛΑΔΑΣ Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Το αρχαίο κείμενο και μεταφραστικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις από τον Τζίμη Παπανικολόπουλο

ΠΑΛΛΑΔΑΣ Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Μεταφραστικό κείμενο, ερμηνευτικές προσεγγίσεις
από τον
ΤΖΙΜΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Ο Παλλαδάς ο Αλεξανδρεύς –άγνωστος στο ευρύτερο αναγνωστικό κοινό και του οποίου «το ποιητικό κύρος έφτασε στο απόγειό του μετά το β' παγκόσμιο πόλεμο» (J. Irmscher)– έζησε στο β' μισό του Δ' αιώνα και το έργο του βρίσκεται διασκορπισμένο στα οχτώ από τα δεκαέξι βιβλία της Παλατινής Ανθολογίας. Την εποχή αυτή ο χριστιανισμός εδραιώνεται και ανακηρύσσεται επίσημη θρησκεία του κράτους, ενώ τα αλληπάλληλα διατάγματα του Θεοδοσίου νομιμοποιούν τους νέους διωγμούς που αναλαμβάνουν τώρα οι χθεςινοί διωκόμενοι.

Ο Παλλαδάς, συγκλονισμένος από τα τραγικά γεγονότα, θα διατυπώσει επιγραμματικά την πικρία του:

*Είμαστε αλήθεια ζωντανοί, ω Έλληνες
καθώς μας πήρε τώρα η συμφορά
κι έγινε η ζωή μας εφιάλτης;
Ή μήπως ζούμε εμείς κι έχει η ζωή πεθάνει;*

Για όσους εξακολουθούν να αναζητούν μέσα από τα ερείπια της Ιστορίας το πνεύμα των Ελλήνων που χάθηκε, οι στίχοι αυτοί θα αναδύονται από τα βάθη του χρόνου ανέπαφοι καθώς συνοψίζουν επίκαιρες απορίες.

ΠΟΛΥ
ΤΥΠΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21 • τηλ: 210-7232819, φαξ: 210-7226107,
e-mail: chrprou@otenet.gr

ΚΑΤΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ

Λεύκωμα με άρθρα, μελέτες και πάνω από χίλιες τετράχρωμες φωτογραφίες, που αποτυπώνει τη σύγχρονη νεοελληνική κακογουστιά. Αναλύει το κιτς, αναζητά τις ρίζες του και σχολιάζει με χιούμορ τις χιλιάδες περιπτώσεις του φαινομένου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21
τηλ: 210-7232819,
φαξ: 210-7226107,
e-mail: chprou@otenet.gr

ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

του Dashiell Against

Η ερωμένη του γιου

Η Μερσεντές προχωρούσε αγέρωχη μέσα στους στενούς δρόμους του πολυτελούς προαστίου. Οι περαστικοί γύριζαν το κεφάλι για να δουν ποιους μετέφερε, όμως τα φυμέ τζάμια την κρατούσαν προφυλαγμένη από την χυδαιότητα του όχλου. Εκείνη και το μυστικό της ήταν καλά προστατευμένοι. Κανείς δεν θα το μάθαινε και έτσι οι τιμές στο χρηματιστήριο θα παρέμεναν σταθερές. Εγώ είχα μάθει όμως τι συνέβαινε πίσω από τις μαύρες κουρτίνες της διαπλοκής και ήμουν έτοιμος να αποκαλύψω την βαθιά σήψη του συστήματος, τη διεφθαρμένη ηθική του. Όχι θα περίμενα το νόμο για το βασικό μέτοχο του Ρουσόπουλου και του Δελατόλα για να καθαρίσω.

Εκείνη έμεινε στο μυστικό διαμέρισμα όλη τη νύκτα, καλά φρουρούμενη. Όμως καμία ασπίδα προστασίας δεν είναι αδιαπέραστη για μένα. Και το επόμενο πρωί η... έκανε το μεγάλο λάθος. Πήγε με τα πόδια μέχρι το ψιλικατζίδικο της γειτονιάς για ν' αγοράσει γάλα για το νεκρό παιδί της. Αν και είχε πεθάνει προ καιρού, πριν καν ακόμα γεννηθεί, εκείνη το πενθούσε κάθε μέρα. Διπλάρωσα τον φουκαρά τον ψιλικατζή, του υποσχέθηκα μια νύκτα οργίων με Ουκρανέζες και έμαθα όλη την αλήθεια:

Εκείνη εργαζόταν ως δημοσιογράφος σε μια εφημερίδα. Σε ένα ρεπορτάζ όμως γνώρισε και ερωτεύτηκε το γιο ενός μεγάλου και τσαντού διαπλεκόμενου. Το πάθος ήταν αμοιβαίο και ο έρωτάς τους εμπεδώθηκε γρήγορα οριζοντίως και καθέτως. Και όπως συμβαίνει δυστυχώς σε παρόμοιες περιπτώσεις ο άπειρος γιος του μεγαλοπαράγοντα αναγκάστηκε να υποσχεθεί γάμο, λόγω ανεπανόρθωτου συμβάντος. Τότε όμως κάποια κακιά γλώσσα ενημέρωσε περί των ερωτικών επιδόσεων του ακόλαστου γιου τον πατέρα. Ο οποίος αποφάσισε να επέμβει σκληρά, όπως κάνει και στις επιχειρήσεις του. Έστειλε λοιπόν τους μπράβους του, που έσυραν από το μαλλί στο πολυτελές γραφείο του την ατυχή μικρά. «Άκουσε να σου πω», της είπε με τον γνωστό υπεροπτικό τρόπο του, «ο

γιος μου δεν κάνει για σένα». «Σου φτάνουν ένα εκατομμύριο ευρώπουλα για να τον ξεχάσεις»; «Κάντα δύο», του είπε εκείνη μέσα στα αναφιλητά της. (η συνέχεια στο επόμενο)

Ιστορία ενός Γερμανού

Ζεμπάστιαν Χάφνερ,
Αψηφώντας τον Χίτλερ. Ιστορία ενός
Γερμανού,
μτφρ.: Σ. Γεωργακοπούλου,
εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2004.

Το ερώτημα αν η «ιστορία του Γ' Ράιχ» μπορεί να ειπωθεί (και να ειπωθεί) ως «βιογραφία του Αδόλφου Χίτλερ», στο πλαίσιο της προσωποποίησης της πολιτικής και του μύθου γύρω από τον Φύρερ, απασχόλησε επί σειρά ετών τους ιστορικούς της μεταπολεμικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ενώ πρόσφατα επανήλθε στην επικαιρότητα με την κινηματογραφική μεταφορά των «τελευταίων ημερών του στην Καγκελαρία», με τον τίτλο *Η πτώση (Der Untergang)*, βασισμένη στις αναμνήσεις της τελευταίας γραμματέως του, Τράουντλ Γιούνγκε.

Τα έργα και οι ημέρες ενός «τίποτα από τη Βιέννη» (Τζ. Π. Στερν), που για τον Μπρεχτ παρέμενε ένας «αποτυχημένος μπογιατζής» και για τον Άλμπερτ Σπέρ «ένα αίνιγμα», φωτίστηκαν με ιδιαίτερη ένταση κατά τη δεκαετία του '70, στον απόηχο του φοιτητικού κινήματος και της RAF, ενώ μια σειρά περιοδικών με εθνικοσοσιαλιστικό προσανατολισμό και ηχητικών ντοκουμέντων εποχής, αλλά και πληθώρα έργων πλημμύριζαν την αγορά της Δυτικής Γερμανίας, άλλοτε με αμφιλεγόμενη απήχηση όπως η ταινία του Χανς Γύργκεν *Ζύμπερμπεργκ (Χίτλερ - μία καριέρα)*, ή με σημαντική αποδοχή, όπως τα *Σχόλια για τον Χίτλερ*, του Ζεμπάστιαν Χάφνερ, κατά κόσμον Ράιμουντ Πρέτσελ, που επανήλθε στην επικαιρότητα με τις *Αναμνήσεις ενός Γερμανού*, οι οποίες εκδόθηκαν το 2001, δυο χρόνια μετά το θάνατό του.

Ο Χάφνερ, ως σημειωθεί καταρχήν, βρίσκεται με τρόπον τινά στην άλλη πλευρά της «αριστερής μελαγχολίας» του Μπένγιαμιν, ακριβώς γιατί οι βιογραφίες, και πρωτίστως οι αντιλήψεις τους, διαφέρουν ριζικά. Εκπροσωπεί τον φιλελεύθερο πατριώτη, τον

καλλιεργημένο αστό (Bildungsbürger), ο οποίος αντιμετωπίζει εξαρχής με δυσπιστία τα πρώτα ανησυχητικά σημάδια στο «πρόσωπο της χώρας του», όταν αποφασίζει, αυτός, ένας «άγνωστος ιδιώτης, σε στάση άμυνας», να μονομαχήσει με ένα «εξαιρετικά κραταιό, ισχυρό και ανάλγητο κράτος». Αυτή η μονομαχία, που κατά κάποιον τρόπο έλκει την καταγωγή της από τις παραδόσεις των «νεανικών οργανώσεων» (Burschenschaften), όπου οι νεαροί βλαστοί, σε οπλομαχητικές συγκρούσεις, χάραζαν στα πρόσωπά τους τη «βούληση για δύναμη», για την ενοποίηση της Γερμανίας (αρχικά), έχει ως κύρια αφορμή, όχι τις πολιτικές πεποιθήσεις ή την κομματική ένταξη του «μικρού και άγνωστου ιδιώτη» σε σχέση με το Τρίτο Ράιχ, αλλά πρωτίστως την παραβίαση της ατομικότητας και της ταυτότητας, την «ιδιωτική ζωή ενός μεμονωμένου ανθρώπου», όπως και ο ίδιος χαρακτηριστικά αναφέρεται στις προσωπικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει ένα ιστορικό γεγονός.

Μπροστά στη «φαιά πανούκλα» (για να θυμηθούμε μιαν άλλη εξαιρετική μαρτυρία, εκείνη του Ντανιέλ Γκεραίν) που εξαπλώνεται στην Ευρώπη του Μεσοπολέμου, ο δημοσιογράφος Χάφνερ (με εξαιρετικές επιδόσεις στην επιφυλλίδα και το χρονογράφημα) επιλέγει την Αγγλία, η οποία στην «τοπογραφία της εξορίας» κατέχει πάντως χαμηλή θέση στις «προτιμήσεις» των γερμανών εμigréδων. Πρόκειται για μία οιονεί «αριστοκρατική στάση», στα ίχνη του Γκότφρητ Μπεν, έκφραση μιας «αστικής μελαγχολίας», που τον οδηγεί στη Γηραιά Αλβιόνα, όπου επίσης θα καταφύγουν ο Άρθουρ Κάιςτλερ, ο Στέφαν Λόραντ, ο Μάρτιν Έσλιν κ.ά., επιλογή που προσιδιάζει πάντως στον ψυχισμό του Χάφνερ.

Ο Χάφνερ αφηγείται τα «νεανικά χρόνια» του σε ένα διπλό επίπεδο, αυτοβιογραφικό και ιστορικό-πολιτικό, με φόντο τα συντρίμια ενός Μεγάλου Πολέμου, τη σημαντική «τομή» στη νεότερη γερμανική ιστορία, τη Δημοκρατία της Βαϊμάρης, και την άνοδο

Δρόμοι μεταναστευτικοί: μια μελέτη που εξετάζει τα ζητήματα της μετανάστευσης στο πλαίσιο της συγκριτικής ιστορίας, προσφέρει στον αναγνώστη ένα ευρύ πεδίο σχολιασμού παρακολουθώντας τις σχετικές εμπειρίες μέσα στο χώρο και το χρόνο αλλά και στις οικονομικές και κοινωνικές της επιπτώσεις: **Nancy L. Green, Οι δρόμοι της μετανάστευσης. Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις** (μετάφραση: Δημήτρης Παροσάνογλου, εκδ. Σαββάλας, 2004).

Ένα βιβλίο που εξετάζει το ρόλο και τη σημασία της μετανάστευσης, τον τρόπο της κινηματογραφικής αναπαράστασης του φαινομένου, παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη συμβολή των κινηματογραφιστών στην παρουσίαση του θέματος και την κατάθεση του σχετικού τους προβληματισμού: Η μετανάστευση στον κινηματογράφο (μολογος: Πέτρος Γ. Μολυβιάτης, επιμέλεια: Φωτεινή Τοματή-Κωνσταντοπούλου, εκδ. Παπαζήση, 2004). Η συμμετοχή γνωστών κινηματογραφιστών και θεωρητικών του κινηματογράφου δίνει το στίγμα της ποιότητας της έκδοσης, και οι βασικοί άξονες που αρθρώνουν το βιβλίο φανερώνουν την πληρότητα της συγκεκριμένης παρουσιάσής του: 1. Η κινηματογραφική μετανάστευση, 2. Η μετανάστευση στο ντοκιμαντέρ, 3. Η κινηματογραφική μαρτυρία ως ιστορική

πηγή της μετανάστευσης,
4. Ο λόγος των
δημιουργών για τις
εικόνες της
μετανάστευσης.

Ζώντας στην Αμερική,
παιδί Ελλήνων
μεταναστών, ο **Gregory J. Markopoulos** υπήρξε μία
σημαντική μορφή του
πρωτοποριακού
κινηματογράφου, του
New American Cinema.
Η έκδοση σε ένα τόμο
των τριών βιβλίων του,
«Χάος Φάος II», «Χάος
Φάος III» και
«Βουστροφηδόν», μας
προσφέρει τη δυνατότητα
να γνωρίσουμε τη θεωρία
του για το σινεμά:
*Βουστροφηδόν και άλλα
γραπτά* (προλογικό
σημείωμα: **Robert
Beavers**, μετάφραση:
Νατάσσα Χασιώτη, εκδ.
Άγρα, 2004). Η αντίληψή
του για την υψηλή
αποστολή του
κινηματογράφου και του
ρόλου του
κινηματογραφιστή έθεσε
τις αρχές για τον
επαναπροσδιορισμό του
μέσου και διαμόρφωσε
τους όρους για ένα
διαρκώς ανανεούμενο
κινηματογραφικό
εγχείρημα.

Η κατάρρευση των
διδυμων πύργων, η 11η
Σεπτεμβρίου, όλα όσα
άρχισαν να συζητούνται
από τη στιγμή εκείνη,
δημιούργησαν πέρα από
το πραγματικό γεγονός
μια σειρά από
προσεγγίσεις που
ποικίλλουν ως προς την
οπτική τους και
διατυπώνουν συχνά
αντιφατικές προσλήψεις
του γεγονότος. Τώρα
πλέον το γεγονός έχει
περάσει στα «μυθικά»
συμβάντα του αιώνα μας
και ισοδυναμεί με ένα
σύμβολο πολλαπλών

του εθνικοσοσιαλισμού. Ανάμεσα στην ει-
ρωνεία και την οργή, προκρίνει τα αυτοβιο-
γραφικά στοιχεία, όπως ακριβώς αναδύο-
νται από τις αναμνήσεις που κουβαλά μαζί
του στην Αγγλία, απορρίπτοντας τρόπον τι-
νά την «πολιτική βιογραφία», που θα προσ-
δοκούσε ίσως κάποιος αναγνώστης που
«στάθηκε υπομονετικός μαζί του και του
προσέφερε την εύνοιά του». Ουσιαστικά, ο
Χάφνερ, ένας από τους σημαντικότερους
δημοσιογράφους και ιστορικούς της εποχής
του, που έχει ήδη στο ενεργητικό του μια
σειρά σημαντικών επιφυλλίδων από την επο-
χή της «Δημοκρατίας της Βαϊμάρης» (επι-
φυλλίδες που φέρουν την υπογραφή του με
το πραγματικό του όνομα, καθώς περιγρά-
φουν με οξυδερκές πνεύμα τη μετάλλαξη
του γερμανικού έθνους, αλλά και τη ζωή του
κατοίκου, εν μέρει ως «πλάνητα», στη γερ-
μανική πρωτεύουσα, και οι οποίες εκδόθη-

καν μετά το θάνατό του, με τον τίτλο *Η ζωή
των πεζών*), συναντά τον Βάλτερ Μπένγκια-
μιν, με τον δικό του προσωπικό τρόπο που
προσεγγίζει την ιστορία ως βίωμα, έστω χω-
ρίς το απελευθερωτικό, «μεσσιανικό» πρό-
ταγμα του δεύτερου, καθώς «γράφοντας την
προσωπική του ιστορία, δίνει στις χρονολο-
γίες τη φυσιογνωμία τους». Ο Χάφνερ στη-
ρίζεται με θρησκευτική ευλάβεια σε ό,τι τον
ωθεί στη δική του «μονομαχία»: την αξιο-
πρέπεια και την εντιμότητα κάποιου που
έχει ήδη έρθει σε ρήξη με το κραταιό γερμα-
νικό κράτος της εποχής του.

Η μαρτυρία του διατηρεί μέχρι τις μέρες
μας την αξία μιας κατάθεσης στο «χρηματι-
στήριο αξιών» μιας Ιστορίας που ακολουθεί
την ίδια πορεία με την Πρόοδο βηματίζο-
ντας προς τα πίσω.

Κώστας Θ. Καλφόπουλος

Το τραγούδι ως ποίηση

Μιχάλης Μπουρμπούλης,
*Τα σπίτια είναι χαμηλά / σαν έρημοι
στρατώνες,*
εκδ. Παπαϊωάννου, Αθήνα 2004.

Η ρυθμική αποτύπωση του ποιητικού λό-
γου ως μουσικού δρωμένου μαρτυρείται ήδη
από την εποχή που οι αιολοί απέδιδαν τα
ομηρικά έπη. Η δημοτική ποίηση συνδέεται
άρρηκτα με τη μουσική (συχνά και με το χο-
ρό), ενώ πέραν της μελοποιημένης ποίησης,
που συγκρότησε ένα από τα επιφανή χαρα-
κτηριστικά του νεοελληνικού πολιτισμικού
γίνεσθαι στο δεύτερο μισό του εικοστού αι-
ώνα, ανορθώνεται και το ποιητικό φορτίο
των στίχων, που αξιοποιήθηκαν στη δημι-
ουργία των ρεμπέτικων, των λαϊκών και των
λεγόμενων «έντεχνων» τραγουδιών.

Ο Μιχάλης Μπουρμπούλης ξεχώρισε από
τις πρώτες του καταθέσεις ως ιδιαίτερα
αξιόλογος στιχουργός τραγουδιών, εισφέρο-
ντας στίχους που εμφορούνται από ποιητική
δύναμη. Η πορεία του, που συνεχίζεται
αδιάλειπτα και δημιουργικά έως και τις μέ-
ρες μας, εκκινεί με στίχους των μουσικών
έργων *Για την Ελένη* (ΝΟΤΟΣ, 1978) σε
μουσική Μάνου Χατζιδάκι και ερμηνεία
Στέλιου Μαρκετάκη, *Γράμματα στον Μα-
κρυγιάννη και άλλα λαϊκά* (ΛΥΡΑ, 1979) σε
μουσική Ηλίας Ανδριόπουλου και ερμηνεία
Αντώνη Καλογιάννη και Άλκηστης Πρωτο-
ψάλτη, *Λαϊκά προάστια* (ΛΥΡΑ, 1980) σε
μουσική, επίσης, Ηλίας Ανδριόπουλου και

ερμηνεία Σωτηρίας Μπέλλου.

Από τους στίχους του Μιχάλη Μπουρμπού-
λη αναδύεται η βαθιά γνώση της έμμετρης
ρυθμολογικής δυναμικής. Η λεκτική λιτότη-
τα και η μεστότητα δίνουν τον κύριο τόνο. Η
συμπυκνωμένη εικονοποιία εδράζεται σε
απλό λεξιλόγιο, ενώ ανιχνεύεται και η λελο-
γισμένη χρήση της διάσπασης της ρεαλιστι-
κής κανονικότητας, η οποία ωστόσο δεν εκ-
φεύγει από το πλαίσιο της έλλογης αλληλου-
χίας. Ας εγκύψουμε, για παράδειγμα, σε στί-
χους του τραγουδιού «Στην Πύλη τ' Αδρια-
νού» (*Για την Ελένη*) :

*Κι όταν σου πήρα το φιλί
κάτω από τις κολόνες
χτυπούσε η σάλπιγγα βραχνά
μες στους παλιούς στρατώνες.
Κι έγινε η νύχτα πυρκαγιά
η αγάπη ανατριχίλα
και 'μεις αρπάξαμε φωτιά
σαν τα ξερά τα φύλλα.*

Η ποιητική μεταφορά (*έγινε η νύχτα πυρκα-
γιά*) αποτυπώνεται και σε ομόλογο λογοτε-
χνικό σχήμα με σωματική διάσταση (*η αγάπη
ανατριχίλα*), ενώ η συνακόλουθη χρήση του
ομοιωτικού «σαν» στοιχειοθετεί με όχημα
και τη *φωτιά* όχι απλώς μια παρομοίωση αλ-
λά και τον έλλογο τρόπο σύζευξης δύο αρχι-
κά ανόμοιων αξόνων (*εμείς / ξερά φύλλα*).

Στο έργο του Μιχάλη Μπουρμπούλη δια-
κρίνεται η κοινωνική-ιστορική φόρτιση, η
οποία διασπά το κέλυφος της αποκλειστικά

ερωτογραφικής στιχουργίας. Από τεχνοτροπικής πλευράς, διαφαίνεται η βαθιά γνώση του ποιητικού φαινομένου και ειδικότερα η βίωση βασικών παραμέτρων της παραδοσιακής, ταιριαστής στο τραγούδι, ηχοφθογγολογικής ροής του στίχου, που συνοψίζει γόνιμα μια παράδοση, η οποία συγκροτείται όχι μόνο από τη δημοτική ποίηση αλλά και από τη συνεισφορά της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου και του Κώστα Βίρβου έως και τις κατ'εξέσεις του Νίκου Γκάτσου, του Μάνου Ελευθερίου, του Λευτέρη Παπαδόπουλου. Για παράδειγμα, τα «Δειλινά στη Σπάρτη» (*Γράμματα στον Μακρυγιάννη και άλλα λαϊκά*) εκκινούν σε κάθε κουπλέ με ιαμβικό δεκαπεντάσυλλαβο: *Τα χελιδόνια τ' Αναπλιού περνούν απ' τις Μυκήνες...* Στο ρεφρέν, στο οποίο εμφωλεύει υψηλόβαθμη συγκινησιακή δυναμική δοσμένη λιτά και συμπυκνωμένα, αξιοποιείται η ρυθμική ανάσα τροχαϊκών στίχων:

*Όταν φέρνει ο αγέρας
μυρωδιές κι αρώματα
κάποιος μέσα στ' όνειρό του
κλαίει τα ξημερώματα.*

Η εναρμονισμένη στο τραγούδι ρυθμική εναλλαγή πλαταίνει το μουσικό ορίζοντα και εμπλουτίζει την παράθεση των ακουστικών ερεθισμάτων και συνακόλουθα την πρόσληψη μηνυμάτων και τη βίωση συναισθημάτων.

Ο Μιχάλης Μπουρμπούλης δείχνει να δια-

νοίγει το πεδίο των λογοτεχνικών του καταθέσεων (πρόσφατα εκδόθηκε το μυθιστόρημά του *Μια επιστολή προς τη Γαλάτεια και οι μεταμορφώσεις του Μάρκου Σοντάτου*, εκδ. Μοντέρνοι Καιροί), αλλά η ποιητική συνεισφορά του στο τραγούδι είναι επιβλητική, με κορυφαία ίσως στιγμή τα *Λαϊκά προάστια*, όχι γιατί εκεί μόνο βρίσκονται εξαιρετα τραγούδια, αλλά και διότι οι στίχοι του, δεμένοι με τη μουσική του Ηλία Ανδριόπουλου, συναντήθηκαν με τη μυθική φωνή της Σωτηρίας Μπέλλου, η οποία τότε «τελμάτωνε» σε άνοστες επανεκτελέσεις ρεμπέτικων τραγουδιών, αλλά στα *Λαϊκά προάστια* μπόρεσε να διοχετεύσει το συσσωρευμένο φωνητικό δυναμικό της, απογειώνοντας τα τραγούδια.

Το τραγούδι συγκροτεί μια σύνθετη δυναμική: Μουσικός ρυθμός, στίχοι, ερμηνεία, ενορχήστρωση συλλειτουργούν στη διαμόρφωση του καλλιτεχνικού αποτελέσματος. Από τους περισσότερους στίχους του Μιχάλη Μπουρμπούλη αναδύεται τέτοιας ποιότητας ποιητικό φορτίο που μας οδηγεί να δεχτούμε ως ορθό ένα –όχι μόνο θεολογικά αλλά και ως προς τις γλωσσικές πηγές φορτισμένο– αξίωμα: «εν αρχή ην ο λόγος», όπου *αρχή* σημαίνει όχι μόνο «έναρξη» αλλά και «θεμελιώδης κανόνας», και όπου *λόγος* σημαίνει όχι μόνο «ομιλία» αλλά και «σκέψη».

Δημήτρης Κόκορης

Περιβαλλοντική εκπαίδευση

Νίκος Αναστασάτος,
Σχολείο και Περιβάλλον. Από τη θεωρία στην πράξη,
εκδ. «Ατραπός», Αθήνα 2005, σελ. 396.

Ο Νίκος Αναστασάτος διαθέτει ένα πλούσιο ερευνητικό και συγγραφικό έργο σ' ό,τι αφορά τις περιβαλλοντικές θεματικές. Έχει συγγράψει δεκατέσσερα βιβλία, δυο μονογραφίες, βιβλία με παιδικές ιστορίες οικολογικού ενδιαφέροντος και πολλά άρθρα σε περιοδικά και εφημερίδες με αντικείμενο την οικολογία και την περιβαλλοντική έρευνα και εκπαίδευση.

Καταστάλαγμα αυτής της πολύχρονης ενασχόλησης και της βαθιάς γνώσης του είναι η μελέτη που κυκλοφόρησε πρόσφατα στη σειρά «Δημιουργικότητα» των εκδόσεων «Ατραπός», με τον τίτλο *Σχολείο και περιβάλλον από τη θεωρία στην πράξη*.

Είναι γνωστό ότι τα τελευταία χρόνια στη

χώρα μας, όπως και παγκοσμίως, τα περιβαλλοντικά προβλήματα διαρκώς διογκώνονται και απειλούν ουσιαστικά την ποιότητα ζωής. Παράλληλα διαπιστώνεται πως η καταστροφή του περιβάλλοντος αξιολογείται σε παγκόσμια κλίμακα ως ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει ο άνθρωπος. Η λύση του είναι σύνθετη και πολύπλοκη και προϋποθέτει σωστή αντιμετώπιση και προγραμματισμό. Το σχολείο ως ένας βασικός χώρος μετάδοσης γνώσεων και παράγοντας συγκρότησης της προσωπικότητας των νέων μας, προσπαθεί μέσω των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης να συμβάλει στην οικολογική ευαισθητοποίηση και στη διαμόρφωση μιας ανάλογης κοινωνικής συμπεριφοράς.

Αν και με αρκετά χρόνια ζωής, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση ακόμα προσπαθεί να βρει το στίγμα της στο ελληνικό σχολείο. Οι αιτίες πολλές: η δυσκαμψία των αναλυτικών προγραμμάτων, οι επιφυλάξεις για την εισα-

ερμηνειών. Ο γνωστός φιλόσοφος και επικοινωνιολόγος **Jean Baudrillard** σχολιάζει μέσα από τη δική του οπτική την κατάρρευση των δίδυμων πύργων ως εμβληματική αυτοκτονία της δύναμης την οποία εκπροσωπούσαν: *Power Inferno. Τρομοκρατία και παγκόσμια βία* (μετάφραση: **Φώτης Σιάττισας**, επιμέλεια: **Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος**, εκδ. Κριτική, 2005)

Θυμίζουν στη δραματική λιτότητα τις καλύτερες στιγμές της νεοελληνικής πεζογραφικής μας παράδοσης τα διηγήματα του **Θωμά Στεργιόπουλου** με τον γενικό τίτλο *Άνθρωποι στα σύνορα* (εκδ. Ροές, 2004), που καταθέτουν τις ψυχολογικές επιπτώσεις ενός ιδιότυπου εγκλωβισμού σε τόπους τόσο οικείους όσο και ξένους. Η περιπέτεια των Βορειοηπειρωτών, όπως εικονίζεται στα διηγήματά του Θ.Σ., υπερβαίνει την βιωματική κατάσταση και αποκτά τη συμβολική της υπόσταση. Ο συγγραφέας, βορειοηπειρωτής γιατρός, που ζει και ασκεί το επάγγελμά του στην Ελλάδα, με τα διηγήματά του συμβάλλει όχι μόνο στη γνώση μας για όσα συμβαίνουν γύρω και δίπλα μας αλλά κυρίως στην αυτογνωσία μας.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μελέτη του **Κώστα Κόμη Νησιωτικά. Πληθυσμιακές μετακινήσεις, δημογραφικές ανακατατάξεις και οικονομικές διαμορφώσεις. Από την οθωμανική περίοδο στον**

20ό αιώνα (εκδ. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 2004). Πρόκειται για μια συστηματική εργασία που μας παρέχει πλήθος πληροφοριών για το χώρο του Αιγαίου, αν και ξεκινά με την εποικιστική και οικονομική πολιτική της Γαλλίας στην Κορσική. Με αφετηρία την επανάσταση του 1821 η μελέτη ετούτη προβάλλει και σχολιάζει σχετικά τεκμήρια που αναφέρονται κυρίως στη Μύκονο, τη Σύρο, την Ικαρία, την Κρήτη, την Νάξο, την Μήλο, την Κίμωλο, τη Σέριφο και τις βραχονησίδες του Αργοσαρωνικού.

ο χαρτοκόπτης

γωγή του «νέου και του καινοτόμου», οι ελλείψεις στις υποδομές, η αποσπασματικότητα των γνώσεων των εκπαιδευτικών. Και όμως, όπως επισημαίνει και ο συγγραφέας «πολλοί είναι οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες στο χώρο της Π.Ε., αλλά διστάζουν, κάποιιοι άλλοι εγκαταλείπουν την προσπάθεια πριν την ολοκλήρωσή της και ορισμένοι, ενώ την ολοκλήρωσαν, αδυνατούν να την αξιολογήσουν αγνοώντας το μέγεθος ή μη της επιτυχίας του προγράμματος, έτσι ώστε να συμπληρώσουν τυχόν παραλείψεις και να βελτιώσουν τις όποιες αδυναμίες τους».

Σ' αυτά ακριβώς τα ζητήματα έρχεται να θέσει ερωτήματα και να δώσει απαντήσεις μ' ένα τρόπο σφαιρικό και πολύπλευρο η μελέτη του Νίκου Αναστασάτου. Συνδυάζοντας το θεωρητικό με το πρακτικό, το εννοιολογικό με το μεθοδολογικό και ερευνητικό, το μερικό με το γενικό, το τοπικό με το περιφερειακό και το διεθνές, καλύπτει με τρόπο ολιστικό τα σύγχρονα περιβαλλοντικά θέματα, εμπλουτίζει τις περιβαλλοντικές γνώσεις, καταθέτει συμπεράσματα και προτείνει τρόπους για μια άλλη περιβαλλοντική εκπαίδευση, με αναθεώρηση προτεραιοτήτων και διαφορετική παιδευτική διαδικασία.

Το βιβλίο διαρθρώνεται σε δύο μέρη, τα οποία λειτουργούν συμπληρωματικά μεταξύ τους: στο πρώτο εκτίθεται η θεωρητική προσέγγιση του προβλήματος (περιβαλλοντική εκπαίδευση, διαστάσεις του οικολογικού προβλήματος, περιβαλλοντική εκπαίδευση και έρευνα) και στο δεύτερο παρουσιάζει την πρωτότυπη έρευνα που ο ίδιος πραγματοποίησε με ερωτηματολόγια και πειραματι-

κά μαθήματα, με βασικό σκοπό την εκπόνηση, εφαρμογή και αξιολόγηση ενός Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, το οποίο δεν θα περιορίζεται σε μια περιβαλλοντική μεταβλητή, π.χ. απορρίμματα ή υδάτινοι πόροι, αλλά θα περιλαμβάνει τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά ζητήματα, έτσι ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν μια οικολογική άποψη που, εκτός από την εδραίωση των γνώσεών τους, θα συμβάλει στην απόκτηση θετικής στάσης έναντι των περιβαλλοντικών ζητημάτων, στην αύξηση της παρατηρητικότητάς τους, τη δραστηριοποίησή τους γύρω από τα ζητήματα αυτά, με απώτερο στόχο την οικολογικοποίηση της σκέψης τους.

Το βιβλίο, κατασκευασμένο και ευκολοκατάνοητο, χωρίς καταστροφολογίες και ευχολόγια, ελκυστικά δομημένο, με πλούσια βιβλιογραφία, είναι ένα χρηστικό και πολύτιμο εργαλείο για εκπαιδευτικούς, φοιτητές και ερευνητές που εμπλέκονται στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η σημασία του όμως δεν ξεκινά και δεν τελειώνει μέσα στην εκπαιδευτική κοινότητα. Αφορά κάθε συνειδητοποιημένο και ενεργό πολίτη που ενδιαφέρεται για έναν πιο πράσινο πλανήτη και για ποιότητα ζωής. Και επειδή το οικολογικό πρόβλημα είναι στη βάση του πολιτικού, ιδεολογικού και ηθικού, απευθύνεται με τρόπο ευθύβολο και στους πολιτικούς και στα κέντρα λήψης αποφάσεων θέτοντάς τους μπροστά στις ευθύνες τους: Ένα καλύτερο αύριο απαιτεί δράσεις και όχι ανέξοδες ρητορείες.

Παναγιώτης Στυλ. Σκορδάς

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

♦♦ Ένα βιβλίο-προσκύνημα στις *Γειτονιές της Κωνσταντινούπολης* (εκδ. Τσουκάτου, 2003) μας μεταφέρει τα μελαγχολικά ίχνη των Ρωμιών της Πόλης, χαραγμένα σε εκκλησιές, προσκυνήματα, σε δρόμους και κτήρια. Πλάι στα ίχνη αυτά εντοπίζονται κι όσα δείγματα της παρουσίας των Αρμενίων, των Εβραίων και των Λεβαντίνων παραμένουν διακριτά ως τις μέρες μας. Ο συγγραφέας **Θρασύβουλος Ορ. Παπαστρατής** είναι ένας σύγχρονος περιηγητής που διατηρεί στοιχεία από την ευαισθησία της ρομαντικής περιήγησης, καθώς διασταυρώνεται με τον χαμένο κόσμο της δικής μας Πόλης. Παράλληλα, ανασύρει πληροφορίες από χρονικά παλιών συνοικιών και συμπληρώνει την έκδοση με άγνωστο φωτογραφικό υλικό που καθιστά το βιβλίο του πολύτιμο.

♦♦ Η έκδοση του τιμητικού τόμου *Σήμα Μενελάου Παρλαμά* απαρτίζεται από κείμενα-συμβολές που υπηρετούν την

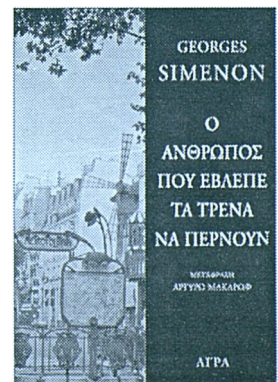
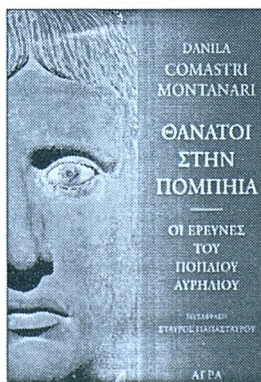
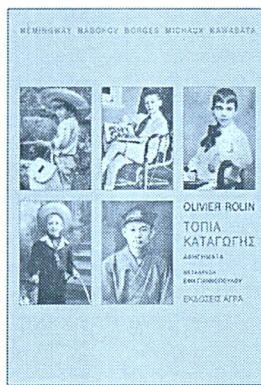
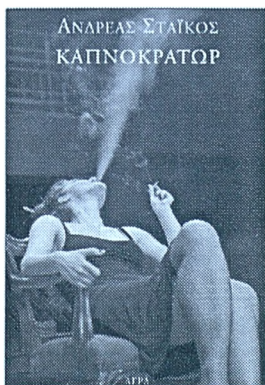
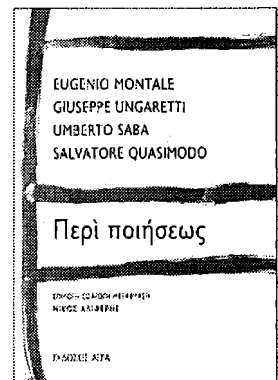
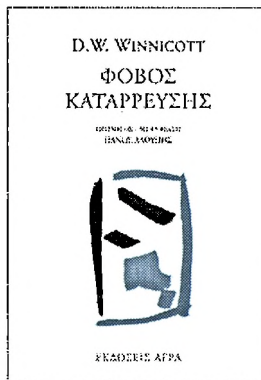
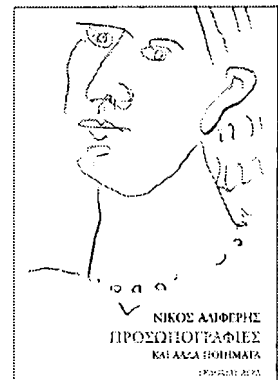
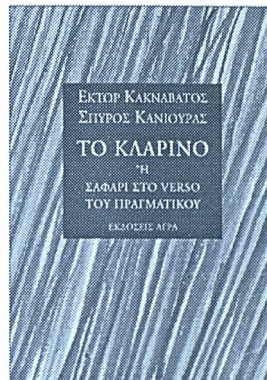
επιστήμη της φιλολογίας, της γλωσσολογίας, της ιστορίας και της αρχαιολογίας, και κατατέθηκαν από στενούς συνεργάτες, φίλους και μαθητές του. Η συμβολή του **Μ.Γ. Παρλαμά** στην πνευματική ζωή και εκπαιδευτική πράξη, η πλούσια και γενναιόδωρη προσωπικότητά του, η στοχαστική παρουσία του ενέπνευσε γενιές νεότερων επιστημόνων και ανθρώπων των γραμμάτων. Η έκδοση του τόμου πραγματοποιήθηκε από την «Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών» της οποίας υπήρξε ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος.

♦♦ Στη σειρά «Οι νεότεροι για τον Παπαδιαμάντη» των εκδόσεων Νεφέλη (2004) κυκλοφόρησε ένα μικρός τόμος όπου συγκεντρώνονται επτά δοκίμια και τέσσερις βιβλιοκρισίες του ποιητή **Νίκου Φωκά** για τον Παπαδιαμάντη. Τα κείμενα αυτά γράφτηκαν από το 1977 έως το 2003 και προανήγγελλαν όχι μόνο τη σημασία αλλά και την αντοχή του παπαδιαμαντικού έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

<http://www.agra.gr>

extra 5

Με **€50.000**

κάθε μέρα, πολλοί έχουν αρχίσει να αισθάνονται πλούσιοι!

οπαπ